

บทความวิชาการ

เนื่องในงานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART+ Model Symposium 2025

ตามนโยบายการจัดการศึกษา “เรียนดี มีความสุข”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2568
ในวันที่ 24 มีนาคม 2568 ณ หอประชุมโรงเรียนบ้านไผ่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
กระทรวงศึกษาธิการ

TELEPHONE
สนง.เขตพื้นที่

FACEBOOK
สนง.เขตพื้นที่

WEBSITE
สนง.เขตพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

บทความวิชาการ
งานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART⁺ Model Symposium 2025
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2568
ISBN 978-616-564-243-9

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานบทความทางวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งเกิดจากผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ตามนโยบายและจุดเน้นเพื่อการนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มุ่งสู่ความเป็นองค์กรภาคีวันตภาพวิถีในการยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

บรรณาธิการ

ดร.ศักดา ชัยภักย์

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ทวีศักดิ์ สมนอก

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ดร.ปฐมพงษ์ สมอฟาก

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ดร.สุนทร ทองโพธิ์

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.

บทความวิชาการ งานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART⁺ Model Symposium 2025 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ 2568. -- ขอนแก่น : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กระทรวงศึกษาธิการ, 2568.

344 หน้า.

1. การพัฒนาการศึกษา. 2. การศึกษา -- การจำลองระบบ. 3. กิจกรรมการเรียนการสอน. I. ชื่อเรื่อง.

371.3

ISBN 978-616-564-243-9

ปีที่พิมพ์ มีนาคม พ.ศ. 2568

จำนวนพิมพ์ 100 เล่ม

จัดทำโดย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กระทรวงศึกษาธิการ

เลขที่ 473 หมู่ที่ 2 ถนนมะลิวรรณ ตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40000

โทรศัพท์ 0-4300-9867 โทรสาร 0-4325-5367

พิมพ์ที่ : หจก.ขอนแก่นการพิมพ์

64 - 66 ถนนรื่นรมย์ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-221938

คำนำ

เอกสารบทความวิชาการงานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART⁺ Model Symposium 2025 เล่มนี้จัดทำขึ้น เพื่อรวบรวมและเผยแพร่ผลงานบทความทางวิชาการของครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งเกิดจากผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ตามนโยบายและจุดเน้นเพื่อการนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มุ่งสู่ความเป็นองค์กรภควัฒนาการยกระดบคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา มีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาเพื่อเป็นการต่อยอด “SIAO SMART⁺ Model” โดยได้วิเคราะห์สภาพบริบทและศึกษาปัญหาความต้องการจากกลุ่มเป้าหมายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำสะท้อนผลที่เป็นผลสำเร็จและสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด ให้สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พล.ต.อ.เพิ่มพูน ชิดชอบ ที่ได้มอบนโยบายการศึกษา และแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” การลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา และลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง โดยผลการดำเนินการขับเคลื่อนงานตามนโยบายได้ปรากฏผลเชิงประจักษ์และนำมาจัดแสดง ผลงานและเผยแพร่ต่อสาธารณชนในงานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART⁺ Model Symposium 2025 ครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่จะพลังสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลเป็นความเจริญงอกงามที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนและเยาวชนไทยสืบไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

สารจากผู้บริหาร

ภายใต้นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พล.ต.อ.เพิ่มพูน ชิดชอบ “เรียนดี มีความสุข” ซึ่งมุ่งเน้นหลักการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศและการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต ด้วยแนวทางการทำงาน “จับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน” ร่วมกับการเสริมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ สร้างคนดี มีความสุข” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นได้ร่วมขับเคลื่อนคุณภาพโดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อสร้างนักเรียน “ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ฉลาดทำ” ท่ามกลางความท้าทายของโลกยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เข้ามาเปลี่ยนวิถีชีวิตในทุกมิติ โดยใช้การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษา “SIAO SMART+ Model” เป็นแนวทางหลักในการบริหารจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพขององค์กรและโรงเรียนในสังกัด ซึ่งนวัตกรรมได้ใช้ฐานคิดจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึง 2 เงื่อนไข 3 หลักการ และ 4 มิติ ที่เน้นการพัฒนาบุคลากรและหน่วยงานอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ยังส่งเสริมความเข้าใจร่วมกันและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผ่านกระบวนการ “PLC-KKsec Model” ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มุ่งยกระดับการศึกษาตามจุดเน้น 7 จุดเน้น ได้แก่ 1) ด้านการประกันคุณภาพ 2) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) ด้านโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา 4) ด้านทักษะภาษา 5) ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล 6) ด้านทักษะอาชีพวินัยวิถี และ 7) ด้านองค์กรภาคีความร่วมมือ กระผมมีความเชื่อมั่นว่าการดำเนินงานตามแนวทางนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจะเป็นองค์กรที่มีวิถีปฏิบัติงานที่มีความคล่องตัว สะดวกรวดเร็ว ทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละโรงเรียน สร้างความสุขในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกคน ส่งเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองความแตกต่างทางพหุปัญญาของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองแท้จริง ดังที่ว่า “ให้ปลาได้ว่ายน้ำ ให้นักได้โยยบิน ให้ลิงได้ปีนป่าย” เพื่อให้นักเรียนเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีศักยภาพเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศให้ก้าวหน้าในอนาคตอย่างยั่งยืน

ดร.ศักดา ชัยภักย์

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทความด้านนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา

จุดเน้นด้านประกันคุณภาพการศึกษา

1. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การบริหารงานเชิงระบบแบบร่วมแรงร่วมใจ
MANCHA MODEL - โรงเรียนมัธยมศึกษา 4
2. รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2
ด้วย SIAO PLADO KNW 2 Model - โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 8
3. การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้นวัตกรรม KUTHONG Model
- โรงเรียนกุทองพิทยาลัย 12

จุดเน้นด้านคุณภาพผู้เรียน

1. นวัตกรรมการปฏิบัติงานสภานักเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice)
KHAM PLUS Model KKN สภาประชาธิปไตย “สร้างผู้นำจิตอาสา
น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาสู่ความเป็นพลโลก” - โรงเรียนขามแก่นนคร 15
2. กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา “JMW SMART” เพื่อส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์
“มารยาทดี วิถีพอเพียง” - โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ 18
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชน ยลวิถีไทภูผาม่าน”
ด้วยรูปแบบ Active 5 - โรงเรียนภูผาม่าน 21
4. การพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้สู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง ผ่านนิเวศ
การเรียนรู้และการศึกษาขั้นเรียนร่วมกับกระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR)
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น 25
5. การพัฒนาระบบสะสมคะแนนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Point Bank)
ผ่านระบบออนไลน์เพื่อแก้ไขปัญหาผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์และยกระดับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ Anywhere Anytime
- โรงเรียนประชารัฐวิทยาเสริม 28
6. การส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนโดยจัดการเรียนรู้
บูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model - โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม 32
7. การพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)
- โรงเรียนเหล่าใหญ่ภูน้ำขาวพิทยาคม 35

สารบัญ

	หน้า
จุดเน้นด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางการศึกษา	
1. โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา ของนักเรียนโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม โดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงาน ตามแบบนวัตกรรม“SIAO SMART PLUS MODEL” - โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม	38
2. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model - โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม	42
จุดเน้นด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล	
1. การบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT Based Management for JMW) - โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ	45
จุดเน้นด้านอาชีพนวัตกรรม	
1. การพัฒนาสถานศึกษาตามกรอบอาชีพนวัตกรรมสู่การเรียนรู้ด้วย 2NPS Model - โรงเรียนน้ำพองศึกษา	48
2. การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIAO SMART+ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม - โรงเรียนมัญจาคีรีศึกษา	52
3. นวัตกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีพจตุรวิถี” - โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ	55
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมชน 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็น ผู้ประกอบการ - โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม	58
5. “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล” สู่อาชีพนวัตกรรม - โรงเรียนบ้านแฮดศึกษา	62
6. วิถี 3 ดี : โมเดลปั้นนักคิด เพื่อภารกิจ CAREER INNO-LIFE - โรงเรียนท่านางแนววิทยายน	65
7. การเรียนรู้สู่ทักษะอาชีพด้วยนวัตกรรม KAEN3 Model - โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3	68
8. อาชีพนวัตกรรม ด้วย PHADO KNW2 - โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2	72
9. “เกษตรกรน้อยปลอดสาร อาหารปลอดภัย หนองตาไก้พอเพียง อาชีพนวัตกรรม” โดยใช้ นวัตกรรม NKS SMART MODEL ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - โรงเรียนหนองตาไก้ศึกษา	75
10. การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ก้าวไปเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA - โรงเรียนเบญจมิตรวิทยา	79
11. ตูบหมูป้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม - โรงเรียนเหล่าใหญ่หนองบัววิทยาคม	82
12. การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะอนาคต ด้านทักษะชีวิต เพื่ออาชีพและการมีงานทำตามจุดเน้นของ สพม.ขอนแก่น จุดเน้นที่ 6 ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม - โรงเรียนพลพัฒนศึกษา	85

สารบัญ

	หน้า
บทความด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	
1. ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยและบริหารสถานการณ์ : เสริมความเข้มแข็งระบบการศึกษาเพื่อสร้างคุณค่าและความปลอดภัยในชีวิตนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - ศักดา ชัยภัย	91
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - ทวีศักดิ์ สมนอก	97
3. การศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น -ปฐมพงษ์ สมอฝาก	101
4. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - วชิกร โพธิ์ชัยไธ	105
5. รูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model - จิรวัดน์ วงษ์คง	110
6. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL - จิรวัดน์ วงษ์คง	114
7. รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model - อนุวัฒน์ พานิชิต	118
8. การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้รูปแบบ CONNECT PPM Model - ศราวุธ จันทรวีเศษ	122
9. แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น - อรณี อิมเสถียร	128
10. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - บัณฑิต ลักษณะถาวรณ	132
11. การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร : การวิจัยวิทยุ ฐานราก - ทรงฤทธิ์ แก้วพรม	136
12. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA)สำหรับนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม - สุทธิกร กรมทอง	141
13. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ณัฐนิชา บุปผา, วิชาวิ ไชยทองศรี,พิมดาว ต้นดง	145
14. การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิด เติบโตของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - อนุวัฒน์ พานิชิต	149
15. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - ธารรัตน์ โพธิ์ศรีเรือง	153

สารบัญ

หน้า

บทความด้านการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียน
เรื่องสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง - ชนกพร สุริโย 164
2. การพัฒนาคุณภาพการเขียนลายมือด้วยแบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่าน
บ้านฉางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนภูผาม่าน - เตชินท์ สืบนาคะ 168
3. การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยใช้กลยุทธ์การอ่าน
เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
- อธิพล อาจปาสา 173
4. การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน
- ณัฐนิชา บุปผา 179
5. การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ด้วยกิจกรรมการพัฒนาการอ่านคล่อง
เขียนคล่อง 4 Group Development (4D) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6
โรงเรียนเหล่าใหญ่ภูนาขาววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
- สุกัญญา อุดมโกชน์ 183

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model
เรื่องอัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ที่มีต่อความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- ศรพิสิธิ สุดคะนิง 187
2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นโดยการ
จัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - ยลลดา ขุนสอน 192
3. การพัฒนาการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนร่วมกับ
เทคนิค Gallery Walk - ภัทราพร สุตริภักษ์ 196
4. การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ
เทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - พิชรี ศรีสวัสดิ์ 201
5. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่องคณิตศาสตร์ในเทคโนโลยี
ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
- นาคนิ สัจจะเขตต์ 205
6. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก (A-MaPS Model)
เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - ปราณี ถิ่นเวียงทอง 208

สารบัญ

	หน้า
7. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร - ภควดี วรรณโกวิท	212
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	
1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสำหรับนักเรียนกลุ่มผลการเรียนอ่อน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ - มนุญ จะเรียมพันธ์	216
2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ - พนิดา จังหวะ, พัชรินทร์ อรัญมาลา	221
3. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น โดยใช้แบบฝึกทักษะ การคำนวณ: โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม - บุญศิริ ประจันตะเสน	226
4. แบบจำลองทางความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม เรื่อง พันธะเคมี ที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน - กมลลักษณ์ ชมภูพาน	229
5. การพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การสารพันธุกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน - สุวิทย์ ดิษฐเนตร	233
6. ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนรู้วิชาชีววิทยาและความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ประไพพร โพธิ์เปี้ยสี	236
7. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุค Disruptive - สมชาย วงศา และกานต์ แก้วนิล	240
8. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ 5STEPS (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่องการพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 - ประเวส นามสีฐาน	245
9. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - อรทัย ไพรสว่าง	250
10. การสร้างสื่อตามล่าหาสมบัติเซลล์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยของสิ่งมีชีวิตเรื่อง โครงสร้างของเซลล์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - นางสาวปิยนุช คำเหลา	254

สารบัญ

	หน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	
1. การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) วิชา ภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - จิรธาดา ดารารัศมีฉาย บุตรราช	258
2. การพัฒนาทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่ท่าช้างวิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ - วนิตา แสงภักดี	262
3. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละคร ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - ว่าที่ร้อยเอกกฤตชัย ชุมแสง	267
4. การพัฒนาค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านการใช้กระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share): กรณีศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา 3 (ส32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 โรงเรียนน้ำพองศึกษา - ณัฐพนธ์ โสใหญ่	271
5. การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในรายวิชา ส23101 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น - วิศิษฐ์พร บุตรกุล	276
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	
1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏยภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม - ชุตติภา โพธิ์เล	281
2. การพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม - สุดา ศรีกงพาน	285
3. ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักการสอนดนตรีของโคดัล (Kodaly Approach) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี และการขับร้องประสานเสียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ถิรวัฒน์ โพธิ์ศรี	290
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ	
1. การส่งเสริมทักษะการทำงานผ่านการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) การปลูกพืชไร่นาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - นริศรา สมบัติทอง	293

สารบัญ

	หน้า
2. การพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 - รัตนา สุวรรณสิทธิ์	297
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	
1. การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - วิภาวี ไชยทองศรี	302
2. การใช้เทคนิค Role Play เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ภาวิณี บุญรักษ์	306
3. การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire - ชลธิชา ภูบรม	310
4. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษ หมวด School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” - กนกวรรณ โพธิ์พยัคฆ์	315
5. การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) โรงเรียนบึงไทรพิทยาคม - ทิตยา พลคชา	319
6. การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette’s Taxonomy เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ - อดุลย์ อุดมบัว	324
กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการเรียนรวม	
1. ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการถนนปลอดภัย ด้วยนวัตกรรม KSY : Kranuan Safe Youth โดยใช้ TSY Program เยาวชนคนกระนวนปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน - ณภััสสร เพชรธนกกุล	329
2. การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับ นักเรียนออทิสติก โดยใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ - สุนิสา ปิยะไพร	334
3. การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการลากเชือก สร้อยข้อมือแบบตัวต่อตัว - สุรัสสรา โสใหญ่	339

บทความด้านนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา

บทความด้านนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษา

จุดเน้นด้านประกันคุณภาพการศึกษา

1. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การบริหารงานเชิงระบบแบบร่วมแรงร่วมใจ MANCHA MODEL – โรงเรียนมัธยมศึกษา
2. รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ด้วย SIAO PLADO KNW 2 Model - โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2
3. การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้นวัตกรรม KUTHONG Model - โรงเรียนกุทองพิทยาลัย

จุดเน้นด้านคุณภาพผู้เรียน

1. นวัตกรรมการปฏิบัติงานสภานักเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice) KHAM PLUS Model KKN สภาประชาธิปไตย “สร้างผู้นำจิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาสู่ความเป็นพลโลก” - โรงเรียนขามแก่นนคร
2. กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา “JMW SMART” เพื่อส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” - โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ
3. กระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชน ยลวิถีไทภูผาม่าน” ด้วยรูปแบบ Active 5 – โรงเรียนภูผาม่าน
4. การพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้สู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง ผ่านนิเวศการเรียนรู้และการศึกษาขั้นเรียนร่วมกับกระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR) - โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น
5. การพัฒนาระบบสะสมคะแนนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Point Bank) ผ่านระบบออนไลน์เพื่อแก้ไขปัญหาผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ Anywhere Anytime – โรงเรียนประชารัฐวิทยาเสริม
6. การส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนโดยจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model - โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม
7. การพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) - โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวพิทยาคม

จุดเน้นด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางการศึกษา

1. โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนก้านเหลืองพิทยาคม โดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” - โรงเรียนก้านเหลืองพิทยาคม

2. แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model – โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

จุดเน้นด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล

1. การบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT Based Management for JMW) - โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

จุดเน้นด้านอาชีพนวัตกรรม

1. การพัฒนาสถานศึกษาตามกรอบอาชีพนวัตกรรมสู่การเรียนรู้ด้วย 2NPS Model - โรงเรียนน้ำพองศึกษา

2. การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม – โรงเรียนมัญจาคีรีศึกษา

3. นวัตกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีพจตุรวิถี” - โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมชุม 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ - โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม

5. “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล” สู่อาชีพนวัตกรรม - โรงเรียนบ้านแฮดศึกษา

6. วิถี 3 ดี : โมเดลปั้นนักคิด เพื่อภารกิจ CAREER INNO-LIFE – โรงเรียนท่านางแนววิทยายน

7. การเรียนรู้สู่ทักษะอาชีพด้วยนวัตกรรม KAEN3 Model - โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3

8. อาชีพนวัตกรรม ด้วย PHADO KNW2 - โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2

9. “เกษตรกรน้อยปลอดสาร อาหารปลอดภัย หนองตาไก้พอเพียง อาชีพนวัตกรรม” โดยใช้ นวัตกรรม NKS SMART MODEL ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง – โรงเรียนหนองตาไก้ศึกษา

10. การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA - โรงเรียนเบญจมิตรวิทยา

11. ตูบหมูป้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม - โรงเรียนเหล่าใหญ่หนองบัววิทยาคม

12. การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะอนาคต ด้านทักษะชีวิตเพื่ออาชีพและการมีงานทำตามจุดเน้นของ สพม.ขอนแก่น จุดเน้นที่ 6 ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม - โรงเรียนพลพัฒนศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา

โดยใช้ การบริหารงานเชิงระบบแบบร่วมแรงร่วมใจ MANCHA MODEL

โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 6 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และกฎกระทรวง ว่าด้วย การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนได้มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรครูและบุคลากรทางการศึกษามีความหลากหลายและแตกต่างกัน มีบุคลากรบรรจุใหม่ และย้ายกลับภูมิลำเนา ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ และความร่วมมือในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพน้อย โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี แต่โรงเรียนยังต้องการพัฒนาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีความเป็นเลิศ เกิดความยั่งยืน

ดังนั้น โรงเรียนจึงได้นำหลักการบริหารงานแบบร่วมแรงร่วมใจมาบูรณาการกับระบบคุณภาพ แนวคิดเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) และนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “SIAO SMART PLUS Model” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มาประยุกต์ใช้กับการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เรียกว่า รูปแบบการบริหารงานเชิงระบบแบบร่วมแรงร่วมใจ MANCHA Model มาใช้ในการขับเคลื่อนองค์กรและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานให้บรรลุเป้าหมาย ภายใต้การบริหารงานเชิงระบบแบบร่วมแรงร่วมใจ MANCHA MODEL
2. เพื่อส่งเสริมครูและบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมและมีความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เป้าหมายเชิงปริมาณ

1. ร้อยละ 90 ของครูและบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมและมีความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. คุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาบรรลุค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด ร้อยละ 80 ของประเด็นพิจารณาทั้งหมด

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. สถานศึกษามีการพัฒนาแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง
2. โรงเรียนมีผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา บรรลุเป้าหมาย เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กระบวนการดำเนินงาน

1. การวางแผน (P: Planning) โดยการนำองค์กรของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันวางแผนกลยุทธ์ วิเคราะห์สภาพปัญหา (SWOT) กำหนดเป้าหมาย ปรับวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ จุดเน้น กำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำปฏิทิน การปฏิบัติงาน ทำให้ได้กลยุทธ์ ดังนี้ M: Management สร้างพลังขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ A: Active Learning การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก สร้างพลังขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพด้านวิชาการ N: Network ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายให้เข้มแข็ง C: Competency ส่งเสริมศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพ ด้วยกระบวนการ PLC H: High technology ส่งเสริมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษา สู่ห้องเรียนคุณภาพ และ A: Awesome เสริมสร้างผู้เรียนมีให้คุณภาพตามมาตรฐานสากล

2. การปฏิบัติ (D: Doing) เป็นกระบวนการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐาน ครูและบุคลากร นำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติแบบเป็นทีม ร่วมแรงร่วมใจในการทำงานอย่างเป็นระบบ (PDCA) มีการทบทวนแผนปฏิบัติการ วางแผน ดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานและความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในแต่ละกิจกรรม สรุปผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุง

3. การตรวจสอบ การนิเทศ (C: Check) เป็นกระบวนการตรวจสอบความสำเร็จตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน โดยดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ทั้งระดับสถานศึกษาและระดับบุคคล โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

4. การประเมินและการปรับปรุง/พัฒนา (A: Action) นำผลการติดตามไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยการสะท้อนผลการติดตาม การดำเนินงานตามแผน การนิเทศการสอน ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา และเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาถัดไป จัดทำรายงานการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา (SAR) รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด ในขั้นตอนนี้ กิจกรรมหรือวิธีการใดที่ประสบความสำเร็จ จะนำมาพัฒนาต่อยอด เกิดเป็นนวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดี นำไปสู่การเผยแพร่หรือนำไปใช้ในบริบทที่ใกล้เคียงกัน กิจกรรมหรือวิธีการใดที่ไม่บรรลุเป้าหมาย นำมาปรับปรุงแก้ไขตามบริบทที่สามารถเป็นไปได้

ผลการดำเนินงาน

1. โรงเรียนมีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ
2. ร้อยละ 100 ของครูและบุคลากรเข้าใจและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. ปีการศึกษา 2566 ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย 20 ประเด็น พิจารณา คิดเป็นร้อยละ 95.24
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (IS) ในปีการศึกษา 2566 บรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนด

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สถานศึกษามีการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพเหมาะสมกับบริบท
2. ผู้บริหาร บริหารงานทำให้เกิดการทำงานเป็นระบบ มีมาตรฐาน มีคุณภาพ มีความคล่องตัว
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายร่วมกัน ก่อให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงาน คือร่วมมือและประสานโยชน์ในการปฏิบัติงาน

4. นักเรียนได้รับการพัฒนามีคุณลักษณะ เรียนดี มีความสุข สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา นโยบายจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

1. ค่านิยม วัฒนธรรมของโรงเรียนเอื้อต่อการพัฒนางาน
2. ผู้บริหารมีเป้าหมาย กลยุทธ์ชัดเจน สื่อสารสร้างความเข้าใจ กำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง
3. บุคลากร ทำงานเป็นทีม ร่วมแรงร่วมใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC)
4. ภาศิเครือข่ายความร่วมมือ ทำให้เกิดการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในพัฒนาการจัดการศึกษา

บทเรียนที่ได้รับ

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกคน ทุกฝ่ายต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจังต่อเนื่อง การสร้างภาศิเครือข่ายความร่วมมือ จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการวิเคราะห์ปัญหาให้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้เกิดการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เกิดนวัตกรรมและแบบอย่างที่ดี

การเผยแพร่/การยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1. เป็นแหล่งศึกษาดูงาน เป็นพี่เลี้ยงประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4 ร่วมจัดนิทรรศการโครงการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ SIAO SMART MODEL ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ร่วมเป็นคณะกรรมการสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) สพม.ขอนแก่น
2. ได้รับการประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ. 2567-2571) จาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ได้รับรางวัล IQA AWARD ระดับยอดเยี่ยม ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2564 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ได้รับรางวัล IQA AWARD ระดับยอดเยี่ยม ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่ ประจำปีการศึกษา 2566 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

การนำเสนอผลงาน

โรงเรียนนำเสนอผลงานในรูปแบบของแผ่นพับและการจัดแสดงนิทรรศการในการประเมินรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอก

รูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

ด้วย SIAO PLADO KNW 2 Model

โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

สภาพปัญหาของการบริหารการประกันภายในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม โรงเรียนมีผลการประเมินที่อยู่ในระดับดี และรอบสี่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พบว่า โรงเรียนมีผลการประเมินภายนอกที่ยังอยู่ในระดับที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษา ยังมีการนำกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบงานและการพัฒนางานอยู่ในระดับที่ยังสามารถพัฒนาต่อได้ กอปรกับผลการประเมินรอบสี่ ได้สะท้อนปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษา เกิดจากการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีอุปสรรคบางประการ บางส่วนยังไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การนำแผนงานสู่การปฏิบัติยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามพัฒนาการที่ตั้งไว้ ขาดการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษา ตลอดจนขาดการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2564) และโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ONET ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานของประเทศ (งานวิชาการโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2, 2566)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น โรงเรียนจึงได้พัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 เพื่อเป็นเครื่องมือของผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้รับผิดชอบงานประกันสำหรับนำไปใช้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถบริหารการประกันภายในสถานศึกษาที่มีบริบท ทั้งด้านภูมิศาสตร์ ภูมิสังคม ขนาดสถานศึกษา การบริหารจัดการ และเป้าหมายผลผลิตที่แตกต่างกัน ซึ่งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นจะช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางบริหาร สถานศึกษาในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการวางแผนการจัดการองค์กร การนำองค์กรและการควบคุมองค์กร สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีความพร้อมสูงสุดในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกด้าน รวมถึงการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อเป็นแนวทาง การบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์สูงสุดแก่คุณภาพนักเรียน คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูตลอดจนสถานศึกษา ได้รับการยอมรับการบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจากกลุ่มผู้รับบริการทางการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการบริหารการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ตามวงจรของเดมมิ่ง สอดประสานกับ SIAO PLADO KNW 2 Model ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและเป้าหมายคุณภาพ (PLAN) 2) การขับเคลื่อนคุณภาพสู่มาตรฐาน (DO) ผู้บริหารโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 มีความรู้ความสามารถในงานวิชาการ และการบริหารสถานศึกษา โดยการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านการวางแผน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมหรือชุมชนของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโรงเรียน เกิดการทำงานร่วมกันด้วยระบบวงจรคุณภาพ PDCA มีการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ กำกับติดตาม สะท้อนผล ใช้อย่างง่าย สามารถนำไปประยุกต์ นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมได้ทุกรูปแบบ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active learning บูรณาการเข้ากับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการนิเทศของผู้บริหาร โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มาหลอมรวมเป็นรูปแบบของนวัตกรรม PHADO KNW2 เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา การดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงเป้าหมายการพัฒนาเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียน เป็นการมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็น

นิยามคำศัพท์ PHADO KNW2 ประกอบด้วย

P : PLC and Practical กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และ การนำไปใช้ได้จริง

H : Handy and Heart การลงมือทำ และ ด้วยจิตใจดี

A : Associate and Apply การมีส่วนร่วม ภาควิชาเครือข่าย และ การประยุกต์ใช้

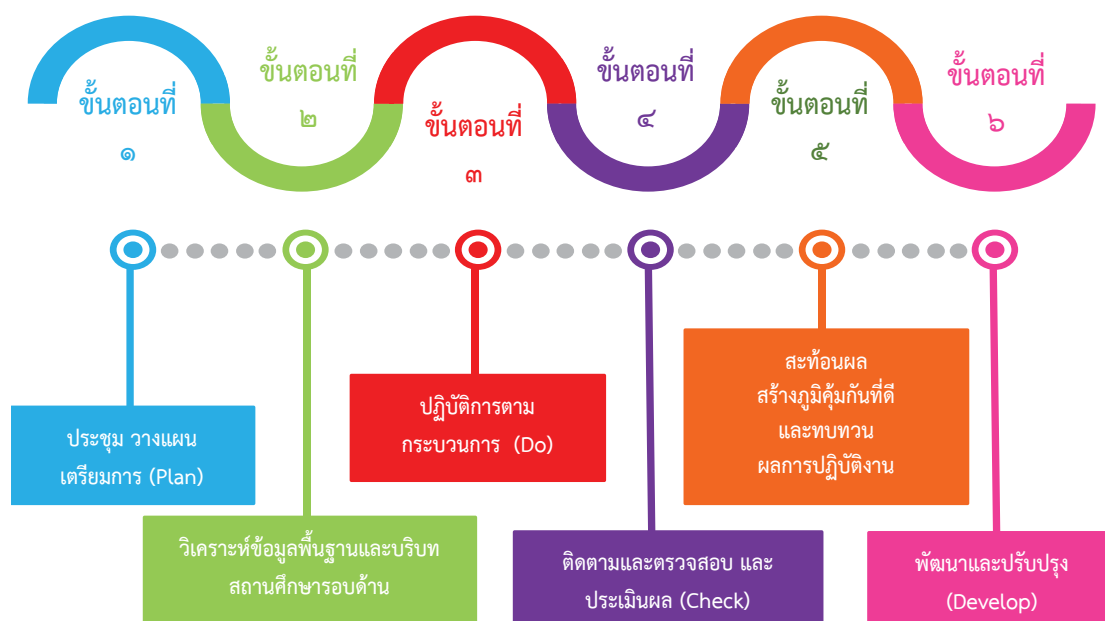
D : Develop and Decision การพัฒนาและการตัดสินใจ

O : Organization and Opportunities การบริหารองค์กร และโอกาสทางการศึกษา

K : Knowledge and The King's Policy + The King's Philosophy ความรู้ ความเข้าใจ และน้อมนำพระราโชบาย + ศาสตร์พระราชาน N :Network and Needs เครือข่ายเทคโนโลยี และทักษะจำเป็น W : Win and Wellbeing ความสำเร็จ และ การมีสุขภาวะที่ดี ยั่งยืน 3) สถานศึกษา

มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าของดำเนินงานมีการ
ทบทวนการดำเนินงาน และใช้กระบวนการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หรือ
กระบวนการอื่น ในการปรับปรุงพัฒนางานและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (check)

ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศ โดยใช้กระบวนการ PLC ตามระยะที่กำหนด

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

สถานศึกษามีผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวม และรายมาตรฐานทุกระดับการศึกษาของสถานศึกษา และมีคุณภาพอยู่ในระดับ ดีเลิศ ขึ้นไป ย้อนหลัง 3 ปี การศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ

ด้านผู้บริหาร ผู้อำนวยการโรงเรียนได้บริหารจัดการอำนวยการในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างมีลำดับขั้นตอนทั้งยังส่งเสริมศักยภาพครูและนักเรียนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น

ด้านครู มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การบริหารชั้นเรียนและการเป็นผู้นำใน การเปลี่ยนแปลงกระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัด การศึกษา

ด้านกระบวนการ มีการนำกระบวนการ PLC สอดประสานกับวงจรเดิมมีจนเกิดเป็น SIAO PLADO KNW2 Model สู่การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาที่สัมฤทธิ์ผล

ด้านนักเรียน มีการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนได้หลากหลาย และส่งเสริมตามศักยภาพการ เรียนรู้ของนักเรียน

ด้านชุมชน โรงเรียนได้รับความร่วมมือที่ดี ทั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สอดคล้องกับให้ สามารถพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทเรียนที่ได้รับ

1. ความชัดเจนในการตั้งมาตรฐานและเป้าหมายของการจัดการศึกษา
2. กระบวนการร่วมกันวางแผนในการจัดการศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกฝ่ายต้องสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง มีกรอบการดำเนินงานที่เป็นเป้าหมายร่วมกันให้มากที่สุด
3. การจัดตั้งคำขอโครงการและทรัพยากรที่สนับสนุนโครงการให้มีการกระจายตามความเป็น แรงด่วน และสอดคล้องกับยุคสมัย

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

- รางวัล IQA award ระดับยอดเยี่ยม สถานศึกษาขนาดเล็ก (ปี 2564)
- รางวัล IQA award ระดับชมเชย สถานศึกษาขนาดเล็ก (ปี 2565)
- รางวัล IQA award ระดับดีมาก สถานศึกษาขนาดเล็ก (ปี 2566)

การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้นวัตกรรม KUTHONG Model

โรงเรียนภูทองพิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้มีนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนารูปแบบการเป็นองค์กรชั้นนำในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ด้วยนวัตกรรม SIAO SMART PLUS model เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อน เพื่อให้สามารถดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุตามวัตถุประสงค์ตาม 7 จุดเน้น ได้แก่ จุดเน้นที่ 1 ด้านการประกันคุณภาพ จุดเน้นที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จุดเน้นที่ 3 ด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา จุดเน้นที่ 4 ด้านทักษะภาษา จุดเน้นที่ 5 ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล จุดเน้นที่ 6 ด้านด้านทักษะอาชีพวินัยวิถี และจุดเน้นที่ 7 ด้านองค์กรภาคีวันตภาพวิถี อันเป็นแนวทางหนึ่งในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านการศึกษาให้ทัดเทียมนานาชาติ และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. 2566)

โรงเรียนภูทองพิทยาลัย จึงสนใจและต้องการพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้นวัตกรรม KUTHONG Model ในการสร้างโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้น ภายใต้กรอบนวัตกรรม SIAO SMART PLUS model เพื่อให้โรงเรียนมีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ เกิดการยอมรับของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนภูทองพิทยาลัย
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

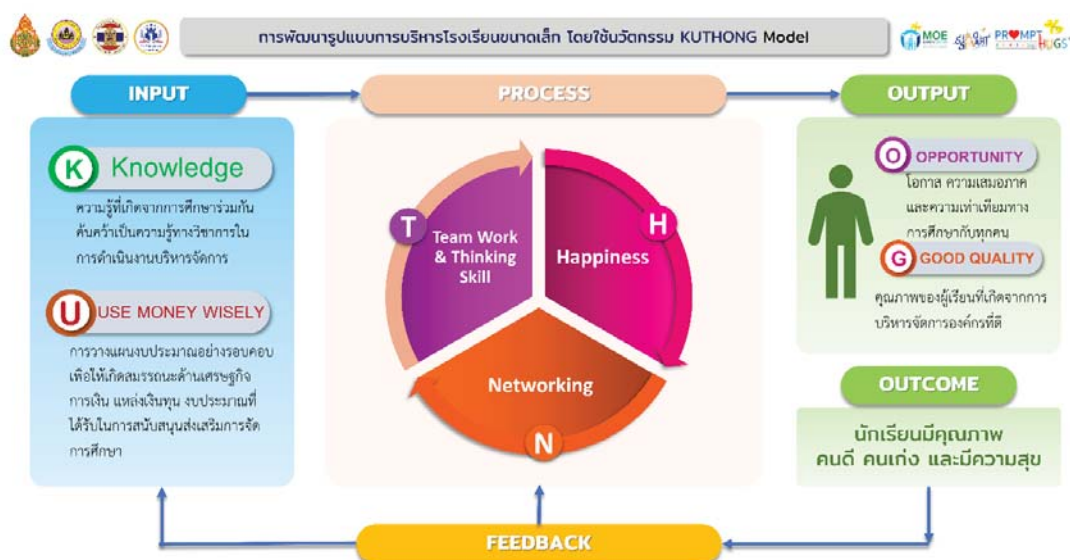
กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ
2. ขั้นการวางแผน เป็นการออกแบบนวัตกรรมพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียน
3. ขั้นปฏิบัติตามแผน นำรูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้นวัตกรรม KUTHONG Model ไปใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีกลยุทธ์ในการดำเนินงานตามทฤษฎีระบบ (System Theory) ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า K : Knowledge คือ ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาร่วมกันค้นคว้า ศึกษา วิเคราะห์ นโยบายและจุดเน้น U : Use money wisely คือ การวางแผน จัดสรรงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านกระบวนการ T : Team Work & Thinking Skill

คือ การทำงานเป็นทีมและพัฒนาทักษะความสามารถในการคิดให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน
H : Happiness คือ การทำงานอย่างมีความสุขและมีความปลอดภัยในการทำงาน **N : Networking**
 คือ การประสานเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์
O : Opportunity คือ ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ
 และเสมอภาค มีระบบการดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนที่มีประสิทธิภาพ **G : Good Quality** คือ ผู้เรียน
 มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน คือ ผู้เรียนเป็น
 คนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ขั้นตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินผลและตรวจสอบการบริหารโรงเรียนจากการ
 ใช้วัตรกรรมการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้วัตรกรรม KUTHONG Model

5. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Action) เป็นการสะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริง

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผู้เรียนได้รับการพัฒนามีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพทุกด้าน มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
 วิชาการและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้นตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมีแหล่ง
 เรียนรู้ให้นักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้น่าดู น่าอยู่ น่าเรียน มีบรรยากาศที่
 สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย ปลอดภัยเสพติดและบายมุข โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารโรงเรียน
 โดยใช้วัตรกรรม KUTHONG Model มีผลงานเป็นที่พึงพอใจของชุมชน โรงเรียนมีระบบประกัน
 คุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองชุมชนให้ความไว้วางใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีภาคี
 เครือข่ายร่วมมือพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่หลากหลายจากทุกภาคส่วน

ปัจจัยความสำเร็จ

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทำให้โรงเรียนได้พัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสถานภาพและบริบทของตนเอง เสริมสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้นักเรียนและชุมชน

บทเรียนที่ได้รับ

การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้นวัตกรรม KUTHONG Model นั้น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเกิดจากการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและความทุ่มเทเอาใจใส่ของผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การดำเนินงานขับเคลื่อนนวัตกรรมบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

โรงเรียนได้ดำเนินการเผยแพร่ทั้งในโรงเรียน โดยแจ้งให้คณะครูและนักเรียนทราบตลอดปีการศึกษา และเผยแพร่ภายนอกโรงเรียน โดยการแจ้งให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรับทราบโดยการประชุม ตลอดจนทั้งการเผยแพร่ทางเว็บไซต์และ Page Facebook ของโรงเรียนภูทองพิทยาลัย

การนำเสนอผลงาน

โรงเรียนภูทองพิทยาลัย ส่งผลงานเข้ารับการคัดสรร รางวัล “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม” ประจำปี 2567 ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

นวัตกรรมการปฏิบัติงานสถานักเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice) KHAM PLUS Model KKN

สภาประชาธิปไตย “สร้างผู้นำจิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาสู่ความเป็นพลโลก”

โรงเรียนขามแก่นนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

สถานักเรียนเป็นงานสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ใช้กระบวนการ ประชาธิปไตย และนำหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่อง กระบวนการประชาธิปไตย วิธีประชาธิปไตย การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่นำไปสู่การพัฒนาโรงเรียน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยเป็นวัฒนธรรมและกลไกในการทำงานร่วมกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานักเรียนและควรใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความงอกงามด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

โรงเรียนขามแก่นนครตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมความเป็นพลเมืองประชาธิปไตยให้กับเด็กและเยาวชน จึงขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานักเรียนให้เป็นเวทีสำหรับการฝึกฝนความเป็นนักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยอาศัยกิจกรรมและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามบทบาทหน้าที่ความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย อันได้แก่ คารวธรรม สามัคคีธรรม ปัญญาธรรม รวมทั้งหลักธรรมาภิบาล การมีจิตอาสาและพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ อย่างไรก็ตามการดำเนินงานสถานักเรียนยังคงประสบปัญหาอยู่หลายประการ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่ยังไม่ครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือในการพัฒนาองค์กรทางการศึกษา รวมทั้งขั้นตอนการดำเนินงานของสถานักเรียนเชิงระบบยังไม่ดีเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับสถานศึกษาขนาดเดียวกัน

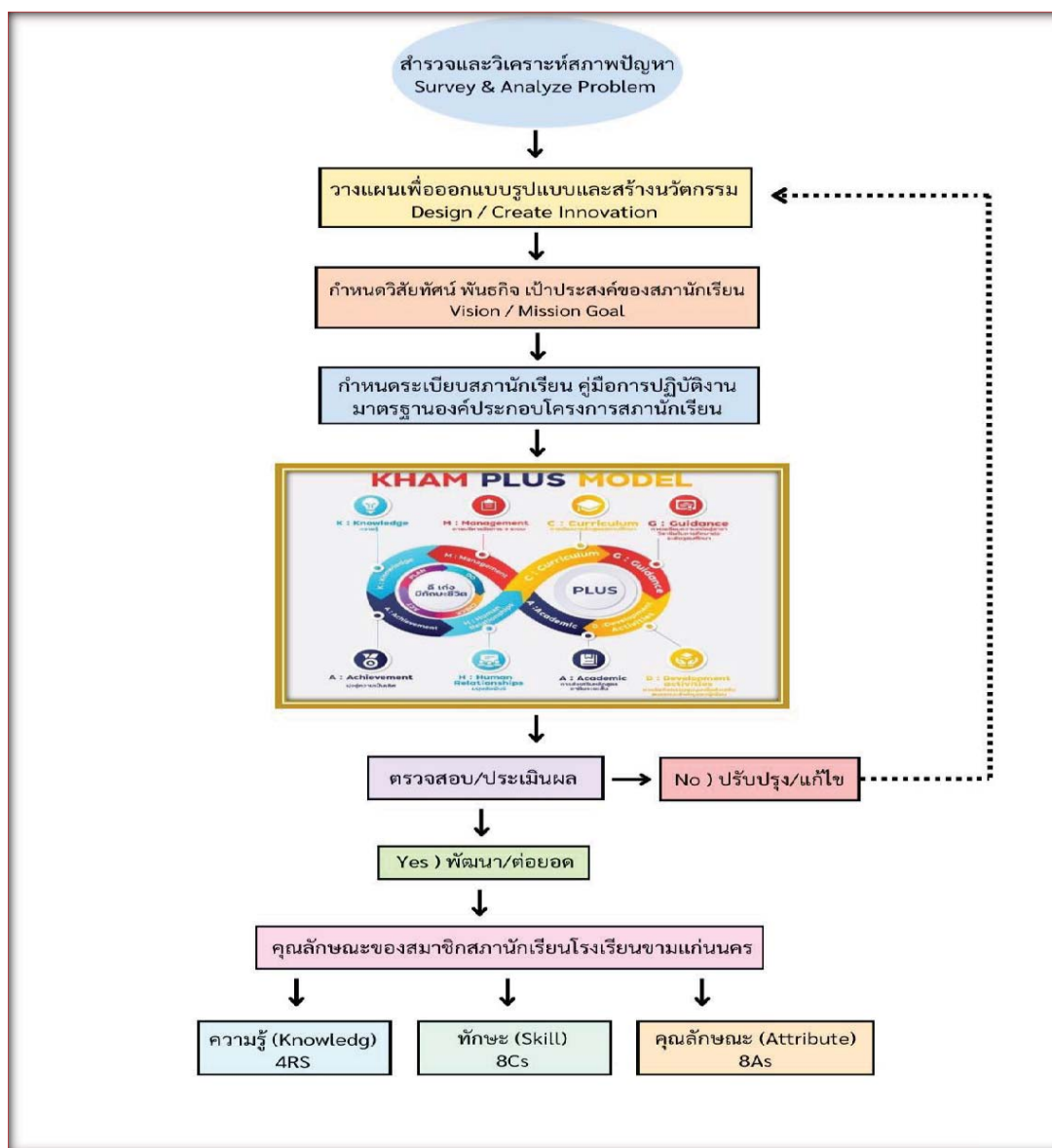
โรงเรียนขามแก่นนครได้เล็งเห็นความจำเป็นในการปรับปรุงการดำเนินงานสถานักเรียน จึงได้ศึกษาและนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบ SIAO SMART PLUS Model ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมาเป็นแนวทางในการบริหารงานสถานักเรียน และได้คิดค้นนวัตกรรมการปฏิบัติงานสถานักเรียนที่เป็นเลิศในชื่อ KHAM PLUS Model KKN สภาประชาธิปไตย โดยเน้นอัตลักษณ์ “สร้างผู้นำจิตอาสา น้อมนำศาสตร์พระราชา พัฒนาสู่ความเป็นพลโลก” เพื่อพัฒนาการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียนขามแก่นนครให้มีประสิทธิภาพและเป็นต้นแบบสถานักเรียน

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานักเรียนโรงเรียนขามแก่นนครสู่การขับเคลื่อนให้เป็นองค์กรกิจกรรมที่มีคุณภาพและเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานักเรียน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

สถานักเรียนของโรงเรียนขามแก่นนคร มีขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
สู่องค์กรแห่งคุณภาพด้วยแนวคิด KHAM PLUS MODEL KKN สถาปนาชาติไทย โดยใช้วิธีการ
เชิงระบบ (System Approach) และหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory
Action Research: PAR) ดังภาพต่อไปนี้

ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานักเรียนจัด จำนวน 40 กิจกรรม ได้รับการพัฒนาความรู้
ทักษะ และคุณลักษณะ ตามเป้าหมายของกิจกรรม ทุกกิจกรรมมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดีมากขึ้นไป

2. นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีภาวะผู้นำ มีจิตสาธารณะ มีธรรมาภิบาล เคารพสิทธิเสรีภาพและข้อตกลงของหมู่คณะ ยอมรับและชื่นชมการกระทำของผู้อื่น มีน้ำใจนักกีฬา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้โรงเรียนได้รับการหนุนเสริมจากงานสถานักเรียนให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์

ปัจจัยความสำเร็จ

ผู้บริหารให้ความสำคัญและสนับสนุนด้านงบประมาณ ครูและนักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และการมีเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

บทเรียนที่ได้รับ

การเปิดโอกาสให้สถานักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบหลักและลงมือปฏิบัติ ผ่านการวางแผน ลงมือทำ และสะท้อนผล โดยอาศัยกระบวนการประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาลในการทำกิจกรรมต่างๆ เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ (1) รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 กิจกรรมสถานักเรียน งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 72 ปีการศึกษา 2567 (2) นางสาวแก้วขวัญ ชัชวาลย์ ได้รางวัลพระราชทานเยาวชนต้นแบบเก่งและดี TO BE NUMBER ONE รุ่นที่ 14 ระดับประเทศ (3) นางสาวนันทน์ภัส อุ่นทรัพย์ ประธานสถานักเรียน และนางสาวณัฐนิชา แผลมแก้ว รองประธานสถานักเรียน ประจำปี 2567 ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการพลังเยาวชนยุคใหม่สร้างสรรค์สังคมไทยห่างไกลยาเสพติด ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนในการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน จำนวนเงิน 57,200 บาท (4) นายฐิติกิตติ ทองแดง ประธานสถานักเรียน และนางสาวศิมาภรณ์ กิจโกศล รองประธานสถานักเรียน ประจำปี 2566 ได้เป็นตัวแทนเข้าร่วมมหกรรมรวมพลสมาชิก TO BE NUMBER ONE ระดับประเทศ

การนำเสนอผลงาน

1. นำเสนอผลงานนวัตกรรมเกี่ยวกับการดำเนินงานสถานักเรียน ณ โรงเรียนน้ำพองศึกษา ในวันที่ 8 มีนาคม 2567 และโรงเรียนกัลยาณวัตร ในวันที่ 14 มิถุนายน 2567
2. นำเสนอผลงานในการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 72 ปีการศึกษา 2567

กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา “JMW SMART” เพื่อส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง”

โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

มารยาทไทยเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามและแสดงความเป็นระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม โดยจะแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น การพูด การเดิน การแสดงความเคารพ รวมทั้งการรู้จักปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม (อิงอร รอดน้อย, 2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ โดยมีจุดหมายหนึ่งที่มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ อีกทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ จัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา และได้เล็งเห็นความสำคัญของจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ดังนั้นจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2566 – 2570 เพื่อเป็นทิศทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ผสมกับการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำกลยุทธ์ในการบริหารสถานศึกษาขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงได้ริเริ่มพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” ของนักเรียนโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการขึ้น เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาคุณธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของไทย เช่นกัน

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา “JMW SMART” ในการส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การออกแบบและพัฒนากิจกรรมดำเนินงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศดังกล่าว ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ PAOR ในการดำเนินงานพัฒนากลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ภายใต้กรอบการบริหารงานเฉพาะของสถานศึกษา “JMW SMART” มีการดำเนินการพัฒนากลยุทธ์ออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้ **ระยะที่ 1** พัฒนา

กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” ดำเนินการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (Kemmis & McTaggart (1988) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) มีการเตรียมการจัดทำแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Action) เป็นการนำแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา ไปใช้ ขั้นตอนที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflection) โดยการปรับแผน (Re-Planning) ในวงรอบที่ 2 **ระยะที่ 2** การประเมินประสิทธิผลกลยุทธ์การบริหาร จัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” เมื่อเสร็จสิ้นการ ดำเนินงาน 2 วงรอบ โดยมีการประเมินระดับความสำเร็จ ประเมินผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินงาน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครองนักเรียนตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมอัตลักษณ์ “มารยาทดี วิถีพอเพียง” พบว่า ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนา ครู 3) การส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และ 4) การจัดการองค์ความรู้อย่างยั่งยืนเกิดเป็น กลยุทธ์การบริหารจัดการสถานศึกษา “JMW SMART” โดยมีรายละเอียด ดังนี้ S : Sufficiency Economy คือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกลยุทธ์การพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติมที่บูรณา การปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมารยาทไทย M : Manner คือ มารยาทไทย A : Active Learning คือ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก R : Result คือ กลยุทธ์การจัดการผลลัพธ์การดำเนินการและ การจัดการองค์ความรู้อย่างยั่งยืน T : Teacher and Coach คือ บทบาทครูผู้สอน 2. ผลการ ดำเนินงานของนวัตกรรม พบว่า นักเรียนโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ มีกิริยา วาจาสุภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน รู้จักแสดงความเคารพ มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่และบุคคลทั่วไปและสามารถนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 74.04 ระดับดี 19.51 และระดับผ่านเกณฑ์ 5.68 และส่งผลให้นักเรียนได้รับการยกย่องเป็นแบบอย่างที่ดี และได้รับรางวัล การประกวดมารยาทไทยในระดับชาติ อาทิ นักเรียนเข้ารับพระราชทาน ถ้วยรางวัลสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลชนะเลิศการ ประกวดมารยาทไทยระดับชาติ ประจำปี 2565 โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ นักเรียนเข้ารับพระราชทาน ถ้วยรางวัลสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลชนะเลิศ การประกวดมารยาทไทยระดับชาติ โครงการธนาชาติริเริ่มเติม เต็มเอกลักษณ์ไทย ประจำปี 2566 และประจำปี 2567 เป็นต้น

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร มีความตระหนักรู้ร่วมกัน มีความมุ่งมั่นในการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ตั้งใจ จนเห็นผลจริงและผลการใช้กลยุทธ์มีความสำเร็จของโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ทุกโครงการ

บทเรียนที่ได้รับ

1) เน้นการพัฒนาเชิงปฏิบัติการ (P-A-O-R) โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และได้องค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 2) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์จำลอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ไปใช้อย่างยั่งยืน

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ได้มีการเผยแพร่นวัตกรรมการดังกล่าวให้กับคณะครูและนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ อาทิ โรงเรียนโนนหันวิทยายน โรงเรียนหนองเรือวิทยา เป็นต้น อีกทั้งมีการขยายผลไปยังสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัย บุคลากรได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรโครงการอบรมครูต้นแบบมารยาทไทย โดยกระทรวงวัฒนธรรม อีกทั้งได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม เหรียญเงิน ระดับภูมิภาค ประจำปี 2567 และได้รับพระราชทานถ้วยรางวัลสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลชนะเลิศ การประกวดมารยาทไทยระดับชาติ ในหลายปีการศึกษา

การนำเสนอผลงาน

มีการนำเสนอผลงานนิทรรศการมารยาทไทย ในกิจกรรมการสร้างเครือข่ายด้านการจัดการศึกษา (MOU) ระดับนานาชาติ โดยความร่วมมือกับสถานศึกษาในประเทศมาเลเซีย อีกทั้งได้เผยแพร่ในเว็บไซต์ <http://www.jmw.ac.th> และเฟสบุ๊ก (Facebook) ของโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ ด้วยเช่นกัน

กระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชน ยลวิถีไทภูเขาผาม่าน”

ด้วยรูปแบบ Active 5

โรงเรียนภูผาม่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมและชุมชน แต่ละพื้นที่ต่างมีลักษณะเฉพาะที่ต่างกันทั้งในด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และทรัพยากรที่มีอยู่ การออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นทำความเข้าใจ และแก้ไขปัญหาท้องถิ่นจึงกลายเป็นแนวทางหนึ่งที่มีความสนใจมากขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากการเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับบริบทของชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงในท้องถิ่นของตน การบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าสู่หลักสูตรหรือจัดการเรียนรู้ ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาความรู้ของผู้เรียน แต่ยังช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และปลูกฝังจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

โรงเรียนภูผาม่านได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม ด้วยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาปรับใช้จนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติแบบพหุปัญญา และออกแบบการจัดการเรียนรู้ รูปแบบ Active 5 ประกอบด้วย 1. กระตุ้นความสนใจ 2. แสวงหาความรู้ใหม่ 3. เชื่อมโยงชุมชน 4. คิดค้นวิธีแก้ปัญหา 5. พัฒนาต่อยอด และนำเอาจุดเด่นของอำเภอภูผาม่านที่มีอยู่อย่างหลากหลายมาบูรณาการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งหวังให้เป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างสังคม และพลเมืองที่เข้มแข็งของชาติสืบไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชน ยลวิถีไทภูเขาผาม่าน” ด้วยรูปแบบ Active 5

2. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของครู นักเรียน และชุมชน ต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชนยลวิถีไทภูเขาผาม่าน” ด้วยรูปแบบ Active 5

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชนยลวิถีไทภูเขาผาม่าน” ด้วยรูปแบบ Active 5 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นที่ 1 โรงเรียนและชุมชน ร่วมกำหนด วิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 2 ศึกษาทฤษฎีการออกแบบหน่วยการเรียนรู้การวัดและประเมินผล ขั้นที่ 3 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ทดลองใช้ ขั้นที่ 5 ปรับปรุงหน่วยการเรียนรู้ ขั้นที่ 6 ดำเนินการใช้ ขั้นที่ 7 การวัดและประเมินผล

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ Active 5 ประกอบด้วย 2.1 กระตุ้นความสนใจ เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนใช้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน หรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเป็นตัวกระตุ้น เช่น การใช้สื่อมัลติมีเดีย หรือสถานการณ์จำลองแล้วจึงตั้งคำถามนำ 2.2 แสวงหาความรู้ใหม่ คือขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อตอบข้อคำถาม หรือข้อสงสัย โดยผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดหาคำตอบ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม เช่น การระดมสมอง การลงพื้นที่จริง การสัมภาษณ์ เป็นต้น 2.3 เชื่อมโยงชุมชน คือขั้นตอนสำคัญที่ผู้สอนต้องเชื่อมโยงบริบทชุมชนสู่องค์ความรู้ใหม่ โดยใช้แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ วิธีการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ศาสนาประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน มีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผู้เรียนร่วมกับชุมชน 2.4 คิดค้นวิธีแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษามาร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือหาคำตอบจากคำถามในขั้นแรก 2.5 พัฒนาต่อยอด เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้เรียนนำเอาความรู้ที่ได้สู่การพัฒนาเป็นนวัตกรรม หรือต่อยอดสร้างผลิตภัณฑ์จากที่มีในชุมชน

3. วัดผลและประเมินผล ประกอบด้วย 3.1 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยแบบทดสอบและการประเมินชิ้นงาน 3.2 การประเมินผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม 3.3 การประเมินจากมุมมองของครูและผู้ปกครอง ด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ผลการดำเนินการ

โรงเรียนภูพานานได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น “เที่ยวชุมชนยลวิถีไทภูพานาน” ด้วยรูปแบบ Active 5 ทำให้เกิดผลลัพธ์ ดังนี้

1. กิจกรรมรู้บ้านเรา รักบ้านเรา เป็นส่วนหนึ่งของโครงการยุวมัคคุเทศก์ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำเสนอข้อมูลต่อนักท่องเที่ยวและเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ ผ่านการอบรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกโดยในปีการศึกษาที่ผ่านมา สามารถสร้างแกนนำยุวมัคคุเทศก์ได้จำนวน 50 คน ร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้แก่ เทศบาลตำบลภูผาม่าน , สกร.อ.ภูผาม่าน , อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน

2. โรงเรียนภูผาม่านได้รับรางวัลต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการที่ดำเนินการสร้างห้องการเรียนรู้ โดยนำองค์ความรู้ในท้องถิ่นมาบูรณาการเข้ากับศาสตร์พระราชา สามารถสร้างนักเรียนแกนนำได้จำนวน 60 คน และครูแกนนำจำนวน 36 คน

3. กิจกรรมสืบสานประเพณีตรุษไทยภูผาม่าน เป็นโครงการที่โรงเรียนและชุมชนได้ร่วมกันสืบสานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำในทุกปี โดยมีนำความรู้บูรณาการในรายวิชาต่างๆ โดยในปีการศึกษาที่ผ่านมา สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระ

4. กิจกรรมตามหลักสูตรท้องถิ่น “เที่ยวชุมชน ยลวิถีไทยภูผาม่าน” เป็นหน่วยการเรียนรู้หนึ่งในหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการเอาสาระความรู้ แหล่งเรียนรู้ โดยมีชุมชนเป็นฐานผ่านการเรียนรู้ในห้องเรียน เช่น หนองสมอ วิถีชีวิตควายทาม ถ้ำพระ แหล่งผลิตสมุนไพรไทย เป็นต้นผลลัพธ์คือ

4.1 โรงเรียนภูผาม่านสามารถพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น ด้วยรูปแบบ Active 5 ที่ใช้ Soft Power เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้ “เที่ยวชุมชนยลวิถีไทยภูผาม่าน” จำนวน 8 กลุ่มสาระ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มเป้าหมาย และนักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ร้อยละ 85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือร้อยละ 70

4.2 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ของครู นักเรียน และชุมชน ต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการท้องถิ่น ด้วยรูปแบบ Active 5 ที่ใช้ Soft Power เป็นสื่อหรือสถานการณ์การเรียนรู้ “เที่ยวชุมชนยลวิถีไทยภูผาม่าน” ด้านครู มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ร้อยละ 90 ด้านนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ร้อยละ 85 และด้านชุมชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ร้อยละ 95

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรการสอน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นปัจจัยที่ทำให้หลักสูตรท้องถิ่นมีความหมายและสอดคล้องกับบริบทจริง

2. การสนับสนุนจากผู้บริหารและครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์และสนับสนุนการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การออกแบบและดำเนินการหลักสูตรประสบความสำเร็จ

3. การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน หรือองค์กรที่ด้านการพัฒนาท้องถิ่น ช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

4. การประเมินผลที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ระบบการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น ช่วยให้สามารถตรวจสอบได้ว่านักเรียนได้รับความรู้และทักษะที่ต้องการหรือไม่ การใช้การประเมินที่หลากหลาย ทั้งการประเมินความรู้ความเข้าใจ การประเมินการมีส่วนร่วม

5. การพัฒนาผู้เรียนด้านสังคมและอารมณ์ การออกแบบหลักสูตรท้องถิ่นควรคำนึงถึงการพัฒนากิจกรรมด้านสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน เช่น การส่งเสริมความภาคภูมิใจในท้องถิ่น บทเรียนที่ได้รับ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่ : ในปีการศึกษา 2566 และ 2567 โรงเรียนภูผาม่านได้เป็นสถานที่ในการเข้าศึกษาดูงานจากโรงเรียนและองค์กรต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 18 หน่วยงาน

รางวัลที่ได้รับ : ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนภูผาม่านได้รับรางวัลโรงเรียนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่ใช้ Soft Power เป็นสื่อการเรียนรู้ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนภูผาม่านได้รับรางวัลด้านการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน จากสภาครูและผู้บริหารแห่งประเทศไทย

ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนภูผาม่าน ได้รับรางวัล Thailand Future Award 2024 ประเภท Innovative Schools จากเลขาธิการสภาการศึกษา และหน่วยงานด้านการศึกษาอื่นๆ เป็นผู้รับรอง (แหล่งอ้างอิง: <https://www.facebook.com/phuphamanofficial>)

การพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง ผ่านนิเวศการเรียนรู้ และการศึกษาชั้นเรียน ร่วมกับกระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR)

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น มุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของครูเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ปรับตัวให้เข้ากับวิวัฒนาการของการศึกษาตามยุคสมัยโดยเฉพาะการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตกับปรากฏการณ์เหนือความคาดหมายในโลกของ BANI World สร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และความยืดหยุ่น (Capacity & Resilience) เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learner)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาได้กำหนดจุดเน้นที่ 1 ด้านการประกันคุณภาพ ในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพ และจุดเน้นที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาศึกษาของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น ที่ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาครูสู่การพัฒนาชั้นเรียนที่ไม่ใช่เพียงมุ่งเน้นที่เนื้อหาความรู้ แต่อาจจะรวมไปถึงกระบวนการคิดและวิธีการแสวงหาคำตอบที่หลากหลายโดยไม่ถูกปิดกั้นของผู้เรียนอันจะนำไปสู่การแสวงหาวิธีแก้สถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย

ประเด็นการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่พัฒนาระบบการนิเทศภายในของโรงเรียน ด้วยแนวคิดการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และการสร้างกระบวนการชุมชนขยายศักยภาพการจัดการเรียนรู้ นำไปสู่การสร้างนิเวศทางการเรียนรู้ที่เอื้อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่มีคุณค่าตามบริบทของโรงเรียน ครูเป็นนักออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่ได้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดแต่เป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน เกิดเป็นนิเวศทางการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ครู และเครือข่าย พัฒนาและส่งเสริมกันสู่วงจรคุณภาพทางการศึกษา

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์เพื่อสร้างวิธีการที่จะนำไปสู่วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง

เป้าหมายเชิงปริมาณ พัฒนาครูร้อยละ 90 ให้เป็นครูนักออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการนิเทศภายใน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ สร้างชุมชนขยายศักยภาพการจัดการเรียนรู้ พัฒนากระบวนการนิเทศภายในด้วยกระบวนการการศึกษาชั้นเรียน และโรงเรียนสามารถเป็นตัวอย่างเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการนิเทศภายในโดยใช้วงจรการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study)

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น มีขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อออกแบบนวัตกรรมกระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR) โดยนำหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาออกแบบนวัตกรรมการดำเนินงานสู่วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ซึ่งมีแนวคิดสำคัญของกระบวนการ 2 แนวคิด ได้แก่ (1) กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ของ รองศาสตราจารย์ ดร. ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2) วงจรขยายศักยภาพการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) ซึ่งออกแบบและพัฒนากระบวนการเป็นระยะตามวงจรคุณภาพและมุ่งเน้นที่การพัฒนา ร่วมกับการสำรวจการปฏิบัติการเพื่อสะท้อนผลและพัฒนาปรับปรุงในเวลาเดียวกัน จนส่งผลให้เกิดวิธีการหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ส่งผลต่อเป้าหมายและการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ได้แก่ กระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR) 3 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Design) (2) ปฏิบัติการในชั้นเรียนและสังเกตการสอน (Operational Application and Monitoring) (3) การสะท้อนผลเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Regenerative Feedback)

ผลการดำเนินการ

1) โรงเรียนมีนวัตกรรม กระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR) 2) ครูเป็นนักออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการนิเทศภายใน ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ 3) ครูจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนานักเรียนให้สามารถใช้สมรรถนะหลักและทักษะตนเองสร้างสรรค์ผลงานได้เกิดเป็นอาชีวนวัตกรรม จึงสามารถได้รับรางวัลจากการแข่งขันต่างๆ 4) โรงเรียนสามารถเป็นตัวอย่างเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องการนิเทศภายในโดยใช้วงจรการศึกษาชั้นเรียน (Lesson study) ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดคุณภาพกับผู้เรียน 5) โรงเรียนได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายผู้นำนิเทศการเรียนรู้ สู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูงเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนนำร่องระบบชุมชนนวัตกรรมการเรียนรู้ (OBEC Learning Community) และเป็นโรงเรียนนำร่องในการเป็นแหล่งเรียนรู้ 6) ครูมีชุมชนขยายศักยภาพการจัดการเรียนรู้และสามารถนำกระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR) ไปพัฒนาสมรรถนะในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการดำเนินงานเป็นผลมาจากการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานโดยมีการพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ได้แก่ ผู้บริหาร

สถานศึกษาและครู ซึ่งทำงานร่วมกันและมีเจตคติเชิงบวกต่อการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และการเปิดใจมองเห็นการเปลี่ยนแปลง มองเห็นศักยภาพของบุคลากรและเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากรตนเอง ด้านครู ดำเนินงานด้วยฐานใจ (Heart) เปิดใจยอมรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ (Open Mind) มีผลต่อแรงจูงใจภายในของครูให้มีแนวคิดที่มุ่งพัฒนาตนเอง กล้าลงมือทำและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น

บทเรียนที่ได้รับ

- 1) การสร้างชุมชนขยายศักยภาพการจัดการเรียนรู้ควรสร้างจากกลุ่มเล็ก ๆ และความสนใจ
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการติดตามและกระตุ้นการดำเนินงานโดยสามารถติดตามได้โดยการสอบถาม หรือจัดทำตารางสอนที่ให้ครูมีเวลาตรงกันเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน
- 3) ในการสะท้อนผลการสังเกตการณ์สอน ควรระวังในการใช้คำพูด ให้คำนึงถึงการสะท้อนผลเชิงบวกเพื่อให้เกิดการพัฒนา ให้มองหาจุดเด่นของครู สังเกตที่พฤติกรรมของนักเรียนที่ตอบสนอง และมองหาโอกาสทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน
- 4) การบันทึกข้อมูลควรเก็บบันทึกข้อมูลสั้น ๆ เพื่อให้ครูได้ย้อนกลับมาอ่านทบทวนศึกษาตนเอง หรืออาจมีการจัดตั้งผู้บันทึก (Note Taker) บันทึกตลอดการออกแบบการเรียนรู้และสะท้อนผล

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้สู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูงผ่านนิเวศการเรียนรู้และการศึกษาชั้นเรียน ร่วมกับกระบวนการพัฒนาครูนักออกแบบการเรียนรู้ (LOR) ได้รับเกียรติอย่างยิ่งในการการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนานิเวศการเรียนรู้สู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนนำร่องในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจาก ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า ผู้ทรงคุณวุฒิกระทรวงศึกษาธิการ นายวสันต์ สุทธาวาส รองผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน นอกจากนั้นผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น ได้นำประเด็นการดำเนินงานร่วมเสวนาใน การประชุมปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมนิเวศการเรียนรู้ที่เสริมสร้างครูนักออกแบบกระบวนการเรียนรู้สู่ห้องเรียนแห่งความสุขประสิทธิภาพสูง (Learning Designer Showcase) ในประเด็น “HFC TALK ระบบเกิดขึ้นได้อย่างไรในบริบทมัธยม : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น”

การนำเสนอผลงาน

คณะผู้จัดทำได้นำเสนอผลงานในการจัดนิทรรศการในการแข่งขันโครงการทางวิชาการประจำปีการศึกษา 2567 “หนึ่งห้องเรียนหนึ่งโครงการ OCOP : One Class One Project” ของโรงเรียนในเครือเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ 19 โรงเรียน

การพัฒนาระบบสะสมคะแนนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Point Bank) ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อแก้ไขปัญหาผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของ การเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ Anywhere Anytime

โรงเรียนพระราชรัฐวิทยาเสริม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญสำหรับมนุษย์ แต่ละคนจึงมีความสามารถ ความสนใจ ความพร้อมและความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้การเรียนรู้ไม่เหมือนกัน (เสาวณีย์ ลีขาบัณฑิต, 2528) ดังนั้นแนวคิดทางการศึกษาแผนใหม่จึงเน้นในเรื่องการจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) การเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกัน โดยในแต่ละคนอาจเรียนรู้ได้จากรูปแบบเพียงหนึ่งอย่าง หรือหลายอย่างควบคู่กัน ไม่ว่าจะด้วยการดู ฟัง อ่าน เขียน หรือการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จากทฤษฎีทฤษฎีปัญญาจะเห็นได้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะมีความถนัดที่ต่างกัน (Gregore, 1979) การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงมีความสำคัญ ในยุคสมัยที่องค์ความรู้ต่าง ๆ มีอยู่มากมาย เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตได้เชื่อมโลกทั้งใบไว้ด้วยกัน ข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ หาง่ายได้เพียงปลายนิ้ว เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการศึกษาเปิดโอกาสการเข้าถึงหลักสูตรการเรียนการสอนแบบออนไลน์ แบบเปิดเสรีสำหรับทุก ๆ คนในโลก เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการ เหตุผลและความสำคัญข้างต้น รูปแบบการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียนจึงต้องมีความหลากหลาย สอดคล้องและส่งเสริมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะ ศักยภาพในด้านที่นักเรียนสนใจหรือถนัดมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินผลในระดับชั้นเรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาและพัฒนา “ระบบสะสมคะแนนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง(Point Bank) เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ “Anywhere Anytime”

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบสะสมคะแนนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Point Bank) เพื่อลดผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการผลิตและการดำเนินงาน ” ได้ดำเนินการโดยใช้หลักการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking Process) ของ Stanford University (d.school, 2016) ที่สามารถแบ่งย่อยออกมาได้ 5 ขั้นตอน

1. การทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากระบบ SGS รูปแบบผลการเรียนคล้ายคลึงกันอยู่

3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ทุกรายวิชา กลุ่มที่มีผลการเรียนสูงแต่มีบางรายวิชาไม่ผ่านเกณฑ์ และกลุ่มที่มีผลการเรียนผ่านเกณฑ์และไม่ผ่านเกณฑ์แต่ผลการเรียนอยู่ระดับต่ำ 2) ข้อมูลพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียน พบว่าพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียน ที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านผลสัมฤทธิ์ มีรูปแบบอยู่ 2 รูปแบบ คือ กลุ่มที่มีเวลาเรียนมากกว่าร้อยละ 80 กลุ่มที่มีเวลาเรียนน้อยกว่าร้อยละ 80 (ผลการเรียน มส.) และ 3) ข้อมูลผลการแข่งขัน การร่วมกิจกรรม พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ในบางรายวิชาแต่เป็นนักเรียนที่มีความถนัด ความชอบ ความรู้ความสามารถในด้านเฉพาะ และ 4) ความคิดเห็นของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด ที่ใช้ความถนัด ความชอบ ความรู้ ความสามารถของนักเรียนใช้สนับสนุนรายวิชาอื่น ๆ ได้

2. การกำหนดปัญหาให้ชัดเจน (Define) ทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย (Empathize) พบว่าการดำเนินการแก้ปัญหาจะต้องแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มช่วยเหลือ คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ทุกรายวิชา 2) กลุ่มส่งเสริม คือ นักเรียนที่มีผลการเรียนสูง ผ่านเกณฑ์ทุกรายวิชา และกลุ่มที่มีผลการเรียนระดับกลางถึงต่ำ ผ่านเกณฑ์ทุกรายวิชา

3. การระดมความคิด (Ideate) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ดำเนินการ คือ 1) งานวัดและประเมินผล ได้ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของนักเรียน (Empathize) 2) งานวัดและประเมินผลและกลุ่มงานวิชาการ ประชุมเพื่อศึกษาผลการวิเคราะห์และปัญหา (Define) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหา 3) การนำเสนอแนวคิดต่อผู้บริหาร นำเสนอแนวทางหรือวิธีการต่อผู้บริหารเพื่อรับทราบข้อมูลและขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้บริหาร เพื่อออกแบบและการสร้างต้นแบบการแก้ปัญหา (Prototype)

4. การสร้างต้นแบบที่เลือก (Prototype) ได้มีขั้นตอนการสร้างต้นแบบ (Prototype) เป็น 2 ส่วน คือ 1) การกำหนดเกณฑ์การเทียบคะแนน ได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 การเข้าร่วมการแข่งขันทุกประเภท และกลุ่มที่ 2 การเข้าร่วมกิจกรรม การอบรม การเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง และเงื่อนไขการใช้งานคะแนน และ 2) การออกแบบและพัฒนาระบบแบบออนไลน์ ได้ใช้แนวคิด SDLC ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) วางแผน (Requirement Analysis) (2) การออกแบบระบบ (System Design) ขั้นตอนวางแผนและออกแบบได้ดำเนินการ ส่วน User interface ส่วน Programming และส่วน Database (3) ดำเนินการพัฒนา (Implementation) (4) การทดสอบ (Testing) (5) ติดตั้งใช้จริง (Deployment) นำระบบไปใช้งานผ่านโดเมน <https://pwscomproject.com/watpon> และ (6) การบำรุงรักษา (Maintenance)

5. การทดสอบ (Test) หลังจากนำระบบไปใช้งานจริง มีขั้นตอนการตรวจสอบประสิทธิภาพ คือ 1) ตรวจสอบประสิทธิภาพระบบ ใช้การประเมินระบบการประมวลผลด้วยแบบอิงมาตรฐาน (Evaluation standard) พบว่าในภาพรวมผลการประเมินอยู่ระดับมากที่สุด 2) ตรวจสอบผลการนำระบบไปใช้ ผลการประเมินความพึงพอใจ พบว่าความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก (4.29) 3)

ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์กลุ่มช่วยเหลือ พบว่าผลการเรียนเฉลี่ยกลุ่มช่วยเหลือเพิ่มสูงขึ้น 0.923 (ร้อยละ 67.619) และ 4) ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์กลุ่มส่งเสริม ผลการเรียนเฉลี่ยกลุ่มส่งเสริมเพิ่มสูงขึ้น 0.121 (ร้อยละ 3.863) เมื่อพิจารณาผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ทั้งสองกลุ่มทั้งหมดลดลง 102 ผลการเรียน (ร้อยละ 38.636) เมื่อพิจารณาผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์รายผลการเรียน จะพบว่า จำนวนผลการเรียน 0 มีจำนวนที่ลดลง 102 ผลการเรียน (ร้อยละ 75.833) จำนวนผลการเรียน มส มีจำนวนที่ลดลง 35 ผลการเรียน (ร้อยละ 79.454)

ปัจจัยความสำเร็จ

การพัฒนาระบบสะสมคะแนนผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Point Bank) เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองแบบ “Anywhere Anytime” โดยจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการในครั้งนี้สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์และประสบความสำเร็จได้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารและคณะครูทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามขั้นตอน ตั้งแต่เริ่มต้น กระบวนการ การดำเนินการตามกระบวนการ ดำเนินการขับเคลื่อน รวมทั้งช่วยติดตาม ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความถนัด ความชอบ ความรู้ ความสามารถในด้านเฉพาะของนักเรียนแต่ละบุคคลมาเป็นส่วนหนึ่งการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล 2) นักเรียนเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินการ การขับเคลื่อนและให้ความสำคัญและสนใจในการใช้งานระบบเทียบโอนคะแนนผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บทเรียนที่ได้รับ

บทเรียนที่ได้รับที่สอดคล้องกับการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ ทั้งหมด 3 ประการด้วยกัน คือ 1) การใช้งานสารสนเทศสารสนเทศที่มีการจัดทำเป็นประจำอยู่แล้ว จะมีคุณค่ามากกว่าการจัดทำเพื่อจัดเก็บหรือไว้รายงานหากนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างจริงจัง และเป็นระบบเพื่อค้นหาสารสนเทศเป้าหมายที่ต้องการเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริม 2) ประสิทธิภาพของการใช้งานระบบ จะเห็นว่าผลการเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่แท้จริง (0 และ มส) นั้นมีการปรับจำนวนที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด เป็นผลมาจากวิเคราะห์สังเคราะห์สารสนเทศและพัฒนาแนวทางแก้ปัญหา 3) การดำเนินการ ได้ข้อสรุปที่สำคัญไม่แพ้กันนั่นคือ “ความร่วมมือ” ความร่วมมือจากทุกฝ่ายมีความสำคัญอย่างมากกับการดำเนินการในเรื่องใด ๆ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1) การเผยแพร่ ได้แก่ (1) เผยแพร่บทความในกิจกรรม OBEC Fair Share and Learn จากผลงานสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “เรียนดีมีความสุข” สดผ.สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ (2) เผยแพร่บทความเว็บไซต์ครูบ้านนอกดอทคอม (3) เผยแพร่บทความเว็บไซต์วิชาการดอทเน็ต (4) เผยแพร่บทความเว็บไซต์การศึกษาไทย 2) การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ (1) รางวัลผลงานระดับ

“ดีมาก” ประเทพทความ ในกิจกรรม OBEC Fair Share and Learn จากผลงานสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “เรียนดีมีความสุข” สตผ.สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ (2) รางวัลชนะเลิศ ระดับดีเยี่ยม สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ของสพม.ขอนแก่น (3) วิทยากรการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล สพม.ขอนแก่น (4) วิทยากรการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้การวัดและการประเมินผลแนวใหม่ สพม.ขอนแก่น (5) ผู้เชี่ยวชาญการวิจัย นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การนำเสนอผลงาน

นำเสนอผลงานผ่านแผ่นพับ ดังนี้ bit.ly/3TVg3B8

การส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียน

โดยจัดการเรียนรู้บูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

ตามยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 กำหนดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่กำหนดจุดเน้นที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนขึ้นเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดมุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์ กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ ที่หลากหลายรูปแบบ (Active Learning) มีการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for learning) เพื่อให้เกิดสมรรถนะกับผู้เรียนทุกระดับซึ่งสอดคล้องแนวคิดของนาตยา ปิณฑานนท์ (2546) Robinson (2006)

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมตระหนักดีว่าการพัฒนาความรู้ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ เสริมสร้างทักษะ มองหาความถนัดที่จะพัฒนาเป็นอาชีพต่อไปในอนาคต จึงได้จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลให้มีทางเลือกที่หลากหลายในการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมต่อไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม 2) สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model

เป้าหมายเชิงปริมาณ นักเรียนร้อยละ 80 มีความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model

เป้าหมายเชิงคุณภาพ นักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมสามารถสร้างผลิตภัณฑ์จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสหวิทยา (Multidiscipline) (1 ระดับชั้น 1 ผลิตภัณฑ์) และพัฒนาสู่การประกอบอาชีพตามนวัตกรรม “2POT พัฒนาทักษะอาชีพให้ก้าวไกลในยุคออนไลน์”

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมได้นำกระบวนการของเดิมมามีมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงาน

ขั้นเตรียมการ (Plan) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสหวิทยา (Multidiscipline) คณะครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันวางแผนในการกำหนดหัวเรื่อง (Theme) ความคิดรวบยอด (Concept) และผลลัพธ์ (Outcome) เดียวกันเพื่อออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียน

ขั้นดำเนินงาน (Do) นักเรียนแต่ละระดับชั้นเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้รูปแบบเวียนฐานสัปดาห์ละ 1 ฐาน กิจกรรมแบ่งออกเป็น 6 ฐาน ซึ่งมีการวัดและประเมินผลตามลักษณะของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

ขั้นตรวจสอบประเมินผล (Check) ประเมินผลความสำเร็จของนักเรียนแต่ละระดับชั้นจากผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมที่เกิดขึ้น

ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act) นำข้อค้นพบ ปัญหาและอุปสรรค สูการปรับปรุงและพัฒนาโดยใช้กระบวนการดำเนินการตามนวัตกรรม 2POT Model

P : Production การพัฒนาสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่น่าพึงพอใจต่อความต้องการของตลาด

P : Pricing การกำหนดราคาสินค้า จากต้นทุนและกลุ่มเป้าหมายที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ

O : Opportunities โอกาสที่จะช่วยส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าโดยจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

T: Teams การทำงานเป็นทีม ที่มีเป้าหมายเดียวกัน ชื่นชมความสำเร็จร่วมกัน ร่วมภาคภูมิใจด้วยกัน

ผลการดำเนินการ

ด้านที่	ประเด็นพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	ร้อยละ	S.D.	เกณฑ์ประเมิน
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.85	96.21	0.66	ดีมาก
2	ด้านการวัดและประเมินผล	4.26	85.05	0.52	ดีมาก
3	ด้านผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรม	4.51	89.41	0.53	ดีมาก
รวม		4.54	90.22	0.57	ดีมาก

ผลการสอบถามความพึงพอใจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสหวิทยา (Multidiscipline) ร่วมกับ 2POT Model ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับดีมาก ($\bar{X}$ = 4.54 , S.D. = 0.57) คิดเป็นร้อยละ 90.22

ผลสัมฤทธิ์

นักเรียนในทุกระดับชั้นมีความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยมีผลิตภัณฑ์ที่มาจากมะนาว (1 ระดับชั้น 1 ผลิตภัณฑ์) ซึ่งเป็นผลผลิตจากโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล และได้รับการต่อยอดด้วยนวัตกรรม 2POT Model ในการจัดจำหน่าย

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์และนวัตกรรมและพัฒนาสู่การประกอบอาชีพ
2. นวัตกรรมที่ทางโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภายใต้แนวคิด “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา”

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสหวิทยา (Multidiscipline) มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามลักษณะของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ประเมินผู้เรียนได้อย่างรอบด้านเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

บทเรียนที่ได้รับ

การวัดและประเมินผลตามกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการสหวิทยา (Multidiscipline) ที่หลากหลาย ทำให้ได้ข้อมูลของนักเรียนทางด้านทักษะต่างๆ ที่จะนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ผู้จัดทำได้นำสารสนเทศเผยแพร่ทางเพจโรงเรียน : โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม นวัตกรรม 2POT Model ได้รับรางวัลรองชนะเลิศลำดับ 1 ด้านนวัตกรรมนักเรียนประเภทอาชีพ โครงการนวัตกรรมโรงเรียนคุณภาพ

การนำเสนอผลงาน

คณะผู้จัดทำได้นำเสนอผลงานผ่านเว็บไซต์ ร.ร.บัวแก้วพิทยาคม และนำเสนอผลิตภัณฑ์ของนักเรียน ด้วยกิจกรรม B.K.P Open House 2024 (เปิดบ้านวิชาการ)

การพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาเขตมีปัญหาด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งทักษะการใช้ชีวิต ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้บริหารและคณะครูบุคลากรได้ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านและเขียน โดยได้ดำเนินโครงการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนและความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 แต่ขาดการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ขาดระบบ คณะครูบุคลากรยังขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมจึงได้ประชุมระดมความคิดเพื่อวางแผนดำเนินโครงการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่องด้วยกิจกรรมที่ออกแบบไว้เป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะทางปัญญาให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการศึกษาประเด็นปัญหา เพื่อใช้เป็นฐานในการดำเนินโครงการและแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียน

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาเขต กลุ่มที่มีปัญหาการอ่านและเขียนไม่คล่อง
2. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

ผลการดำเนินงาน / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาเขต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถสื่อสารได้ ทั้งกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังข้อมูลผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานของนวัตกรรม
การพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D)

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ของนวัตกรรมการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D) คือ การมีส่วนร่วมของคณะครู บุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิทยาลัยอาชีวศึกษาฯ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ร่วมกัน PLC ในการดำเนินงานกิจกรรม โดยร่วมกันออกแบบแผนการจัดกิจกรรม ที่มีความหลากหลาย และเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ทั้ง 4 กลุ่ม ทุกคนได้มีโอกาสวางแผนปฏิบัติ แก้ปัญหาร่วมกัน จึงเกิดประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้ กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง ได้รับการยอมรับ และมีผลงานสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม และนำไปขยายผลสู่สาธารณชน จึงส่งผลให้การดำเนินกิจกรรม ประสบความสำเร็จ และมีผลการพัฒนาเชิงประจักษ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดความภาคภูมิใจ และยอมรับในนวัตกรรม ซึ่งได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านและการเขียนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทเรียนที่ได้รับ

กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง ใช้รูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาคือ การอ่าน การเขียน และส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย สิ่งที่น่าทึ่งทำให้เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรม คือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน การคิดวิเคราะห์ และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร รวมถึงการนำกระบวนการกลุ่มที่เกิดจากการต่อยอดความรู้ ลงสู่กิจกรรมทำหนังสือเล่มเล็กและกิจกรรมนิทานพี่เพื่อน้อง อย่างเป็นระบบไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ที่เกิดจากพลังการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถอ่านเขียนคล่อง ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถนำรูปแบบการดำเนินกิจกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมไปปรับประยุกต์ใช้ตามบริบทของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาอีกด้วย

การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ / รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่ การได้รับการยอมรับ และรางวัลที่ได้รับ ของนวัตกรรม
การพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D)

การนำเสนอผลงาน

1. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชิญเป็นวิทยากร จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาด้านการอ่านการเขียนและการคิดวิเคราะห์ของครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้โครงการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียนและการวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2562 พ.ศ.2564 และ พ.ศ.2567

2. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เชิญเป็นวิทยากร จัดกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของเด็กไทยภายใต้โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยงของเครือข่ายเพื่อการพัฒนาอุดมศึกษา พ.ศ.2566

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เชิญเป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผ่านระบบการสื่อสารสองทาง (Video Conference) เพื่อขยายผลการพัฒนาสมรรถนะการอ่านขั้นสูง คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้แก่คณะครูผู้สอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

**โอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษาของนักเรียนโรงเรียน
ก้านเหลืองวิทยาคม โดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม
“SIAO SMART PLUS MODEL”**

โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ออกแบบนวัตกรรมที่พัฒนาแนวคิดและกรอบการดำเนินงานจาก “SIAO SMART MODEL” ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) กับทิศทางที่จะพัฒนาการศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งในมิติด้านสังคม และมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐ นโยบาย ความมั่นคงแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล ซึ่งได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อประชากร ให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และมีคุณภาพมาพัฒนาต่อยอดเป็น “SIAO SMART PLUS MODEL”

จากข้อมูลระบบปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม พบว่าโครงการจัดสรรเงินอุดหนุนนักเรียนยากจนพิเศษแบบมีเงื่อนไข (Conditional Cash Transfer: CCT) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 นักเรียนของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมได้รับการจัดสรรจากโครงการฯ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 67.51 และในปีการศึกษา 2567 นักเรียนโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมได้รับการจัดสรรจากโครงการฯ จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 76.06 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นเหตุผลที่ผู้รายงานสนใจที่จะศึกษาด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้นวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” เพื่อขับเคลื่อนจุดเน้นที่ 3 ด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นต่อไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

เพื่อศึกษาโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL”

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม มีการดำเนินงานที่ใช้รูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” พัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและความเสมอภาคทางการศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนของ PDCA

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมมีนวัตกรรมเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม“SIAO SMART PLUS MODEL” เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อพัฒนา สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานอื่น

2. เพื่อลดปัญหานักเรียนออกกลางคัน โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม มีนวัตกรรมเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามนวัตกรรม“SIAO SMART PLUS MODEL” ตั้งแต่ปีการศึกษา 2565 – 2566 โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมไม่มีนักเรียนออกกลางคัน เนื่องจากโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมได้รับรางวัลโรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น รางวัลระดับทอง ลำดับที่ 1 ระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จากสพฐ. และได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส.ประเภทผลงานดีเด่น รักษามาตรฐานระดับเพชร ปีที่ 2 โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ปีการศึกษา 2566

3. เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมการพัฒนาสถานศึกษา โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมได้รับความร่วมมือในการสร้างภาคีเครือข่าย มีส่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทุกขั้นตอนของการบริหารงาน สถานศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

จากการดำเนินการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามนวัตกรรม“SIAO SMART PLUS MODEL” สู่การพัฒนาเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษาของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันเพิ่ม โอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษา ลดอัตราการนักเรียนออกกลางคัน พร้อมทั้งภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา กำหนดค่าเป้าหมาย ร่วมกัน วางแผนการดำเนินงาน (P) ดำเนินกิจกรรม (D) ตรวจสอบ (C) และนำผลการประเมิน มาปรับปรุง (A) ตามวงจร PDCA หรือ Deming Cycle ส่งผลให้การดำเนินงานบริหารสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รับความร่วมมือและเป็นเครือข่ายจากระดับต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ในการร่วมกันบริหารสถานศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสทาง การศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษา

2. นักเรียนทุกคนได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

3. ครูและนักเรียนโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดมากขึ้น ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สั่งการ ผู้สอน เป็นผู้คอยชี้แนะ ให้ความรักความเข้าใจแก่นักเรียน ส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้มแข็งขึ้น ส่งผลให้ลดปัญหาอัตราการออกกลางคันให้เป็นศูนย์

4. โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมมีการบริหารงานสถานศึกษาที่เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและความเสมอภาคทางการศึกษา การดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษา ของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมดำเนินการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ปัจจัยความสำเร็จ

1. โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมมีภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างเต็มที่
2. ครูทุกคนเปิดใจและพร้อมปรับเปลี่ยนวิธีการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระ และ รู้จักหาวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทำโครงงานและกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง
3. การยึดนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาทำให้สามารถดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างทั่วถึงเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษาของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม
4. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามความสามารถของตนได้เต็มที่ มีแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ และมีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามธรรมชาติและราบรื่นต่อไป

บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ บริหารงานแบบการมีส่วนร่วม มีการสร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานเป็นทีมร่วมกันปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ และสามารถเป็นแบบอย่างให้โรงเรียนอื่นเพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL”
2. โรงเรียนกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการกำหนดปฏิทินดำเนินงาน การทำงานตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และมีการตรวจสอบเพื่อติดตามการดำเนินงานและเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และนำผลนั้นไป ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสมตามวงจร PDCA หรือ Deming Cycle
3. การสร้างประสานความร่วมมือ สร้างเครือข่ายจากเดิมที่ได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เทศบาล เครือข่ายผู้ประกอบการ นักเรียนและโรงเรียนต่าง ๆ ในปีการศึกษาต่อไป มุ่งสร้างความ ร่วมมือและเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท มีการทำงานเป็นทีม มีความรู้ความ เข้าใจ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ก็จะส่งผลให้สามารถดำเนินการบริหาร

สถานศึกษาโดยใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และความเสมอภาคทางการศึกษาของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมเป็นไป ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และผลการดำเนินงานก็จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม ได้ใช้วิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงานตามแบบนวัตกรรม “SIAO SMART PLUS MODEL” มาปรับใช้ในการบริหารงาน และพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนอีกด้วย

การเผยแพร่

เผยแพร่ ผ่านเว็บไซต์ <https://vichakarn.klwit.ac.th/> ของโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม
E-mail address : klw_school@hotmail.com และแพลตฟอร์มอื่น

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

การศึกษาเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นสำหรับคนทุกวัย การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการศึกษาจะทำให้มีทักษะทางวิชาชีพและองค์ความรู้ที่เฉพาะด้านที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม การตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาต่อในหลักสูตร/สาขาวิชาที่ตนเองสนใจหรือในสถาบันการศึกษาที่ตั้นนั้นจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่นักเรียนจะต้องพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกหลักสูตร/สาขาวิชาหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ สอดคล้องกับตามจุดเน้นที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงการบริการการศึกษา และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างโอกาสทางการศึกษา จึงได้นำจุดเน้นที่ 3 เป็นกรอบแนวคิดเพื่อพัฒนานวัตกรรม จากการศึกษาบริบทของชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้ไม่คงที่ ดังนั้นโอกาสของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จะมีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปนั้นจำเป็นต้องมีหลายเหตุผลประกอบ ซึ่งทางโรงเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์เป้าหมายของนักเรียนหลังจากสำเร็จการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กลุ่มที่ศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น และกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระ ทางโรงเรียนจึงได้ร่วมกันพัฒนานวัตกรรม ขึ้นเพื่อใช้แนวทางประกอบการพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความถนัดและความสนใจ อันจะเป็นการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงการบริการการศึกษาต่อไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อสู่สาขาวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยใช้ 4S MODEL 2) สอบถามความพึงพอใจของการใช้รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อสู่สาขาวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยใช้ 4S MODEL

เป้าหมายเชิงปริมาณ ผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการศึกษาร้อยละ 80 มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการแนะแนวการศึกษาต่อสู่สาขาวิชาชีพของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยใช้ 4S MODEL

เป้าหมายเชิงคุณภาพ นักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมได้รับการแนะแนวการศึกษาจนสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางสู่สาขาวิชาชีพที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพผู้เรียน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ผู้รับผิดชอบได้นำกระบวนการของเดิมมามีมาเป็นกรอบในการผลิตนวัตกรรม ซึ่งประกอบด้วย

S_1 : Survey การสำรวจสภาพความต้องการของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรม ด้านกิจกรรมโดยจำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ

S_2 : Support การจัดกิจกรรมแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพ โดยการนำสาระของการแนะแนวเป็นหลัก ประกอบด้วยการรู้จักตนเอง การยอมรับตนเอง สารสนเทศ การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคม

S_3 : Specific การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา 2) กลุ่มศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น และ 3) กลุ่มประกอบอาชีพอิสระ

S_4 : Summarization การสรุปรายงานผลการดำเนินงานของนักเรียนต่อผู้บริหาร

ผลการดำเนินการ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ปีการศึกษา 2566 จำนวน 22 คน เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 4 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 46 และประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 36

ผลการสอบถามความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยใช้ 4S Model ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

($\bar{X}$ =4.53, S.D.=0.50) โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือก
ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นได้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง ($\bar{X}$ = 4.55, S.D.=0.42)

ผลสัมฤทธิ์

รางวัลชนะเลิศสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice) ตามจุดเน้นที่ 6
อาชีวนวัตกรรม โมดูลที่ 3 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สาขาวิชาชีพในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา
ของสถานศึกษา ประเภทสถานศึกษานาดกลาง จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ขอนแก่น

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. การนำนวัตกรรมที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นไปใช้ทำให้นักเรียนมีข้อมูลในการเลือกและตัดสินใจ
ศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง

2. นวัตกรรมที่ทางโรงเรียนร่วมกันพัฒนาขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้
กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ภายใต้การดำเนินงาน “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา

ปัจจัยความสำเร็จ

ผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญของสร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางการศึกษาจึงร่วมกัน
พัฒนานวัตกรรมดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้รับผิดชอบได้นำสาระการเรียนรู้ของการจัดกิจกรรม
แนะแนวมาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมาย จึงทำให้นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายของตนเอง
และแนวทางการพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมาย

บทเรียนที่ได้รับ

การสำรวจสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ จะทำให้เห็นความต้องการในการพัฒนาใน
แต่ละด้าน และสามารถมุ่งพัฒนาและสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทนั้นๆ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ผู้จัดทำได้นำสารสนเทศเผยแพร่ทางเพจโรงเรียน:โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จนได้รับรางวัล
จากการประกวดรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARDS ครั้งที่ 12 ปีการศึกษา 2565 - 2566
ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูได้รับรางวัลเหรียญทอง 1 รายการ ผู้บริหารได้รับรางวัล
เหรียญทองรองชนะเลิศอันดับ 1 (เป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันระดับชาติ) 1 รายการและ สถานศึกษา
ได้รับรางวัลเหรียญทองรองชนะเลิศอันดับ 1 (เป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันระดับชาติ) 1 รายการ

การนำเสนอผลงาน

ผู้จัดทำได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ในเพจโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม และเผยแพร่ให้โรงเรียน
ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน

การบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT Based Management for JMW)

โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตของผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 ที่สำคัญยิ่งคือการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ท่ามกลางสังคมโลกเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ผู้สอนต้องหมั่นเรียนรู้และออกแบบการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะที่ประกอบด้วย ความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อวิจัย การจัดระบบประเมิน การสื่อสาร ให้สอดคล้องสารสนเทศ ใช้เครื่องมือสื่อสาร เชื่อมโยงเครือข่ายและ social network อย่างถูกต้องเหมาะสม (กรมวิชาการ, 2544) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษยโลกในทุกสาขาอาชีพ ทุกช่วงอายุ ทำให้มนุษย์เราต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตให้สามารถใช้ชีวิตอยู่กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันได้มีบทบาทสำคัญและถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อดำเนินกิจกรรมในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ทำให้การพัฒนาประเทศเกิดการชะลอในทุก ๆ ด้าน เช่น การท่องเที่ยว การคมนาคม การประกอบธุรกิจค้าขาย รวมถึงการศึกษาในทุกระดับของประเทศไทย จากสถานการณ์ดังกล่าว โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการได้รับผลกระทบในด้านการจัดการศึกษา ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนที่โรงเรียนได้ กลุ่มบริหารงานวิชาการ จึงได้คิดหาวิธีเพื่อจะให้ครูผู้สอนและนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์และสามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกที่ จึงเกิดการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการงานวิชาการ ที่เน้นด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT Based Management for JMW)

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินการ การบริหารจัดการงานวิชาการ โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT Based Management for JMW)

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การออกแบบและพัฒนากิจกรรมดำเนินงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศดังกล่าว ได้ออกแบบและพัฒนาโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ในการดำเนินงานและอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการออกแบบนวัตกรรมและดำเนินการตามนวัตกรรมดังนี้ **ขั้นที่ 1** ขั้นวางแผน สร้างความเข้าใจ P = Plan มีการรับฟังนโยบายการดำเนินงานจากผู้อำนวยการสถานศึกษาผ่านระบบ True Vroom **ขั้นที่ 2** ขั้นดำเนินการตามกระบวนการ D = Do กิจกรรมอบรมพัฒนาครูด้านทักษะเทคโนโลยี การอบรมออนไลน์ Buddy Teacher และการใช้งาน Google Drive/Google Form อีกทั้งสร้าง

ระบบออนไลน์ต่าง ๆ อาทิ ห้องเรียนออนไลน์, ห้องประชุมออนไลน์, คลังข้อสอบออนไลน์, กลุ่ม Line ครูและบุคลากรทางการศึกษา, Line OA วิชาการ, Line กลุ่มประจำรายวิชา, Facebook กลุ่มประสานงานครู, Drive กลางโรงเรียน, Drive ฝ่ายวิชาการ, ชุมชนออนไลน์, สมัครงเรียนออนไลน์, รายงานตัวออนไลน์ ปฏิทินออนไลน์, Facebook เพจโรงเรียน, Facebook เพจสถานักเรียน, Facebook เพจประชาสัมพันธ์โรงเรียน, เพจกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ Facebook เพจ/กลุ่ม ประจำรายวิชา **ขั้นที่ 3** ขั้นประเมินและสรุปรายงาน C = Check **ขั้นที่ 4** ขั้นปรับปรุงและพัฒนา A = Act ผ่านระบบ True Vroom ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรม PLC ในรูปแบบออนไลน์

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผลการพัฒนานวัตกรรม พบว่า ได้้นวัตรกรรมการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน (ICT Based Management for JMW) ที่มีความเหมาะสมและมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศโดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนตามวงจรคุณภาพ PDCA 2. ผลการดำเนินงาน พบว่า นักเรียนสามารถเข้าใช้ระบบที่สร้างขึ้นมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เกิดความร่วมมือของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันช่วยทบทวนบทเรียน โดยซอฟต์แวร์ (Software) ส่งเสริมการเรียนรู้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน โดยนักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นที่อยู่นอกโรงเรียน การสร้างงาน โดยการจัดทำชิ้นงาน การเผยแพร่ผลงาน รวมถึงผู้เรียนมีความสามารถในการรับมือกับการเรียนในยุควิถีใหม่ (New Normal) และมีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในยุควิถีถัดไป (Next Normal) อีกทั้งสามารถเข้าใช้ระบบที่สร้างขึ้นมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างห้องเรียนและจัดการเรียนรู้

ให้กับนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน สามารถนำเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยเพิ่มผลงาน และการติดต่อสื่อสาร บริหารจัดการข้อมูล มีทักษะด้านเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น การสร้างชิ้นงาน หรือภาระงาน การเผยแพร่ผลงาน มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนรู้ในยุควิถีถัดไป (Next Normal) และขยายผลการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานสู่เครือข่ายครูทั่วประเทศ

ปัจจัยความสำเร็จ

สภาพปัญหาและความต้องการ คือ ปัจจัยความสำเร็จที่นำไปสู่การคิดค้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งต้องมีการสำรวจตามสภาพจริง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ แล้วนำมาจัดลำดับสำคัญ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรม ให้สามารถตอบสนองต่อสภาพปัญหา ความต้องการสอดคล้องกับบริบทของตนเอง ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

บทเรียนที่ได้รับ

การบริหารจัดการงานวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ ทำให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาตนเองจนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถนำระบบออนไลน์ที่ออกแบบไว้มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ได้มีการเผยแพร่นวัตกรรมการดังกล่าว โดยการให้บริการศึกษาดูงานกับโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีการเยี่ยมชมการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น ตลอดจนศึกษารูปแบบของการพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำไปปรับใช้และพัฒนาให้เข้ากับบริบทของตัวเองต่อไปมีการทำเอกสารเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ การแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือ “หุ่นยนต์ตะลอนเมืองแคน แดนไดโนเสาร์” การแข่งขันหุ่นยนต์ Thailand Manual Robot Challenge 2022 ครั้งที่ 4 เป็นตัวแทนเข้าร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติ อีกทั้งสถานศึกษาได้รับรางวัล 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ระดับเหรียญเงิน ระดับภูมิภาค ประจำปี 2565 จากการพัฒนานวัตกรรมดังกล่าว เป็นต้น

การนำเสนอผลงาน

ได้มีการนำเสนอผลงานนิทรรศการหุ่นยนต์และการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมการสร้างเครือข่ายด้านการจัดการศึกษา (MOU) ระดับนานาชาติ ณ โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ โดยสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ร่วมกับสถานศึกษาในประเทศมาเลเซียและได้มีการนำเสนอเผยแพร่ในเฟซบุ๊ก (Facebook) และเว็บไซต์ <http://www.jmw.ac.th> ของโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

การพัฒนาสถานศึกษาตามกรอบอาชีพชีวนวัตกรรมสู่การเรียนรู้ด้วย 2NPS Model

โรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โลกปัจจุบันกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ทางด้านเทคโนโลยี สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาอย่างมาก สถานการณ์ด้านการศึกษาในปัจจุบันจึงมีความซับซ้อนและน่าสนใจ ตลาดแรงงานในปัจจุบันมีความต้องการทักษะที่หลากหลายและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบการศึกษาต้องปรับตัวเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความพร้อมที่จะสามารถประกอบอาชีพ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2559) ได้กล่าวว่า ระบบการศึกษาเพื่ออาชีพมีการยืดหยุ่นและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนตามหลักการจัดการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ (Career Education) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นเหตุเป็นผลในการทำงาน สรรวจการก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการของไทยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับตลาดแรงงานอย่างมาก โดยมีนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมีการปรับหลักสูตรให้บูรณาการทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพผ่านกิจกรรมต่าง ๆ (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มทักษะอาชีพ ให้แก่ผู้เรียน มีการขับเคลื่อนนโยบายที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพให้กับผู้เรียนจุดเน้นที่ 6 อาชีวนวัตกรรม มีการส่งเสริมด้านทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ

ธนจักร เย็นบำรุงและคณะ (2561) ได้กล่าวว่าอำเภอน้ำพองล้อมรอบไปด้วยแหล่งอาชีพ เศรษฐกิจ ทั้งโรงไฟฟ้า น้ำพอง โรงเรียนน้ำตาล แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่เศรษฐกิจอย่างหลากหลาย ซึ่งจะสามารถรองรับอาชีพได้ครอบคลุมทุกกลุ่มอาชีพ และด้วยนโยบายทั้งกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นในการขับเคลื่อนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตรงตามความต้องการทั้งตนเองและชุมชนในการประกอบอาชีพ โรงเรียนน้ำพองศึกษาจึงได้พัฒนาสถานศึกษาตามกรอบอาชีพชีวนวัตกรรมสู่การเรียนรู้ด้วย 2NPS Model

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถประกอบอาชีพตามแนวอาชีพชีวนวัตกรรมสู่การเรียนรู้
2. เพื่อพัฒนาผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวอาชีพชีวนวัตกรรมสู่การเรียนรู้
3. เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาส่งเสริมอาชีพชีวนวัตกรรมสู่การเรียนรู้

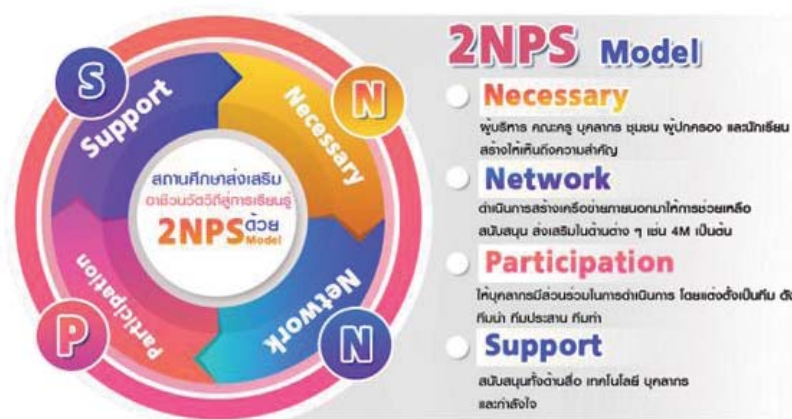
เป้าหมายเชิงปริมาณ

1. ผู้เรียนร้อยละ 100 พัฒนาตนเองตามแนวอาชีววิถีสู่การเรียนรู้
2. ผู้สอนร้อยละ 100 จัดการเรียนรู้ตามแนวอาชีววิถีสู่การเรียนรู้

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพตามแนวอาชีววิถีสู่การเรียนรู้ได้ ในระดับ ดีมาก
2. ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ตามแนวอาชีววิถีสู่การเรียนรู้ ในระดับ ดีมาก

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ในการดำเนินการพัฒนา ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างมีระบบโดยศึกษาเอกสารงานวิจัย รวมทั้งประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจนเกิดการวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การพัฒนาสถานศึกษาตามกรอบอาชีววิถีสู่การเรียนรู้ด้วย 2NPS Model ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) ได้ดำเนินการศึกษาเอกสารทฤษฎี เอกสารหลักสูตร กฎ ระเบียบต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา และสำรวจความต้องการของชุมชน ผู้เรียนถึงเป้าหมายในการจัดการศึกษา ดำเนินการประชุมบุคลากร

2. การดำเนินงาน (Do) ได้ดำเนินงานตามกรอบ 2NPS Model ดังนี้

1) ความสำคัญ (Necessary) ผู้บริหารได้ดำเนินการประชุมชี้แจง กล่าวแสดงถึงความสำคัญของอาชีววิถีสู่การเรียนรู้ แก่คณะครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในวาระต่าง ๆ เช่น การประชุมบุคลากรประจำเดือน การประชุมผู้ปกครอง การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมในองค์กร ชุมชนต่างๆ เป็นต้น

2) เครือข่าย (Network) ผู้บริหารดำเนินการสร้างเครือข่ายภายในและภายนอกสถานศึกษา ให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาสถานศึกษาตามกรอบอาชีววิถี เช่น โรงไฟฟ้าน้ำพอง โรงงานน้ำตาล อำเภอ เทศบาลน้ำพอง สถานศึกษาเครือข่าย สถานีตำรวจภูธร อำเภอน้ำพอง หน่วยงานการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นต้น

3) การมีส่วนร่วม (Participation) ผู้บริหารสร้างการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การมีส่วนร่วมแบ่งเป็นทีมนำ ทีมประสาน ทีมทำ นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมภายนอก คือ สถานีตำรวจ โรงพยาบาล เทศบาล อำเภอ ร่วมถึงชุมชน องค์กรเอกชน เป็นต้น ซึ่งได้ดำเนินการโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนสู่ความสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชนตามจุดเน้นอาชีพวิถี กิจกรรมชุมนุมอาชีพ การอบรมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้นหรือหลักสูตร ส่งเสริมทักษะอาชีพรายวิชาเพิ่มเติม ตามความต้องการของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สาขาวิชาชีพในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา การเสริมสร้างอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา เป็นต้น

4) การสนับสนุน (Support) ผู้บริหารสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้ง บุคลากร (Man) เงิน (Money) วัสดุหรือวัตถุดิบ (Material) วิธีปฏิบัติงาน (Method) รวมถึงการส่งเสริมในการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมจุดเน้นอาชีพวิถี

3. การตรวจสอบ (Check) ทีมนำ ทีมประสาน นิเทศ ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกรอบอาชีพวิถี เป็นประโยชน์ คุ่มค่า เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลมากที่สุด

4. ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) การนำผลประเมินที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาแผนในการปรับปรุงต่อไป ในส่วนนี้ควรจะเสนอแนะปัญหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหา หรือการพัฒนาระบบที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกไม่มีที่สิ้นสุด

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลที่เกิดตามจุดประสงค์

1) ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาตามกรอบอาชีพวิถีสู่การเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้ง 5 โมดูล ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่อาชีพ การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สาขาวิชาชีพในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา การเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีงานทำ การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2) ผู้สอนทุกคนจัดการเรียนรู้ตามกรอบอาชีพวิถีอย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยมีการอบรมพัฒนา นิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3) สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาส่งเสริมอาชีพวิถีสู่การเรียนรู้ ตามกรอบการดำเนินงานจุดเน้นอาชีพวิถี

ผลสัมฤทธิ์ของงาน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพได้ ทั้งการสร้างนวัตกรรมไปพัฒนาชุมชน อาชีพการแปรรูปผลไม้ อาชีพการออกแบบกระถางต้นไม้ รวมถึงการมีความรู้ที่สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาที่สนใจได้

ประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกันพัฒนานวัตกรรมและมี
ส่วนร่วมในการดำเนินงานโดย ทีมนำ ทีมทำ ทีมประสาน แสดงถึงการทำงานเป็นทีม บรรยากาศที่ดี
ในการทำงานซึ่งส่งผลให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียนได้รับรางวัลในระดับต่าง ๆ มากมาย

ปัจจัยความสำเร็จ

การพัฒนาสถานศึกษาได้ดำเนินการด้วยระบบวงจรคุณภาพที่มีการดำเนินงานและการ
ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อีกทั้งยังมีการพัฒนาเครือข่ายและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ
กันทั้งภายใน และหน่วยงานภายนอก จนส่งผลให้การพัฒนาสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล
บทเรียนที่ได้รับ

การพัฒนาสถานศึกษาจะให้เกิดผลสำเร็จนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งภายในและภายนอก
อย่างต่อเนื่อง

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่

สถานศึกษาเผยแพร่ผลงานบนเว็บไซต์ สื่อ รวมทั้งเวทีเสวนาทั้งภายในและภายนอก

การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

สถานศึกษาได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 1 ระดับดีมาก สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็น
เลิศ (Best Practice) จุดเน้นที่ 6 อาชีวนวัตกรรม โมเดลที่ 3

สถานศึกษาได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 3 สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best
Practice) โครงการนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่อาชีพตามจุดเน้นอาชีวนวัตกรรม

สถานศึกษาได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 เหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภท
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ด้านการบริหารจัดการ การประกวดรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)
ครั้งที่ 12 ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ระดับมัธยมศึกษา)

การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนด้วยนวัตกรรม

SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม

โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด คุณธรรมของเด็กและเยาวชน ให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การประกอบอาชีพ และการพึ่งพาตนเองได้ในที่สุด หากจะมุ่งหวังให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างสมบูรณ์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างทั่วถึง สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วยการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จุดเน้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม รวมถึงการเสริมทักษะและเสริมสร้างประสบการณ์ด้านอาชีพให้แก่ผู้เรียนตามระบบแนะแนว และเป็นเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้มีทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและอาชีพ

จากการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีข้อคิดเห็นร่วมกันว่า ผู้เรียนมีความสามารถและความถนัดแตกต่างกัน การจัดกิจกรรมส่งเสริมการประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนสู่ชีวิตจริงยังไม่เพียงพอ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลายอันจะนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคต

โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริม ทักษะอาชีพและการมีงานทำให้แก่ผู้เรียน จึงจัดทำกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ทักษะชีวิตและทักษะพัฒนาอาชีพ ฝึกทักษะกระบวนการคิดในการทำงานของผู้เรียน ด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม

จุดประสงค์ของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม
- 2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าใจ รู้จักความถนัดและความสนใจของตนเองในการเข้าศึกษาต่อและมีทักษะการประกอบอาชีพ

เป้าหมายการดำเนินงาน

ผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ได้ขับเคลื่อนรูปแบบการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน ด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม รวมถึงการได้รู้จักความถนัดและความสนใจของตนเองในการเข้าศึกษาต่อและมีทักษะการประกอบอาชีพ

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขึ้นวางแผนปฏิบัติงาน (Plan)

1.1 ผู้รับผิดชอบแต่งตั้งคณะทำงาน ประชุมวางแผนเพื่อศึกษาข้อมูลด้านอาชีพและการศึกษาต่อ ศึกษานวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพชีวิตวิถี และจัดทำโครงการอาชีพชีวิตวิถี เสนอขออนุมัติต่อผู้บริหาร

2. ขั้นการทำงานตามแผน (Do)

2.1 ครูสร้างความเข้าใจร่วมกับผู้เรียนถึงเป้าหมายของโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนได้ตั้งเป้าหมาย ศึกษาข้อมูลและสำรวจความชอบความถนัดเพื่อใช้ในการเตรียมศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพของตนเอง

2.2 จัดกิจกรรมในโครงการอาชีพชีวิตวิถี ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Learning by doing) ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพและการฝึกงานสามารถประกอบอาชีพและฝึกงานทำระหว่างเรียน กิจกรรมแนะแนวสานฝัน ผูกพันมัธยมศึกษา กิจกรรมตลาดนัดวิชาการ เรียนดี มีความสุข บูรณาการความคิด พัฒนาชีวิตสู่อาชีพชีวิตวิถี และการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพในแต่ละสาขา

3. ขั้นการตรวจสอบและประเมินผล (Check)

3.1 ติดตาม ตรวจสอบ จัดทำแบบประเมิน และสรุปผลการดำเนินโครงการ

4. ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Action)

4.1 นำเสนอผลการดำเนินงานและจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับเป้าหมายการดำเนินงาน ได้ผลดังนี้

ผู้เรียนร้อยละ 97.53 ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนรูปแบบการส่งเสริมทักษะอาชีพและการฝึกงานทำของผู้เรียน ด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพชีวิตวิถี ส่งผลให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง มีความรู้ มีความสุข เกิดทักษะต่างๆ นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต สร้างผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายและสร้างรายได้ให้กับตนเอง เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่สุจริตในอนาคต

ผลสัมฤทธิ์ของงาน สอดคล้องกับจุดประสงค์การดำเนินงาน ได้ผลดังนี้

1. จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพชีวิตวิถี พบว่า ผู้เรียนมีผลการเรียนวิชาการงานอาชีพสูงขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อให้มีรายได้ระหว่างเรียนและเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่สุจริต

2. ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพร้อมในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาและประกอบอาชีพ ในปีการศึกษา 2566 ได้เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 98.23 และประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 1.76

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียนและเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่สุจริตในอนาคต
2. นำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดโครงการแนะแนวผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ

งานอาชีพนวัตกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ความร่วมมือจากครูผู้สอนที่มุ่งมั่นในการจัดการเรียนการสอนตามการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ Best Practice และผู้เรียนที่มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัยในการฝึกทักษะอาชีพและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาต่อ ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติด้วยนวัตกรรม SIAO SMART⁺ Model ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม

บทเรียนที่ได้รับ

การดำเนินโครงการอาชีพนวัตกรรม ทำให้ได้รับบทเรียน คือ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการเตรียมความพร้อมในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ สามารถนำไปต่อยอดอาชีพ สร้างรายได้จากการเรียนการสอนตามพระบรมราโชบายของในหลวง ร.10 มีงานทำมีอาชีพ

การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ / รางวัลที่ได้รับ

การดำเนินโครงการอาชีพนวัตกรรม ได้เผยแพร่ผลงานภายในโรงเรียนโดยใช้โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ในไลน์กลุ่มห้องเรียน กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพครูทั้งภายในและภายนอก และมีผลการคัดเลือก ผลการดำเนินงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน (อาชีพนวัตกรรม โมดูลที่ 2) จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ระดับ ดีเยี่ยม

การนำเสนอผลงาน

ได้จัดทำเป็นเล่มผลสรุปกิจกรรมและแผ่นพับ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ คลิปวิดีโอและตัวอย่างผลิตภัณฑ์ โดยเสนอต่อระดับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นวัตกรรมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี”

โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือการจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน (1) ทักษะเรียนรู้และนวัตกรรม (2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (3) ทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งทักษะชีวิตและอาชีพนั้นมีความสำคัญสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะที่ผู้เรียนจะต้องนำไปดำเนินชีวิตและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับอนาคตกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของประเทศไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคนรวมทั้งงานวิจัย และนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศ อนึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร ได้ยึดวิสัยทัศน์ หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาพัฒนาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ครอบคลุมความต้องการและความสามารถในทุกด้านของผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคารจึงได้พัฒนานวัตกรรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีชื่อว่า “อาชีวจตุรวิถี” ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดย “อาชีวจตุรวิถี” มาจากคำว่า “อาชีวะ” + จตุร + วิถี เป็นคำภาษาบาลี สันสกฤต นำมาสนธิกัน เกิดเป็นคำใหม่ โดย อาชีวะ หมายถึง อาชีพ จตุร หมายถึง โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร และ วิถี หมายถึง วิถีชีวิต ดังนั้น “อาชีวจตุรวิถี” หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนตามวิถีชีวิตและบริบทของโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาคาร

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี”
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของนวัตกรรมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี”

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

นวัตกรรมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี” ซึ่งได้ออกแบบและพัฒนาโดยใช้กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ในการดำเนินงานและอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการออกแบบนวัตกรรม โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้ **ขั้นที่ 1** ขั้นวางแผน สร้างความ

เข้าใจ P = Plan **ขั้นที่ 2** ขั้นดำเนินการตามกระบวนการ D = Do โดยมีการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบนวัตกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี” ทั้ง 12 วิถี ของ “อาชีวจตุรวิถี” ได้แก่ วิถีที่ 1 สวนของพ่อ (ปลูกพืชหมุนเวียน) วิถีที่ 2 ดินอินทรีย์สู่วิถีพอเพียง วิถีที่ 3 มะนาวเพื่ออาชีพ วิถีที่ 4 เด็กดีมีเงินออม วิถีที่ 5 รักการอ่าน ผ่านงานของพ่อ วิถีที่ 6 ธุรกิจค้าปลีก (CP All) วิถีที่ 7 คอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิถีที่ 8 อุตสาหกรรมศิลป์ วิถีที่ 9 ธรรมดี มีมารยาท วิถีที่ 10 กีฬาสร้างอาชีพ วิถีที่ 11 สานศิลป์สุนทรีย์ ดนตรี นาฏศิลป์ วิถีที่ 12 หุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ (Robot & AI) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวิชานั้นมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ 2) ฝึกปฏิบัติ 3) ผลที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติ **ขั้นที่ 3** ขั้นประเมินและสรุปรายงานผล C = Check **ขั้นที่ 4** ขั้นปรับปรุงและพัฒนา A = Act

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผลการพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี” พบว่า ได้นวัตกรรมที่มีความเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน และมีวิถีในการเรียนรู้ 12 วิถีการเรียนรู้

2. ผลการดำเนินงานของนวัตกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียนด้วย “อาชีวจตุรวิถี” พบว่า นักเรียนโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาทุกคนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคลด้วยความเสมอภาค คิดเป็นร้อยละ 100 โดยที่นักเรียนได้ฝึกทักษะอาชีพต่าง ๆ ในแต่ละวิถีการเรียนรู้ อาทิ อาชีพการปลูกพืชหมุนเวียน อาชีพค้าขาย อาชีพด้านคอมพิวเตอร์ อาชีพช่างเชื่อม มารยาทไทย กีฬารักบี้เพื่ออาชีพ ดนตรี ศิลปะ และด้านหุ่นยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลให้นักเรียนได้รับรางวัลต่าง ๆ อาทิ นักเรียนเข้ารับพระราชทานถ้วยรางวัลสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลชนะเลิศการประกวดมารยาทไทยระดับชาติ โครงการธนาชาติริเริ่มเต็มเต็มเอกลักษณ์ไทย ประจำปี 2566 และประจำปี 2567 อีกทั้ง โรงเรียนได้รับรางวัลเกียรติบัตรระดับดีเยี่ยม การประกวดสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ “Best Practice” ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของนักเรียนปีงบประมาณ 2565 เป็นต้น

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 12 วิธี ตามนวัตกรรมการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพผู้เรียนด้วย “อาชีพจตุรวิถี” นั้น เกิดจากการสำรวจความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิดวางแผน ดำเนินกิจกรรม นำมาซึ่งความรู้ความสามารถในการจัดการ วางแผน ทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เพิ่มจากทักษะอาชีพที่ได้รับการพัฒนา

บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้เรียนเกิดทักษะอาชีพที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ไปสร้างสรรค์ต่อยอดและพัฒนาอาชีพของตนเองในอนาคตได้
2. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน ส่งผลทำให้ได้รับความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ
3. หลักการมีส่วนร่วม และกระบวนการ PDCA เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานและการบริหารงานก้าวไปสู่ความสำเร็จ
4. มีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT One Connected) เพื่อให้การประสานงานพัฒนาและติดตามการดำเนินงานทั้ง 12 วิธีนั้น รวดเร็ว เข้าถึงง่ายและมีประสิทธิภาพ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ได้มีการเผยแพร่นวัตกรรมดังกล่าว โดยการให้บริการศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนรู้ให้กับโรงเรียนในสังกัดและต่างสังกัด ซึ่งได้มาศึกษาดูงานเยี่ยมชมผลการดำเนินงานและกิจกรรมของ “อาชีพจตุรวิถี” รวมถึงศึกษารูปแบบของการพัฒนานวัตกรรม เพื่อนำไปปรับใช้และพัฒนาให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาตนเองต่อไป อีกทั้งสถานศึกษาได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 รางวัลด้านอาหารเครื่องดื่มและสมุนไพร การประกวดนวัตกรรมการจัดการเรียนด้านอาชีพและผลิตภัณฑ์ 1 โรงเรียน 1 อาชีพ 1 นวัตกรรมสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โรงเรียนภายใต้โครงการคอนเน็กซ์อีดี

การนำเสนอผลงาน

ได้มีการนำเสนอผลงานจัดนิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสถานศึกษาเครือข่าย รวมถึงการให้บริการโรงเรียนในเครือข่าย โรงเรียนในเขตพื้นที่บริการและชุมชนพื้นที่ใกล้เคียง ตลอดจนนำเสนอในงานประชุม สบมท. แห่งประเทศไทย ณ จังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2566 อีกทั้งได้มีการนำเสนอเผยแพร่ในเว็บไซต์ <http://www.jmw.ac.th> และเฟสบุ๊ก (Facebook) ของโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมนุม 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม คำนึงถึงวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) นโยบายอาชีววิถี สู่การเรียนรู้ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และกรอบวิสัยทัศน์ตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2567 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม โดยมุ่งพัฒนานักเรียนทุกคน ให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ 21 (21ST Century Skills) สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับสอดแทรกเข้าไปในระบบการทำงาน และการดำรงชีวิต จนเกิดเป็นธุรกิจและการประกอบอาชีพได้ จึงได้ดำเนินงาน “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมนุม 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ” โดยมีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ผ่านกิจกรรมชุมนุม เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติจริง และเน้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับผู้เรียนด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผ่านการทำกิจกรรมแบบกระบวนการกลุ่ม และเสริมสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการผ่านการนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละชุมนุม ไปเข้าสู่ตลาดเพื่อสร้างรายได้ อย่างยั่งยืน

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์ของผลงาน/นวัตกรรม

1) เพื่อให้ให้นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายตามความถนัดและสนใจของนักเรียน

2) เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อเทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ

3) เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมชุมนุมไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

เป้าหมายและกลุ่มเป้าหมายของผลงาน/นวัตกรรม

1. ด้านปริมาณ

1) นักเรียนโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม ร้อยละ 100 เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชุมนุม 1 อาชีพ

2) นักเรียนโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม ร้อยละ 90 มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

แบบ Active Learning

2. ด้านคุณภาพ

- 1) นักเรียนโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ในระดับดี
- 2) ครู/บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้
- 3) โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุน ให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนเกิดการพัฒนายั่งยืนตามหลักอาชีววิถี สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม มีการดำเนินการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมนุม 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ โดยโรงเรียนได้มีการประชุมคณะครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม แล้วนำมาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC ของคณะครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแต่งตั้งครูที่ปรึกษาชุมนุม จากนั้นจัดกิจกรรมกับนักเรียนที่มีความสนใจในชุมนุมต่าง ๆ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมชุมนุม ทำการประเมินผลการจัดกิจกรรม ปรับปรุง/พัฒนา และจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรม และจัดทำรายงานผลการจัดกิจกรรม

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

นักเรียนโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม ร้อยละ 100 เข้าร่วมกิจกรรม 1 ชุมนุม 1 อาชีพ มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้แบบ Active Learning ร้อยละ 100 มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี ทักษะชีวิตและอาชีพ ในระดับดี รวมทั้งผ่านเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมชุมนุม ร้อยละ 100

ปัจจัยความสำเร็จ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และผู้บริหาร ให้การกำกับ ติดตาม นิเทศ ตลอดจน ให้คำแนะนำ คำปรึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาชีววิถี อำนวยความสะดวก ในขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือ บริจาค และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม รวมทั้งเป็นอาสาสมัครในการเป็นวิทยากรร่วม เพื่อช่วยถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน ภาคีเครือข่าย ทั้งส่วนของชุมชน เทศบาลตำบลหนองนาคำ ส่วนราชการอำเภอหนองนาคำ ที่ให้ความอนุเคราะห์พื้นที่ในการออกบูธร้านค้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของ นักเรียนแต่ละชุมนุม เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนั้นยังเปิดเวที ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างสม่ำเสมอ

บทเรียนที่ได้รับ

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมชน 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่ยังมีข้อเสนอในการต่อยอดพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนครั้งต่อไป คือ 1) อยากให้มีชุมชนอื่น ๆ ที่ประยุกต์ให้ทันสมัยกับโลกปัจจุบัน เพิ่มเติมจากชุมชนเดิม เช่น ชุมชนที่เกี่ยวกับ AI หรือโลกออนไลน์ และการหารายได้จากดิจิทัลแพลตฟอร์มต่าง ๆ เป็นต้น

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคมมีการเผยแพร่ผลงานและประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านจดหมายข่าวประชาสัมพันธ์และทาง Facebook Fanpage: [โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม](#) นอกจากนี้ยังมีเวทีให้นักเรียนแต่ละชุมชน ได้แสดงออกถึงความสามารถ และเชิญให้โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม เข้าร่วมกิจกรรมการออกบูธจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์จากชุมชนต่าง ๆ เนื่องในงาน “งมปลาน้ำแดง แงงผ้าฝ้าย ไหว้พระพุทธรูปทองคำ” ประจำปี 2566 ณ ที่ว่าการอำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น และเทศกาลงานลอยกระทง ประจำปี 2566 ณ เทศบาลตำบลหนองนาคำ เป็นต้น

รางวัลที่ได้รับ

คุณครูที่ปรึกษาแต่ละชุมชนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาส และประสบการณ์ในการเข้าร่วมการแข่งขัน จนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย เช่น

1. รางวัลชนะเลิศ ฟุตซอลหญิง รุ่นอายุไม่เกิน 15 ปี การแข่งขันกีฬานักเรียน “สพม.ขอนแก่น เกมส์” รอบคัดเลือกสภวิทยาเขต เวียงเรือคำ
2. รางวัลระดับเหรียญทอง การประกวดวาดภาพ เนื่องในการจัดนิทรรศการศิลปกรรมครู ศิลปะจังหวัดขอนแก่น KhonKaen Art Teacher Exhibition สพม.ขอนแก่น ร่วมกันมหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. รางวัลชนะเลิศ การประกวดวาดภาพเนื่องในวันคล้ายวันสถาปนาคณะศึกษาศาสตร์ และวันศิลป์พระศรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
4. รางวัลเหรียญทอง การแข่งขันอากาศยานไร้คนขับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย “การแข่งขันหุ่นยนต์ชิงแชมป์ประเทศไทย ครั้งที่ 6 Thailand Robotic Challenge 2024”
5. รางวัลเหรียญทอง การแข่งขันหุ่นยนต์บังคับมือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย “การแข่งขันหุ่นยนต์ชิงแชมป์ประเทศไทย ครั้งที่ 6 Thailand Robotic Challenge 2024”
6. รางวัลเหรียญทอง ชนะเลิศ การแข่งขันหุ่นยนต์ระดับกลาง ม.1-3 “การแข่งขันหุ่นยนต์งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา โชน 5 ครั้งที่ 72”

7. รางวัลเหรียญทอง ชนะเลิศ การแข่งขันหุ่นยนต์ระดับกลาง ม.4-6 “การแข่งขันหุ่นยนต์งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา โชน 5 ครั้งที่ 72”

8. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ระดับจังหวัด การแข่งขันในโครงการ Be Smart Say No To Drug Contest

9. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 1 ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน กิจกรรมสื่อสร้างสรรค์ ภาพยนตร์สั้นต่อต้านการทุจริต ภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริต

การนำเสนอผลงาน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก “1 ชุมชุม 1 อาชีพ” เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลให้ชุมชนเฝ้าเห็นสร้างขึ้น Studio โรงเรียนหนองนาคำได้เข้าร่วมการนำเสนอผลงาน กิจกรรมสื่อสร้างสรรค์ ภาพยนตร์สั้นต่อต้านการทุจริต ภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริต ระดับประเทศ ระหว่างวันที่ 7-11 ธันวาคม 2567 ณ โรงแรมเอวาน่า กรุงเทพมหานคร

“มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล” สู่อาชีววัตวิถี

โรงเรียนบ้านแฮดศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 7 ระบุว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้รักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา นอกจากต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความรู้คู่คุณธรรมแล้ว ยังต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น ตลอดจนให้มี ความรักความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง โรงเรียนบ้านแฮดศึกษาได้ทำการสำรวจข้อมูลทั่วไปและความสนใจของนักเรียนพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำไร่นา และนักเรียนมีความสนใจเกี่ยวกับมะม่วงเนื่องจากกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ส่วนใหญ่ได้เปลี่ยนจากการปลูกพืชไร่ มาปลูกมะม่วงซึ่งเป็นพืชสวนที่สามารถทำให้ออกผลผลิตนอกฤดูได้อีกทั้งยังมีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมะม่วงบ้านแฮดเพื่อการส่งออก และจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ในปี 2548

ดังนั้นผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบ้านแฮดศึกษาจึงได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สถานศึกษา “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล” เป็นหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นกระบวนการปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนที่หลากหลายจากปราชญ์ชาวบ้านที่อยู่ในอำเภอบ้านแฮด มีการวิเคราะห์บริบทของชุมชนที่มีมะม่วงน้ำดอกไม้เป็น soft power ของอำเภอบ้านแฮด เพื่อเป็นการต่อยอด ทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ สามารถประยุกต์ใช้ในอนาคตได้จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงานกระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการดำเนินการ

1. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการขยายพันธุ์ ถนอมอาหาร แปรรูปอาหาร การออกแบบผลิตภัณฑ์และการจัดจำหน่ายและการขายออนไลน์จากมะม่วงได้
2. นักเรียนมีทักษะในการขยายพันธุ์ ถนอมอาหาร แปรรูปอาหาร การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจำหน่ายและการขายออนไลน์ได้
3. นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนและสามารถนำไปต่อยอดสร้างอาชีพได้
4. นักเรียนเกิดสำนึกรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

ผลลัพธ์ของผู้เรียน

โรงเรียนบ้านแฮดศึกษามีการดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยมีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาร่วมกับชุมชนทำให้มีหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากร เน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครู โครงการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน นำมาจัดทำหน่วยการเรียนรู้ไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และ การจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนรู้และการพัฒนาแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้ดำเนินการจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยนำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้มา จัดทำ กำหนดการสอน วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะการบูรณาการและ เตรียมการสอน โดยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ บูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นครบทุก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องมะม่วงมีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ เรื่อง มะม่วง เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต นักเรียนมีความรู้ มีทักษะอาชีพในการแปรรูปผลิตภัณฑ์มะม่วงได้แก่ ยำมะม่วง มะม่วงดอง มะม่วงแช่อิ่ม มะม่วงกวน ข้าวเหนียวมะม่วง ข้าวเกรียบมะม่วง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี

ปัจจัยความสำเร็จ

1. การบริหารจัดการโรงเรียนบ้านแฮดศึกษาได้นำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมากำหนดเป็นนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เน้นการมีส่วนร่วม มีนวัตกรรมที่ใช้ในการบริหารที่มีคุณภาพ มีกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกกลุ่มงานอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน มีการประชุมชี้แจงเพื่อนำสู่การปฏิบัติ บูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีการจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นและเหมาะสม มีการเชื่อมโยงกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการขับเคลื่อนหลักสูตรท้องถิ่น

2. บุคลากรพัฒนาครูและบุคลากรโดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการภายในโรงเรียน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น นิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน และนำผลการติดตามมาปรับปรุงและพัฒนา

3. เครือข่ายทางการศึกษานายบุญส่วน แก้วไพฑูรย์ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมะม่วงบ้านแฮดเพื่อการส่งออกบ้านหนองเต่า ตำบลหนองแซง อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น มาอบรมให้ความรู้แก่คณะครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านแฮดศึกษา ในการขับเคลื่อนหลักสูตรท้องถิ่น “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล”

บทเรียนที่ได้รับ

หลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนบ้านแฮดศึกษา “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล” เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งมีจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนเองในท้องถิ่น เรียนรู้สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต ภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ตลอดจนให้มี ความรักความผูกพัน และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในสังคม สถานศึกษา และโรงเรียนบ้านแฮดศึกษาได้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยออกแบบการจัดการเรียนรู้ เปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในปีการศึกษา 2565 เป็นต้นมา

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1. จัดแสดงสื่อนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน และร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น การจัด นิทรรศการหลักสูตรท้องถิ่น “มะม่วงถิ่นบ้านแฮด เลื่องชื่อระบือไกล”ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2564

2. นำเสนอ ผ่านเว็บไซต์โรงเรียน Facebook ของโรงเรียน และวารสารประชาสัมพันธ์โรงเรียน

3. เป็นโรงเรียนนำร่อง นำเสนอผลงานหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียน

4. นำเสนอผลงาน รำมะม่วง เต๋ยออนซอนสะออนมะม่วงบ้านแฮด งานกิจกรรมชุมชนบุญคุ้มข้าวใหญ่ อำเภอบ้านแฮด

วิถี 3 ดี : โมเดลปั้นนักคิด เพื่อภารกิจ CAREER INNO-LIFE

โรงเรียนท่านางแนววิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โรงเรียนท่านางแนววิทยายน มีสภาพภูมิศาสตร์ติดแม่น้ำชี โดยชุมชนคนลุ่มน้ำชี มีอาชีพเป็นเกษตรกร เช่น การหาปลาเพื่อประกอบอาหารรวมทั้งประกอบอาชีพเป็นหลัก แต่อาชีพที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติตามฤดูกาลนั้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่ไม่แน่นอน ดังนั้นชุมชนจึงนำวิธีถนอมอาหารโดยการตากแห้งมาใช้เพื่อยืดอายุอาหารและลดปัญหาการต้องเร่งขายปลาสดที่มีจำนวนมากในราคาถูกเสมอมา แต่การตากแห้งนั้นพบว่า ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ 2 ส่วนคือ สถานที่ตากแห้งและสภาพอากาศที่ส่งผลโดยตรงต่อผลลัพธ์ในการตากในแต่ละครั้ง โรงเรียนจึงมีแนวคิดเพื่อส่งเสริมอาชีพชุมชนด้วยภารกิจโครงการ “ทวน.นำความรู้ สู่ชุมชน” โดยการนำนโยบายการขับเคลื่อนการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น “อาเซียนวิถีวิถี” ร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ Professional Learning Community: PLC บูรณาการความรู้ในชั้นเรียนผสานการใช้เทคโนโลยีระบบ Internet of Things: IoT สู่การสร้างสรรค่นวัตกรรมเพื่อเกษตรกรยุคดิจิทัล

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้บริบทของโรงเรียนเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน และชุมชน ที่มีต่อการใช้รูปแบบ วิถี 3 ดี

เป้าหมายของการดำเนินงาน

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 352 คน ได้ส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์
2. นักเรียนและชุมชน มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบ วิถี3ดี ในระดับดีมาก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

ขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ BEST PRACTICE มีดังนี้

ใช้กระบวนการ PLC ร่วมกับเทคนิคการสอนคิดตามแนวทางของ OECD 6 ขั้นตอนและเทคนิคการใช้คำถามกระตุ้นการคิดสร้างสรรค์ (SCAMPER) มีดังนี้

1. ขั้น G1 = Good Start หมายถึง (เริ่มดี) หมายถึง การเริ่มต้นดี ประเมินทักษะการคิดของนักเรียน เพื่อมุ่งสู่การนำความรู้ในชั้นเรียนไปการพัฒนาคนในชุมชน

2. ขั้น G2 = Good Run หมายถึง (ทำดี) หมายถึง การดำเนินงานด้วยการใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC ของครูในโรงเรียนร่วมกับหน่วยงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านงานช่างที่เป็นปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เชี่ยวชาญการสร้างเครื่องตากแห้ง ที่เป็นเจ้าของสถานประกอบการจริง เพื่อร่วมคิดและดำเนินการกิจ เพื่อสร้างอุปกรณ์เครื่องตากแห้ง 2 ระบบ (ไฟฟ้า+โซลาร์เซลล์) ที่เหมาะสมตรงตามความต้องการของชุมชนตามหลักวิชาการ

3. ขั้น G3 = Good End หมายถึง (ผลลัพธ์ดี) หมายถึง มีรูปแบบงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ “วิถี 3 ดี” ด้านการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เกิดผลเป็นเครื่องตากแห้งอัจฉริยะ 2 ระบบ TNW Smart Drying Machine ตัวต้นแบบที่สามารถใช้งานได้จริงจากผลการทดลองใช้จริง

ผลการดำเนินงานและเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. นักเรียน จำนวน 352 คน ได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ โดยใช้บริบทของโรงเรียนเป็นฐาน โดยมีค่าคะแนนจากการประเมินตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80

2. นักเรียน และชุมชน ความพึงพอใจต่อการส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์ สู่การสร้างนวัตกรรมเพื่ออาชีพชุมชน โดยใช้รูปแบบ วิถี 3 ดี ร้อยละ 100

ประโยชน์ที่ได้รับ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ				
ด้านผู้เรียน	ด้านครูผู้สอน	ด้านวงวิชาชีพ	ด้านชุมชน	ด้านเศรษฐกิจ
1. มีสมรรถนะตามศตวรรษที่ 21 มีทักษะอาชีพเพื่อประยุกต์ใช้ต่อไป 2. รักท้องถิ่นของตน	1. มีรูปแบบการสอนใหม่เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 2. ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่ทันสมัย	1. นำรูปแบบการสอนประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้การสอนอื่น 2. เพิ่มความเข้มแข็งของ PLC ร่วมกับองค์กรอื่น	1. มีอุปกรณ์ใช้งานได้จริงตามความต้องการ 2. มีรายได้เพิ่มขึ้น	1. กระตุ้นการซื้อขายสินค้าในท้องถิ่นได้ต่อเนื่อง 2. นำไปต่อยอดสู่สินค้าใช้พลังงานสะอาด 100% ได้

ปัจจัยความสำเร็จ

การมีแผนการดำเนินงานที่ดีจากครุภายในโรงเรียน และการผสมผสานความร่วมมือทางวิชาชีพ (PLC) ที่เหมาะสมจากหน่วยงานอุดมศึกษาที่เชี่ยวชาญกับงานที่สนใจเพื่อให้ความถูกต้องตามหลักวิชาการรวมถึงการออกศึกษาแหล่งเรียนรู้ในสถานประกอบการจริงจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนี้

1) อาจารย์ ดร.จิรัฐติกาผ่องศรี หิรัญเกิด หัวหน้าสาขาวิชาวิศวกรรมโลหการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เย็นใจ อาจารย์ประจำสาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

3) คุณกิจ PK garden เจ้าของสถานประกอบการเครื่องอบแห้งพลังงานอาทิตย์ HDD จังหวัดชัยภูมิ

บทเรียนที่ได้รับ

อาชีวนวัตกรรมวิถี สร้างวิถี 3 ดี นำความรู้สู่การส่งเสริมอาชีพชุมชนเกษตรยุคดิจิทัล
การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ มีดังนี้

นักเรียน นำเครื่องตากแห้งอัจฉริยะ 2 ระบบ TNW Smart Drying Machine (ผลลัพธ์จากนวัตกรรม วิถี 3 ดี) เข้าร่วมแข่งขันการประกวดสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ระดับชั้น ม.4- ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 72 ประจำปีการศึกษา 2567 ได้รับรางวัลชนะเลิศ เหรียญทอง

ครูผู้สอนและโรงเรียน ได้นำนวัตกรรมวิถี 3 ดี (3Gs Solution) เข้าร่วมประกวดโครงงานนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่อาชีพ ประจำปีการศึกษา 2566 สพม.ขอนแก่น ผลรายการที่ 1-3 ร่วมกัน มีรายละเอียดดังนี้ 1) รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ 3 การประกวด Best Practice 2) รางวัลระดับดีเยี่ยม การประกวดแผนการจัดการเรียนรู้ 3) รางวัลระดับดีเยี่ยม การประกวดวิดิทัศน์ 4) ครูผู้สอนได้รับรางวัล ชนะเลิศเหรียญทอง ระดับ สพม.ขอนแก่น รางวัล ACTIVE TEACHER รางวัล OBEC AWARDS ครั้งที่ 12 และ 5) ครูผู้สอนได้รับรางวัล ชนะเลิศเหรียญทอง ครูผู้สอนยอดเยี่ยม บุคลากรด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย OBEC AWARDS ครั้งที่ 12 ระดับ สพม.ขอนแก่น, ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมการแข่งขันระดับชาติ (ข้อมูลในเวปไซด์ ครูชวลธิชา พิมพ์ทอง : ห้องเกียรติยศ 2567, <https://shorturl.asia/Gusp1>)

การนำเสนอผลงาน

การนำเสนอด้วย วิถี 3ดี ผ่านเวปไซด์ครูชวลธิชา <https://shorturl.asia/ynUCi>

การเรียนรู้สู่ทักษะอาชีพด้วยนวัตกรรม KAEN3 Model

โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กำหนดนโยบาย จุดเน้น ในการบริหารจัดการ การศึกษา ภายใต้รูปแบบการบริหารจัดการ SIAO SMART PLUS MODEL เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นการประกันคุณภาพในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในด้านโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียม รวมถึงการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ทักษะภาษา เทคโนโลยี ดิจิทัล ทักษะชีวิตและอาชีพ และการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3 มีความหลากหลายของผู้เรียน ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อย นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีฐานะยากจน เป็นสังคมชนบทมีอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรับจ้าง ปัญหาความยากจนจึงเป็นอุปสรรคที่ทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งขาดโอกาสทางการศึกษา ไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับนักเรียนในด้านการประกอบอาชีพและด้านเทคโนโลยี เนื่องจากนักเรียนยังขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อกระบวนการการคิดสู่อาชีพในศตวรรษที่ 21 จึงได้จัดการเรียนการสอนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมทักษะทางด้านต่างๆ ทั้งทักษะทางวิชาการ และทักษะอาชีพ นักเรียนได้ฝึกทักษะอาชีพจากแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบๆ โรงเรียน เป็นการสร้างกระบวนการคิดและปฏิบัติให้กับนักเรียน สามารถนำไปต่อยอดและนำไปใช้ในอนาคตได้

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนานวัตกรรมการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ให้เกิดทักษะการขั้นสูงสู่อาชีพในยุค 4.0
2. เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าให้กับขยะ สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และสามารถนำไปต่อยอดประกอบอาชีพได้
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพ สามารถนำทักษะอาชีพที่ได้ไปต่อยอดในการประกอบอาชีพในอนาคตได้

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3 มีกระบวนการในการดำเนินงานการเรียนรู้สู่ทักษะอาชีพด้วยนวัตกรรม SIAO SMART PLUS Model โดยใช้กระบวนการ PDCA และ KAEN3 Model ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Plan : P) เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดรูปแบบการเรียนรู้สู่ทักษะอาชีพ โดยใช้ KAEN3 Model ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน3 มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในอนาคตที่ชัดเจน ศึกษา วิเคราะห์สภาพความต้องการอาชีพที่นักเรียนสนใจ ปรับหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอน นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เกิดทักษะการคิด

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do : D) เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่าย มีการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาชุมนุม การค้นคว้าอิสระ การงานอาชีพ โดยเน้นกระบวนการทำงาน การฝึกปฏิบัติจริง กระบวนการกลุ่ม การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีคุณธรรมในการทำงาน มีความรับผิดชอบ ฝึกฝนให้เกิดทักษะ สามารถลงมือปฏิบัติเองได้ ประกอบด้วย

K : Knowledge หมายถึง การศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียน ระดมความคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

A : Assessment หมายถึง มีการวัดและประเมินผลในชั้นเรียนและรายวิชาที่มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพ ให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ และสมรรถนะของตนเอง จนสามารถนำไปต่อยอดสู่การประกอบอาชีพในอนาคตได้

E : Efficiency หมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานการส่งเสริมทักษะอาชีพ ผลิตภัณฑ์ ผลงานของนักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

N : Network หมายถึง การประสานความร่วมมือกับเครือข่ายในการปฏิบัติงาน มีเครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียน โดยใช้กิจกรรม PLC เป็นตัวขับเคลื่อน เครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน บ้าน วัด โรงเรียน เครือข่ายการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะอาชีพ

ซึ่งการดำเนินงานการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 3 ยังยึดหลัก 3ป ได้แก่ ประหยัด ประยุกต์ ประโยชน์ เพื่อให้การดำเนินงานการส่งเสริมทักษะอาชีพเกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบ (Check : C) เป็นการประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้

ขั้นที่ 4 ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Action : A) เป็นการสะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริง (Reflection) มีการนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาทดสอบ วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค จากการนำไปใช้ เพื่อนำข้อสะท้อนผลมาพัฒนาปรับปรุง จนเสร็จสมบูรณ์แบบ

ผลการดำเนินงาน / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. สถานศึกษามีนวัตกรรมการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูงสู่อาชีพในยุค 4.0 และพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนตามคุณธรรม เป้าหมายและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปต่อยอดและนำไปใช้ในอนาคตได้
2. นักเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่และมีคุณค่าสามารถนำไปเพิ่มมูลค่า สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และสามารถนำไปต่อยอดประกอบอาชีพได้
3. นักเรียนมีทักษะการทำงานเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นทักษะการทำงานเดี่ยว ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะชีวิตและอาชีพ ที่สอดคล้องตามทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนเรียนรู้ และสนับสนุนส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียน
2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนแนวคิด สร้างผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ มีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
3. ชุมชน ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน

บทเรียนที่ได้รับ

1. นักเรียนมีความรู้ มีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ประดิษฐ์ “เครื่องแยกกระป๋องอัจฉริยะ” ที่สามารถคัดแยกวัสดุเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการรีไซเคิล มีสิ่งประดิษฐ์จากขยะและวัสดุเหลือใช้ มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะด้านการทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความภาคภูมิใจ และชื่นชมในผลที่เกิดแก่นักเรียน
3. โรงเรียนช่วยส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ด้วยการให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและหารายได้ระหว่างเรียน

การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ / รางวัลที่ได้รับ

มีการเผยแพร่ผลงาน ผ่านโซเชียลมีเดีย Facebook และเว็บไซต์สถานศึกษา www.kkw3.ac.th เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ และส่งผลให้ได้รับรางวัลดังนี้

1. รางวัลระดับเหรียญทอง รองชนะเลิศอันดับที่ 2 กิจกรรม การประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ม.1-ม.3 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2567 กลุ่ม 1

2. รางวัลระดับเหรียญเงิน กิจกรรม การประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ทางวิทยาศาสตร์ ระดับชั้น ม.4-ม.6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2567 กลุ่ม 1

3. รางวัลชมเชย การประกวด BEST PRACTICE โครงการนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่อาชีพ โครงการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน จุดเน้น อาชีวนวัตกรรม ประจำปีการศึกษา 2567

4. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 ดีมาก สถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ด้านตามจุดเน้นที่ 6 อาชีวนวัตกรรม โมดุลที่ 3 “การเตรียมความพร้อมสู่สาขาวิชาชีพในการต่อระดับอุดมศึกษาของสถานศึกษา” ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง

การนำเสนอผลงาน

มีการนำเสนอผลงาน ผ่านโซเชียลมีเดีย Facebook และเว็บไซต์สถานศึกษา www.kkw3.ac.th

อาชีวนวัตกรรม ด้วย PHADO KNW2

โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 น้อมนำพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนด้านการมีงานทำ-มีอาชีพ ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา ที่เกิดจากการที่นักเรียนยังขาดทักษะประสบการณ์ชีวิต ทักษะการประกอบอาชีพ ขาดความตระหนักรู้และไม่เห็นคุณค่าในการเรียน ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ในการดำเนินการจัดกิจกรรม เกิดการทำงานร่วมกันด้วยระบบวงจรคุณภาพ PDCA มีการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ กำกับติดตาม สะท้อนผล ใช้ง่าย สามารถนำไปประยุกต์ นำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมได้ทุกรูปแบบ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก Active learning บูรณาการเข้ากับ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผ่านการจัดกิจกรรมชุมนุมมาหลอมรวมเป็นรูปแบบของนวัตกรรม PHADO KNW2 เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการสถานศึกษา

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนตระหนักรู้ เข้าใจ การมีส่วนร่วมและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน
2. เพื่อส่งเสริมให้กับนักเรียน มีทักษะอาชีพนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืนต่อไป

เป้าหมายเชิงปริมาณ

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนทุกคน มีความตระหนัก เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน
2. นักเรียนร้อยละ 100 เกิดทักษะอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนทุกคน ตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนเกิดทักษะอาชีพเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนานวัตกรรม

1. มีการพัฒนานวัตกรรม ในการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน ด้วยการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา รัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติ โดยใช้นวัตกรรม PHADO KNW2 เป็นการพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนด้วยกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของผู้เรียน

2. มีจัดการจัดการเรียนรู้กิจกรรมชุมนุมเชิงรุก ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 - ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการนวัตกรรมในการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน

1. มีการจัดกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน จำนวน 150 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 - ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น : นวัตกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน น้อมนำพระราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 และน้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สู่การปฏิบัติด้วย PHADO KNW2

ตัวแปรตาม 1) ความตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน

2) ทักษะอาชีพของนักเรียนนำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล/ความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรม

แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้นวัตกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน โดยใช้นวัตกรรม PHADO KNW2

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนวัตกรรม PHADO KNW2 ด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม ในการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมทักษะอาชีพของนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน จากผลการศึกษาและพัฒนานวัตกรรม พบว่านวัตกรรมดังกล่าว ได้คุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ยค่าระดับอยู่ที่ 4.76 มีประสิทธิภาพนำไปปฏิบัติจริง มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เฉลี่ยค่าระดับอยู่ที่ 4.95 ผลการประเมินความพึงพอใจ ปีการศึกษา 2566 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน มีความพึงพอใจต่อนวัตกรรม มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เฉลี่ยค่าระดับอยู่ที่ 4.89

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนมีความตระหนักรู้ เข้าใจการมีส่วนร่วม และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืน
2. นักเรียน ได้รับการฝึกทักษะอาชีพและให้ความร่วมมือในการฝึก นำไปสู่การพัฒนาทักษะชีวิตที่ยั่งยืนต่อไป

บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ อย่างมีคุณภาพ มีการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การนิเทศ ติดตาม มีความตระหนักรู้ เข้าใจ การมีส่วนร่วมและมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียนเป็นผลให้ บรรลุถึงเป้าหมายของความสำเร็จโดยเร็ว
2. เกิดนวัตกรรม PHADO KNW2 ด้วยการจัดกิจกรรมชุมนุม ในการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 มีผลงานคุณภาพดีในการน้อมนำพระบรมราโชบายด้าน การศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติด้านที่ 3 หนึ่งนักเรียน หนึ่งอาชีพ : มีงานทำ มีอาชีพ ประเภทโรงเรียนขนาดกลางระดับเขตพื้นที่การศึกษาประจำปี 2566
2. โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการ ส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน (อาชีวนวัตกรรม โมเดลที่ 2) ระดับดีเยี่ยม ประจำปี 2567

การนำเสนอผลงาน

โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัยได้นำเสนอผลการดำเนินงานที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการส่งเสริม ทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน (อาชีวนวัตกรรม โมเดลที่ 2) เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2567 ณ ห้องประชุมแสงทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

“เกษตรกรน้อยปลอดสาร อาหารปลอดภัย หนองตาไก่พอเพียง อาชีวนวัตกรรม”

โดยใช้นวัตกรรม NKS SMART MODEL ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

โรงเรียนหนองตาไก้ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลัก “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานยังได้มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ “อยู่อย่างพอเพียง” ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

โรงเรียนหนองตาไก้ศึกษา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนชนบท ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ด้วยเหตุนี้โรงเรียน จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนจนเป็นวิถีชีวิตจิตสำนึกและอุปนิสัย “พอเพียง” จนสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าต่อไปอย่างสมดุลบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำ 4 พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 10 บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน โดยวิเคราะห์ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ทำให้ทราบว่าบริบทของสถานศึกษานักเรียนส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อมุ่งสู่การประกอบอาชีพ จึงได้ร่วมมือกับชุมชนในการส่งเสริมทักษะอาชีพผ่านศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21

การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ได้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนร่วมกับมีนวัตกรรมที่ใช้ในการบริหารที่มีคุณภาพ คือ นวัตกรรม NKS SMART Model หมายถึงโครงสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องการขับเคลื่อนนโยบายอาชีวนวัตกรรม โมเดลที่ 7 การเสริมสร้างอาชีพ สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น SIOA SMART + MODEL ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ และทักษะอาชีพ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมสร้างรายได้ให้กับตนเองในอนาคต อาชีวนวัตกรรม (Career Inno – Life) บูรณาการ ระหว่าง อาชีวะ (Career) นวัตกรรม (Innovation) และ วิถีชีวิต (Life) ส่งเสริมให้นักเรียนโรงเรียนหนองตาไก้ศึกษา ได้รับโอกาสทางการศึกษา เรียนดี มีความสุข พัฒนาทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต นวัตกรรมเทคโนโลยี สร้างรายได้ให้กับตนเองในอนาคต สามารถดำรงชีวิตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและพัฒนาประเทศต่อไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะอาชีพ สามารถสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเอง ตามนโยบายอาเซียนวิถีชีวิตหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21

2. เพื่อพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

3. นักเรียนที่มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 80
กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

การบริหารจัดการของโรงเรียนโดยใช้นวัตกรรม NKS SMART MODEL ร่วมกับ SIOA SMART + MODEL

ขับเคลื่อนร่วมกับ SIOA SMART + MODEL เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้และทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง **N : Network** คือ เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบไปด้วย เครือข่าย บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน โดยแบ่งเป็นเครือข่ายภายในและภายนอก **K : Knowledge** คือ การส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ให้เป็นผู้รอบรู้เท่าทันสถานการณ์โลก การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี รู้เวลา รู้หน้าที่ รู้ถูก-ผิด มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดี กิจกรรมทักษะทางวิชาการ และจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีพิธีลงนามความร่วมมือ (MOU) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดบทเรียน และส่งเสริมการเป็นวิทยากรท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนความพอเพียงทั้งในและนอกสถานศึกษา **S : Sufficiency** คือ การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารงานทั้ง 4 สายงาน มีความพอประมาณ วางแผนรอบคอบ เน้นการประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ “พึ่งตนเองได้ ประหยัด เรียบง่าย ประโยชน์สูงสุด” และส่งเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ในบริเวณโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น น่าอยู่ เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นโยบาย “เรียนดี มีความสุข” ของกระทรวงศึกษา

-ธการ และ “SIAO SMART + MODEL” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น “การพัฒนาสถานศึกษาสู่อาชีววิถีเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ส่งเสริมการเรียนรู้สู่การมีงานทำและสร้างภูมิคุ้มกัน” ในการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ นักเรียนเรียนดีมีความสุข ได้รับการดูแล มีความปลอดภัย เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพ

ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

ตารางนักเรียนที่มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงผ่านเกณฑ์ จำแนกตามระดับชั้น ปีการศึกษา 2565 – 2566

ระดับชั้น	ปีการศึกษา 2565			ปีการศึกษา 2566		
	นร. ทั้งหมด	ร้อยละ	นร.ปศพ.	นร. ทั้งหมด	ร้อยละ	นร.ปศพ.
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	33	33/100	10	18	18/100	10
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	44	44/100	10	30	30/100	10
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	32	32/100	10	43	43/100	10
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	35	35/100	5	19	19/100	5
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	26	26/100	5	34	34/100	5
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	22	22/100	5	24	24/100	5
รวมทั้งสิ้น	192	192/100	45	168	168/100	45

ปัจจัยความสำเร็จ

โรงเรียนได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และขับเคลื่อนร่วมกันกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเครือข่ายผู้ปกครอง หาแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและนักเรียนทุกภาคการศึกษา ร่วมรับฟังแนวทางจัดการเรียนการสอนและอนุมัติหลักสูตร การจัดทำแผนการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และท้องถิ่น

บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะอาชีพ สามารถนำความรู้ไปสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเอง ตามนโยบายอาชีววิถียึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21
2. โรงเรียนมีสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษาและเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
3. นักเรียนที่มีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ผ่านเกณฑ์การประเมิน 100%

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่

1. นิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการ OPEN HOUSE ร่วมกับสหวิทยาเขตชุมแพมหานคร

2. ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร (E-news) และ Fanpage Facebook : หนองตาไก้ศึกษา
3. เว็บไซต์โรงเรียนหนองตาไก้ศึกษา : www.ntkss.ac.th

รางวัลที่ได้รับ

1. ผ่านการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาศึกษาปีการศึกษา 2565 (เพิ่มเติม) จากกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2567
2. โรงเรียน ผู้บริหารและครู ได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่น ระดับเพชร โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข ปีการศึกษา 2566 กระทรวงศึกษาธิการ

การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA

โรงเรียนเบญจมิตรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โรงเรียนเบญจมิตรวิทยาได้นำจุดเน้น “อาชีพนวัตกรรม” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมาพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพให้กับนักเรียน โดยเริ่มจากคณะครูร่วมกับวางกรอบการพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพจนได้เป็นโมเดล “3PA” ที่มีองค์ประกอบ คือ 1) PA คิด (พาคิด) 2) PA ทำ (พาททำ) และ 3) PA สำเร็จ (พาสำเร็จ) จากนั้นให้นักเรียนสำรวจสิ่งที่สนใจจากชุมชนของตนเองที่อาศัย และได้ลงความเห็นร่วมกันว่า “ข้าว” คือสิ่งที่นักเรียนสนใจเพราะนอกจากเป็นพืชที่พบเห็นได้ในชุมชน และข้าวถือว่าเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย เมื่อได้สิ่งที่นักเรียนสนใจแล้วจากนั้นคณะครูจึงได้ร่วมกันประชุมโดยทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ จัดทำร่างการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้วยเหตุนี้จึงได้นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ มีทักษะชีวิต และมีความพร้อมสู่การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการทักษะอาชีพ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้โมเดล 3PA
3. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้มีความรู้ทักษะอาชีพและการมีงานทำของนักเรียน โดยใช้โมเดล 3PA

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

ในการพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA โรงเรียนเบญจมิตรวิทยา มีกระบวนการขั้นตอนการออกแบบ ดังนี้

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี แนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก แนวคิดด้านสื่อการเรียนการสอน แนวคิดการสร้างทัศนคติในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA มีรายละเอียด ดังนี้

โมเดล 3PA (P=Participation การมีส่วนร่วม, A= Achievement ความสำเร็จ) ที่นำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ มีทักษะชีวิตและการมีงานทำของนักเรียน มีความพร้อมสู่การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และครูมีการกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะอาชีพทั้ง 8 กลุ่มสาระการ

เรียนรู้ ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมพัฒนา ครูผู้สอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา เป็นบ้านที่ “เรียนดี มีความสุข” ครูและนักเรียนพร้อม “จับมือไว้ แล้วไปด้วยกัน”

โมเดล 3PA การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมมิตร”

ผลการดำเนินการ / ผลสัมฤทธิ์ / ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการดำเนินการ

1. นักเรียนได้รับพัฒนาให้มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ มีทักษะชีวิต และมีความพร้อมสู่การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21
2. ครูมีการพัฒนาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการทักษะอาชีพ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้โมเดล 3PA โรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา
3. นักเรียนได้รับพัฒนาและส่งเสริมให้มีทักษะอาชีพและการมีงานทำของนักเรียน โดยใช้โมเดล 3PA โรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา

ผลสัมฤทธิ์

1. ร้อยละ 80 ของนักเรียนโรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ มีทักษะชีวิต และมีความพร้อมสู่การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21
2. ร้อยละ 100 ของครูโรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการทักษะอาชีพ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้โมเดล 3PA
3. ร้อยละ 80 ของนักเรียนโรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีทักษะอาชีพและการมีงานทำของนักเรียน โดยใช้โมเดล 3PA
4. นักเรียนของโรงเรียนเบญจมมิตรวิทยา มีการพัฒนาและส่งเสริมให้มีทักษะอาชีพและการมีงานทำของนักเรียน โดยใช้โมเดล 3PA ได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน
5. ครู มีการพัฒนาการกระบวนการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะอาชีพ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้โมเดล 3PA

ประโยชน์ที่จะได้รับ

การพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA สู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน นักเรียนสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการมีงานทำของนักเรียน
2. ครู สามารถสร้างและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพและส่งเสริมการมีงานทำของนักเรียน
3. นักเรียนมีทักษะอาชีพ สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้กับตนเองได้

บทเรียนที่ได้รับ

จากผลการดำเนินงานการพัฒนาและส่งเสริมทักษะอาชีพ “ข้าวโป่งเบญจมิตร” โดยใช้โมเดล 3PA ส่งผลให้เกิดกระบวนการถอดบทเรียนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะชีวิต และมีความพร้อมสู่การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครูมีการพัฒนาการกระบวนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการทักษะอาชีพ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และนำไปพัฒนาและส่งเสริมให้มีทักษะอาชีพและการมีงานทำของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพและสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัว

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1. ได้รับรางวัลระดับยอดเยี่ยม ผลการดำเนินงานที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ระดับสถานศึกษา ในการส่งเสริมทักษะอาชีพและการมีงานทำของผู้เรียน (อาชีวนวัตกรรม โมดูลที่ 2)
2. ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3 การประกวด Best Practice โครงการนวัตกรรมเพื่อชุมชนสู่อาชีพ โครงการการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของนักเรียนสู่การสร้างนวัตกรรมเพื่อชุมชน จุดเน้น อาชีวนวัตกรรม ประจำปีการศึกษา 2566 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดโครงงานอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2566 กลุ่ม 3
4. มีการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ และเพจ Facebook และร่วมจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ และการแสดงผลงานตามงานต่างๆ

คู่มือบ้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม

โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าววิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมขนาดเล็ก ตั้งอยู่บนพื้นที่สาธารณะประโยชน์ มีพื้นที่ทั้งหมด 26 ไร่ ภายในบริเวณโรงเรียนมีพื้นที่สวนป่าธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีพรรณไม้ที่หลากหลายและพรรณไม้หายากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ร่มรื่น แต่ยังคงขาดการรังสรรค์จิตสำนึกให้เยาวชนมีความรักความหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ จึงดำเนินการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชให้กับเยาวชนและบุคลากรในโรงเรียน และเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยให้นักเรียนมีโอกาสเข้าไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งได้รับความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนให้การสนับสนุน ส่งผลให้คณะครู บุคลากร นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าววิทยาคม รวมทั้งชุมชน เห็นคุณค่า ประโยชน์ ความสวยงาม ความสมดุลของพืชพรรณ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ความรักความสามัคคี หวงแหนทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่ และมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์พืชพรรณให้คงอยู่กับชุมชนสืบไป

ผู้บริหาร คณะครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญนี้ จึงออกแบบหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ ผ่านกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ในหน่วยการเรียนรู้ที่มีชื่อว่า คู่มือบ้านฉันสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งครอบคลุมทั้ง 8 กลุ่มสาระสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดและสมรรถนะที่เกิดกับผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เน้นกระบวนการสอนเป็นทีม มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีเครื่องมือการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้งตระหนักถึงการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทักษะทางปัญญา และทักษะทางสังคม อันเป็นรากฐานที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และคำนึงถึงบริบทของชุมชน ศักยภาพของผู้เรียน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมพัฒนาต่อยอดสืบไป

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
2. เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงานนวัตกรรม คู่มือบ้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม มีกระบวนการและขั้นตอนดังนี้

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการ
ดำเนินงาน

แผนการจัดกิจกรรมบูรณาการ หน่วยการเรียนรู้
เรื่อง ตูบหมูป้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ให้นักเรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ 5 ด้าน และเกิด
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ เกิดทักษะด้านอาชีพ ในอนาคต ได้เรียนรู้โลกอาชีพจริง เพื่อ
วางแผนในการทำงาน และเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมีคุณภาพ

ผลที่เกิดกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา เกิดนวัตกรรมที่ชื่อว่าตูบหมูป้านฉัน
สร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active learning บูรณาการเข้ากับทักษะด้านอาชีพ สมรรถนะที่สำคัญและ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดกับผู้เรียน เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
ผู้เรียน โดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ผลที่เกิดกับผู้เรียน ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความสามารถ อย่างเต็มศักยภาพเกิด
การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านทักษะทางปัญญา และทักษะทางสังคมที่สูงขึ้น เนื่องจากกิจกรรมส่งเสริมให้
นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจอย่างมีความสุข ด้วยการลงมือปฏิบัติด้วย
ตนเอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจความถนัด
และมองเห็นเส้นทางชีวิต เตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ
นวัตกรรมตูบหมูป้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม

ปัจจัยความสำเร็จ

นวัตกรรม ตูบหมูป้านฉัน สร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นกระบวนการที่เหมาะสมกับบริบทของ
โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข่าวิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยครู บุคลากรทุกคน ร่วม
คิด ร่วมใช้ เข้าใจและมีเป้าหมายร่วมกัน “ We will succeed together.” ดำเนินงานตาม
กระบวนการ PDCA เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ โดยได้ออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับ

บริบทของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาาคม ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตัวผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนทุกคน เป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม แบ่งหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละด้าน โดยผลัดกันเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผ่านการร่วมกิจกรรมต่างๆ สู่ชุมชนและสถานศึกษาในเขตบริการ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือสนับสนุนของภาคีเครือข่าย ก่อให้เกิดความร่วมมือและผลสำเร็จร่วมกัน นำไปสู่ชัยชนะ

บทเรียนที่ได้รับ

กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพผ่านกิจกรรมเยาวชนคนดีวิถีพุทธ ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง ตูบหมูป้านฉั่น สร้างสรรค์นวัตกรรม ก่อให้เกิดประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกันของคณะครูบุคลากรโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาาคม เนื่องจากในการดำเนินงานทุกกิจกรรม ที่เชื่อมโยงกัน ทุกคนได้มีโอกาสวางแผน ปฏิบัติ แก้ปัญหาร่วมกัน จึงเกิดประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกัน ได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการสำคัญ ที่ทำให้โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาาคม ได้รับการยอมรับ และมีผลงานสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ทุกคนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม และนำไปขยายผลสู่สาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงส่งผลให้กระบวนการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ ประสบความสำเร็จ และมีผลการพัฒนาทั้งด้านผู้เรียน คณะครูและบุคลากร ตลอดจนชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ และยอมรับในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งได้ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การเผยแพร่/การได้รับความยอมรับ/รางวัลที่ได้

การเผยแพร่/การได้รับความยอมรับ/รางวัลที่ได้นวัตกรรม ตูบหมูป้านฉั่นสร้างสรรค์นวัตกรรม

การนำเสนอผลงาน

การนำเสนอผลงานนวัตกรรม ตูบหมูป้านฉั่นสร้างสรรค์นวัตกรรม

**การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะอนาคต ด้านทักษะชีวิตเพื่ออาชีพและการมีงานทำ
ตามจุดเน้นของ สพม.ขอนแก่น จุดเน้นที่ 6 ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม**

โรงเรียนพลพัฒนศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรม

โรงเรียนพลพัฒนศึกษา ได้ศึกษาแนวคิดและนโยบายตามรูปแบบ “SIAO SMART⁺ Model” ที่มีจุดเน้น 7 ด้าน โดยเฉพาะจุดเน้นที่ 6 ด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม (ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ) ที่มีการส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาบริหารจัดการศึกษาด้วย “อาชีพนวัตกรรม” เพื่อการเรียนรู้ทักษะอาชีพของนักเรียน มาลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำหลักสูตรส่งเสริมทักษะอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในการประกอบอาชีพที่สนใจ เกิดการเรียนรู้สามารถต่อยอดความคิดเพื่อให้ตนเองสามารถประกอบอาชีพได้ในชีวิตประจำวัน

ผลงานในครั้งนี้ ได้นำรูปแบบการบูรณาการที่ใช้ผู้สอนแบบทีม โดยเป็นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ร่วมกับ 2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มาเชื่อมโยงกันเพื่อจัดการเรียนรู้ภายใต้หัวข้อการเรียนรู้แบบบูรณาการเสริมสร้างทักษะอนาคต “อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา” โดยครูผู้สอนกำหนดเนื้อหาสาระละเอียดการบูรณาการของ แต่ละรายวิชาอย่างชัดเจน

จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่ออาชีพและการมีงานทำ
2. เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาสาระเพิ่มเติม เรื่อง อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา
3. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพ รายวิชาสาระเพิ่มเติม เรื่อง อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระบวนการผลิตผลงานหรือขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การวางแผนการดำเนินงาน (P)

1.1 ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยปรับหลักสูตรสถานศึกษาอิงมาตรฐานเป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะ พร้อมกับปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน เรื่องของการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21

1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่ออาชีพและการมีงานทำ โดยจัดทำรายวิชาสาระเพิ่มเติม เรื่อง อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

1.3 ทำบันทึกข้อตกลงสร้างความร่วมมือกับวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น เพื่อการจัดการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่ออาชีพและการมีงานทำ โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรอาหารพื้นบ้าน

2. การดำเนินงานตามกิจกรรม (D) ออกแบบรายละเอียดของรูปแบบ จัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยให้คณะครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันวิเคราะห์บริบทสภาพแวดล้อมของชุมชน ปัจจัยของปรากฏการณ์ในชุมชนมีต้นเหตุมาจากอะไร มีอะไรเป็นเงื่อนไข ร่วมกันคัดเลือกได้ข้อสรุปจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการรายวิชาสาระเพิ่มเติม “อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา” ซึ่งมีทั้งหมด 10 เรื่อง

3. การประเมินผลการดำเนินงาน (C) การประเมินผลการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชาสาระเพิ่มเติม เรื่อง อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา และประเมินความพึงพอใจในการใช้บริการครัวพลพัฒน์

4. การปรับปรุงและพัฒนา (A) ประเมินผลลัพธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิและรับรองรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการดำเนินการ

1. มีการสรุปเพื่อสร้างความเข้าใจ ความคิดรวบยอดของสาระการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนที่ครูปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมากที่สุด

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ และเจตคติต่อวิชาการงานอาชีพ รายวิชาสาระเพิ่มเติม เรื่อง อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. การประเมินและรับรองรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิรับรองรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสาระเพิ่มเติม เรื่อง อาหารพื้นบ้าน ภัตตาหารบ้านนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่ออาชีพ และการมีงานทำ นักเรียนมีเจตคติในระดับมากที่สุด

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ครูผู้สอนได้แนวทางการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วงจรเดมมิง (PDCA) ในเนื้อหาอื่น ๆ

2. นักเรียนมีความสามารถด้านทักษะชีวิตเพื่ออาชีพและการมีงานทำ และเจตคติที่ดีต่อวิชาการงานอาชีพและการเรียนรู้กลุ่มสาระอื่น ๆ มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วย

1. โรงเรียนมีนวัตกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของตนเอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษามากขึ้น

ปัจจัยความสำเร็จ

1. นักเรียนมีความคุ้นเคยกับการเรียนแบบกลุ่มที่สมาชิกมีหน้าที่รับผิดชอบที่แตกต่างกันไป และครูควรมีบทบาทเป็นผู้ให้ข้อเสนอแนะ กระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรม

2. มีการประยุกต์ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะกับขั้นตอนต่าง ๆ ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ

บทเรียนที่ได้รับ

1. นักเรียนได้เรียนรู้ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจัดว่าเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning อีกรูปแบบหนึ่งที่โรงเรียนได้พัฒนาขึ้นให้เหมาะกับจุดประสงค์จนเกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะชีวิตและอาชีพ และเจตคติต่อวิชาการงานอาชีพ มากขึ้น

2. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสาขาที่สอนมากขึ้นและเห็นคุณค่าและแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในรูปแบบต่างที่สร้างขึ้นเองหรือปรับปรุงจากแนวคิดคนอื่นให้มีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน นักเรียน และชุมชน

3. โรงเรียนมีหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มีรายวิชาสาระเพิ่มเติมที่หลากหลายเพื่อตอบสนองกับผู้เรียนและชุมชนมากขึ้น

4. ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทั้งในรูปแบบผู้สนับสนุนเรื่องเงินทุนในการสร้างแหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ เป็นลูกค้าที่ใช้บริการสินค้าด้านอาหารพื้นบ้าน เป็นผู้ให้กำลังใจตลอดจนเป็นผู้ให้และรับความรู้ เพราะเราเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ นักเรียนนำความรู้และทักษะชีวิตและอาชีพที่เรียนไปทำและพัฒนาต่อยอดให้ผู้ปกครองได้บริโภคด้วย

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

1. การเผยแพร่ นำเสนอผลงานผ่านเว็บไซต์โรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งใกล้และไกลเข้ามาใช้บริการทั้งในการทานอาหารและแหล่งเรียนรู้

2. การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ ได้เป็นตัวแทนของ สพม.ขอนแก่น ในการนำเสนอ นวัตกรรมในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบสหวิทยาการ และจำหน่ายผลผลิตนักเรียน การนำเสนอผลงาน

รูปแบบผลการดำเนินงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ประเภสถานศึกษา

บทความด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

บทความด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

1. ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยและบริหารสถานการณ:เสริมความเข้มแข็งระบบ การศึกษาเพื่อสร้างคุณค่าและความปลอดภัยในชีวิตนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - ศักดา ชัยภัย
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - ทวีศักดิ์ สมนอก
4. การศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น -ปฐมพงษ์ สมอฝาก
5. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - วชิกร โพธิ์ชัยโถ
6. รูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model - จิรวัฒน์ วงษ์คง
7. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5 DEE MODEL - จิรวัฒน์ วงษ์คง
8. รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model - อนุวัฒน์ พานิปัด
9. การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้รูปแบบ CONNECT PPM Model - ศราวุธ จันทร์วิเศษ
10. แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น - อรณี อิ่มเสถียร
11. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - บัณฑิต ลักษณะถาวรณ
12. การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร : การวิจัยทฤษฎีฐานราก - ทรงฤทธิ์ แก้วพรม
13. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA)สำหรับนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม - สุทธิกร กรมทอง
14. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ณัฐนิชา บุปผา , วิภาวี ไชยทองศรี , พิมดาว ต้นดง
15. การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - อนุวัฒน์ พานิปัด
16. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - ธารัตน์ โพธิ์ศรีเรือง

ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยและบริหารสถานการณ์:เสริมความเข้มแข็งระบบการการศึกษาเพื่อ สร้างคุณค่าและความปลอดภัยในชีวิตนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ศักดา ชัยภักย์*

*ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

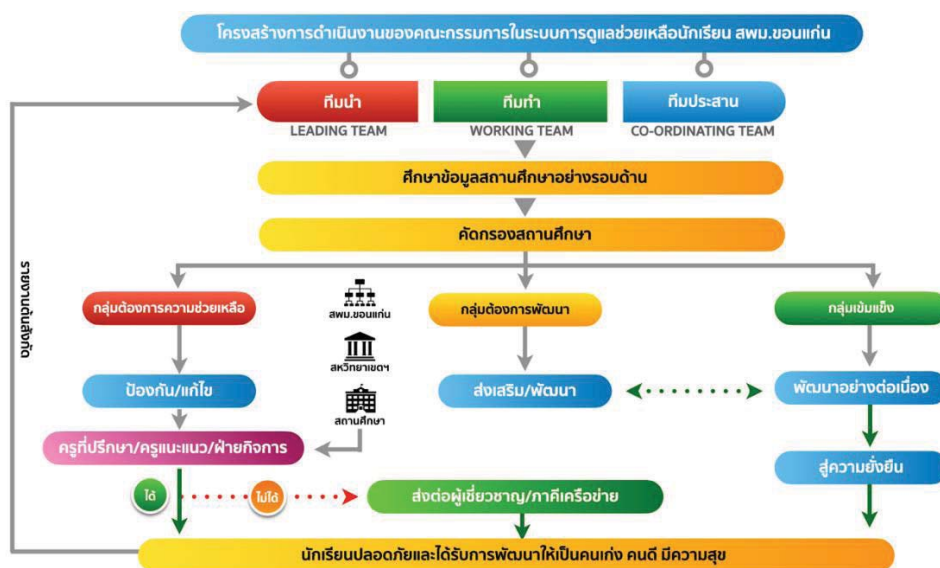
ที่มาและความสำคัญ

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งมี
วัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่
เช่น อาชญากรรม หรือความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติภัยจากโรคอุบัติ
ใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579)
ที่ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี
ของโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายในด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบท
เศรษฐกิจและสังคมโลกทำให้เกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน
และประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพในองค์กรรวม
ของประเทศ ดังนั้นในด้านการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะ
หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จึงได้ประกาศเจตนารมณ์สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาข้อ 8 การเสริมสร้างความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการปรับปรุง
โครงสร้างทางกายภาพของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย อบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้
สร้างเครือข่ายและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและ
สถานศึกษา สร้างภูมิคุ้มกันผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ให้เข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด
รวมถึงการรับเรื่องเรียน ร้องทุกข์ ดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่าน
ระบบ OBEC Safety Center

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ในฐานะหน่วยงานสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงได้นำนโยบายดังกล่าวมาสู่
การปฏิบัติเพื่อมุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่า
เทียม และบริหารจัดการ การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาระบบและกลไกในการดูแล
ความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาจากภัยพิบัติ
และภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีสามารถปรับตัวต่อ
โรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ส่งเสริม ความปลอดภัยสร้างความมั่นใจให้สังคม เพื่อคุ้มครองความ
ปลอดภัยให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดและในกำกับ
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้การป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือ หรือเยียวยา และแก้ไขปัญหาให้มีความเป็น
เอกภาพ มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหา และบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่าง

ยั่งยืน โดยการกำหนดนโยบายและจุดเน้นในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง 3 ปีที่มุ่งเน้นให้การช่วยเหลือ ค้ำครอง ห่วงใย เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน นอกจากนั้นได้ศึกษาระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์สภาพบริบท ปัญหาและความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด เพื่อจัดทำนโยบายภายใต้ต้นวัตกรรมการบริหาร SIAO SMART Plus Model ในจุดเน้น ที่ 3 ด้านโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา ผนวกกับยุทธศาสตร์ความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มี “ระบบดี มีภูมิคุ้มกัน ทันเวลา” ที่มุ่งขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความปลอดภัยในสถานศึกษาสำหรับนักเรียนทุกคน ให้มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการความปลอดภัยในสถานศึกษาตามหลัก 3 ป คือ ป้องกัน ปลุกฝัง ปราบปราม และขับเคลื่อนต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านความปลอดภัยและการป้องกันแก้ไขภาวะซึมเศร้า ด้วยนวัตกรรม “พร้อมกอด เสียวักโมเดล” (PROMPT GHOD SIAO HUGS Model) ครอบคลุม 4 กลุ่มภัย คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จึงได้บูรณาการแนวคิดและทำการปรับเปลี่ยนห้องพยาบาลให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยและบริหารสถานการณ์ (SIAO CARE SAFETY CENTER) ของสถานศึกษาให้ครบทุกห้องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นห้องดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ตามแผนเผชิญเหตุตามภัยในด้านต่างๆ รวมถึง เป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น การสร้างระบบการจัดการ ส่งเสริมความรู้ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้สามารถดำเนินงานด้านความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

แนวทางการดำเนินงานศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยและบริหารสถานการณ์ สพม.ขอนแก่น

จากแผนภาพแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สพม.ขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ดำเนินงานตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ “เรียนดี มีความสุข” และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเป็นนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการบริหารด้วยนวัตกรรม SIAO SMART Plus Model มีการศึกษาข้อมูลสถานศึกษาอย่างรอบด้าน คัดกรอง ส่งเสริมและพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา และพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีแผนงาน/โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การคัดเลือกสถานศึกษารับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการติดตามแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนกลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหาโดยนักจิตวิทยาโรงเรียน ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน โครงการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน จัดทำคู่มือมาตรการโรงเรียนปลอดภัย คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียน นำนักเรียนที่หลุดออกจากระบบกลับเข้าสู่การเรียนรู้ในระบบ จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มออกกลางคันและนำผลการดำเนินงาน มาสรุปรายงานและพัฒนากิจการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีการดำเนินแผนงาน/โครงการกับภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมีจัดกิจกรรมดังนี้ **1) ด้านความปลอดภัยและการคุ้มครองนักเรียน** ได้แก่ โครงการเสริมสร้างความปลอดภัยทางถนน โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยยาเสพติดและอบายมุข โครงการนิเทศติดตามการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อความล้มเหลวทางการเรียน โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ **2) ด้านการศึกษา** ได้แก่ โครงการ KKU smart learning โครงการ MOU ห้องเรียนอาชีพ โครงการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง CP ALL กับสถานศึกษา โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โครงการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โครงการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการบันทึกข้อตกลงการพัฒนาและขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรโรดพายธิปไตยและมะเร็งท่อน้ำดี ในอำเภอบ้านแฮดและบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น **3) ด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและธำรงพระพุทธศาสนา** ได้แก่ โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่มีสติและสมาธิเป็นฐาน โครงการพัฒนาอัตลักษณ์ 29 ประการ สู่ความเป็นโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ โครงการสร้างสุขการทำงานด้วยสมาธิ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา โครงการเด็กดีมีที่เรียน

4) ด้านการส่งเสริมทักษะอาชีพและอาชีวนวัตกรรม ได้แก่ โครงการ 3ม. (มีงาน มีเงิน และมีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) กิจกรรมบริษัทสร้างการดี ภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริต กิจกรรมอบรมเทคนิคการขายสินค้าออนไลน์กับ JD เซ็นทรัล กิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนโดยได้รับความร่วมมือจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการตลาดและการขายสินค้าออนไลน์ กิจกรรมโครงการฝึกฝีมือ (ระยะสั้น) แหล่งเรียนรู้อาชีพในท้องถิ่น 5) ด้านการเสริมสร้างทักษะชีวิต ได้แก่ กิจกรรมอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โครงการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการส่งเสริมศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและวิชาการ โครงการพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ด้วย Active Learning

ผลลัพธ์จากการดำเนินงาน

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยและบริหารสถานการณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นในแต่ละด้าน สามารถแสดงในภาพรวมได้ดังนี้

1. ด้านการลดความเสี่ยงและการป้องกันเหตุการณ์ฉุกเฉิน

- การลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุ : การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย เช่น การปรับปรุงพื้นที่เสี่ยงภายในโรงเรียนลดโอกาสการเกิดอุบัติเหตุของนักเรียนและครู เป็นต้น
- เพิ่มความปลอดภัยจากภัยพิบัติ : มีการจัดทำแผนและฝึกซ้อมสถานการณ์จำลอง เช่น การหนีไฟหรือการอพยพหนีน้ำท่วม ทำให้นักเรียนและบุคลากรมีทักษะการรับมือกับสถานการณ์จริง
- การป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน : การใช้มาตรการเฝ้าระวังและการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องช่วยลดปัญหาการกลั่นแกล้ง การทะเลาะวิวาท และอาชญากรรม

2. การเสริมสร้างทักษะและความรู้

- ความตระหนักรู้ของนักเรียน : นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายในชีวิตประจำวัน เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การเอาตัวรอดจากภัยพิบัติ หรือการแจ้งเหตุฉุกเฉิน
- การพัฒนาทักษะของบุคลากร : ครูและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนมีความพร้อมมากขึ้นในการจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินและให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น

3. การสร้างระบบตอบสนองที่รวดเร็ว

- ระบบแจ้งเหตุที่มีประสิทธิภาพ : โรงเรียนสามารถแจ้งเหตุและรับการช่วยเหลือได้รวดเร็วขึ้นผ่านสายด่วนหรือช่องทางการสื่อสารเฉพาะ เช่น แอปพลิเคชันหรือระบบออนไลน์
- การประสานงานที่ราบรื่น : ศูนย์ฯ มีการประสานงานที่ดีระหว่างโรงเรียน หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานด้านความปลอดภัย เช่น ตำรวจ หน่วยกู้ภัย และโรงพยาบาล

4. การเพิ่มความเชื่อมั่นในโรงเรียน

- ความเชื่อมั่นของผู้ปกครอง : จากการจัดการที่เป็นระบบและแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของโรงเรียนสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองว่าลูกหลานจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
- การเสริมสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก : โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนในฐานะองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน

5. การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

- การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ : เมื่อโรงเรียนมีความปลอดภัยและมั่นคง เด็กๆ สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องกังวลเรื่องอันตราย
- การเสริมแรงทางบวก : การมีมาตรการฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ เช่น การให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยา ช่วยให้นักเรียนและบุคลากรฟื้นตัวจากเหตุการณ์ร้ายแรงได้เร็วขึ้น

6. การเฝ้าระวังและป้องกันภาวะซึมเศร้าอย่างมีประสิทธิภาพ

- ระบบเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิต : การอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้ในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่อาจบ่งบอกถึงความเครียดหรือภาวะซึมเศร้า เช่น การแยกตัว ความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ หรือการเรียนตกต่ำ
- การลดอัตรานักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต : การดำเนินงานเชิงรุกช่วยให้นักเรียนที่มีความเสี่ยงได้รับการช่วยเหลือก่อนที่จะเกิดปัญหารุนแรง
- การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น : ความไว้วางใจระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองส่งเสริมให้เกิดสังคมโรงเรียนที่อบอุ่นและสนับสนุนกัน

ข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติการของศูนย์บริหารสถานการณ์และความปลอดภัยในสถานศึกษาสู่ความยั่งยืน

1. แผนเผชิญเหตุจะเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานที่เป็นระบบ จะมีความแตกต่างกันตามบริบทและขนาดของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงควรตระหนักถึงความสำคัญต่อการจัดทำแผนเผชิญเหตุ โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดทำแผนเผชิญเหตุที่มีคุณภาพต่อไป
2. การปรับแผนการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่นในการทำงานและสนับสนุนการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ช่วยรับมือสถานการณ์สร้างระบบเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตและสนับสนุนบริการให้คำปรึกษา เช่น การเพิ่มจำนวนที่ปรึกษาด้านสุขภาพจิตในโรงเรียน
3. ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ ท้องถิ่น หรือกรมสุขภาพจิต เพื่อเพิ่มความพร้อมและการสนับสนุนในยามจำเป็น
4. ควรพัฒนาช่องทางสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยและใช้งานง่าย เช่น แอปพลิเคชัน หรือการแจ้งเตือนผ่านระบบข้อความ

5. ควรมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การช่วยคัดกรองนักเรียน การประเมินความเสี่ยง การประเมินความพร้อม เพื่อให้เกิดการประมวลผลที่รวดเร็วและสามารถทำซ้ำได้ในการติดตามรายกรณี เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ทวีศักดิ์ สมนอก*

*รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) หาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2567 จำนวน 148 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณา รายองค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างแรงจูงใจ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.16) รองลงมา คือ การคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.24) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.14)

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ นวัตกรรมเป็นฐาน ซึ่งนวัตกรรมจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาที่บุคลากร ทุกคนจะต้องร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ผู้บริหารมีบทบาทในการสนับสนุน สภาพแวดล้อม/บรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างสรรค์นวัตกรรมทาง การศึกษาใหม่ๆ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียน ผู้บริหารควรสร้าง สภาพแวดล้อมการทำงานของครูที่มุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learning & Sharing) เน้นการ ทำงานแบบร่วมมือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ขับเคลื่อนการดำเนินการ บริหารจัดการศึกษา มีผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์ตามมาตรฐานการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาเพื่อ เป็นการต่อยอด “SIAO SMART⁺ Model” ผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง

นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประชากร การวิจัยในครั้งนี้มีประชากร จำนวนทั้งสิ้น 183 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 84 คน และรองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 99 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 148 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น 7 องค์ประกอบ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่า IOC อยู่ช่วงคะแนนระหว่าง 0.80 - 1.00 และทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.87 การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) เป็นแบบสัมภาษณ์ ที่เป็นประเด็นในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่า IOC อยู่ช่วงคะแนนระหว่าง 0.80 - 1.00 การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้สัมภาษณ์ทำการบันทึกและตั้งใจฟังร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า สภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณา รายองค์ประกอบ โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างแรงจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 0.16) รองลงมา คือ การคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.24), การสร้างเครือข่าย ($\bar{X}$ = 3.80, S.D.=0.14), การทำงานเป็นทีม ($\bar{X}$ = 3.78, S.D.=0.15), การมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ($\bar{X}$ = 3.61, S.D.=0.21), การสร้างบรรยากาศองค์กร ($\bar{X}$ = 3.59, S.D.=0.25) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร ($\bar{X}$ = 3.57, S.D. = 0.14)

2. การหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมองภาพอนาคตของสถานศึกษาที่แปลกใหม่ ตั้งเป้าหมายความสำเร็จให้ชัดเจน มุ่งมั่น ตั้งใจ พัฒนาองค์กร ใช้กระบวนการพัฒนาที่เน้นการมีส่วนร่วม พัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพบริบท ทำทลาย และสามารถเป็นไปได้ ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีความจริงใจในการบริหารสถานศึกษา สามารถสร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้บุคลากรให้ความร่วมมือในการทำงานด้วยความตั้งใจ กระตือรือร้น ส่งเสริม ยกย่อง ให้กำลังใจ สร้างขวัญกำลังใจที่ดีแก่บุคลากรในการทำงาน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนางาน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการแสวงหาความรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นได้มีโครงการอบรม พัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาด้านการสร้างองค์กรภวันตภาพวิถี ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาในสังกัดมีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยช่วยพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับปาริฉัตร นวนทอง, ตรีภูมิษฐ์ ตรีศรีสุวรรณ (2565) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้นวัตกรรม แนวคิด วิธีการใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษา ได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและหมั่นพัฒนาตนเอง แสวงหาความรู้ พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ควรจัดโครงการอบรม พัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรนวัตกรรมและองค์กรคุณวิถีสถา
2. ควรศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้เครื่องมือในการพัฒนาตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- ฐิตินันท์ นันทะศรี. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปาริฉัตร นวนทอง และตรัยภูมิินทร์ ตรีตรีศวร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ, 13, 1434-1449.

การศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น

นายปฐมพงษ์ สมอฝาก*

*รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เป็นการวิจัยเอกสาร เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มี 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ 2) ดำเนินงานเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ย้าย โอน และการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน บำเหน็จความชอบ การเลื่อนเงินเดือน ระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ และทะเบียนประวัติ 4) ดำเนินงานเกี่ยวกับการลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ 5) ดำเนินงานเกี่ยวกับการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง และผู้รักษาราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) ดำเนินงานบริหารงานบุคคลของพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และบุคลากรอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 8) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา 9) ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคลและจัดทำรายงานประจำปี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

คำสำคัญ : องค์ประกอบ, การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทนำ

ยุทศาสตรชาติ (พ.ศ. 2561–2580) และนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของนายกรัฐมนตรีเพื่ออนาคตประเทศไทยมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยมีแผนปฏิรูปการศึกษาครอบคลุม 7 ด้าน (แผนการปฏิรูปการศึกษา, 2561) และนโยบายการศึกษาของไทยมีความชัดเจนและมีผลสำเร็จ

บางด้าน ขณะเดียวกันยังคงมีปัญหาที่ต้องพัฒนา โดยเน้นการพัฒนาผู้นำการศึกษาและปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยเพื่อสร้างคุณภาพการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยมี 6 ยุทธศาสตร์หลัก (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับการวางแผนการบริหารงานบุคคลในระดับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำไปกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารงานบุคคลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคลตามภารกิจให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อยืนยันองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document Study) 1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารงานบุคคล 2. สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้ องค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ และเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อยืนยันองค์ประกอบในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป ขั้นตอนที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินเพื่อยืนยันองค์ประกอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิดเพื่อเสนอแนะแนวคิดเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ 2) ดำเนินงานเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและ

แต่งตั้ง ย้าย โอน และการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน บำเหน็จความชอบ การเลื่อนเงินเดือน ระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ และทะเบียนประวัติ 4) ดำเนินงานเกี่ยวกับการลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ 5) ดำเนินงานเกี่ยวกับการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง และผู้รักษาราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) ดำเนินงานบริหารงานบุคคลของพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และบุคลากรอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 8) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา 9) ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคล และจัดทำรายงานประจำปี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งสรุปผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า การบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ

อภิปรายผลการวิจัย

การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มี 10 องค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น นั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอย่างหลากหลายทั้งนักวิชาการต่างประเทศและในประเทศ ดังนั้น ผลการวิจัยจึงทำให้ได้องค์ประกอบการบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เป็นไปตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2566) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานบุคคล ได้แก่ 1) วางแผนอัตรากำลัง กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ 2) ดำเนินงานเกี่ยวกับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ย้าย โอน และการออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) ดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน บำเหน็จความชอบ การเลื่อนเงินเดือน ระบบจ่ายตรงเงินเดือนและค่าจ้างประจำ และทะเบียนประวัติ 4) ดำเนินงานเกี่ยวกับการลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการลาของข้าราชการ 5) ดำเนินงานเกี่ยวกับการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาการในตำแหน่ง และผู้รักษาราชการแทนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 6) ดำเนินงานบริหารงานบุคคล

ของพนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และบุคลากรอื่นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7) จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรฐาน คุณภาพงาน กำหนดภาระงานขั้นต่ำและเกณฑ์การประเมินผลงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 8) ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารงานบุคคลของเขตพื้นที่การศึกษา 9) ประเมินคุณภาพการบริหารงานบุคคล และจัดทำรายงานประจำปี ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 10) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลเป็นกรอบในการสร้างความตระหนักและค่านิยมร่วมกันในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดโดยการนำไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ
2. ควรนำสารสนเทศส่วนนี้ไปสร้างกลยุทธ์เพื่อนำสู่การสร้างแนวปฏิบัติที่สามารถปฏิบัติได้จริง อันจะส่งผลให้ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยการศึกษาลงพื้นที่
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. เป็นแนวทางให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำองค์ประกอบการบริหารงานบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปวางแผนจัดทำแนวทางเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคล

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561).

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค. (2551).

กระทรวงศึกษาธิการ.ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพ.ศ. 2560 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2561และฉบับที่ 3 พ.ศ.2566. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 140 ตอนพิเศษ 128.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ2564.กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.(2564).

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา.(พิมพ์ครั้งที่2).กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.(2545).

การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วัทธิกร โพธิ์ชัยโก*

*ผู้อำนวยการโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั ปีการศึกษา 2566 จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดตั้งองค์กรนักเรียน รองลงมาคือ การประเมินผล และการจัดตั้งองค์กรและการพัฒนาบุคลากร สำหรับปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประเมินผล รองลงมาคือ การจัดตั้งองค์กรนักเรียน และการกำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย 2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า 2.1) ด้านการประเมินผล สถานศึกษาควรกำหนดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ต้องการส่งเสริมให้ชัดเจน แล้วกำหนดตัวชี้วัดการประเมินและมีวิธีการประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่หลากหลายในทุกรายวิชา 2.2) ด้านการจัดตั้งองค์กรนักเรียน สถานศึกษาควรจัดตั้งชมรมและชุมนุม เพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน มีการกำหนดบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการนักเรียนในการช่วยงานโรงเรียนด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และ 2.3) ด้านการกำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย สถานศึกษาควรศึกษา สำนวจสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน แล้วกำหนดแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามปรัชญา นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน

คำสำคัญ : การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน, คุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน

บทนำ

ปัจจุบันแนวโน้มด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน อยู่ในระดับต่ำลงเรื่อย ๆ เนื่องจากมีสื่อและเทคโนโลยีเข้ามาเผยแพร่และมีอิทธิพลในชีวิตประจำวันของนักเรียนมากขึ้น

ถ้าไม่รีบแก้ไขให้นักเรียนอาจสร้างปัญหาให้ครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคมได้ โดยทุกฝ่ายต้องร่วมกันจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนจนเป็นกิจนิสัยชีวิตประจำวัน (วรนิษฐา เศษสระ, 2566) พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) มีงานทำ มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” ดังนั้น จากสภาพปัญหาของสังคมที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของเยาวชนและความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศ ผู้วิจัยได้ศึกษา 7 ขั้นตอน ของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรอบแนวคิดศึกษาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย ตามกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 7 ขั้นตอน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปรัชญา นโยบาย และเป้าหมายของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การจัดตั้งองค์กรและการพัฒนาบุคลากร ขั้นตอนที่ 3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ขั้นตอนที่ 4 การตั้งองค์กรนักเรียน ขั้นตอนที่ 5 การจัดกิจกรรมในหลักสูตร ขั้นตอนที่ 6 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และขั้นตอนที่ 7 การประเมินผล โดยการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย จำนวน 103 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงและแบบง่าย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สอบถามสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (focus group) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั พบว่า สภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดตั้งองค์กรนักเรียน รองลงมาคือ การประเมินผล และการจัดตั้งองค์กรและการพัฒนาบุคลากร ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประเมินผล รองลงมาคือ การจัดตั้งองค์กรนักเรียน และการ กำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย และขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2. การหาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั ควรดำเนินการ 2.1 ด้านการประเมินผล สถานศึกษาควรกำหนดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ต้องการ ส่งเสริมที่ชัดเจน แล้วกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยวิธีการ ประเมินผลที่หลากหลาย มีการกำหนดให้ในทุกรายวิชาได้กำหนดตัวชี้วัดและวิธีการประเมินที่ชัดเจน 2.2 ด้านการจัดตั้งองค์กรนักเรียน สถานศึกษาควรจัดตั้งชมรมและชุมนุมเพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน กำหนดบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการนักเรียนหรือสภานักเรียนในการ ช่วยงานโรงเรียนในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน พร้อมทั้งการให้บริการและอำนวยความสะดวก ในการดำเนินงาน เพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และ 2.3 ด้านการกำหนดปรัชญา นโยบายและเป้าหมาย สถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน พร้อมทั้งสำรวจ ความต้องการของสังคมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน แล้วกำหนด แนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามปรัชญา นโยบายและ เป้าหมายของโรงเรียน

อภิปรายผล

1. สภาพการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลั โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันภาวะวิกฤตคุณธรรมของเยาวชนไทยเป็นปัญหาเร่งด่วน ซึ่งทุกฝ่าย ควรร่วมมือกันแก้ไข การปฏิรูปการศึกษาจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนมีคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยแก้ไข วิกฤตของเยาวชนไทยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ กันศิริ (2560) พบว่า มีการดำเนินงานตาม กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม 7 ขั้นตอน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) ในภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคุณธรรม จริยธรรม มีความสำคัญต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก เพราะ การได้รับการอบรมบ่มนิสัย จนสะสมเกิดเป็นสิ่งดีงามในจิตใจ จะทำให้เยาวชนมีจริยธรรมที่ดี ประพฤติ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่วนปัญหาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่น วิทยาลั โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สังคมไทยเผชิญวิกฤตความเสื่อมถอยด้าน คุณธรรม จริยธรรม มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์

ทำให้มนุษย์มุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2535) ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและการมีแนวโน้มสู่สังคมปัจเจกบุคคล ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพราะคนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์มากขึ้น

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นวิทยาลัย ในด้านที่เป็นปัญหามากที่สุด ดังนี้ 1) ด้านการประเมินผล สถานศึกษาควรกำหนดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ต้องการส่งเสริมที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยมีการกำหนดไว้ในทุกรายวิชาได้กำหนดตัวชี้วัดและวิธีการประเมินที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ กันศิริ (2560) พบว่า สถานศึกษาควรตั้งวัตถุประสงค์การประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในทุกรายวิชาได้กำหนดตัวชี้วัดและวิธีการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนที่ชัดเจน นำผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดไว้ตามตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน 2) ด้านการจัดตั้งองค์กรนักเรียน สถานศึกษาควรจัดตั้งชมรมและชุมนุมเพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน กำหนดบทบาทการเป็นผู้นำของคณะกรรมการนักเรียน สภานักเรียนในการช่วยงานโรงเรียนด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดให้มีองค์กรต่างๆ ของนักเรียน เพื่อการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน พร้อมทั้งมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อบริการนักเรียน และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ 3) ด้านการกำหนดปรัชญานโยบายและเป้าหมาย สถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาและสำรวจความต้องการของสังคมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน แล้วกำหนดแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามปรัชญา นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ที่กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาต้องมีการสำรวจสภาพปัญหาในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆ ภายในโรงเรียน พิจารณาแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจากความต้องการของสังคม เพื่อนำมากำหนดเป็นปรัชญาโรงเรียน นโยบายในการดำเนินงานและเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) สถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหา และสำรวจความต้องการของสังคมด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน แล้วกำหนดแนวทางส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามปรัชญา นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน กำหนดคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนที่ต้องการส่งเสริมที่ชัดเจน และกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายบูรณาการทุกรายวิชา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). แนวทางพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วรนิษฐา เศษสระ. (2566). หลักการและเหตุผล โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2567, จาก <https://shorturl.asia/DOVj6>
- ศิริวรรณ กันศิริ. (2560). การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

รูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model

จิรวัดน์ วงษ์คง*

*ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model ประกอบด้วย S_1 : Survey การสำรวจสภาพความต้องการของนักเรียน S_2 : Support การจัดกิจกรรมแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพ S_3 : Specific การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจ S_4 : Summarization การสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ที่มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$)

คำสำคัญ : การสร้างโอกาส , ความเสมอภาค , รูปแบบ

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานของการดำเนินชีวิตและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ จึงมีความจำเป็นสำหรับคนทุกวัย การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการศึกษจะทำให้มีทักษะทางวิชาชีพและองค์ความรู้ที่เฉพาะด้านที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม การตัดสินใจที่จะเลือกศึกษาต่อในหลักสูตร/สาขาวิชาที่ตนเองสนใจหรือในสถาบันการศึกษาที่ตินั้นจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่นักเรียนจะต้องพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกหลักสูตร/สาขาวิชาหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ สอดคล้องกับตามจุดเน้นที่ 3 ด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นต่อไป

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างโอกาสทางการศึกษา จึงได้นำจุดเน้นที่ 3 ด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อพัฒนานวัตกรรม ซึ่งจากการศึกษาบริบทของชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน พบว่า ผู้ปกครอง

ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้ไม่คงที่ ดังนั้นการที่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนนั้นจะมีโอกาสศึกษาต่อระดับสูงขึ้นหรือไม่อย่างนั้นจำเป็นต้องมีหลายเหตุผลประกอบ ผู้รับผิดชอบได้ร่วมกันวิเคราะห์กลุ่มวิชาที่นักเรียนจะเข้าศึกษาต่อหลังจากสำเร็จการศึกษา เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กลุ่มที่ศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น และกลุ่มที่ประกอบอาชีพอิสระ และนำนวัตกรรมรูปแบบการแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยใช้ 4S Model ขึ้นเพื่อใช้แนวทางประกอบการพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความถนัดและความสนใจและมีความเหมาะสมตามศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็นระยะได้ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างรูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 เชิงปริมาณโดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model ซึ่งใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2565) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

รูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S Model ประกอบด้วย
S₁ : Survey การสำรวจสภาพความต้องการของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรม ด้านกิจกรรมโดยจำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ
S₂ : Support การจัดกิจกรรมแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพ โดยการนำสาระของการแนะแนวเป็นหลัก

ประกอบด้วยการรู้จักตนเอง การยอมรับตนเอง สารสนเทศ การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคม
 S_3 : Specific การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม
 ประกอบด้วย 1) กลุ่มศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษา 2) กลุ่มศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้น และ 3) กลุ่ม
 ประกอบอาชีพอิสระ S_4 : Summarization การสรุปรายงานผลการดำเนินงานของนักเรียนต่อ
 ผู้บริหาร สามารถแสดงได้ดังภาพ

ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66, S.D.=0.47$) มีความเป็นไปได้
 ในระดับมาก ($\bar{x}=4.33, S.D.=0.47$) มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=5.00, S.D.=0.00$)
 โดยผลจากการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
 (Best Practice) ตามจุดเน้นที่ 6 อาชีวนวัตกรรม โมเดลที่ 3 การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่สาขาวิชาชีพ
 ในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของสถานศึกษาประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง จัดโดยสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาโดยใช้ 4S
 Model ประกอบด้วย S_1 : Survey การสำรวจสภาพความต้องการของนักเรียน S_2 : Support การจัด
 กิจกรรมแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพ S_3 : Specific การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจ
 S_4 : Summarization การสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ที่มีผลการประเมินด้านความเหมาะสม
 ระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมาก ($\bar{x}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความ

เป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$) แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียมในบริบทของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมนั้นต้องมีการสำรวจสภาพความต้องการของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ให้ผู้เรียนด้านวิชาการ ด้านพฤติกรรม ด้านกิจกรรม เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมโดยการนำสาระของการแนะแนวเพื่อให้นักเรียนรู้จักตนเอง การยอมรับตนเอง สารสนเทศ การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคม และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจของนักเรียน เพื่อสร้างทางเลือกในการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังมีการประเมินรูปแบบในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2565) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ว่า ทฤษฎีกระบวนการประเมินประกอบด้วย การวางแผนการ ดำเนินการ จัดทำรายงานและเผยแพร่สารสนเทศของการประเมิน การประเมินมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การดำเนินการให้ได้ผลการประเมินที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมิน ผลการประเมินจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการใช้ผลการประเมินและก่อให้เกิดผลกระทบตามมา การเผยแพร่สารสนเทศของการประเมินถือเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ประกอบด้วย การสำรวจสภาพความต้องการของนักเรียน การจัดกิจกรรมแนะแนวสู่สาขาวิชาชีพ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจ และการสรุปรายงานผลการดำเนินงาน ดังนั้นผู้ที่สนใจสามารถนำไปเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการสร้างโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมของสถานศึกษา โดยการหาปัจจัยเชิงสาเหตุเพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุกับตัวแปรผลที่เกิดขึ้นและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

จตุภูมิ เขตจัตุรัส.(2565).ระเบียบวิทยาการประเมิน.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.).(2561).โรงเรียนสุขภาวะการศึกษา

นวัตกรรมยุคใหม่.กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL

จิรวัฒน์ วงษ์คง*

*ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL ประกอบด้วย DEE₁:ผู้เรียนดี DEE₂:โรงเรียนดี DEE₃:สภาพแวดล้อมดี DEE₄:ครอบครัวดี DEE₅:ชุมชนดี ที่มีผลการประเมินด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมาก ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$)

คำสำคัญ : โรงเรียนสุภาพะ , การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน , โรงเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยเป็นสังคมที่มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามามีบทบาทควบคู่กับวัฒนธรรมของอารยประเทศ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างสรรค์ การเจริญก้าวหน้าและเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม โรงเรียนสุภาพะเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีความเหมาะสมในการนำมาเป็นหลักในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในองค์กรวม

โรงเรียนสุภาพะตามแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2561) เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ “ผู้เรียนเป็นสุข” โดยการปรับสภาพเพื่อลดปัจจัยเสี่ยงเพิ่มพฤติกรรมสุขภาพ จัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ให้โรงเรียนสภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาพะของผู้เรียนทั้งด้านกายใจ สังคม และปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการรับการเปลี่ยนแปลงสู่โลกยุคเทคโนโลยีดิจิทัล โรงเรียนในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาจึงควรส่งเสริมให้เป็นโรงเรียนสุภาพะเพื่อการยกระดับการศึกษาอย่างรอบด้าน โรงเรียนจึงมีหน้าที่สำคัญที่ต้องเสริมสร้างให้ผู้เรียน

มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต ก่อให้เกิดการพัฒนาสภาพแวดล้อมเชิงบวกและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้นสุขภาวะ 5 ด้าน โรงเรียนสุขภาวะตามแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.),2561) ดังนั้นการพัฒนาให้โรงเรียนสุขภาวะจึงเป็นการบูรณาการการบริหารงานในองค์รวมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย นักเรียน โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนที่ต้องร่วมกันพัฒนาคุณภาพในองค์รวม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นได้เล็งเห็นความสำคัญของคุณภาพผู้เรียน จึงได้กำหนดจุดเน้นที่ 2 ด้านคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดได้มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมในฐานะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุขภาวะโดยใช้ 5DEE MODEL เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอันจะสามารถเป็นพลเมืองที่ดีของโรงเรียน ชุมชน และสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุขภาวะโดยใช้

5DEE MODEL

วิธีดำเนินการวิจัย

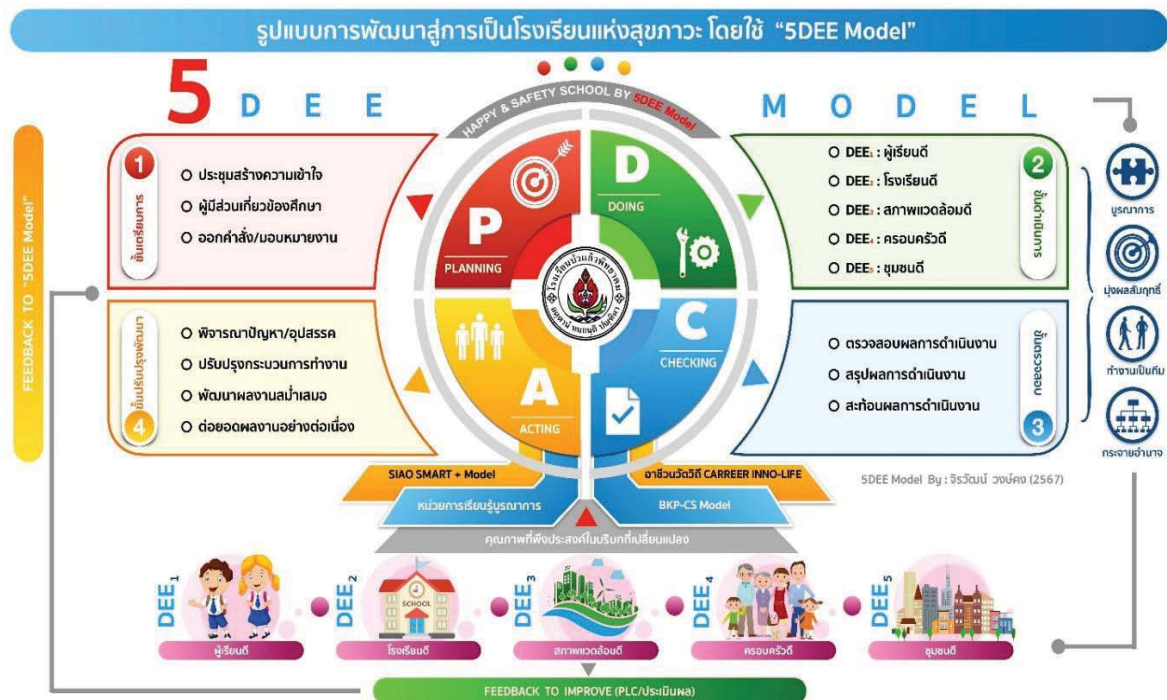
ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็นระยะได้ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุขภาวะโดยใช้ 5DEE MODEL โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 เชิงปริมาณโดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุขภาวะโดยใช้ 5DEE MODEL เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2565) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL สามารถแสดงได้ดังนี้

สามารถนิยามศัพท์ของ 5DEE ได้แก่ D : Development การพัฒนาอย่างยั่งยืน
E : Efficiency ประสิทธิภาพ E : Effectiveness ประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย DEE₁ : ผู้เรียนดี DEE₂ :
โรงเรียนดี DEE₃ : สภาพแวดล้อมดี DEE₄ : ครอบครัวดี DEE₅ : ชุมชนดี ซึ่งได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเชิง
สร้างสรรค์ดังนี้

ด้าน	กิจกรรม
DEE ₁ : ผู้เรียนดี	กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมพัฒนาทักษะทางด้านวิชาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
DEE ₂ : โรงเรียนดี	กิจกรรมเสริมสร้างครุมืออาชีพ กิจกรรมพัฒนาระบบการสอนโดยใช้แพลตฟอร์มที่หลากหลาย
DEE ₃ : สภาพแวดล้อมดี	กิจกรรมพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
DEE ₄ : ครอบครัวดี	กิจกรรมสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านและโรงเรียน
DEE ₅ : ชุมชนดี	กิจกรรมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.47$) มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะโดยใช้ 5DEE MODEL ประกอบด้วย DEE₁:ผู้เรียนดี DEE₂:โรงเรียนดี DEE₃:สภาพแวดล้อมดี DEE₄: ครอบครัวดี DEE₅:ชุมชนดี แสดงให้เห็นว่าในบริบทของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในองค์กรวมให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสร้างองค์ความรู้ในโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการประสานความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.) (2561) กล่าวว่า โรงเรียนสุภาพะจะก่อให้เกิดการพัฒนาสภาพแวดล้อมเชิงบวกและการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมุ่งเน้นสุภาพะ 5 ด้านตามแนวคิดของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนสุภาพะประกอบด้วยผู้เรียนดี โรงเรียนดี สภาพแวดล้อมดี ครอบครัวดี และชุมชนดี ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจึงควรร่วมกันกำหนดเป้าหมายร่วมกันและสร้างค่านิยมร่วมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในองค์กรวมโดยการนำแนวคิดการบริหารเชิงบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดหลัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาโรงเรียนสุภาพะไปทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติขั้นสูงเพื่อการองค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามผลการวิจัย

2) ควรนำองค์ประกอบที่ได้จากการศึกษาไปทำวิจัยและพัฒนาโดยนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากรูปแบบไปใช้

เอกสารอ้างอิง

จตุภูมิ เขตจัตุรัส.(2565).ระเบียบวิทยาการประเมิน.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.).(2561).โรงเรียนสุภาพะการศึกษา

นวัตกรรมยุคใหม่.กรุงเทพมหานคร:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

รูปแบบการพัฒนาศาสนสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model

อนวัณน์ พานิชิต*

*รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการพัฒนาศาสนสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างรูปแบบ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์รูปแบบการพัฒนาศาสนสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาศาสนสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model ประกอบด้วย นวัตกรรมด้านการพัฒนาบุคลากร (Human) นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ (Education) นวัตกรรมด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ (Support) ที่มีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.76, S.D.=0.41$) ความเป็นไปได้ ในระดับมาก ($\bar{X}=4.43, S.D.=0.44$) ความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.40$)

คำสำคัญ : นวัตกรรม , การพัฒนาศาสนสถานศึกษา , โรงเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมให้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ระบบการศึกษาผลิตบุคลากรได้ไม่สอดคล้องกับความต้องการของระบบได้ทันทั่วทั้งที่ ส่งผลให้แรงงานกำลังจะถูกทดแทนด้วย AI และในการวิเคราะห์และพิจารณาในการจ้างงานมนุษย์ย่อมต้องการคนที่มีความทักษะใหม่ ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการขององค์กรได้

วิสัยทัศน์ประเทศคือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมียุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญต่อการสร้างสมรรถนะนวัตกรรมให้กับผู้เรียนโดยกำหนดให้มีพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ มีความใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสารสามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายได้มีความรู้เท่าทันโลก และมีทักษะในการประกอบอาชีพตามความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน จึงกำหนดให้มีพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาซึ่งเป็นพื้นที่ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ

สนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการศึกษาอันเป็นการนำร่องในการกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มทักษะอาชีพ ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งมีจุดเน้น ในเรื่อง “อาชีวนวัตกรรม” ผู้การเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะนวัตกรรม ฌภาพร จันทรดวงและมัทนา วังถนอมศักดิ์ (2566) กล่าวว่า สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาที่รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565) กล่าวว่า นวัตกรรมช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจใหม่ ๆ จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศสามารถสร้างรายได้ให้กับคนไทยได้สูงขึ้น จากสภาพปัญหาข้างต้นสถานศึกษา จึงได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model ซึ่งจะทำให้สามารถนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาและประเมินรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็นระยะได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรมโดยใช้ HES Model โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจงโดยใช้แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 เชิงปริมาณโดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2565) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

จากการที่สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model สามารถแสดงได้ดังนี้

ซึ่งได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาดังนี้

H : Human นวัตกรรมด้านการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาครู มีการพัฒนาครู ให้สามารถจัดการเรียนรู้โดยการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา (Stem Education) ตามแนวอาชีวศึกษา (Career Education) รวมถึงการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS) การประเมินผลการปฏิบัติงานครู ส่งเสริมให้มีการออกแบบเส้นทางอาชีพของครูที่สอดคล้องกับผลลัพธ์ด้านนักเรียน

E : Education นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้

หลักสูตร มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ที่เป็นนวัตกรรมที่นักเรียนสร้างขึ้นตามความต้องการของชุมชนเป็นฐาน ใช้หลักสูตรส่งเสริมอาชีพเป็นฐาน กิจกรรมชุมนุมส่งเสริมอาชีพ หลักสูตรฐานสมรรถนะ เป็นต้น การจัดการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา (STEM Education) การจัดการเรียนรู้แนวคิดเชิงคำนวณและโค้ดดิ้ง การจัดการเรียนรู้ด้วยโครงงานเป็นฐาน (Project base Learning) การเรียนตามแนวทางของ OECD การเรียนรู้โดยใช้อาชีพเป็นฐาน การวัดประเมินผล มีการประเมินตามสภาพจริง จากการนำความรู้ในห้องเรียนไปปฏิบัติในชีวิตการประเมินผลสรุปนวัตกรรมจากการนำเสนอผลงานของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา การพัฒนาสื่อมีการจัดแหล่งเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพื้นที่นักประดิษฐ์ (Makerspace) ซึ่งมีห้องปฏิบัติการให้นักเรียนสามารถทดลองได้ หรือสร้างสิ่งประดิษฐ์ได้

S : Support นวัตกรรมด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

การวางแผนงบประมาณ มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมของนักเรียน การพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC ที่สามารถส่งต่อข้อมูลนวัตกรรมของนักเรียนระหว่างช่วงชั้นได้ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีการระดมทรัพยากรเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับกลุ่มผู้ประกอบการที่มีความรู้

ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.76, S.D.=0.41$) มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{x}=4.43, S.D.=0.44$) มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66, S.D.=0.40$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model ประกอบด้วย H : Human นวัตกรรมด้านการพัฒนาบุคลากร E : Education นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ S : Support นวัตกรรมด้านการสนับสนุนการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมที่สามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารเกิดนวัตกรรมการบริหารจัดการ ส่งผลให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนายอย่างต่อเนื่องทันต่อสถานการณ์อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับ ฦปภาพร จันทรดวงและมัทนา วังถนอมศักดิ์ (2566) กล่าวว่า สถานศึกษาแห่งนวัตกรรมทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาที่รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2565) กล่าวว่า นวัตกรรมช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการพัฒนา นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำไปต่อยอดเป็นธุรกิจใหม่ ๆ จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของประเทศสามารถสร้างรายได้ให้กับคนไทยได้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาส่งเสริมนวัตกรรม โดยใช้ HES Model ต้องพัฒนาให้ครอบคลุม นวัตกรรมด้านการพัฒนาบุคลากร นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ และ นวัตกรรมด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำผลการวิจัยไปศึกษา หรือพัฒนาต่อในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (The Research and Development) เพื่อศึกษาและพัฒนาวิธีการอย่างลึกซึ้ง

เอกสารอ้างอิง

- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2565). **ระเบียบวิทยาการประเมิน**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). **การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมฐานเยาว์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฦปภาพร จันทรดวงและมัทนา วังถนอมศักดิ์. (2566). **การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษาแห่งนวัตกรรม**. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(39).

การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้รูปแบบ CONNECT PPM Model

ศราวุธ จันทรีวิเศษ*

*รองผู้อำนวยการโรงเรียนภูผาม่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงาน ร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐาน การปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ครู จำนวน 43 คน นักเรียน จำนวน 537 คน รวม 582 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70

คำสำคัญ : ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทนำ

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหา เศรษฐกิจ ปัญหา การระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด ซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤติทางสังคม ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา

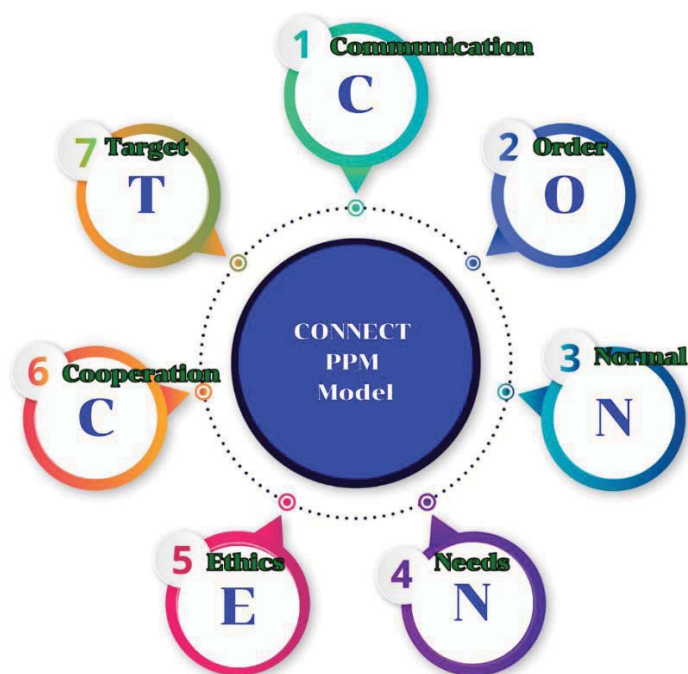
ความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียน ในฐานะหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤติสังคม จึงควรนำระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนภูผาม่าน จึงพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้รูปแบบ CONNECT PPM Model เพื่อกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือ ที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงาน ร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใช้รูปแบบ CONNECT PPM Model

ภาพแสดงรูปแบบ CONNECT PPM Model

Communication สร้างความเข้าใจระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูสร้างบรรยากาศ ที่ดีในการพูดคุย และเปิดใจรับฟังข้อมูลต่างๆ เพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

Order คัดกรองนักเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียนตามศักยภาพต่อไปโดยการจัดกลุ่มนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น แบบประเมินพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน แบบประเมิน SDQ การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น

Normal กลุ่มนักเรียนปกติ ครูใช้การส่งเสริมและพัฒนา ผู้เรียนโดยสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเสริมสร้างประสบการณ์ทักษะชีวิต ผ่านโครงการส่งเสริมพัฒนาต่างๆ ของโรงเรียน

Needs นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ใช้กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เพื่อปรับพฤติกรรมผู้เรียน โดยนำกระบวนการของเพื่อนคู่คิด (buddy) และสายรหัส มาช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา ทั้งในด้านการเรียน ด้านครอบครัว และปัญหาเสี่ยงอื่นๆ เป็นต้น

Ethics โรงเรียนปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่ผู้เรียนผ่านโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมเช่น การเข้าค่ายอบรมธรรมะ กิจกรรมสวดมนต์ประจำสัปดาห์ กิจกรรมทำบุญตักบาตรและการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ผ่านกระบวนการเรียนการสอนของครู เป็นต้น

Cooperation ใช้ระบบภาคีเครือข่ายเพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นำโดยโรงเรียน ผู้นำชุมชน เครือข่ายผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่า นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายของระบบเพื่อนคู่คิด (Buddy) และสายรหัสที่คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำแก่นักเรียนด้วย

Target นักเรียนทุกคนมีเป้าหมายชีวิตทั้งระยะสั้นและระยะยาว และได้รับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน หรือการใช้ชีวิตในอนาคต โรงเรียนส่งเสริมระบบแนะแนวการศึกษาโดยนักเรียนได้รับการแนะแนวจากหน่วยงานการศึกษาทั้งในภาครัฐและเอกชน และนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม Open House ของสถาบันการศึกษาต่างๆที่กำหนด

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนภูพานสามารถสรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

2. การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนา รายละเอียด ดังนี้

2.1 ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนและบันทึกสถิติการมาเรียน มีการจัดการข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนไว้บนระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบโปรแกรมเพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูล

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรนำข้อมูล ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลบนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาวิเคราะห์ เพื่อคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียน มีการบันทึกและรายงานผลการคัดกรอง นักเรียนเป็นห้องเรียนและระดับชั้นเรียน

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน แนวทางในการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน หรือกิจกรรมต่าง ๆ

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรมี การให้คำปรึกษาเบื้องต้นให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา การบันทึกการให้คำปรึกษาเบื้องต้น บันทึกข้อมูลสภาพปัญหา วิธีการช่วยเหลือและผลการช่วยเหลือนักเรียน และส่งรายงานผลการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษาควรใช้สังคม ออนไลน์ เช่น Facebook หรือ Line เป็นช่องทางในการประสานงานการส่งต่อและรายงานข้อมูลนักเรียนให้กับผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้อุปกรณ์สื่อสารพกพาในการติดต่อประสานงานการส่งต่อนักเรียน และส่งรายงานผลการช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำมา อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และอยู่ในระดับมาก อีกจำนวน 4 ด้าน เมื่อเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เรียงจากความต้องการมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอนหรือตามแผนที่วางไว้ได้ นอกจากนั้นยังมีสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นปัจจัยสำคัญส่งผลทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะการดำเนินงานตามระบบช่วยเหลือนักเรียน นั้นมีกระบวนการขั้นตอนที่ต้องจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในแต่ละขั้นตอน ทำให้เพิ่มภาระให้ครูนอกเหนือจากหน้าที่หลักคือการสอนแล้วนั้น ยังทำให้ครูมีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส นาคประวดี (2553) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวิภา คำปันศรี(2559)

2. ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ หาวิธีปฏิบัติที่ดี นำมายกร่างเป็นแนวทางจากนั้นได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขและนำไปประเมินความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ยังคงพิจารณาเห็นความสำคัญของการดำเนินงาน และมีสถานศึกษาที่ส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ให้แนวทางที่สามารถนำข้อเสนอแนะมาเป็นข้อมูลในการสร้างและนำเสนอแนวทางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงการปรับระบบการทำงานให้ทันสมัยตามเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนไป พยายามลดภาระงานของครู ในการดำเนินงานต่าง ๆ โดยพยายามหาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะทางการวิจัยของ วิไล รัตนทิพย์และชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ (2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประชุม ปิ่นสกุล (2557)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา แนวทางที่ได้จึงมุ่งเน้นที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาภายใต้ บริบทของสถานศึกษาอื่นที่จะนำแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปใช้ควรมีการปรับใช้ให้สอดคล้องตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการองค์กรตนเอง และควรสร้างความตระหนักในการขับเคลื่อนดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยติดตามผลการนำสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการนำความรู้ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติการไปใช้อย่างคงทนและพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ประชุม ปิ่นสกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ประภาส นาคประวดี. (2553). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1-3 ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐวิภา คำปันศรี. (2559). สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิไล รัตนทิพย์ และชัยยุทธ ศิริสุทธ. (2562). กลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณแก่น, 6(4), 716-729.

แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

จังหวัดขอนแก่น

อรนี อัมเสถียร* อัจฉรวาดี เกิดศรีทอง**

*รองผู้อำนวยการโรงเรียนชุมแพพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับการใช้หลักการตีความ และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ประมวลผลข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยการพัฒนา 5 องค์ประกอบของความเป็นพลเมืองดิจิทัล ดังนี้ 1) ความเป็นตัวตนทางดิจิทัล 2) การสื่อสารดิจิทัล 3) การรักษาความปลอดภัยดิจิทัล 4) จริยธรรมดิจิทัล และ 5) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศดิจิทัล ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผลการประเมิน พบว่า มีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ความเป็นพลเมืองดิจิทัล, ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

ความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีศักยภาพที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนที่ทรงพลังในการรวมเข้าไว้ในสังคม เศรษฐกิจวัฒนธรรม และภาคประชาสังคม (Netsafe, 2018) สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) มองเห็นความสำคัญของทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยระบุไว้ในแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 ว่าต้องมุ่งพัฒนาทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 ให้มีทักษะ 3Rs8Cs และสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา SIAO SMART+ Model ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น (2567) จุดเน้นที่ 5 ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และจุดเน้นที่ 7 ด้านองค์กรภควันตภาพวิถี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นพลเมืองดิจิทัลนั่นเอง

ดังนั้น ผู้บริหารและครูที่มีความเป็นพลเมืองดิจิทัลจึงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่นซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและงานวิจัย ไปสู่การสร้างแนวทางฯ เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้บริหารให้สอดคล้องกับยุคเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น ระยะที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เพื่อร่างแนวทางฯ จำนวน 5 คน และระยะที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินแนวทางฯ จำนวน 7 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ระยะที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ระยะที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางฯ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 2 ประเมินแนวทางฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับการใช้หลักการตีความนำข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิต่างบุคคล ต่างเวลา และต่างสถานที่ จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นของการศึกษาที่กำหนดและเชื่อมโยงประเด็นต่าง ๆ ในเชิงเหตุผล ทำการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ตามกรอบแนวคิด เกิดเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ระยะที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมิน

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น แต่ละองค์ประกอบมีวิธีการ ดังนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนา
1) ความเป็นตัวตนทางดิจิทัล	1) ผู้บริหารสร้างข้อมูลส่วนตัว รวมถึงสร้างนวัตกรรมเป็นของตนเองได้ในโลกออนไลน์อย่างปลอดภัย ให้ความสำคัญกับการตั้งรหัสผ่านที่ซับซ้อน เผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว หรือนวัตกรรมของตนเองบนโลกออนไลน์ได้อย่างถูกต้อง

องค์ประกอบ	แนวทางการพัฒนา
	2) ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพื่อแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งกันทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาทั้งที่เกิดกับครู และผู้เรียน
2) การสื่อสารดิจิทัล	1) ผู้บริหารมีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านเทคโนโลยี 2) ผู้บริหารนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสื่อสารระหว่างองค์การมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้บริหารใช้ Platform ในการสื่อสารบนโลกออนไลน์อย่างหลากหลาย รวมถึงมีการกำกับ ติดตาม ด้านการสื่อสารดิจิทัลภายในองค์การ
3) การรักษาความปลอดภัยดิจิทัล	1) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการรักษาความปลอดภัยของฐานข้อมูลทุกระดับ บุคคลและระดับองค์กร ใน Platform ต่าง ๆ บนโลกดิจิทัล 2) ผู้บริหารตระหนักถึงเรื่องของการใช้สารสนเทศดิจิทัลอย่างปลอดภัย ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นในโลกออนไลน์
4) จริยธรรมดิจิทัล	1) ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายดิจิทัล และส่งเสริมให้ถือปฏิบัติร่วมกันทั้งองค์การ 2) ผู้บริหารเคารพผู้อื่นในการแสดงความคิดเห็นอย่างกัลยาณมิตรบนโลกออนไลน์ ตั้งกฎ กติกา ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลภายในองค์การ คำนึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม และประกาศให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด มีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตาม
5) การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศดิจิทัล	1) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าถึง การประเมิน และการใช้ข้อมูลดิจิทัล ย้ำเตือนเกี่ยวกับความสำคัญของการติดตามข่าวสารจากสื่อที่หลากหลาย โดยเฉพาะเรื่องการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี 2) ผู้บริหารมีการจัดสรรเวลาหน้าจอ รวมถึงปรับสมดุลชีวิตในโลกออนไลน์และออฟไลน์ พร้อมส่งเสริมให้กับบุคลากรในองค์การมีการจัดสรรเวลาหน้าจอในโลกออนไลน์และออฟไลน์ให้เหมาะสม

ระยะที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าแนวทางฯ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.11) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.16) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.99$, S.D. = 0.04)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีทั้งสิ้น 12 แนวทางอาจเป็นเพราะการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจะส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ (2562) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลยังเกี่ยวข้องกับประเด็นความปลอดภัยทางไซเบอร์ ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญในยุคดิจิทัล ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนและบุคลากร ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ให้แก่ชุมชนโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถนำแนวทางการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ไปใช้ในการวางแผนสำหรับพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหาร ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนาเกณฑ์หรือเครื่องมือพร้อมคู่มือในการประเมินความเป็นพลเมืองดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในหน่วยงานในสังกัด

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.

กรุงเทพฯ: บริษัท 프리ทวอนกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2567). นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

SIAO SMART⁺ Model. ขอนแก่น: กลุ่มนโยบายและแผน.

พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์. (2562). ความปลอดภัยทางไซเบอร์กับการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์.

Netsafe. (2018). From literacy to fluency to citizenship: Digital citizenship in education (2nd ed.). Wellington, NZ: Netsafe.

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

บัณฑิต ลักษณะการวรรณ*

*รองผู้อำนวยการโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง ระยะที่ 2 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม มีจำนวน 12 ประเด็นที่มีผลการประเมินในภาพรวมด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.5, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.91, S.D.=0.11$)

คำสำคัญ : สมรรถนะดิจิทัล , แนวทางการพัฒนา , การรู้ดิจิทัล

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงาน และการจัดการเรียนการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน จึงควรพัฒนาครูให้มีสมรรถนะดิจิทัล เพราะสมรรถนะดิจิทัลเป็นความสามารถในการผสมผสานระหว่าง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และการบูรณาการจัดการเรียนการสอนได้ตามจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ (ภัทรพร เยาวรัตน์, 2565) โดยทางสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยไว้ 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการใช้ดิจิทัล 3) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล 4) ด้านการปรับตัว สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน จึงได้กำหนดจุดเน้นที่ 5 ด้านทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล แต่จากสภาพปัญหาด้านการจัดการเทคโนโลยีดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า 1) ครูผู้สอนยังไม่นำแพลตฟอร์มใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร 2) ครูผู้สอนบางส่วนไม่สามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานด้วยเครื่องมือดิจิทัล ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล

ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมเพื่อหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาทักษะทางด้านดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและประเมินแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยแบ่งเป็นระยะได้ ดังนี้

ระยะที่ 1 เชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อยกร่างแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม โดยใช้แบบสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 เชิงปริมาณโดยการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนโดยการสุ่มแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2565) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์มาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม มีจำนวน 12 ประเด็น ที่มีผลการประเมินในภาพรวมด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมาก ($\bar{X}=4.5, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.91, S.D.=0.11$) ดังนี้

1. **ด้านการรู้ดิจิทัล** มีแนวทางดังนี้ 1) ควรเปิดโอกาสให้ครูได้อบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ดิจิทัล 2) ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันข้อมูลส่วนตัว การป้องกันการคุกคามทางไซเบอร์ให้แก่ครูผ่านช่องทางออนไลน์ 3) ควรสร้างความตระหนักให้ครูปฏิบัติตามมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทาง ไซเบอร์ และการปฏิบัติตามแนวทาง PDPA เพื่อป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคล มีผลการประเมินด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมาก ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$)

2. **ด้านการใช้ดิจิทัล** มีแนวทางดังนี้ 1) ควรส่งเสริมให้ครูหรือผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีทักษะความรู้ด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัล 2) ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำคลิปวิดีโอเพื่อเผยแพร่ความรู้ในแพลตฟอร์มต่างๆ 3) ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เผยแพร่ผลงานโดยการจัด

ประกวดผลงาน สื่อและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน 4) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่ในคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลบนแพลตฟอร์มของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Content Center) มีผลการประเมินด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$)

3. ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล มีแนวทางดังนี้ 1) ควรมีการสร้างทีมงานบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนเพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือครูในสถานการณ์ต่างๆ 2) ควรมีช่องทางสื่อสารออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนแก้ไขปัญหาและตอบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือดิจิทัลของครู มีผลการประเมินด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$)

4. ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล มีแนวทางดังนี้ 1) ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการนำวิทยากรมาให้ความรู้และพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัลแก่บุคลากร 2) ควรมีนโยบายกำกับ ติดตามประเมินผลพัฒนาบุคลากรด้านดิจิทัล 3) ควรจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการทำงานและการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00, S.D.=0.00$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม มีจำนวน 12 ประเด็น ที่มีผลการประเมินในภาพรวมด้านความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.5, S.D.=0.47$) ด้านความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.91, S.D.=0.11$) แสดงให้เห็นว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับบริบทของครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน และการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น(2566)ได้กำหนดจุดเน้นที่ 5 ด้านทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลโดยเล็งเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับสอดคล้องกับภัทรพร เยาวรัตน์ (2565) กล่าวว่า สมรรถนะดิจิทัลของครูเป็นความสามารถในการผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะและคุณลักษณะในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและการบูรณาการจัดการเรียนการสอนได้ตามจุดประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะดิจิทัลของครูประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการใช้ดิจิทัล 3) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล 4) ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล จึงควรนำกรอบนำไปสร้างแนวปฏิบัติเพื่อพัฒนาครูให้มีทักษะทางด้านดิจิทัลต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครู โดยนำกรอบแนวคิดที่ได้สู่การปฏิบัติโดยการวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ แนวทางปฏิบัติ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่สนใจสามารถนำข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จตุภูมิ เขตจัตุรัส.(2565).ระเบียบวิทยาการประเมิน.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภัทราพร เขียวรัตน์.(2565).การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1.การศึกษานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.(2566).แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567.กลุ่มแผนงานและงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.เอกสารอัดสำเนา

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2562).นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2562 - 2580). กระทรวงการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.

การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร : การวิจัยทฤษฎีฐานราก

ทรงฤทธิ์ แก้วพรม*

*ครูโรงเรียนภูพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยใช้วิธีการวิจัยทฤษฎีฐานราก พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนภูพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือวิจัยเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่อยู่ในปรากฏการณ์หลักในสถานศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ครู 30 คน นักเรียน 20 คนและผู้ปกครอง จำนวน 10 คน รวม 62 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปนัยแปลความหมายข้อมูลตามรูปแบบเชิงระบบของ Strauss & Corbin และพัฒนาสู่การเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎี

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร มีข้อสรุปเชิงทฤษฎี ดังนี้ 1) หลักคุณธรรม โดยผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างแก่บุคลากรในโรงเรียนและส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมพัฒนาสถานศึกษาไปพร้อมกัน 2) หลักความโปร่งใส โดยผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีการสร้างใจซึ่งกันและกัน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใสมิมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อชุมชนอย่างตรงไปตรงมา มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน 3) หลักความมีส่วนร่วมผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของโรงเรียนและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียน บริหารจัดการศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนบริหารจัดการพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้พื้นที่เป็นฐานและน้อมนำหลักของศาสตร์พระราชาเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน 4) หลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา มีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนและองค์กร และ 5) หลักความคุ้มค่า โดยผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมและมีการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาล, การวิจัยทฤษฎีฐานราก

บทนำ

ในยุคสมัยที่โลกเข้าสู่ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง เกิดการเจริญเติบโตของเทคโนโลยีที่หลากหลาย ส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงมากกว่าช่วงอดีตที่ผ่านมา โดยเป็นไปอย่างมีพลังซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ จึงเกิดเป็นผลกระทบต่าง ๆ ส่งผลให้มีการนำรูปแบบการบริหารต่าง ๆ มาปรับใช้ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสภาพ

การศึกษาในปัจจุบันที่จะต้องมีการนำรูปแบบการบริหารต่าง ๆ มากำหนดแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ หลายปีที่ผ่านมาหลักธรรมาภิบาล (good governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมนโยบายต่าง ๆ กลไกในการขับเคลื่อนก็คือ การยึดหลักธรรมาภิบาล (สถาบันพระปกเกล้า , 2562)

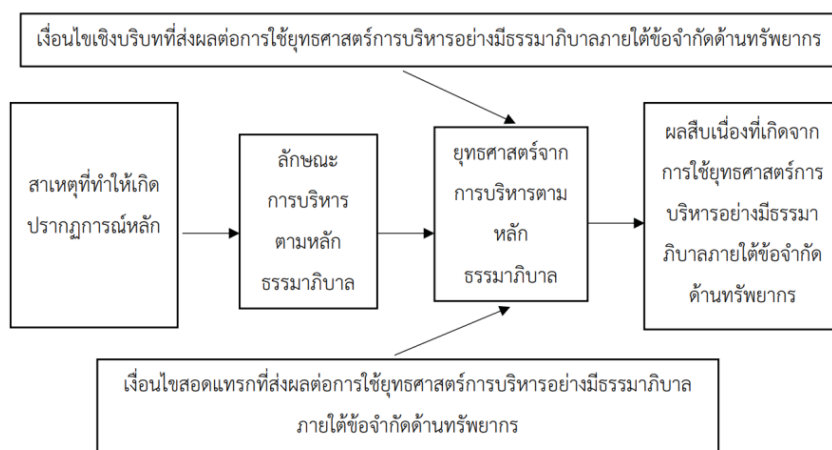
สถานศึกษาเป็นหน่วยงานราชการหนึ่ง การมีธรรมาภิบาลในสถานศึกษานอกจากจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างดีจนนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพได้นั้น ธรรมาภิบาลในโรงเรียนยังช่วยแก้ปัญหาภายในองค์กร เน้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมปฏิสัมพันธ์กัน (วีระยุทธ พรพจน์ธรรมาส , 2562) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร โดยสถานศึกษาที่ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาประสบสภาพปัญหาในการบริหารองค์กร บุคลากรขาดความร่วมมือ สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีความเสื่อมโทรม ชุมชนไม่มีความไว้วางใจ และขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการนำกระบวนการการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร มาใช้ในสถานศึกษาเพื่อลดปรากฏการณ์สภาพปัญหาดังกล่าวและปรากฏผลที่น่าพอใจ ที่ตั้งของพื้นที่วิจัยคือโรงเรียนภูผาม่าน ตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนเป็นที่ประจักษ์ การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบทฤษฎีฐานราก ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีอุปนัย (Inductive Approach) คือ การศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เจาะจงเลือกขึ้นมา แล้วนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปเพื่อให้ได้คำอธิบายเชิงทฤษฎีซึ่งสามารถนำไปอธิบายเหตุการณ์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในลักษณะที่เป็นรูปแบบ ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลเพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ต่อยอดองค์ความรู้โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ซึ่งเป็นการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างลักษณะของการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ยุทธศาสตร์ที่ใช้และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น เจื่อนไขเชิงสาเหตุ เจื่อนไขเชิงบริบท และเจื่อนไขสอดแทรก

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยทฤษฎีฐานรากตามทัศนะของ Strauss & Corbin (1998) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร

พื้นที่วิจัยและผู้ให้ข้อมูล

พื้นที่วิจัยคือ โรงเรียนภูผาม่าน ตำบลภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่อยู่ในปรากฏการณ์หลักในสถานศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือผู้บริหาร 2 คน ครู 30 คน ผู้ปกครอง 10 คน และนักเรียน 20 คน รวมทั้งหมด 62 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 4 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์กลุ่ม การสังเกตและจดบันทึกภาคสนาม และการวิเคราะห์เอกสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เตรียมการเพื่อเก็บข้อมูลโดยสร้างแนวคำถามและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
2. เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่วิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระยะๆ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยใช้รูปแบบเชิงระบบของ Strauss & Corbin (1998) เป็นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเปิดรหัส การหาแก่นของรหัส การเลือกรหัส และการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุหรือแผนภาพของทฤษฎี จากนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปนัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร สรุปเป็นข้อสรุปเชิงทฤษฎี ได้ดังนี้

1. ลักษณะการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร จำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ หลักคุณธรรม คือการที่ผู้บริหารยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นแบบอย่างแก่บุคลากร หลักความโปร่งใส คือการที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส หลักความ มีส่วนร่วม คือการที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม หลักความ รับผิดชอบ คือการที่ผู้บริหารและบุคลากรตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคม กระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และหลักความคุ้มค่า คือการที่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามี การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

2. เงื่อนไขเชิงสาเหตุของการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร เกิดขึ้นจากเงื่อนไขภายนอก คือโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนขาดแคลนด้านโครงสร้าง พื้นฐาน และนักเรียนมีการเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครองไปประกอบอาชีพต่างถิ่นอยู่เสมอส่งผลให้ขาด ความต่อเนื่องในการพัฒนาการเรียนรู้ และเงื่อนไขภายในโรงเรียน คือการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและ บุคลากรมีความเสียสละ ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และสถานศึกษามีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

3. เงื่อนไขเชิงบริบท ประกอบด้วย 1. ด้านสังคม คือโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ชนบท 2. ด้าน วัฒนธรรมองค์กร คือเน้นการทำงานเป็นทีม และ 3. ด้านเศรษฐกิจ คือการมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ

4. เงื่อนไขสอดแทรก คือ การเป็นที่ศรัทธาของชุมชน การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ การใส่ใจ ผู้เรียน และผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความเสียสละ

5. ยุทธศาสตร์การทำงานเกิดขึ้นใน 4 ลักษณะ ดังนี้ 1. การเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน 2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 3. การจัดการในองค์กร และ 4. การประชาสัมพันธ์

6. ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านชุมชน ประกอบด้วย การขยาย จิตสำนึกการมีส่วนร่วม การพัฒนาร่วมกับชุมชนอย่างยั่งยืน และการใช้ชุมชนและโรงเรียนเป็นพื้นที่ แห่งการเรียนรู้ 2. ด้านโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐานตามบริบทของโรงเรียน ครูมีความภาคภูมิใจในการทำงานและการพัฒนาตนเอง และโรงเรียนเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานภายนอก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร นำมาสู่ข้อสรุปเชิง ทฤษฎีจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ระหว่างลักษณะของการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัด ด้านทรัพยากร เงื่อนไขเชิงสาเหตุ เงื่อนไขเชิงบริบท เงื่อนไขสอดแทรกยุทธศาสตร์ที่ใช้และผลสืบเนื่องที่ เกิดขึ้น ดังนี้

ลักษณะการบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร จำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) หลักคุณธรรม 2) หลักความโปร่งใส 3) หลักความมีส่วนร่วม 4) หลักความ รับผิดชอบ และ 5) หลักความคุ้มค่า โดยมีความสัมพันธ์ที่แยกออกจากกันมิได้ เพื่อทำให้ข้อจำกัดด้าน

ทรัพยากรและงบประมาณได้รับการแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย โดยต้องมียุทธศาสตร์การทำงาน ได้แก่การเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน ได้แก่ มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สู่ชุมชน มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดี มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การสร้างความเชื่อใจ และการแก้ปัญหาในโรงเรียนและชุมชน มีการจัดการในองค์กร การสร้างการรับรู้ร่วมกันในโรงเรียนและชุมชน การจัดการบุคลากร และการสร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน และมีการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานต่อสาธารณะ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การใช้ยุทธศาสตร์การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรดังกล่าวก่อให้เกิดผลลัพธ์ทั้งที่เป็นศักยภาพที่เกิดขึ้นในตัวครูและส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การปฏิบัติงานของโรงเรียนเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น ควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงานร่วมกับชุมชน เน้นการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีศึกษาปรากฏการณ์การบริหารอย่างมีธรรมาภิบาลภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ในพื้นที่วิจัยอื่น ๆ ในบริบทที่แตกต่างกันเพื่อตรวจสอบ ยืนยันข้อค้นพบและค้นหาข้อค้นพบใหม่ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างข้อสรุปเชิงทฤษฎีที่มีความเข้มแข็งและเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาไปสู่การกำหนดนโยบายให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติในแต่ละโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันกับพื้นที่วิจัย

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2542). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.

ทวีศักดิ์ นพเกสร. (2550). การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิษณุโลก : ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย.

นิตา ชูโต. (2545). การวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แมทส์ปอยท์.

วีระยุทธ พรพจน์ธรรมาส. (2562, มกราคม-มิถุนายน). องค์ประกอบ ของธรรมาภิบาลในโรงเรียน.

วารสาร นักบริหาร, 34(1), 86.

สถาบันพระปกเกล้า. (2562). บันทึกเรื่องเด่นรางวัลพระปกเกล้า : ท้องถิ่นกับการบริการ สาธารณะ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2546). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.ocse.go.th/Good Government/ GGH.pdf>. 20 ธันวาคม 2553.

Strauss, A., & Corbin, J. (1998). **Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory**. Thousand Oaks, CA : Sage

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) สำหรับนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม

สุทธิกร กรมทอง*

*รองผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.971 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จำนวน คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จำนวน 769 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นโดยใช้สัดส่วน

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ มีค่าระหว่าง 0.53 – 0.61 โดยสมรรถนะที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy)

คำสำคัญ : สมรรถนะของนักเรียนมาตรฐานสากล, PISA, ความต้องการจำเป็น

บทนำ

PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นโปรแกรมการประเมินผลการศึกษาที่มีความสำคัญอันใหญ่ในการวัดและเปรียบเทียบความรู้และทักษะของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุอยู่ระหว่าง 15 ปีทั่วโลก ผลการประเมินที่ได้นำเสนอเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าในการวิเคราะห์และปรับปรุงระบบการศึกษาในแต่ละประเทศโดยผลการประเมิน PISA ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ที่สะท้อนในช่วง 2015-2021 เป็นข้อมูลที่สำคัญในการตีความคุณลักษณะและประสิทธิภาพของระบบการศึกษาในแต่ละประเทศ โดยเน้นการทดสอบความรู้และทักษะที่สำคัญในการใช้ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันและการทำงาน ผลการประเมินเหล่านี้ช่วยให้เกิดการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของระบบการศึกษา ระหว่างประเทศได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ผลการประเมิน PISA เป็นข้อมูลที่ช่วยให้นักเรียน ผู้ปกครอง และนักการศึกษาเข้าใจถึงคุณลักษณะของระบบการศึกษาและการเรียนรู้ในแต่ละประเทศอย่างลึกซึ้ง และช่วยในการพัฒนานโยบายการศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในอนาคต ทั้งนี้ ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญอันมากในการสร้างพื้นฐานและแนวทางที่แข็งแกร่งสำหรับการพัฒนาการศึกษาในยุคปัจจุบันและอนาคต (Koehler, 2013) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐาน

สากล(PISA) จึงได้กำหนดจุดเน้นที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนนักเรียนมาตรฐานสากล(PISA) ของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมเพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ด้านให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จำนวน 769 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จำนวน 260 คน โดยใช้ตารางเครซีเมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นโดยใช้สัดส่วน

เครื่องมือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มีประสิทธิภาพการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.915 การเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์โดยใช้ Google Form

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติบรรยายใช้การแจกแจงความถี่และหาร้อยละสำหรับการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติอ้างอิง การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI modified) และวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้สูตร $PNI_{modified} = (I-D)/D$ เมื่อ $PNI_{modified}$ แทน ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) อยู่ระหว่าง 0.53 – 0.61 โดยด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ($PNI_{Modified}=0.61$) รองลงมาได้แก่ ทักษะการเขียน ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ ($PNI_{Modified}=0.60$) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ($PNI_{Modified}=0.53$) ตามลำดับโดยสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA)

ด้าน	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึง ประสงค์ (I)		PNI _{Modified}	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน	2.95	0.73	4.76	0.48	0.61	1
ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์	2.99	0.80	4.76	0.45	0.60	2
ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์	3.09	0.76	4.72	0.46	0.53	3
ภาพรวม	3.01	0.76	4.13	0.46		

อภิปรายผล

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนในบริบทของโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมต้องการการพัฒนาด้านการอ่านเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากการอ่านเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้ของนักเรียนในทุกรายวิชาในขณะเดียวกันความต้องการในการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นสมรรถนะในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ร่วมกับการคิด ใช้ และตีความคณิตศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาในบริบทของชีวิตจริงที่หลากหลาย รวมถึงการใช้โน้ตสโนว์ วิธีการ ข้อเท็จจริง และเครื่องมือทางคณิตศาสตร์ในการอธิบายและคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ โดยสมรรถนะข้างต้นจะช่วยให้บุคคลเข้าใจถึงบทบาทของคณิตศาสตร์ และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและเหตุผลที่เหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องคิดอย่างไตร่ตรอง สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมต่อสังคมส่วนรวม เป็นอีกสมรรถนะที่นักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมต้องการพัฒนาเป็นอันดับสอง นอกจากความฉลาดรู้ทั้ง 2 ด้านข้างต้น นักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมยังต้องการพัฒนาความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งความสามารถในการอธิบายปรากฏการณ์ในเชิงวิทยาศาสตร์ การออกแบบและประเมินกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการแปลความหมายข้อมูลและใช้ประจักษ์พยานในเชิงวิทยาศาสตร์อย่างมีวิจารณญาณ และการศึกษาค้นคว้า ประเมิน และใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพื่อการตัดสินใจและการลงมือกระทำ โดยความต้องการของนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมสอดคล้องกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) รายงานผลการประเมิน Programmer for International Student Assessment (PISA) ของประเทศไทย พบว่า นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 394 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 409 คะแนน และด้านการอ่าน

379 คะแนน ซึ่งเห็นได้ว่านักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่าน (379) น้อยสุด รองลงมาเป็นด้านคณิตศาสตร์ (394) และวิทยาศาสตร์ (409) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะทั้ง 3 ด้านนักเรียนโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคมมีความต้องการพัฒนาทั้ง 3 ด้านผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการในการพัฒนาดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการสอนเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน 2) การพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในและความสำคัญของการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA หรือ Programme for International Student Assessment 3) รูปแบบการพัฒนาความฉลาดรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำสารสนเทศจากการวิจัยไปสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะและความฉลาดรู้ (PISA) ของนักเรียน หรือการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน ด้านคณิตศาสตร์ และด้านวิทยาศาสตร์ตามแนวทางการประเมิน Programme for International Student Assessment

เอกสารอ้างอิง

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2566). **ข้อมูลผลการประเมิน PISA**

2000 – PISA 2022. สืบค้น 1 ตุลาคม 2564. จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/>

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). ผลการประเมิน PISA 2015

วิทยาศาสตร์ การอ่าน และคณิตศาสตร์ **ความเป็นเลิศและความเท่าเทียมทางการศึกษา**.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

Koehler, C.(2013). The Nexus between Science Literacy and technical literacy;

a state-by-state analysis of Engineering Content in State Science

Standards.Journal of STEM Education, 14(3), 5-12.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research

activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607–610

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

ณัฐนิชา บุปผา* วิภาวี ไชยทองศรี** พิมดาว ต้นดง***

*, **, *** ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.971 ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 161 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 113 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นโดยใช้สัดส่วน

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ มีค่าระหว่าง 0.03 – 0.19 โดยด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ทักษะการอ่าน และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{Modified}$ มีค่าระหว่าง 0.32 – 0.45 โดยด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ทักษะการพูด

คำสำคัญ : ทักษะด้านภาษา , ความต้องการจำเป็น , นักเรียนมัธยมศึกษา

บทนำ

กระแสความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมโลกและสังคมข่าวสารในยุคปัจจุบันส่งผลต่อระบบการศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะการพัฒนาคนให้มีคุณภาพมีสติปัญญาเพื่อที่จะได้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งการที่จะสามารถเรียนรู้ได้นั้นต้องใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทักษะด้านภาษาจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นได้รับรู้ และเข้าใจโดยใช้ถ้อยคำภาษาหรือสัญลักษณ์ที่รับรู้ความหมายร่วมกัน ภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างกันและให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (ไพโรจน์ วิไลนุช, 2561) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นได้เล็งเห็นความสำคัญของทักษะด้านภาษาจึงได้กำหนดจุดเน้นที่ 5 ทักษะทางด้านภาษาขึ้นเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดได้มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมในฐานะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมเพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปพัฒนาทักษะทางด้านภาษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 161 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 161 คน โดยใช้ตารางเครซีมอร์แกน (Krejcie and Morgan (1970), อ้างถึงในจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2565) จำนวน 113 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามระดับชั้นโดยใช้สัดส่วน

เครื่องมือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มีประสิทธิภาพการทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.971 การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ Google Form

การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติบรรยายใช้การแจกแจงความถี่และหาร้อยละสำหรับการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสถิติอ้างอิง การวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI modified) และวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI modified) โดยใช้สูตร $PNI_{modified} = (I-D)/D$ เมื่อ $PNI_{modified}$ แทน ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น I แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ D แทน ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) อยู่ระหว่าง 0.03 – 0.19 โดยด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ ทักษะการอ่าน ($PNI_{Modified}=0.19$) รองลงมา ได้แก่ ทักษะการเขียน ($PNI_{Modified}=0.13$) สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทย

ด้าน	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ทักษะการฟัง	3.85	0.38	4.03	0.31	0.04	3
ทักษะการพูด	3.90	0.35	4.05	0.30	0.03	4
ทักษะการอ่าน	3.57	0.40	4.25	0.26	0.19	1
ทักษะการเขียน	3.72	0.39	4.21	0.28	0.13	2
ภาพรวม	3.76	0.38	4.13	0.28		

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ค่าความต้องการจำเป็น(PNI_{Modified})อยู่ระหว่าง 0.32 – 0.45 โดยด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดได้แก่ ทักษะการพูด (PNI_{Modified}=0.45) รองลงมา ได้แก่ ทักษะการฟัง (PNI_{Modified}=0.42) สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษ

ด้าน	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ทักษะการฟัง	2.80	0.45	3.98	0.55	0.42	2
ทักษะการพูด	2.75	0.52	4.01	0.58	0.45	1
ทักษะการอ่าน	2.81	0.58	3.78	0.62	0.34	3
ทักษะการเขียน	2.73	0.61	3.62	0.48	0.32	4
ภาพรวม	2.77	0.54	3.84	0.55		

อภิปรายผล

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาไทยของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ทักษะการอ่าน แสดงให้เห็นว่านักเรียนในบริบทของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมมีปัญหาด้านการอ่านภาษาไทย ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจากการอ่านออกจะเป็นหัวใจหลักของการเรียนรู้ทุกรายวิชา สอดคล้องกับอวยพร พานิช และคณะ(2548) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร มนุษย์ต้องใช้ภาษาสื่อสารกับบุคคลอื่นเพื่อให้ความรู้ สร้างความ เข้าใจ ถ่ายทอดความคิด หรือแสดงความรู้สึก ความต้องการในเรื่องต่าง ๆ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ทักษะการพูด แสดงให้เห็นว่านักเรียนในบริบทของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมมีปัญหาด้านการพูดภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนไม่มีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันและการทำไปใช้ในระยะเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของนางลักษณ์ อัสสาไพร (2552) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังจากเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบผสมผสาน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 16.9 คิดเป็นร้อยละ 84.5 จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ 32 คนคิดเป็นร้อยละ 96.97

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าทักษะการอ่านภาษาไทยเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดจึงเสนอแนวทางการในการพัฒนาดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการสอนเชิงรุก (Active Learning) ในทุกระดับชั้นที่มุ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้ 2) การวิเคราะห์ผู้เรียนด้านการอ่านและนำผลการวิเคราะห์ไปจัดกลุ่มนักเรียนโดยแยกนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่านเป็นอีกกลุ่มโดยจัดหาครูมาสอนชดเชย

จากผลการวิจัยพบว่าทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดจึงเสนอแนวทางการในการพัฒนาดังนี้ 1) การจัดสถานการณ์เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสได้ฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษ 2) การนำนักเรียนเรียนรู้นอกสถานที่ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษในสถานประกอบการต่างๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำสารสนเทศจากการวิจัยไปสร้างรูปแบบการพัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร หรือการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร

เอกสารอ้างอิง

ไพโรจน์ วิไลนุช. (2561). การวิเคราะห์การสนทนา: วิธีวิทยาการวิจัยการสื่อสาร. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางลักษณ์ อัสสาไพร.(2552).การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบผสมผสาน.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ปีที่32 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2552.70-75.

อวยพร พานิช และคณะ. (2548). ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

อนวัณน์ พานิชิต*

*รองผู้อำนวยการโรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู (2) ประเมินความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู โรงเรียนน้ำพองศึกษาทั้งหมด จำนวน 130 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน (2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การหาแบบอย่างและแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 3.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพยายามสู่ความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.65$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เรียนรู้จากความล้มเหลว ($\bar{X} = 4.87$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การขอความช่วยเหลือในการทำงาน ($\bar{X} = 4.76$)

2. ลำดับความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.343 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงกว่ามีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยรวม จำนวน 3 ด้าน คือ ความพยายามสู่ความสำเร็จ (PNI_{Modified} = 0.366) เรียนรู้จากความล้มเหลว (PNI_{Modified} = 0.357) และ การเรียนรู้จากคำวิจารณ์และข้อเสนอแนะเชิงลบ (PNI_{Modified} = 0.356)

คำสำคัญ : สภาพปัจจุบัน , ความต้องการจำเป็น , กรอบแนวคิดเติบโต

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่สังคมแห่งโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการสื่อสารอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นผลทำให้สังคมเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่ทั้งส่งผลดีและผลเสียต่อการพัฒนาประเทศรวมทั้งระบบการศึกษาที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวให้ก้าวทันยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงและการศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ กรอบแนวคิดเติบโต (Growth Mindset) กรอบแนวคิดเติบโตส่งผลดีต่อการพัฒนาตนเองในระยะยาว ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการเผชิญกับความท้าทาย และพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นเรื่อย ๆ

Dweck (2015) กรอบแนวคิดเติบโต (Growth mindset) จะช่วยลดช่องว่างของความสำเร็จลงซึ่งจะสามารถประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น จรัญพร โห้ลายองและคณะ (2562) บุคลากรที่มีกรอบวิธีคิดแบบเติบโตมีความทุ่มเทในการทำงานสูงกว่าผู้ที่มีกรอบวิธีคิดติดฝังแน่นและผู้ที่มีกรอบวิธีคิดแบบเติบโตมีความสุขในการทำงานสูงกว่าผู้ที่มีกรอบวิธีคิดติดฝังแน่น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างกรอบ

วิธีคิดและความสุขในภาพรวมมีทิศทางไม่ชัดเจน การศึกษานี้สะท้อนความจำเป็นในการเสริมสร้างกรอบวิธีคิดแบบเติบโตให้แก่บุคลากรเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนขององค์กร

จะเห็นได้ว่ากรอบแนวคิดเติบโตมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งยังมีนักวิจัยศึกษาเกี่ยวกับกรอบแนวคิดเติบโตหลายท่าน ซึ่งทุกท่านให้แนวคิดในทางเดียวกันว่ากรอบแนวคิดเติบโตจะสามารถพัฒนาตัวบุคคลให้มีพลังในการฟื้นคืนจากความล้มเหลว ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจ การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครูโรงเรียนน้ำพองศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู
2. ประเมินความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนน้ำพองศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 130 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย สภาพปัจจุบันของกรอบแนวคิดเติบโตของครู สภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู ความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (จตุภูมิ เขตจัตุรัส, 2555)
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถาม ส่งถึงสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง และ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่าง
5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้
 - 5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ กรอบแนวคิดเติบโตของครูโดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอ ข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เกณฑ์การแปลความหมายหาค่าเฉลี่ย 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
 - 5.2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู มีผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การหาแบบอย่างและแรงบันดาลใจ ($\bar{x} = 3.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความพยายามสู่ความสำเร็จ ($\bar{x} = 3.65$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เรียนรู้จากความล้มเหลว ($\bar{x} = 4.87$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การขอความช่วยเหลือในการทำงาน ($\bar{x} = 4.76$)

2. ลำดับความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.343 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงกว่ามีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยรวม จำนวน 3 ด้าน คือ ความพยายามสู่ความสำเร็จ ($PNI_{Modified} = 0.366$) เรียนรู้จากความล้มเหลว ($PNI_{Modified} = 0.357$) และ การเรียนรู้จากคำวิจารณ์และข้อเสนอแนะเชิงลบ ($PNI_{Modified} = 0.356$)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

กรอบแนวคิดเติบโตของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1.การขอความช่วยเหลือในการทำงาน	3.21	0.31	มาก	4.76	0.25	มากที่สุด	0.326	4
2.เรียนรู้จากความล้มเหลว	3.13	0.21	มาก	4.87	0.21	มากที่สุด	0.357	2
3.ความพยายามสู่ความสำเร็จ	3.07	0.17	มาก	4.84	0.29	มากที่สุด	0.366	1
4.การเรียนรู้จากคำวิจารณ์และข้อเสนอแนะเชิงลบ	3.10	0.19	มาก	4.81	0.31	มากที่สุด	0.356	3
5.การหาแบบอย่างและแรงบันดาลใจ	3.34	0.23	มาก	4.83	0.26	มากที่สุด	0.308	5
โดยรวม	3.17	0.22	มาก	4.82	0.26	มากที่สุด	0.343	

อภิปรายผล

จากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของกรอบแนวคิดเติบโตของครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การหาแบบอย่างและแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับ เนตรนิมาศ วรรณพยันต์ (2560) กล่าวว่า การเชื่อมั่นศักยภาพของมนุษย์ ปัญญา ความสามารถพิเศษและบุคลิกภาพสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของกรอบแนวคิดเติบโตของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เรียนรู้จากความล้มเหลว ซึ่งสอดคล้องกับ Bedford (2016) กล่าวว่า กรอบแนวคิดแบบเติบโตส่งผลต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่สูงขึ้นได้

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของกรอบแนวคิดเติบโตของครู พบว่า มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความพยายามสู่ความสำเร็จ เรียนรู้จากความล้มเหลว และ การเรียนรู้จากคำวิจารณ์และข้อเสนอแนะเชิงลบ สอดคล้องกับ วชิราภรณ์ บุปผาชาติ และคณะ (2562) กล่าวว่า ปัญหาและความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนากรอบความคิดเติบโตแบ่ง

ตามความคิดเห็นของนักเรียน มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด ได้แก่ ด้านมีความพยายามและพัฒนาตนเอง ด้านแก้ไขความบกพร่องสู่ความสำเร็จ ด้านเผชิญความท้าทาย และด้านการตั้งเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ควรพัฒนากรอบแนวคิดเติบโตซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลการวิจัยไปขยายผลกำหนดเป็นแนวทางพัฒนากรอบแนวคิดเติบโตของครู

เอกสารอ้างอิง

- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2555). การวิจัยทางการศึกษา:วิจัยสู่การปฏิบัติ. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จรัมพร ให้อยองและคณะ. (2562). กรอบวิธีคิดในการทำงาน ความสุข และความทุ่มเทในการทำงาน ของบุคลากรในภาคการศึกษาระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 8(2).
- เนตรนิยมาศ วรรณพยันต์. (2560). วิธีครูกับการพัฒนากรอบความคิดศิษย์. วารสารวิชาการ หาดใหญ่, 15(2), 185-195.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ ฯ สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมาภรณ์ ศรีราชภู. (2562). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู. Educational Management and Innovation Journal 2(2).
- วชิราภรณ์ บุปผาชาติ และคณะ. (2562). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างกรอบความคิดเติบโต ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. Journal of Education Naresuan University 22(3).
- ศุภณีย์วิจัยจิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). กรอบความคิดแบบเติบโต Growth Mindset รักเรียนรู้และชอบความท้าทาย. ค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงได้จาก <http://www.cephailand.org/index.php?mo=59&id=1108752>.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bedford,S. (2017). Growth mindset and motivation: a study into secondary school science learning. Journal Research Papers in Education. 32(4),424-443.
- Dweck, C. S. (2015). Mindset Theory – Fixed vs. Growth Mindset (Dweck), in Learning Theories. Retrieved September 4, 2020, from <https://www.learning-theories.com/ mindset-theory-fixed-vs-growth-mindset-dweck.html>

ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ธารัตน์ โพธิ์ศรีเรือง* ดาวรૂวรรณ ถวิลการ**

*ครูโรงเรียนหนองนาคำวิทยาฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา และเพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document Study) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อให้ได้ร่างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา และระยะที่ 2 ตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ด้วยแบบประเมินข้อเสนอเชิงนโยบาย วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาประกอบด้วย วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม วัฒนธรรมดิจิทัล โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่น ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.96$, S.D.= 0.07 ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D.= 0.52) และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$, S.D.= 0)

คำสำคัญ: องค์กรนวัตกรรม, องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา, ข้อเสนอเชิงนโยบาย

บทนำ

องค์กรการศึกษาถือเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นองค์กรการศึกษาจะประสบความสำเร็จ และอยู่รอดท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็ว ต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาการบริหารงานใหม่ ๆ รวมไปถึงการสร้างนิสัยนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับคนในองค์กร ซึ่งได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาที่จะต้องมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์รูปแบบการทำงาน สร้างสื่อการสอน ตลอดจนวิถีจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ อยู่เสมอเพื่อพัฒนาสถาบันการศึกษา เพราะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ถือเป็นจุดกำเนิดของการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นภายในองค์กรเป็นทรัพย์สินทางปัญญา ที่ไม่อาจจับต้องได้แต่มีค่ามหาศาลมากกว่าทรัพย์สินทางกายภาพ [4]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เป็นองค์กรที่มีวิสัยทัศน์มุ่งสู่องค์กรนวัตกรรมที่เกิดจากความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความสำเร็จ ทั้งในด้านปริมาณงานด้านคุณภาพงานและด้านประสิทธิภาพงานให้บรรลุเป้าหมายในการประกันคุณภาพการศึกษาคุณภาพผู้เรียน สิทธิและโอกาสทางการศึกษาทักษะภาษาทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัลและทักษะชีวิตตามบริบทขององค์กร โดยได้มีการส่งเสริม สนับสนุน ครู นักเรียน ผู้บริหาร ตลอดจนบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นให้มีทักษะ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรม เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศฯ รวมถึงระบบการบริหารจัดการเทคโนโลยี ดิจิทัล ดังคำนิยามขององค์กรที่ว่า "บริหารดี มีมาตรฐาน ผสานไอที วิถีคุณภาพ" [1]

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งหวังให้องค์กรมีนวัตกรรมองค์ความรู้และฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างและตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงนโยบาย (policy research) ที่ยึดหลักการวิจัยแบบผสมผสานประกอบด้วย ขั้นตอนการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อสร้างข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยมีการดำเนินการ คือ 1) การศึกษาเอกสาร (Document Study) 2) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นหลัก (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ซึ่งการดำเนินการ 2 วิธีการนั้นทำให้ได้มาซึ่งร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อนำเข้าสู่ระยะที่ 2

ระยะที่ 2 เพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ คือ 1) นำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (utility) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

(Content Analysis) 2) ปรับปรุงร่างข้อเสนอเชิงนโยบายและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย 3) นำข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็น และ 4) ทำการปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการจัดทำเพื่อสรุปเป็นผลจากการวิจัยเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ผลการวิจัย

ผลการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า

วิสัยทัศน์ คือ สถานศึกษาเป็นองค์กรชั้นนำในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี

พันธกิจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีภารกิจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนร่วมกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนานวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนให้ใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนการสอน และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการสถานศึกษา

เป้าหมาย ได้แก่ 1) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ มีสมรรถนะที่สำคัญด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ การใช้เทคโนโลยี เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม 2) ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และ 3) สถานศึกษาต้องมีเทคโนโลยีในการสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย

วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และ 2) เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะการสร้างนวัตกรรม ทักษะทางเทคโนโลยี

กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ 2) ส่งเสริมสนับสนุนเรื่องของทรัพยากรและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนยุคใหม่ และ 3) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการในสถานศึกษา และสร้างบรรยากาศการสื่อสารแบบเปิด และมุ่งเน้นความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติงานที่ยั่งยืนตามบริบทของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

แนวปฏิบัติ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) วัฒนธรรมดิจิทัล 3) โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่น 4) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และ 5) บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์

2. ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า

	ความเหมาะสม ($\bar{X}$, S.D.)		แปล ผล	ความเป็นไปได้ ($\bar{X}$, S.D.)		แปล ผล	ความเป็น ประโยชน์ ($\bar{X}$, S.D.)		แปล ผล
วิสัยทัศน์	4.40	0.55	มาก	4.20	0.84	มาก	5.00	0	มากที่สุด
พันธกิจ	4.45	0.71	มาก	4.30	0.77	มาก	5.00	0	มากที่สุด
เป้าหมาย	4.73	0.60	มากที่สุด	4.40	0.76	มาก	4.93	0.15	มากที่สุด
วัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
กลยุทธ์	4.87	0.30	มากที่สุด	4.47	0.78	มาก	5.00	0	มากที่สุด
แนวปฏิบัติ	4.96	0.07	มากที่สุด	4.62	0.52	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด

อภิปรายผล

1. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมีนวัตกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ตามมาตรฐานสากล ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ โดยภาพรวมข้อเสนอเชิงนโยบายมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [2] ได้วิจัยเรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามี 9 ด้าน ปัจจัยที่ส่งเสริมความเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษามี 3 ด้าน รูปแบบองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษามี 3 องค์ประกอบหลัก

2. ผลการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวปฏิบัติ โดยมีผลการประเมินด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงทำให้ได้ข้อมูลการพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่และมีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาในสถานศึกษาต่อไป มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่งและเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ [3] ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันขององค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงมี 6 ตัวแปร คือ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การพัฒนานักนวัตกรรม การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างองค์การที่เหมาะสม วัฒนธรรมองค์การที่ส่งเสริมนวัตกรรม รวมถึงบรรยากาศองค์การสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาสู่องค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งผู้สนใจสามารถนำข้อเสนอเชิงนโยบายนี้ไปดำเนินการวิจัยปฏิบัติการหรือการวิจัยและพัฒนาต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

1. Policy and Plan Group Khon Kaen Secondary Education Service Area Office. 2021. Educational information Khon Kaen Secondary Education Service Area Office Academic Year 2021 [Internet]. [updated 2022 Mar. 2; cited 2022 Mar. 2] Available from: <http://www.kksec.go.th>.
2. Anannawee P, Prawatrungruang S. Synthesis of Research on Model Development for Educational Innovative Organization of Schools, The Office of the Basic Education Commission. Rajapark J. 2022; 16(45), 487–504. Thai.
3. Chumwaengwapee A, Gnamkanok S, Panhoon S. The Development of Model of Innovation Organization for Secondary Schools under the Office of Basic Education Commission. MSU ED J. 2018; 12(3): 207–219. Thai.
4. Adams R, Bessant J, Phelps R. Innovation management measurement: A review. Int J Management. 2006; 8(1): 21-47.

บทความด้านการจัดการเรียนการสอน

บทความด้านการจัดการเรียนการสอน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง - ชนกพร สุริโย
2. การพัฒนาคุณภาพการเขียนลายมือด้วยแบบฝึกการเขียนลายมือภูมามานบ้านฉันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนภูมามาน - เตชินท์ สืบนาคะ
3. การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปริขานร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญหาเชิงปฏิบัติสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - อีรพล อาจปาสา
4. การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน - ณัฐนิชา บุปผา
5. การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ด้วยกิจกรรมการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาชาวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น - สุกัญญา อุดมโกชน

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ที่มีต่อความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- ศรีพิลลิตี สุดคะนิง
2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นโดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 - ยลลดา ขุนสอน
3. การพัฒนาการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิค Gallery Walk - ภัทรพร สุตรักษ์
4. การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - พัชร ศรีสวัสดิ์
5. การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่องคณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ - นาคนิ สัจจะเขตต์
6. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก (A-MaPS Model) เรื่อง ความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - ปราณี ถิ่นเวียงทอง

7. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร - ภควดี วรรณโกวิท

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสำหรับนักเรียนกลุ่มผลการเรียนอ่อนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ - มนูญ จะเรียมพันธ์

2. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบรรยายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ - พนิดา จังหวะ, พัชรินทร์ อธิษฐาน

3. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น โดยใช้แบบฝึกทักษะการคำนวณ: โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม - บุญศิริ ประจันตะเสน

4. แบบจำลองทางความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม เรื่อง พันธะเคมี ที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน - กมลลักษณ์ ชมภูพาน

5. การพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การสารพันธุกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน - สุวิทย์ ดิษฐเนตร

6. ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ประไพพร โพธิ์เปี้ยสี

7. การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุค Disruptive - สมชาย วงศาและกานต์ แก้วนิล

8. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยกระบวนการ 5STEPS (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่องการพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 - ประเวศ นามสีฐาน

9. การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 - อรทัย ไพรสว่าง

10. การสร้างสื่อตามล่าหาสมบัติเซลล์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยของสิ่งมีชีวิตเรื่อง โครงสร้างของเซลล์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - นางสาวปิยนุช คำเหลา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1. การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) วิชา ภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - จิรธาดา ดารารัตน์ฉาย บุตรราช
2. การพัฒนาทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ - วนิตา แสงภักดี
3. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละคร ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - ว่าที่ร้อยเอกกฤตชัย ชุมแสง
4. การพัฒนาค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านการใช้กระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share): กรณีศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา 3 (ส32101) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 โรงเรียนน้ำพองศึกษา - ณัฐพนธ์ โสใหญ่
5. การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในรายวิชา ส32101 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น - วิศิษฐ์พร บุตรกุล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏยภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม - ชุตติภา โพธิ์เล
2. การพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม - สุดา ศรีกิ่งพาน
3. ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักการสอนดนตรีของโคดัลย (Kodaly Approach) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี และการขับร้องประสานเสียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ถิรวัฒน์ โพธิ์ศรี

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

1. การส่งเสริมทักษะการทำงานผ่านการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) การปลูกพืชไร้ดินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - นริศรา สมบัติทอง

2. การพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 - รัตนา สุวรรณสิทธิ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1. การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 - วิภาวี ไชยทองศรี

2. การใช้เทคนิค Role Play เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม - ภาวิณี บุญรักษา

3. การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire - ชลธิชา ภูบรม

4. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมวด School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม โดยใช้สื่อการเรียนรู้เกมออนไลน์ “Wordwall” - กนกวรรณ โพธิ์พยัคฆ์

5. การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) โรงเรียนบึงไทรพิทยาคม - ทิตยา พลคชา

6. การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ - อุดุลย์ อุดมบัว

กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการเรียนรวม

1. ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการถนนปลอดภัย ด้วยนวัตกรรม KSY : Kranuan Safe Youth โดยใช้ TSY Program เยาวชนคนกระนวนปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน - ณภัสสร เพชรธนกุล

2. การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการปฏิบัติตนตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ - สุนิสา ปิยะไพร

3. การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการลากเชือกสร้อยข้อมือแบบตัวต่อตัว - สุรภัสสร่า โสใหญ่

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง

ชนกพร สุริโย*

*ครูโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลัง โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษารายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จำนวน 119 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที ผลการวิจัยพบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะการเขียนเรื่องสั้น

บทนำ

ภาษา คือเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์ทุกคนในโลกล้วนแต่ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร ดังนั้นภาษาจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม หากขาดภาษาก็ไม่สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ (กระทรวงวิชาการ, 2545) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ผู้เรียนต้องมีความสามารถในการใช้ภาษา ในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล และคิดอย่างเป็นระบบมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้ ใช้ภาษาในการพัฒนาตน และสร้างสรรค์งานอาชีพ ตลอดจนตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย มีความภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

การเขียน คือการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียนผ่านตัวอักษรไปยังผู้รับสาร เพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เขียนต้องเรียบเรียงเนื้อหาให้เป็นระบบ เพื่อสื่อสารออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดสัมฤทธิ์ผล ดังนั้นการจัดลำดับความคิดก่อนด้วยการวางโครงเรื่องจึงนับเป็นสิ่งสำคัญ เพราะโครงเรื่องคือการเรียบเรียงความคิดว่าจะเขียนเรื่องอะไร เกี่ยวข้องกับสิ่งใด ใจความสำคัญมีอะไร ได้เนื้อหาครบถ้วนหรือไม่ มีข้อมูลใดที่ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม

การวางโครงเรื่องก่อนลงมือเขียนจะช่วยทำให้งานเขียนสมบูรณ์ ไม่วกวน เพราะการวางโครงเรื่องจะช่วยรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน การเลือกและการจัดแนวความคิด และการจัดลำดับความคิด ดังนั้น ทักษะการเขียนต้องใช้ความนึกคิดว่าจะเขียนอย่างไร จึงจะถ่ายทอดความหมายได้ตรงกับความคิดของตนเอง

แบบฝึกเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอน สามารถทำให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน ดังที่กรณีการ์ ศุภเวทย์ศิริ (2533) กล่าวว่าแบบฝึก คือเครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกสามารถฝึกทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้แบบฝึกยังช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาได้อย่างกว้างขวาง

ด้วยทักษะการเขียนมีความซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น ๆ นี้เอง ซึ่งสอดคล้องกับอุปสรรคปัญหาในการเรียนการสอนรายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่พบประการหนึ่งจากหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “การเขียนเรื่องสั้น” ซึ่งจากการสอบถามผู้เรียนพบว่า นักเรียนไม่สามารถเริ่มต้นหรือลงมือเขียนถ่ายทอดเนื้อหาได้ตามที่นึกคิดไว้ แสดงให้เห็นว่านักเรียนยังไม่อาจกำหนดกรอบความคิดของเรื่องราวเนื้อหาที่จะถ่ายทอด

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การวางโครงเรื่องจะเป็นเครื่องมือกำหนดแนวทางการเขียนถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวได้ตามที่ต้องการหรือเป็นไปตามกรอบหรือทิศทางที่กำหนดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเสริมสร้างทักษะการเขียนเรื่องสั้นของนักเรียนให้เพิ่มขึ้นด้วยแบบฝึกทักษะโครงเรื่อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จำนวน 119 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะโครงเรื่อง จำนวน 4 แบบฝึก ได้แก่ แบบฝึกอ่านเนื้อหาพิจารณาโครงเรื่อง แบบฝึกหลักการวางโครงเรื่อง แบบฝึกการวางโครงเรื่อง และแบบฝึกเพิ่มประสิทธิภาพการเขียน

ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 8 คาบเรียน คาบเรียนละ 55 นาที โดยแบ่งเป็น เวลาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น จำนวน 6 คาบเรียน และเวลาในการทดสอบก่อนและหลังเรียน 2 คาบเรียน ซึ่งรายละเอียดการดำเนินการทดลอง ดังนี้ 1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียนเรื่องสั้นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดสอบกับนักเรียนแล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน

2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง จำนวน 4 แบบฝึก 3) การทดสอบหลังเรียน หลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง เสร็จสิ้นแล้ว ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ทักษะการเขียนเรื่องสั้น

ผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียน เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง ด้วยการทดสอบที่แบบไม่เป็นอิสระ (t-test แบบ Dependent) ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนและหลังเรียน เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	t	df	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	119	9.75	2.54	23.84	118	0.0000
หลังเรียน	119	15.88	3.14			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้นก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.75 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.54 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.88 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.14 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยก่อนและหลังเรียน เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่องสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปราย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องทักษะการเขียนเรื่องสั้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะโครงเรื่อง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีในการสร้างกิจกรรมตามกรอบแนวคิดของสุนีดี ภูจิราพันธุ์ (2555) ได้อธิบายถึงการเขียนโครงเรื่องไว้เป็นขั้นตอนที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งควรมีลำดับวิธีการที่เหมาะสมดังนี้ 1) ขั้นรวบรวมความคิด เป็นขั้นตอนที่ผู้เขียนต้องคิดพิจารณาว่าเรื่องที่เขียนควรมีเนื้อหาอะไรบ้าง และรวบรวมความรู้ความคิดทั้งหมดที่มีอยู่หรือแสวงหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน เพื่อนำมาประมวลไว้ด้วยกัน 2) ขั้นจัดกลุ่มความคิด เมื่อรวบรวมความคิดได้แล้วก็คัดเลือกเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน ส่วนเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องก็ตัดทิ้งไป แล้วจึงนำประเด็นที่เกี่ยวข้องมาจัดกลุ่ม โดยจัดรวมประเด็นที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน และจัดเป็นหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยให้สอดคล้อง

กัน 3) ขั้นตอนจัดลำดับความคิด ได้แก่ การนำความรู้ ความคิดที่จัดหมวดหมู่ไว้แล้วมาลำดับให้เป็นระเบียบ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่ายและแจ่มแจ้ง ลักษณะการเรียงลำดับความคิดอาจลำดับตามเวลาหรือตามเหตุการณ์ก่อนหลัง ลำดับตามเหตุผล ลำดับตามความเข้าใจ ลำดับตามทิศทาง แล้วแต่ลักษณะของเนื้อเรื่องที่จะเขียน และ 4) ขั้นตอนทบทวนความคิดและปรับปรุงโครงเรื่องให้สมบูรณ์ เมื่อผู้เขียนลำดับความคิดแล้ว ก็ควรพิจารณาทบทวนว่าโครงเรื่องที่เขียนไว้มีประเด็นความคิดครบถ้วนเพียงพอหรือไม่

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพนอจิต จันทา (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการสอนวิชาการเขียนสำหรับนักศึกษาศิลปศาสตร ระดับปริญญาตรี ซึ่งดำเนินการทดลองด้วยแผนการทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design โดยใช้เครื่องมือการวิจัยคือชุดการสอนแบบรายบุคคล วิชาการเขียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการเขียนที่สร้างโดยผู้วิจัยเอง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.66/83.14 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการเขียนสำหรับนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนรายบุคคลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

ข้อเสนอ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวางโครงเรื่องเป็นอีกหลักการหนึ่งที่ผู้สอนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเขียนถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวได้ตามกรอบที่กำหนดไว้ ซึ่งรวมถึงสามารถจัดระบบความคิดให้สัมพันธ์สอดคล้องกัน แต่ทั้งนี้ประสพการณ์ของผู้เรียนย่อมมีผลสำคัญต่อการวางโครงเรื่องและการถ่ายทอดเรื่องราว ดังนั้นผู้สอนต้องพิจารณากำหนดเรื่องราวหรือหัวข้อในการเขียน การกำหนดหัวข้อในการเขียนให้เหมาะสมหรือสามารถเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิด ถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวตามประสพการณ์ที่มี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนางานวิจัยด้านการพัฒนาทักษะการเขียนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้สื่อออนไลน์ การใช้กระดานข่าวการสร้างเว็บไซต์ของตนเอง หรือการส่งอีเมล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: ศุภสภา
ลาดพร้าว.
- ดวงใจ ไทยอุบล. (2545). **ทักษะการเขียน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เปรมจิต ศรีสงคราม. (2534). **การเขียนทั่วไป**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูจันทระเกษม.

การพัฒนาคุณภาพการเขียนลายมือด้วยแบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

เตชินท์ สืบนาคะ*

*ครูโรงเรียนภูผาม่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การพัฒนาคุณภาพการเขียนลายมือด้วยแบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่นมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการเขียนลายมือด้วยแบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่น 2) แบบประเมินวัดคุณภาพการเขียนลายมือ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ และ 4) แผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน มีพัฒนาการเขียนลายมือที่สูงขึ้นตามลำดับหลังจากได้รับการฝึกเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่น 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน มีความคิดเห็นพึงพอใจต่อการใช้แบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่น ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70

คำสำคัญ : การเขียนลายมือ,แบบฝึกการเขียนลายมือ

บทนำ

การเขียนลายมือเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดหรือความเข้าใจของตนเองเป็นตัวอักษรเพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่จะสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ หากลายมืออ่านยากก็ย่อมเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเขียนให้ผู้อื่นอ่านออก และเข้าใจสารที่ผู้เขียนต้องการสื่อความหมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการเขียนลายมือด้วยแบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกการเขียนลายมือภูผาม่านบ้านฉั่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนภูผาม่าน อำเภอภูผาม่าน จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดระยะเวลารวบรวมข้อมูล ศึกษาหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสร้างเครื่องมือวัดการวิจัย

2. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและนำข้อคิดเห็นมาแก้ไขตามคำแนะนำ และนำแบบฝึกไปใช้ฝึกเขียนกับนักเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้
3. หลังสิ้นสุดการฝึกเขียนลายมือ ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นหลังจากได้รับการฝึกทักษะ
4. รวบรวมคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้ง กำหนดช่วงคะแนนระดับคุณภาพในการเขียนลายมือเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในรูปแบบของตาราง ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ร้อยละ และความเรียงอธิบาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน ได้มาแบบวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. แบบฝึกคะแนนเต็มครั้งละ 15 คะแนน รวม 5 ครั้ง 75 คะแนน โดยใช้เกณฑ์การประเมินวัดคุณภาพการเขียนลายมือที่สร้างขึ้น จากนั้น วิเคราะห์เปรียบเทียบผลคะแนนที่สูงขึ้นในแต่ละครั้งหลังการทำแบบฝึกการเขียนลายมือระหว่างเรียนรายบุคคล เพื่อดูพัฒนาการความก้าวหน้าคะแนนที่สูงขึ้นของการเขียนลายมือทั้งหมด 5 แบบฝึก จำนวน 5 ครั้งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน และนำคะแนนที่ได้หลังจากการฝึกเขียนลายมือภูมามานบ้านฉัน ในแต่ละครั้ง กำหนดช่วงคะแนนระดับคุณภาพในการเขียนลายมือที่ผ่านมาจำนวน 5 ครั้งในภาพรวม และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต แปรผลและนำเสนอในรูปแบบของตาราง และความเรียงอธิบาย

2.วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. นำผลการสอบถามความพึงพอใจการฝึกเขียนลายมือของนักเรียนเรียนที่ได้รับการฝึกการเขียนลายมือภูมามานบ้านฉัน ที่ผ่านมาตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้ายมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนอธิบาย จัดกลุ่มความคิดเห็นเป็นความเรียง วิเคราะห์และสังเคราะห์ความพึงพอใจที่ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในภาพรวมหาค่าร้อยละ โดยวัดจากแบบแสดงความคิดเห็นของนักเรียนหลังจากได้รับการฝึกเขียนลายมือภูมามานบ้านฉัน

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบแผนการวิจัย

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้แบบแผนแผนการวิจัยการทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Designs) แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบหลัง(One Group Posttest Only Designs) (ฤตินันท์ สมุทรทัย, 2558) กล่าวคือ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นเฉพาะวัดผลหลังการทดสอบของนักเรียนเป็นสำคัญหลังจากได้รับการฝึกเขียนลายมือในแต่ละครั้ง ดังตาราง

การสุ่ม	กลุ่ม	ก่อน	สิ่งทดลอง	หลัง
-	E	-	X	O

โดยใช้สัญลักษณ์อธิบาย ดังนี้

E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experiment Group)

X หมายถึง มีการให้สิ่งทดลอง (Treat)

O หมายถึง การสังเกตหรือการวัด (Observation)

สัญลักษณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายได้ดังนี้ E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experiment Group) คือ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน X หมายถึง มีการให้สิ่งทดลอง (Treat) ก็คือ การใช้แบบฝึกการเขียนลายมือภูมาม่านบ้านฉัน ในการพัฒนาคุณภาพการเขียนลายมือของนักเรียน และ O หมายถึง การสังเกตหรือการวัด (Observation) ก็คือ ผลคะแนนที่ได้หลังจากการฝึกปฏิบัติเขียนลายมือในแต่ละครั้ง โดยวัดและประเมินผลจากแบบประเมินการวัดคุณภาพการเขียนลายมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ใช้ในรูปแบบการบรรยาย วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบของตารางและความเรียงอธิบายเป็นหลัก

เครื่องมือในการวิจัย

- 1) แบบฝึกการเขียนลายมือภูมาม่านบ้านฉัน
- 2) แบบประเมินวัดคุณภาพการเขียนลายมือภูมาม่านบ้านฉัน
- 3) แบบสอบถามความพึงพอใจหลังการใช้แบบฝึกการเขียนลายมือภูมาม่านบ้านฉัน
- 4) แผนการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

- 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 10 คน มีพัฒนาการเขียนลายมือที่สูงขึ้นตามลำดับ

- 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 มีความคิดเห็นพึงพอใจต่อการฝึก ในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า 1) ในการจัดการฝึกเขียนลายมือตั้งแต่ครั้งที่ 1 จนถึงครั้งที่ 5 นักเรียนได้รับการฝึกฝนที่เน้นการปฏิบัติกระทำซ้ำบ่อย ๆ จนมีทักษะการเขียน พัฒนาการเขียนลายมือที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกฎของการเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) ของธอร์นไค์ ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีต่อเมื่อได้ฝึกฝนหรือกระทำซ้ำ ผู้เรียนจะมีทักษะ มีความรู้ความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ดี ถ้าผู้เรียนได้ฝึกฝน ได้ทำแบบฝึกหัด ได้ใช้ทักษะมากเท่าใดก็จะช่วยให้มีทักษะดีขึ้นมาก

เท่านั้น สอดคล้องกับคำกล่าวของ พรชัย ผาตไธสง (2545) ที่กล่าวว่า แบบฝึกทักษะที่ใช้ประกอบการสอน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำ ปฏิบัติด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้ทักษะเพิ่มขึ้น เรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน

2) ครูผู้สอนได้ชี้แจงเกณฑ์การให้คะแนนการเขียนลายมืออย่างละเอียด ทำให้ผู้เรียนตั้งใจที่จะเขียนลายมือให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ นิลวรรณ อัครติ (2548) หลักการใช้แบบฝึกทักษะไว้ว่า ก่อนการฝึกควรสอนและชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจเสียก่อน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และทราบเหตุผลที่ต้องฝึก ซึ่งการฝึกอย่างที่ไม่เข้าใจเนื้อหา อาจไม่ทำให้เกิดทักษะได้

3) ผู้เรียนได้ทราบคะแนนของตนหลังการฝึกเขียน ส่งผลให้ผู้เรียนได้ทราบความก้าวหน้า และข้อบกพร่องการเขียนลายมือของตนเองด้วย ซึ่งหลักการดังกล่าวได้สอดคล้องกับทฤษฎีกฎแห่งผลของธอร์นไตร์ คือ การที่ผู้เรียนได้ทราบผลการทำงานด้วยการเฉลยคำตอบให้ จะช่วยให้ผู้เรียนทราบข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเป็นการสร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียนด้วย

4) แบบฝึกทักษะการเขียนที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้น มาจากการสอบถามสถานที่ท่องเที่ยวที่นักเรียนชื่นชอบ น่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ จึงอาจส่งผลให้ผู้เรียนอยากฝึกเขียนลายมือ รวมทั้งยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการอ่านและดูรูปภาพขณะฝึกการเขียน ซึ่งสอดคล้องกับ การสร้างลักษณะแบบฝึกที่ดีของ ภาณี สงฆ์ประชา (2549) ที่กล่าวไว้ว่า แบบฝึกที่ดีต้องเป็นสิ่งที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม แบบฝึกควรมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบแบบฝึกการเขียนลายมือ ภูผาม่านบ้านฉันที่หลากหลายสถานที่ และออกแบบเส้นบรรทัดตัวบรรจงครึ่งบรรทัดหลากหลายแบบ สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550) ที่อธิบายไว้ว่า แบบฝึกควรแยกเป็นเรื่อง ๆ แต่ละเรื่องไม่ควรยาวเกินไป ไม่น่าเบื่อในการทำ มีข้อความรูปภาพตรงกับความสนใจของผู้เรียน

5) ครูผู้สอนได้มีการเสริมแรง โดยการชมเชย การพูดในเชิงบวกให้กับผู้เรียนเมื่อสิ้นสุดฝึกการเขียน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการฝึกการเขียนลายมือในครั้งนี้ ตามทฤษฎีการเสริมแรงทางบวกของธอร์นไตร์ ดังคำกล่าวที่ว่า การสอนฝึกทักษะควรให้การเสริมแรงโดยการให้กำลังใจอย่างดี ให้แก่นักเรียน เพื่อให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อเสนอและการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนควรทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีขนาดใหญ่มากยิ่งขึ้น และด้านพัฒนาการสอน รูปแบบเนื้อหาหรือข้อความที่นำมาให้ผู้เรียนได้คัดลอกเขียนตามแบบ ควรปรับหรือพัฒนาให้ทันตามยุคสมัยและวัยของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ครูผู้สอนควรสร้างชุดการฝึกเขียนลายมือหรือนวัตกรรมอื่นที่นอกจากให้ผู้เรียนปฏิบัติกระทำซ้ำ ๆ จากแบบฝึกทักษะ

เอกสารอ้างอิง

- นิลวรรณ อัครติ. (2548). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การผันวรรณยุกต์โดยใช้แบบฝึกทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภาณี สงฆ์ประชา. (2549). *การศึกษาผลการใช้เทคนิคแผนผังโนคติประกอบการสอนอ่านภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. นครสวรรค์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ฤตินันท์ สมุทร์ทัย (2558). *การพัฒนาการเรียนการสอนกระบวนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน .* เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2545). *การผลิตชุดการสอน*. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมาย.
- Herrick,Vergil E. (1960).*"Handwriting and Children's Writing,"* Elementary School Journal.Mc. 5: 89-94.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed., New York: Harper and Row.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปราย ร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ธีรพล อัจปาสา*

*ครูโรงเรียนขามแก่นนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติกับเกณฑ์ร้อยละ 70 และ 2) เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายหลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขามแก่นนคร จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการวิจัย ประกอบด้วย 2.1) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ 2.2) แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนและ 2.3) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณท้ายวงจรปฏิบัติการวิจัย และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ 3.1) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3.2) แบบวัดพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปราย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้การแจกแจงความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ (Percentage) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อมูลกับเกณฑ์โดยการทดสอบค่า t-test for a Mean และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการจัดการเรียนรู้ใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับการวิเคราะห์โครงสร้างข้อความสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, การอ่านเชิงอภิปราย, แนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติ

บทนำ

การอ่านเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษา การอ่านที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของผู้เรียน ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งยกระดับมาตรฐานการอ่านของนักเรียนจึงเป็นจุดหมายสำคัญที่สุด (Department for Education, 2013) สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านการศึกษา ได้กำหนดไว้ว่าประชากรวัยแรงงานควรมีทักษะด้านการอ่าน ที่จำเป็นต่อการทำงาน และการใช้ชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2564) อีกทั้งนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 – 2568 กำหนดให้ส่งเสริมการอ่านเพื่อเป็นวิถีในการค้นหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่สูงขึ้น

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความสามารถในการเข้าใจความหมายโดยตรง ความหมายโดยนัย บอกรายละเอียด แสดงความคิดเห็น โต้แย้ง วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผลและลำดับความคิดอย่างเป็นขั้นตอน (Thongsoi, S., & Kongwijit, P., 2022) จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้วิจัยพบว่านักเรียนขาดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลยุทธ์เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน เนื่องจากกลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายเพิ่มความสามารถเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงระบบ และการตระหนักรู้ในตนเองในการอ่าน (UNESCO, 2018)

การอ่านเชิงอภิปรายเป็นการลำดับขั้นตอนเชิงระบบในการเข้าใจข้อความที่อ่าน (Susan Dymock and Tom Nichoson, 2010) ประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อย คือ (1) กลยุทธ์การอ่านเพื่อการเข้าใจและการจดจำ (2) กลยุทธ์การอ่านเพื่อการสรุปความ และ (3) กลยุทธ์การอ่านเพื่อการประเมินความน่าเชื่อถือ (Vianey Vazquez-Lopez and Eric Leonardo Huerta-Manzanilla, 2021) ส่วนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติมีกระบวนการประกอบด้วย (1) การสอนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับตัวบทที่อ่าน (2) การถามคำถาม (3) การบันทึกหรือบอกความเชื่อมโยงของสิ่งที่อ่านกับประสบการณ์ในชีวิตจริงและ (4) การตีความจากผู้แต่งหรือข้อความ (สิระ สมนาม, 2560)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเลือกใช้กลยุทธ์เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติ ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากกลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายส่งเสริมกลยุทธ์และแบบแผนการอ่านที่เป็นขั้นตอนและมีระบบ ในทำนองเดียวกันแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติก็มีส่วนส่งเสริมวิจารณญาณในการอ่านวิเคราะห์ขั้นสูงอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หลังการจัดการเรียนรู้ใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

2. เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายหลังจากการจัดการโดยใช้กลยุทธ์เชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Kemmis, 1988) ประกอบด้วย วงจรที่ 1 การวิเคราะห์สภาพ วงจรที่ 2 การทดลองวิธีแก้ปัญหาและวงจรที่ 3 การทดลองซ้ำ โดยแต่ละวงจรประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติการ ประเมินและการปรับปรุง

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาภาษาไทยในเพลง รหัสวิชา ท31203 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนขามแก่นนคร จำนวน 50 คน เลือกกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ 2) แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน และ 3) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณท้ายวงจรปฏิบัติการวิจัย และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ 3.1) แบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และ 3.2) แบบวัดพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปราย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ (1) อธิบายและชี้แจงเกี่ยวกับรายละเอียด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ (3) เก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนรู้ (4) ประเมินพฤติกรรมของครูและนักเรียน และวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณท้ายวงจรปฏิบัติการ นำข้อมูลที่ได้อธิบายวิเคราะห์และแปลผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ (5) เมื่อดำเนินการวิจัยครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยนำผลไปวิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำค่าคะแนนจากแบบวัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเมื่อสิ้นสุดในแต่ละวงจรและเมื่อสิ้นสุดการวิจัยมาหาค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์การใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยหาค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้นวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยเมื่อสิ้นสุดการวิจัยด้วยการหาค่าเฉลี่ย (x) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และคำนวณการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยการทดสอบค่า t-test for a Mean (Bulman, 2009) (2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อนำไปสรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยที่ก่อนเรียนมีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายในระดับกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.87 และหลังเรียนมีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากลักษณะขั้นตอนและกระบวนการของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติ ส่งเสริมการอ่านที่มีประสิทธิภาพและมุ่งให้นักเรียนอ่านแบบนำตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของผลการวิจัยของ Chanprasert, V. (2018) พบว่าการตระหนักถึงกลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นและพัฒนาพฤติกรรมการอ่านให้ดียิ่งขึ้น และงานวิจัยของ สิริระ สมนาม (2560) พบว่ารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติร่วมกับกระบวนการสุนทรียสาธก พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้จากการศึกษาของ Ahmadi, M., Ismail, H., and Kabilan, M. (2013) พบว่า ผู้อ่านที่มีประสิทธิภาพจะใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายขณะอ่านข้อความและประสบผลสำเร็จในการอ่านมากกว่าคนที่ไม่ใช่

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวนปัญญาเชิงปฏิบัติสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน โดยที่ก่อนเรียนมีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายในระดับกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.87 และหลังเรียนมีพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปรายในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.98 เนื่องจากกลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายมีความเหมาะสมกับการพัฒนาพฤติกรรมการอ่านเชิงอภิปราย กลยุทธ์ย่อยของกลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการอ่านที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของ Bernardo and Mante-Estacio (2023) พบว่า กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายของผู้เรียนสนับสนุนความพยายามในการเข้าใจความหมายจากข้อความสำหรับผู้อ่าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลยุทธ์การอ่านเชิงอภิปรายร่วมกับแนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติมาใช้ ผู้สนใจควรบูรณาการเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้อย่างละเอียด และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำกับ ควบคุมและตรวจสอบกระบวนการอ่านด้วยตัวของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรนำไปพัฒนาความฉลาดรู้ด้านอื่น ๆ เช่น ความฉลาดรู้ด้านวิจารณ์ญาณและความฉลาดรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อ หรือใช้กับกลุ่มเป้าหมายในระดับชั้นอื่น ๆ

อ้างอิง

คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.(2564).แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). แหล่งที่มา http://nscr.nesdc.go.th/nesdc_uat/แผนการปฏิรูปประเทศ/ สืบค้นเมื่อ 1 มี.ค. 2565.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2560).แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.

กรุงเทพมหานคร:พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

สิระ สมนาม.(2560).การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดเขาวงกตปัญญาเชิงปฏิบัติร่วมกับกระบวนการสุนทรียสาธก เพื่อส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์วรรณคดี สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต.วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Ahmadi, M., Ismail, H., and Kabilan, M. (2013). The Importance of Metacognitive Reading Strategy Awareness in Reading Comprehension. **English Language Teaching**, 6(10), 235-244.

Bernardo, A. and Mante-Estacio, M. (2023). Metacognitive reading Strategies and its relationship with Filipino high school students' reading proficiency: insights from the PISA 2018 data. **Humanities and Social Sciences Communications**, 400, 1-9.

Bulman, A. G. (2009). **Elementary statistics: a step-by-step approach**. (8th ed). New York. NY: McGraw-Hill.

Chanprasert, V. (2018). METACOGNITIVE READING STRATEGIES TO IMPROVE READING COMPREHENSION AND PERFORMANCE. **Sripatum Review of Humanities and Social Sciences**, 13(2), 94–105.

Department for Education. (2013). 'The national curriculum in England.

Framework document, September 2013' London: Department for Education

- Dymock, S., & Nicholson, T. (2010). “High 5!” Strategies to Enhance Comprehension of Expository Text. **The Reading Teacher**, 64, 166-178.
- Kemmis, S & McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planer** (3rd ed.). Victoria: Deakin University
- Thongsoi, S., & Kongwijit, P. (2022). The Development of Critical Reading for Matthayomsuksa 2 Students by Using Carousel Technique with Higher-Order Thinking Questions. **Journal of Multidisciplinary in Humanities and Social Sciences**, 5(2), 430–443.
- UNESCO. (2018). **Issues and trends in education for sustainable development.Paris:** UNESCO.
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261445>
- Vazquez-Lopez V, Huerta-Manzanilla EL. (2021).Factors Related with Underperformance in Reading Proficiency, the Case of the Programme for International Student Assessment.(2018. **Eur J Investig Health Psychol Educ**. 2021 Jul 24;11(3): 813-828. doi: 0.3390/ejihpe11030059. PMID: 34563072; PMCID: PMC8544226.

การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน

ณัฐนิชา บุปผา*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน แบบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test) ผลการวิจัยพบว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์, การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน

บทนำ

การเขียนเป็นสิ่งสำคัญต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันเน้นทักษะการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เขียน เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจได้ตรงตามที่ต้องการ โดยการนำถ้อยคำมาเรียงลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงพฤติกรรมสร้างสรรค์ของผู้เขียน ดังนั้นการเขียนจึงเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคน โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการเขียนซึ่งมีลักษณะของการคิดริเริ่ม โดยที่ผู้เขียนต้องใช้จินตนาการและประสบการณ์ของตนเชื่อมโยงความคิดในการเขียน (อัจฉรา ชิวพันธ์, 2550)

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสอน เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิจารย์พาณิช (2555) ได้กล่าวว่า Problem-Based Learning หรือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนตื่นตัวเร้าใจ กระตุ้นการเกิดจินตนาการ ยั่วให้ค้นคว้า สร้าง

และเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวางรากฐานการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้ว การเขียนเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นของตนเอง จะช่วยให้นักเรียนมีองค์ความรู้มากพอที่จะนำมาเขียนชิ้นงานได้อย่างสร้างสรรค์ เนื่องจากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับชุมชนวัฒนธรรมประเพณีของตนเป็นอย่างดี

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน และผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จึงได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนากิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์อีกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแผนการวิจัยขั้นพื้นฐาน (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนหลัง (One- Group Pretest- Posttest Design)

2. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 22 คน

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วย 1. หน่วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 หน่วย 12 คาบ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1) เสนอปัญหา 2) ค้นคว้าข้อมูล 3) เพิ่มพูนประสบการณ์ 4) สร้างสรรค์ผลงาน 5) นำเสนอและวิจารณ์ สำหรับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นที่นำมากำหนดเป็นข้อมูลในการเขียนสร้างสรรค์ ได้แก่ ประวัติของจังหวัดขอนแก่น โบราณสถานสำคัญของจังหวัดขอนแก่น ภูมิปัญญาของจังหวัดขอนแก่น อาหารท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่น บุคคลสำคัญของจังหวัดขอนแก่น และประเพณีสำคัญของจังหวัดขอนแก่น 2. แบบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบวัดแบบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ และเกณฑ์การประเมินแบบรูบริค 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating

Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 10 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามความพึงพอใจ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จากนั้นจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทดสอบโดยใช้แบบวัดการเขียนเชิงสร้างสรรค์ฉบับเดียวกันก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสามารถด้านการเขียนสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยการทดสอบค่าทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test) และวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เทียบกับเกณฑ์การแปลผล

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.73 และ 16.41 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังจัดการเรียนรู้ พบว่าคะแนนสอบหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1 และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานในภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D.= 0.78) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน

การทดสอบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	T	P
ก่อนเรียน	22	24	11.73	2.28	11.80	0.00
หลังเรียน	22	24	16.41	2.04		

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.43	0.76	ระดับมาก
ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้	4.57	0.74	ระดับมากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.23	0.84	ระดับมาก
รวมทั้ง 3 ด้าน	4.41	0.78	ระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ในรูปแบบกิจกรรมที่แปลกใหม่ให้อิสระทางความคิด เพราะเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้สืบค้น และหาคำตอบในความรู้ด้วยตนเองผ่านการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อค้นคว้าหาคำตอบ อีกทั้งแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นยังช่วยให้นักเรียนมีองค์ความรู้เพื่อนำมาใช้ในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐานในภาพรวมมีความพึงพอใจระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน และเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัยมัธยมศึกษาที่ชอบอิสระในการทำงาน ค้นคว้าหาคำตอบแล้วสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ สังเคราะห์ ปฏิบัติ นักเรียนอาจใช้เวลาปฏิบัติกิจกรรมนานกว่าที่กำหนด ครูผู้สอนอาจยืดหยุ่นเวลาได้ หรือมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหลังเวลาเรียนเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาคู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหน่วยการเรียนรู้อื่น หรือสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุไรรัตน์ อ่ำพุทรา และกิตติคม คาวิรัตน์. (2564). การพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นเป็นฐาน กรณีศึกษาตอนเจดีย์สุพรรณบุรี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(2).253-270.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2558). วิจัยทางการศึกษา. นคปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สกศ.
- อัญญา ชิวพันธ์. (2550). กิจกรรมการเขียนสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ด้วยกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง

4 Group Development (4D) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

สุกัญญา อุดมโภชน*

*ครูโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) แก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม กลุ่มที่มีปัญหาการอ่านและเขียนไม่คล่อง 2) พัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียน โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 87 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง แบบบันทึกพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน 4 กลุ่ม นำเสนอด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ผล

การวิจัยพบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D) ในปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนภาษาไทยดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 91.95 สามารถสื่อสารได้ ทั้งกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และผลการทดสอบการอ่านและเขียนของนักเรียน และผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนสูงกว่าระดับประเทศ

คำสำคัญ : กิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน /กิจกรรมพัฒนาทักษะการเขียน/กิจกรรม 4D

บทนำ

นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม มีปัญหาด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมทั้งทักษะการใช้ชีวิต ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้บริหารและคณะครูบุคลากร ได้ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านและเขียน โดยได้ดำเนินโครงการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียนและความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2557 แต่ขาดการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ขาดระบบ คณะครูบุคลากรยังขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม จึงได้วางแผนดำเนินโครงการพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่องด้วยกิจกรรมที่ออกแบบไว้ เป็นเครื่องมือพัฒนาทักษะทางปัญญาให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมในการศึกษาประเด็นปัญหา เพื่อใช้เป็นฐานในการดำเนินโครงการและแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อแก้ปัญหาการอ่านและเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม กลุ่มที่มีปัญหาการอ่านและเขียนไม่คล่อง
2. เพื่อพัฒนาทักษะด้านการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย : การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าวิทยาคม ปีการศึกษา 2566 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยดำเนินการกับนักเรียนทุกคน จำนวน 87 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D)

3.2 แบบทดสอบคัดกรองการอ่านและเขียนคำภาษาไทย

3.3 แบบบันทึกพัฒนาการด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน 4 กลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D) ได้แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ตามศักยภาพทางการอ่านและการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ด้วยแบบประเมินคัดกรองการอ่าน และแบ่งครูรับผิดชอบประจำกลุ่มดูแลสัปดาห์ละ 3 คาบ ระหว่างการดำเนินกิจกรรม ได้มีการบันทึกพัฒนาการอ่าน และเขียน ของนักเรียน และมีการประชุมทีมครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรม และประชุมประจำเดือน เพื่อรายงานผลด้านการอ่านและเขียนของนักเรียน นำไปสู่การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม และพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียน โดยมีการบันทึกการประชุมเพื่อนำผลที่ได้มาสรุปเป็นภาพรวมนำไปสู่การพัฒนา เมื่อสิ้นสุดการร่วมกิจกรรมตามกำหนดการสอน มีการทดสอบพัฒนาการโดยนำผลการทดสอบของนักเรียนรายบุคคล มาพิจารณาเลื่อนกลุ่ม นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล และสะท้อนผลการจัดกิจกรรม ตลอดปีการศึกษา 2566 เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาพัฒนาวางแผนการจัดกิจกรรมในปีการศึกษาต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 พัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์คุณภาพแผนการจัดกิจกรรมพัฒนา

การอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D) โดยนำแผนการจัดกิจกรรมไปตรวจความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และความเหมาะสมของภาษา ที่ใช้เกณฑ์การให้คะแนน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดพัฒนาการทักษะการอ่านและการเขียน

5.2 ทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์คะแนนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง (4D) โดยใช้ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$

ผลการวิจัย

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง 4 Group Development (4D) ปีการศึกษา 2566 พบว่า ผลการทดสอบการอ่านและเขียนของนักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ วิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 84 คน มีจำนวนนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย ดีขึ้น จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 94.04 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ทั้งกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน เขียน และมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนสูงกว่าระดับประเทศ

อภิปรายผล

กิจกรรมพัฒนาการอ่านคล่องเขียนคล่อง ใช้รูปแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาการอ่านการเขียน และส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารพัฒนาได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากผลจากการคัดกรองการอ่านและการเขียน พบว่า นักเรียนยังมีผลการประเมินอยู่ในระดับที่ควรได้รับการพัฒนา หลังการพัฒนา พบว่า ทักษะการอ่านและเขียนของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่สูงขึ้น มีจำนวนนักเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านการอ่านและเขียนภาษาไทย ดีขึ้น จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 91.95 สามารถสื่อสารได้ ทั้งกระบวนการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียน สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ผลการทดสอบการอ่านและเขียนของนักเรียน และผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 มีคะแนนสูงกว่าระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรคำนึงถึงรูปแบบของกิจกรรม ที่ครูผู้จัดกิจกรรมคัดเลือกมาจากแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งควรมีความเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และมีความหลากหลาย ไม่เร่งเวลาในการออกแบบกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

ณัฏฐพงษ์ เจริญพิทย์. (2542). *การวัดผลการเรียนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประเทิน มหาชน. (2534). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สุขุม เฉลยทรัพย์.(2551). *การส่งเสริมการอ่าน*. ปทุมธานี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2547). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Lardizabal, Amparo S. and Others. (1970). *Methods and Principles of Teaching*.

Quezon City :A Lemer-Phoenix.

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ที่มีต่อความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ศรพิสิธิ สุตะคณิง*

*ครูโรงเรียนบัวใหญ่พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ เปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้รูปแบบการเรียน การสอน Math Happy model ตามเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวใหญ่พิทยาคม จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบ Math Happy Model เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ และ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทาง คณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ของ คะแนนเต็มทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์, อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ, Math Happy Model

บทนำ

สำหรับศตวรรษที่ 21 คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ ทำให้ มนุษย์มีความคิดทั้งที่เป็นการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ และมีแบบแผน สามารถ วิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็น เครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งศาสตร์อื่น ๆ ดังนั้นคณิตศาสตร์จึงมี ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557)

ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เป็นทักษะกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อ การเรียนรู้ ซึ่งการเชื่อมโยงแนวคิดทางคณิตศาสตร์จะช่วยให้ นักเรียนเข้าใจภาษาของคณิตศาสตร์ ช่วย ให้นักเรียนได้สร้างความเชื่อมโยงที่สำคัญระหว่างแนวคิดทางคณิตศาสตร์กับสื่อที่เป็นรูป กราฟ สัญลักษณ์ต่าง ๆ และตัวแทนทางคณิตศาสตร์ (NCTM, 1989) ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของ อัมพร ม้า คนอง, 2553) กล่าวว่า การเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ คณิตศาสตร์อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) เนื่องจากการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์

ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจคณิตศาสตร์ที่เรียนในห้องเรียนได้ดีขึ้น ทำให้มองเห็นความสำคัญและคุณค่าของคณิตศาสตร์ในแง่ของการเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้กับศาสตร์อื่น ๆ ดังนั้นความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์จึงถูกเน้นมากในการเรียนการสอนในปัจจุบัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิดและทฤษฎีการสอนที่จะนำมาพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่ารูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างเจตคติที่ดีต่อรายวิชาคณิตศาสตร์ และมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูล คิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเองตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของโพลยา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ โดยอาศัย E-learning เป็นสื่อเสริม สื่อเติม สื่อหลัก ในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายใต้การบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (รุ่งนรินทร์ โพธิ์เพชรเล็บ, 2562)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน Math Happy model ตามเกณฑ์ร้อยละ 70

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โรงเรียนบัวใหญ่พิทยาคม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

1.2 ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวใหญ่พิทยาคม อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy model เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ จำนวน 10 แผน 10 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ แบบอัตนัย 5 ข้อ

3. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบ One Group, Posttest Design มีการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังการทดลอง จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy model เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ชั่วโมง

4.2 ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังได้รับรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy model โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติ t-test for one sample

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเชื่อมโยงคณิตศาสตร์

สภาพการณ์	นักเรียน		คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	P
	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่สอบผ่านเกณฑ์					
หลังเรียน	30	27	20	17.370	2.371	7.779	0.000 ^{**}

^{**}มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.37 คิดเป็นร้อยละ 86.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 27 คน จากนักเรียนทั้งหมด 30 คน คิดเป็นร้อยละ 90

อภิปรายผล

ความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 17.37 คิดเป็นร้อยละ 86.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 70 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า สืบค้นเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการ

แก้ปัญหา มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสรุปความรู้และสร้างความคิดรวบยอด ดังที่ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) (2550) กล่าวว่า การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัย การคิดวิเคราะห์ และความคิดสร้างสรรค์ การนำความรู้เนื้อหาสาระ และหลักการทางคณิตศาสตร์ มาสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นเหตุเป็นผลระหว่างความรู้ และนำไปสู่การแก้ปัญหา และเป็นไปตามที่ รุ่งนรินทร์ โพธิ์เพชรเลิศ (2563 : 29) ได้กล่าวว่า การจัดรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีเป้าหมายในการสร้างเจตคติที่ดีต่อรายวิชาคณิตศาสตร์ และมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูล คิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยตนเองตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของโพลยา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีการแลกเปลี่ยนความรู้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้

1. ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Math Happy Model ควรชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการทำกิจกรรมให้นักเรียนทราบและเข้าใจตรงกัน รวมทั้งสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม

2. โจทย์ปัญหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ควรมีความหลากหลาย และเป็นโจทย์ที่ส่งเสริมการเชื่อมโยงความรู้ ความสัมพันธ์ภายในเนื้อหา หรือประยุกต์ใช้กับศาสตร์อื่นและชีวิตจริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและพัฒนาความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ที่จัดกิจกรรมด้วยรูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model ผสมผสานกับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์อื่น ๆ ได้แก่ การแก้ปัญหา การสื่อสาร สื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ การให้เหตุผล และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีศักยภาพ มีความรู้และทักษะที่จำเป็น

2. ควรมีการศึกษาตัวแปร หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน Math Happy Model เช่น ความพึงพอใจ เจตคติ ความคงทนในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสื่อและกิจกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

กฤษดา นรินทร์. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ภาคตัดกรวย ที่เน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาคณิตศาสตร์สู่สถานการณ์ในโลกจริง ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์: วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

รุ่งนรินทร์ โพธิ์เพชรเลิศ. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน MATH HAPPY Model

เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ดำเนินการของเซต ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4: โรงเรียนน้ำโสมพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2552). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้

พื้นฐานคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1: กรุงเทพฯ : ลาตพรว.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558: พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อัมพร ม้าคนอง. (2559). ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ.

พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ยลลดา ขุนสอน*

*ครูโรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps และเพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยแบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคริท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test for dependent sample

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำพองศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ , การเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลเป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ และมีวิธีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามที่หลักสูตรกำหนดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้นั้น สามารถนำทักษะการคิดแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน เพราะนักเรียนต้องเจอกับปัญหาทุกวัน โดยการจัดคิดและใช้สมองมิใช่พัฒนาการทางด้านวิชาการอย่างเดียว ส่งผลให้นักเรียนเกิดทักษะการสังเกต การเก็บข้อมูล นำไปสู่การสรุปความ และฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาในด้านอื่น ๆ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างความรู้ได้เอง แสวงหาความรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้และวิธีคิดของตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนด้วยกันเรียนรู้ตามสภาพจริง ได้รับประสบการณ์คิดวิเคราะห์ วิจัย

แก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม (มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, 2550, หน้า 20) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผนและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุน ให้นักเรียนรู้จักแสวงหาความรู้ ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยครูใช้คำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และในขณะจัดการเรียนการสอน

การสอนโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการคิด โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม อภิปรายในชั้นเรียน โดยครูจะใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดตลอดเวลา และการประเมินเพื่อการเรียนรู้ เป็นการประเมินที่สะท้อนให้นักเรียนทราบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นในระหว่างที่จัดการเรียนการสอน ครูจะใช้การประเมินเพื่อการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับไปยังนักเรียนให้สารสนเทศแก่นักเรียน เพื่อทราบถึงพัฒนาการความก้าวหน้าผลสำเร็จ หรือจุดบกพร่องของนักเรียนใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงตนเองให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่สูงขึ้น (มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561, หน้า 198 – 199) จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps และการประเมินเพื่อการเรียนรู้เป็นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีระดับคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
2. จัดการเรียนรู้โดยผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ใช้เวลาในการเรียนการสอนทั้งสิ้น 13 ชั่วโมง ขณะจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ โดยการตรวจสอบใบกิจกรรมต่างๆ ด้านทักษะและกระบวนการ โดยการสังเกตการณ์ ปฏิบัติงานในด้านการแก้ปัญหาและการให้เหตุผล ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยการสังเกตความร่วมมือและความรับผิดชอบ

3. หลังการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

4. หลังจากดำเนินการทดสอบหลังเรียน ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้เรียน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ย 16.72 คะแนน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนน้ำพองศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการจัดการเรียนรู้กิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 16.72 คะแนน ทั้งนี้เนื่องมาจากหลายเหตุผลด้วยกัน คือ การจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ GPAS 5 Steps เป็นกระบวนการสอนให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยครูเป็นผู้กระตุ้นความคิดให้กับนักเรียนเป็นผู้ตั้งคำถาม และตอบคำถามด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับ ทองสุข รวยสูงเนิน (2552, หน้า 27-29) ที่กล่าวว่า กระบวนการ GPAS เป็นกระบวนการพัฒนาทักษะการคิด โดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยกระตุ้นสร้างบรรยากาศสถานการณ์เร้าใจตลอดจนอำนวยความสะดวกทุกอย่างแก่นักเรียนคอยชี้แนะชักนำให้นักเรียนเกิดความคิดขึ้นครูช่วยทุกอย่างแต่เด็กเป็นผู้กระทำคิดเองทำเอง และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานและกิจกรรมกิจกรรมการร่วมนักเรียนรู้เป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน โดยแต่ละกลุ่มที่ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง อ่อน มีความร่วมมือกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนและการทำงาน โดยนักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนได้ดีกว่าได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจากการมีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ และเกิดความท้าทายกับสมาชิกภายในกลุ่ม

1.2 ครูอธิบายถึงจุดประสงค์ในการแบ่งกลุ่มของนักเรียน เพื่อให้มีความเข้าใจภายในกลุ่มจะประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ทุกคนต้องช่วยเหลือกันและทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้กลุ่มของตนเองประสบความสำเร็จ

1.3 ครูควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนเกิดทักษะการคิดเพิ่มขึ้น และความสนใจการเรียนควรเตรียมความพร้อมของสื่อ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps กับเนื้อหาเรื่องอื่นหรือชั้นอื่นๆ ในสาระการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เพื่อนำการจัดการเรียนรู้แบบ GPAS 5 Steps ไปใช้ให้เหมาะสม

2.2 ควรศึกษาวิธีการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดในรูปแบบต่างๆ ให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. (2550) . งานหลักสูตรและพัฒนาอาจารย์. นราธิวาส:

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ทองสุข รวยสูงเนิน .(2552). เอกสารชุดพัฒนาทักษะการคิด โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เล่ม 2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด .กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า

การพัฒนาการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องสมการเชิงเส้น ตัวแปรเดียว โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิค Gallery Walk

ภัทรพร สุตรักษ์*

*ครูโรงเรียนโนนสะอาดวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิค Gallery Walk ให้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนโนนสะอาดวิทยาการ จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps) จำนวน 14 แผน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ 3) แบบสัมภาษณ์นักเรียน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 หลังจากจบวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 62.42 ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 74.09 เมื่อพิจารณาในแต่ละวงจรปฏิบัติการพบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 การใช้การจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม จำนวน 23 คน วงจรปฏิบัติการที่ 2 การใช้การจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิค Gallery Walk พบว่านักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนร่วมกับเทคนิค Gallery Walk สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้

คำสำคัญ : ความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์, การจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps), เทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Gallery Walk, การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

บทนำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้มนุษย์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ ช่วยให้คาดการณ์วางแผนตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม วิชาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ จากประสบการณ์ในการสอนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานที่ผ่านมา พบว่านักเรียนขาดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ขาดความสามารถในการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ขาด

กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ขาดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และขาดการเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ อีกทั้งคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาเป็นนามธรรมทำให้ยากที่จะอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ ครูต้องสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่เรียนรู้การใช้ทักษะเพื่อดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน พบว่า กระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการพัฒนาทักษะในการค้นคว้าแสวงหาความรู้ และมีความรู้พื้นฐาน สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีทักษะการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้ดี (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียรวิทย์ ยินดีสุข, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และเห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps) จะช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีการตั้งคำถามเพื่อก่อให้เกิดความอยากรู้ มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม ช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สามารถสรุปความคิดรวบยอด แนวคิดที่สำคัญ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และเทคนิค Gallery Walk จะช่วยพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม ตอบคำถาม การสื่อสารและการรับฟังความเห็นของผู้อื่น ทำให้ผู้เรียนความเข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ร่วมกับเทคนิค Gallery Walk ให้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยอ้างอิงขั้นตอนการดำเนินการของวีรยุทธ ชาติเอกาญจน์ เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนในแต่ละวงจร ได้แก่ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกตการณ์ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีลักษณะทำซ้ำเป็นวงจรปฏิบัติการทั้งหมด 2 วงจรปฏิบัติการ ได้แก่ วงจรปฏิบัติการที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 - 7 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 - 14

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนจะใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps) ได้แก่ 1) ขั้นเสนอสิ่งเร้าและระบุคำถามสำคัญ 2) ขั้นแสวงหาสารสนเทศและวิเคราะห์อย่างรวมพลัง 3) ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ 4) ขั้นสื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง และ 5) ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 33 คน โรงเรียนโนนสะอาดวิทยาคาร จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps) เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 14 แผนการจัดการเรียนรู้
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ประเภทปรนัย 20 ข้อ รวม 20 คะแนน
3. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เตรียมนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน และเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Gallery Walk
2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแต่ละวงจรปฏิบัติการ และทำการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
4. สัมภาษณ์นักเรียนที่มีคะแนนความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์แบบสังเกตพฤติกรรมและคะแนนความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ จากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนจากแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสัมภาษณ์นักเรียน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นในวงจรปฏิบัติการต่อไป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้คะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม โดยการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (Co-5Steps) จำนวน 2 วงจรปฏิบัติการ พบว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ซึ่งในแต่ละวงจรปฏิบัติการมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 คะแนนความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

วงจร ปฏิบัติการที่	ความสามารถในการคิดคำนวณ ทางคณิตศาสตร์	คะแนน			
		เต็ม	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
1	1. มีทักษะการคิดคำนวณขั้นพื้นฐาน	5	4.06	0.86	81.21
	2. สามารถใช้สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์	10	6.06	1.48	60.61
	3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน และแก้ไข ข้อผิดพลาดในข้อมูลตัวเลขได้	5	2.36	1.08	47.27
	ผลการประเมิน	20	12.48	1.68	62.42
2	1. มีทักษะการคิดคำนวณขั้นพื้นฐาน	5	4.30	0.73	86.06
	2. สามารถใช้สูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์	10	7.39	1.00	73.94
	3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อน และแก้ไข ข้อผิดพลาดในข้อมูลตัวเลขได้	5	3.12	1.08	62.42
	ผลการประเมิน	20	14.82	1.49	74.09

อภิปรายผล

การวิจัยในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นำการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 จำนวน 23 คน จาก 33 คน ซึ่งนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์มีความตั้งใจในการเรียน เมื่อมีข้อสงสัยจะมีการซักถามครูทันที จึงมีความเข้าใจในบทเรียนและมีทักษะพื้นฐานในการคิดคำนวณเพิ่มขึ้น นักเรียนได้รับการสะท้อนความคิดของเพื่อนร่วมชั้น เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ซึ่งสอดคล้อง ทิศนา แคมมณี (2544) ที่ว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ และใช้กระบวนการทางสติปัญญาของตนเอง กลั่นกรองและเชื่อมโยงกับความรู้เดิม สร้างความหมายข้อมูลความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ส่วนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 10 คน มีความสับสนเครื่องหมายการดำเนินการ ใช้หลักการคณิตศาสตร์ในการคำนวณไม่ถูกต้อง จำสูตรคูณไม่ได้ ทำให้ตอบผิดทั้งเครื่องหมายและคำตอบ ด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอนเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์มากขึ้น

ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ได้เพิ่มเทคนิคการเดินชมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Gallery Walk มาปรับแก้ปัญหานักเรียนไม่กล้านำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และกระชับเวลาในการนำเสนอผลงาน ซึ่งวงจรนี้เน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นมากขึ้น สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2545) กล่าวว่า การทำงานที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะประสบความสำเร็จ

ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และในวงจรมานักเรียนทุกคนมีคะแนนความสามารถในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรตั้งคำถามกระตุ้นความคิดของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ให้นักเรียนคุ้นชินกับการสอนแบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน นักเรียนจะได้พัฒนาทักษะตนเองเช่น การตีความ การคิดวิเคราะห์ การตั้งคำถาม การสื่อสาร รวมไปถึงการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ให้คล่องแคล่ว แม่นยำขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน ในการส่งเสริมทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ และการรู้เรื่องคณิตศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

ทิสนา แคมมณี. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2563). *การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI
ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

พัชรี ศรีสวัสดิ์*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ 3) แบบสำรวจความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 79.57/76.16 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.16)

คำสำคัญ : การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมมือเทคนิค TAI, การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning), ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

บทนำ

การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะทางคณิตศาสตร์ไปใช้ได้ในชีวิตจริง ทั้งในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ โดยเฉพาะการแก้ปัญหาผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาจำแนกแยกแยะส่วนย่อยๆ ข้อมูลในปัญหาย่อมมีเหตุผลบนพื้นฐานขององค์ความรู้แล้วค้นหาความเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลกับสิ่งที่ไม่รู้ว่ามีเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกันหรือไม่ และจะใช้ความรู้หรือทฤษฎีอะไรมาใช้ในการแก้ปัญหา ตามแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ

บรูเนอร์ ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด คือ การให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (ทิสนา แชมมณี, 2550) วิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือและการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมในการเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถของตนและส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่มมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และปฏิสัมพันธ์ทาง (ศิริวรรณ วิณิชฉนวนรชัย, 2558) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือทำ และก็คิดในสิ่งที่ทำด้วย (doing things and thinking about what they are doing) กิจกรรมเช่นนี้มีทั้งการอ่าน เขียน อภิปราย หรือมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ทำให้ผู้เรียนได้คิด ทั้งการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และประเมินค่า (Bonwell & Eison, 1991) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) พัฒนาทักษะทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
- 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

สมมติฐานการวิจัย

- 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
- 2) ผู้เรียนที่ได้การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
- 3) ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) อยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 30 คน

เครื่องมือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 8 คาบ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสำรวจความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ฯ เป็นการสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยสถิติทดสอบที (t – test) 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ฯ ด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ

ผลการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 79.57/76.16 เป็นไปตามเกณฑ์กำหนด

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05

ตาราง ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

การประเมิน	n	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	2.96	1.08	48.32*
หลังเรียน	30	10.79	1.29	

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, s.d. = 0.16)

อภิปรายผล

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 79.57/76.16 เป็นไปตามเกณฑ์กำหนดไว้คือ 75/75 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิลเลียม สุนทรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI เป็นวิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือและการสอนรายบุคคลเข้าด้วยกัน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งกัน

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของนภาพร สว่างอารมณ์ (2563) ที่พบว่าความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, s.d. = 0.16) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิสรา อริยะเดชซ์ (2561) ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ และการคูณทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ และการคูณทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.35)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค TAI ร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ควรปรับให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียนเพื่อให้พัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิสรา อริยะเดชซ์. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ เทคนิค TAI กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการบวก การลบ และการคูณทศนิยม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน.องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภาพร สว่างอารมณ์. (2563). การพัฒนาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก. ปริญญาโทพนธกศ.ม. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Bockword Design (พิมพ์ครั้งที่ 3), กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- ศิริวรรณ วิณิชาพัฒนวรชัย. (2558). วิธีสอนทั่วไป. นครปฐม: โรงพิมพ์ศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- Bonwell, C.C. &Eison, J.A. (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom**. ERIC Clearinghouse on Higher Education Washington DC. George Washington Univ. Washington DC.

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่องคณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์

นาคิน สัจจะเขตต์*

*ครูโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติมในหัวข้อ “คณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์” โดยเน้นพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ซึ่งหลักสูตรนี้ออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนสามารถนำทักษะทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในกระบวนการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในชีวิตจริง การวิจัยนี้ครอบคลุมถึงการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนภายหลังการใช้หลักสูตร

ผลการวิจัยพบว่าหลัก 1) สูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่อง คณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนในระดับดีมาก 2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนตามแนวทางสะเต็มศึกษาในระดับดี 3) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์กับการประยุกต์ใช้ในปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งได้ผ่านการทดลองใช้และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าชุดกิจกรรมดังกล่าวมีผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์เพื่อวิศวกรรมในระดับดีเยี่ยม

คำสำคัญ: คณิตศาสตร์, ปัญญาประดิษฐ์, ทักษะการแก้ปัญหา, การเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์, สะเต็มศึกษา

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติมภายใต้หัวข้อ “คณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์” มีที่มาและความสำคัญจากการเติบโตและการขยายตัวของเทคโนโลยี AI ที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อสังคมและอุตสาหกรรมต่างๆ ในปัจจุบัน (Knight, 2018). ความสำคัญของคณิตศาสตร์ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้ AI เป็นพื้นฐานที่ไม่อาจมองข้ามได้ (Markoff, 2019) เนื่องจากคณิตศาสตร์มีบทบาทในการเข้าใจและพัฒนาอัลกอริทึมที่ใช้ในระบบ AI (Goodfellow et al., 2016).

ด้วยการพัฒนาหลักสูตรที่เชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับเทคโนโลยี AI นักเรียนจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในโลกแห่งความจริง โดยเฉพาะในการออกแบบโซลูชันที่อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจอัตโนมัติ (Lovelace & Zomaya,

2018). การเพิ่มหลักสูตรที่เน้นคณิตศาสตร์ในเทคโนโลยี AI ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (National Academy of Sciences, 2017).

ในการวิจัยนี้ หลักสูตรจะถูกออกแบบให้รองรับการสร้างสรค์นวัตกรรมและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อตอบโจทยความต้องการทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Schwab, 2016). การเรียนรู้คณิตศาสตร์ในบริบทของ AI จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจและสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าทางสังคมและเศรษฐกิจ, ทำให้พวกเขาพร้อมที่จะเป็นผู้นำในอนาคตที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง (Brynjolfsson & McAfee, 2014).

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่อง “คณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์”
2. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้หลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีการพัฒนาหลักสูตรและชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งมีการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ 80/80 ซึ่งประเมินจากทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองใช้หลักสูตรมีพัฒนาการในด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาในระดับสูงขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุม

สรุปผลการวิจัย

หลักสูตรรายวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มเติม เรื่อง “คณิตศาสตร์ในเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์” เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน หลักสูตรนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และมีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรคณิตศาสตร์ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work progress and prosperity in a time of brilliant technologies*. W.W. Norton & Company.

- Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). **Deep learning**. MIT Press.
- Knight, W. (2018). **AI transforms the global digital landscape**. MIT Technology Review.
- Lovelace, R., & Zomaya, A. (2018). **The algorithmic revolution in science and engineering**. Oxford University Press.
- Markoff, J. (2019). **Machines of loving grace: The quest for common ground between humans and robots**. HarperCollins.
- National Academy of Sciences. (2017). **Enhancing the effectiveness of team science**. The National Academies Press.
- Schwab, K. (2016). **The fourth industrial revolution**. Crown Publishing Group.

ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก (A-MaPS Model)

เรื่องความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ปราณี ถิ่นเวียงทอง*

*ครูโรงเรียนขามแก่นนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก (Active Mathematical Problem Solving: A-MaPS Model) เรื่องความน่าจะเป็น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนขามแก่นนคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัย ได้แก่ (1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น จำนวน 10 แผน (2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ (3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุกอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก, ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2545) คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ได้จริง ผู้เรียนต้องเกิดการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จนสามารถสรุปองค์ความรู้และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยตนเอง สามารถเชื่อมโยงและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนขามแก่นนคร ได้ทำงานร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในปีการศึกษา 2562 - 2564 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ในการทำแบบทดสอบได้ (โรงเรียนขามแก่นนคร, 2565) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ โดยเฉพาะเรื่องสถิติและความน่าจะเป็น สอดคล้องกับรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2562 - 2564 พบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ได้คะแนนต่ำที่สุดในเรื่องความน่าจะเป็น (โรงเรียนขามแก่นนคร, 2565) จึงจำเป็นต้องนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมาใช้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

รูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก (A-MaPS Model) ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อเน้นให้นักเรียนแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ผ่านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นการเสนอปัญหา (2) ขั้นลงมือแก้ปัญหา (3) ขั้นเสนอแนวคิดและตรวจสอบคำตอบ (4) ขั้นสรุปแนวคิด และ (5) ขั้นขยายปัญหาและเขียนสะท้อน (ปราณี ถิ่นเวียงทอง, 2566) รูปแบบการจัดการเรียนรู้นี้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้แล้ว การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้น่าจะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เชิงรุก เรื่องความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 235 คน จัดเป็น 7 ห้องเรียน โดยจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียนแบบละความสามารถ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 33 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 แผน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.56
- 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ แบบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ 1.00
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ แบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.90
- 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.80

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียน

2) จัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุกกับกลุ่มตัวอย่าง

3) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียน และทำแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการคำนวณคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจของนักเรียน และทดสอบด้วยสถิติ t-test

ผลการวิจัย

1) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนเท่ากับ 5.61 และหลังเรียนเท่ากับ 15.61 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ค่าที่เท่ากับ 36.55 ค่าพี (P-value) เท่ากับ Sig. = 0.0001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด .05 สรุปว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนเท่ากับ 3.97 และหลังเรียนเท่ากับ 15.61 เมื่อทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า ค่าที่เท่ากับ 26.42 ค่าพี (P-value) เท่ากับ Sig. = 0.0001 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่กำหนด .05 สรุปว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุก เรื่องความน่าจะเป็น อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจเท่ากับ 4.65 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุกเน้นให้นักเรียนฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุตรรัตน์ สุทธิวงศ์ (2563) ที่พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ และธัญญาวัฒน์ การะเกตุ (2560) ที่พบว่านักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI สูงกว่าก่อนเรียน

จากผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุกในระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุตรรัตน์ สุทธิวงศ์ (2563) และธัญญาวัฒน์ การะเกตุ (2560) ที่พบว่า

หากนักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมการเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการสนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จะส่งผลให้ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ครูคณิตศาสตร์สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุกไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางคณิตศาสตร์ โดยต้องศึกษาคู่่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ศึกษาก่อนนำไปใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยต่อเนื่องเพื่อติดตามผลและความคงทนของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากที่นักเรียนผ่านการใช้รูปแบบการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุกไปแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2561**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ธัญญาวัฒน์ การะเกตุ. (2560). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค TAI ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องการเรียงสับเปลี่ยน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี .** ค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/10630>.
- ปราณี ถิ่นเวียงทอง. (2566). **การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เชิงรุก. รายงานวิจัยระยะที่ 1 ฉบับสมบูรณ์. (อัดสำเนา)**
- โรงเรียนขามแก่นนคร. (2565). **รายงานผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2562 - 2564. (อัดสำเนา)**
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2545). **คู่มือการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.**
- สุภารัตน์ สุทธิวงศ์. (2563). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เรื่อง พีระมิด กรวยและทรงกลมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำยาง จังหวัดอุดรธานี. ค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566, จาก <https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/10726>.**

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach)

ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร

ภควดี วรรณโกวิท*

*ครูโรงเรียนเบญจมิตรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 7 คน เป็นชั้นเรียนที่นำวิธีการแบบเปิดมาใช้ตามแนวคิดของไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2557; 2567) ควบคู่กับการนำหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร ที่มีการจัดทำในปีการศึกษา 2567 มาใช้ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผลงานนักเรียน จากนั้นนำข้อมูลมาศึกษาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามกรอบแนวคิดของ Polya (1945) ผลการศึกษาพบว่านักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยพิจารณาได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การประเมินการนำเสนอผลงาน และผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล

คำสำคัญ: การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ วิธีการแบบเปิด หลักสูตรท้องถิ่น

บทนำ

ทักษะการแก้ปัญหาเป็นความสามารถในการทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผนการแก้ปัญหา และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบ พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ผู้เรียนควรจะเรียนรู้และพัฒนาให้เกิดทักษะขึ้นในตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ให้ผู้เรียนมีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย นอกจากนี้การแก้ปัญหายังเป็นทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ สร้างองค์ความรู้ใหม่จากประสบการณ์และความรู้เดิม โดยสอดคล้องกับความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนความรู้ตามแนวความคิดของผู้เรียน (สมาคมครูคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2000) ถ้าครูทำความเข้าใจความอยากรู้ของนักเรียนด้วยการกำหนดปัญหาที่เหมาะสมกับความรู้ของนักเรียน และช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาโดยการกระตุ้นนักเรียนด้วยคำถาม ความพยายามที่จะเข้าใจที่ไม่ใช่แค่เพียงแนวทางในการหาคำตอบของปัญหา แต่ยังเป็นการทำความเข้าใจ อธิบายถึงแรงจูงใจและขั้นตอนของแนวทางการหาคำตอบด้วย (Polya, 1945; ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ 2557)

การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเรียนคณิตศาสตร์ในแนวทางที่ตอบสนองกับความสามารถไปสู่ระดับของการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ทำให้งานคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนขึ้นไปอยู่ในระดับสูงขึ้นโดยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เจรจา

ต่อรองความหมายกับนักเรียนคนอื่น (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2557) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิด ผู้เรียนจะผ่านการแก้ปัญหาโดยการคิดเป็นด้วยตนเอง (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2567) ซึ่งในปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเบญจมิตรวิทยาได้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น “BENNANA กล้วยเบญจมิตร” ที่ตอบสนองกับบริบทของท้องถิ่น ตามแนวทาง OECD (The Organization for Economic Co-operation and Development) ขับเคลื่อนนโยบายอาชีววิถี ตามโมดูลที่ 4 นวัตกรรมเพื่อชุมชนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงได้สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.1 วิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร ที่ตอบสนองกับบริบทของท้องถิ่น นวัตกรรมชุมชน ตามแนวทาง OECD ขับเคลื่อนนโยบายอาชีววิถี ตามโมดูลที่ 4 นวัตกรรมเพื่อชุมชน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

1.2 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) จากนั้นกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA

1.3 สร้างสื่อการเรียนรู้ด้วย Canva ประกอบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง

2. กระบวนการจัดการเรียนรู้

2.1 จัดการเรียนรู้ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร โดยมีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมการสังเกตชั้นเรียน

2.2 วัดและประเมินผลทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและจากที่สร้างโดยใช้แบบประเมินชิ้นงานและแบบสังเกตพฤติกรรม โดยมีเกณฑ์ดังนี้

2.2.1 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังคนอื่น การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ความมีน้ำใจ และการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานกลุ่ม

2.2.2 การประเมินการนำเสนอผลงาน จากการสังเกตพฤติกรรมการนำเสนอผลงานของนักเรียนเป็นกลุ่มในคาบเรียน ประกอบด้วย เนื้อหาละเอียดชัดเจน ความถูกต้องของเนื้อหา ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ และวิธีการนำเสนอผลงาน

2.2.3 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล จากการสังเกตพฤติกรรมในการส่งแบบฝึกหัดที่ให้เป็นการบ้าน ประกอบด้วย ความถูกต้องในการตอบ การยอมรับฟังคนอื่น การแสดงแนวคิด การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการตรงต่อเวลา

ผลการวิจัย

จากการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร พบว่า นักเรียนร้อยละ 85.71 ได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ดังเห็นได้จาก

1. การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม นักเรียนร้อยละ 85.71 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก สังเกตได้จากการปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การยอมรับฟังคนอื่น การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีน้ำใจ และการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานกลุ่ม

2. การประเมินการนำเสนอผลงาน จากการสังเกตพฤติกรรมการนำเสนอผลงานของนักเรียนเป็นกลุ่มในคาบเรียน จากการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม พบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีพฤติกรรมนำเสนอผลงานของนักเรียนเป็นกลุ่มในคาบเรียน อยู่ในระดับดีมาก

3. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล จากการสังเกตพฤติกรรมในการส่งแบบฝึกหัดที่ให้เป็นการบ้าน นักเรียนร้อยละ 85.71 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก สังเกตได้จากความถูกต้องในการตอบ การยอมรับฟังคนอื่น การแสดงแนวคิด การทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และการตรงต่อเวลา

อภิปรายผล

จากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแจกแจงความถี่ของข้อมูล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ตามหลักสูตรท้องถิ่น BENNANA กล้วยเบญจมิตร ของนักเรียนจำนวน 7 คน พบนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนแสดงออกผ่านกิจกรรมสถานการณ์ปัญหาที่ผู้วิจัยได้ดำเนินใช้วิธีการแบบเปิดของไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2557; 2567)

โดยนักเรียนแสดงออกตามโมเดลการแก้ปัญหาของ Polya (1945) ทั้ง 4 ระยะ ได้แก่ 1) การทำความเข้าใจปัญหา 2) การวางแผนการแก้ปัญหา 3) การแก้ปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้ และ 4) การมองย้อนกลับไปที่การแก้ปัญหาของตนเอง โดยพิจารณาได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การประเมินการนำเสนอผลงาน และผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียนรายบุคคล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การใช้วิธีการแบบเปิดเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนแก้ปัญหาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เจรจาต่อรองความหมายกับนักเรียนคนอื่น ดังนั้นควรมีการให้วิธีการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความคุ้นเคยกับวิธีการจัดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากวิธีการแบบเปิดเน้นให้นักเรียนได้เจรจาต่อรองความหมายกับนักเรียนคนอื่นสามารถนำไปพัฒนาทักษะการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2557). กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน. ขอนแก่น:

เพ็ญพรินตัง.

ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2567). เอกสารประกอบการประชุมการเปิดชั้นเรียนระดับชาติ ครั้งที่ 17

Proceeding of the 17th National Open Class. ขอนแก่น : มูลนิธิการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะการคิด.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2560. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Polya, G. (1945). *How to solve it*. Princeton: Princeton University Press.

_____. (2000). *Principles and Standards for School Mathematics*. Reston: NCTM.

**การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มสำหรับนักเรียนกลุ่มผลการเรียนอ่อน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E)**

ร่วมกับเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์

มนูญ จะเรียนพันธ์*

*ครูโรงเรียนโนนสะอาดวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนโนนสะอาดวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกเจาะจงแบบกลุ่ม โดยเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนเมื่อเทียบกับกลุ่มห้องเรียนอื่น ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ จำนวน 6 แผน 12 ชั่วโมง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือในการวิจัย ใช้ร้อยละและค่า t-test แบบ Dependent Samples ในการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.02/80.83

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น, เทคนิคจิ๊กซอว์

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ผลของความรู้ นำมาใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องใช้ และผลผลิตต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่มนุษย์ หลักสูตรและการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในการสร้างระบบความคิดและแนวทางการแสวงหาความรู้สู่การเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม กิจกรรมการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเองให้มากที่สุด

(ภาวิณี สุวรรณศรี และประสาธ เนืองเฉลิม, 2562) การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ช่วยให้ นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งกระบวนการแสวงหาความรู้ของนักเรียนส่งเสริมให้ นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น (ปริศนา อัมพรหม, 2561) เทคนิคจิ๊กซอร์เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดย อาศัยการร่วมมือช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียน (ทศนา แคมมณี, 2559) จากการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า นักเรียนมีระดับการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้ กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปได้ช้า แม้มีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายแต่ตัวผู้เรียนบางส่วนยัง ขาดทักษะในการคิด การแก้ปัญหา และกระบวนการตัดสินใจ ทั้งยังให้ความสนใจและกระตือรือร้น น้อย เพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่ค่อนข้างยาก จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ

จากปัญหาและแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์มาใช้ในกระบวนการวิจัยการพัฒนากิจกรรม การเรียนรู้แบบกลุ่มนักเรียนกลุ่มผลการเรียนอ่อน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้ แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบ ร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ระหว่างก่อนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One-Group Pretest – Posttest Design

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนโนนสะอาดวิทยาคาร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 69 คน และกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 จำนวน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกเจาะจงแบบกลุ่ม โดยเป็นกลุ่ม นักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อนเมื่อเทียบกับกลุ่มห้องเรียนอื่น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยนี้ใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5Es) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอร์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ จำนวน 6 แผน เวลาเรียน 12 ชั่วโมง ซึ่งผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

(IOC) ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับด้วย KR-20 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) แนะนำขั้นตอนการทํากิจกรรมและบทบาทของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการการเรียนรู้ และเก็บคะแนนเพื่อนำไปวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ประกอบด้วย คะแนนระหว่างเรียนเพื่อนำไปหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และคะแนนสอบย่อยเพื่อนำไปหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) แผนการจัดการเรียนรู้ละ 25 และ 5 คะแนนตามลำดับ และ 4) ทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนเรียน แต่มีการสลับข้อและตัวเลือก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการใช้แผนการจัดการเรียนรู้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

ประสิทธิภาพ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	150	123.03	5.51	82.02
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	24.25	2.63	80.83

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.02/80.83

5.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test dependent samples)

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

	n	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$ ผลต่าง	S.D. ค่าเฉลี่ยผลต่าง	t	df	Sig 1 tailed
ก่อนเรียน	32	10.53	2.488	19.75	6.520	17.134*	31	0.000
หลังเรียน	32	30.28	5.915					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.02/80.83

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.02/80.83 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากการสร้างอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่เหมาะสมและมีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับปรีศนา อิมพรหม (2561) กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองจากการแสวงหาความรู้ ซึ่งนักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2556) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ และร่วมรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของสมาชิกในกลุ่ม

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง ระบบร่างกายมนุษย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับภพ เลหาไพบูลย์ (2553) กล่าวคือ วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ให้นักเรียนมีโอกาได้พัฒนาความคิดอย่างเต็มที่ ฝึกความคิด ฝึกทำ และวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความรู้คงทน และสมศิริ สิงห์หลพ (2561) ที่การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ เรื่องระบบต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์และสัตว์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย ครูผู้สอนจึงต้องทำความเข้าใจกับนักเรียน สร้างความพร้อมให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในชั้นเรียนก่อน
2. บางครั้งนักเรียนยังไม่กล้าแสดงออกหรือขาดความมั่นใจ ครูผู้สอนควรกระตุ้นด้วยคำถามที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และมีการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่วิจัยในเนื้อหาอื่นหรือการส่งเสริมทักษะอื่น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่วิจัยกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น เพื่อวิธีการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ทศินา แชมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 20. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีศินา อิมพรหม. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2552). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาวิณี สุวรรณศรี และประสาธน์ เนื่องเฉลิม. (2562). ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. เลิฟแอนด์เลิฟเพรส.
- สมศิริ สิงห์หลพ. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. มหาวิทยาลัยบูรพา.

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ

พนิดา จังหวะ* พัทธีภรณ์ อธิษฐาน**

* , ** ครูโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory: IRT) ของแบบสอบรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องระบบนิเวศ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 70 คน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ โดยใช้โปรแกรม IRTPRO 4.2 Student ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ข้อสอบที่มีค่าพารามิเตอร์อำนาจจำแนกของแบบสอบ (a) อยู่ในช่วง 0.50 ถึง 2.50 มีจำนวนทั้งหมด 13 ข้อ ค่าพารามิเตอร์ความยากของแบบสอบ (b) พบว่าข้อสอบที่มีค่าความยากของแบบสอบที่เหมาะสม คือ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง -2.50 ถึง 2.50 มีจำนวนทั้งหมด 18 ข้อ ค่าพารามิเตอร์การเดาของข้อสอบ (c) ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่าไม่เกิน 0.30 มีจำนวนทั้งหมด 11 ข้อ และค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบสอบ ทั้งฉบับเท่ากับ 8.34 ที่ระดับความสามารถ -1.2 เหมาะกับผู้เรียนที่มีระดับความสามารถอยู่ในกลุ่มค่อนข้างอ่อน

คำสำคัญ: การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบ, ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ

บทนำ

ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว จะมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้มีอยู่มากมายหลายแบบ แบบสอบเลือกตอบ ยังคงมีบทบาทสำคัญในการวัดความรู้ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของผู้สอบ เนื่องจากมีข้อดีหลายประการ ได้แก่ สามารถสร้างคำถามได้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ สามารถนำมาใช้ทดสอบเพื่อวินิจฉัยปัญหาการเรียนรู้ ตรวจให้คะแนนง่าย ใช้เวลาตรวจ สามารถนำมาหมุนเวียนใช้ได้ใหม่ นิยมพัฒนาเป็นแบบสอบมาตรฐานที่มีความเที่ยงและความตรงตามเนื้อหาสูง และมีประสิทธิภาพของการวัดได้ดีกว่าแบบสอบเลือกตอบแบบอื่น ๆ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2563)

ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (Item Response Theory: IRT) เป็นทฤษฎีที่อธิบายความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะหรือความสามารถที่แท้จริงของบุคคลกับพฤติกรรมการตอบสนองข้อสอบ (โชติกา, 2555) การหาคุณภาพข้อสอบตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) นั้น สามารถ

พิจารณาจากค่าพารามิเตอร์ของผู้สอบ ได้แก่ ค่าความยาก (b) ค่าอำนาจจำแนก (a) ค่าโอกาสการเดา (c) และค่าความสามารถของผู้สอบ (θ) ที่ใช้อธิบายถึงลักษณะหรือคุณภาพของข้อสอบและความสามารถของผู้สอบ (บุญชม และคณะ, 2524)

จากความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) โมเดลโลจิสติก 3 พารามิเตอร์ (Three-Parameter Logistic Model: 3PL Model) ได้แก่ ค่าอำนาจจำแนก ค่าความยาก และค่าโอกาสการเดา ผ่านการใช้โปรแกรม IRTPRO 4.2 Student เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพ นำไปเก็บเป็นคลังข้อสอบ สำหรับนำไปใช้ในการวัดและประเมินนักเรียนในครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์คุณภาพของข้อสอบตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT)

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Description Research)

2. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีจำนวนทั้งสิ้น 100 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนทั้งสิ้น 70 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบยักกลุ่ม (Cluster sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ข้อสอบรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ โดยเป็นแบบสอบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ โดยมีการให้คะแนนแบบสองค่า คือ ตอบถูก เป็น 1 คะแนน ตอบผิด เป็น 0 คะแนน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้ 1) วิเคราะห์ตัวชี้วัดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อนำไปเขียนเป็นแบบสอบ และสร้างเป็นชุดข้อสอบเรื่องระบบนิเวศ 2) เก็บข้อมูลกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงให้นักเรียนทราบวัตถุประสงค์ และวิธีการทำข้อสอบ และ 3) นำข้อมูลการตอบมาวิเคราะห์ผลโดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) โมเดลโลจิสติก 3 พารามิเตอร์ (Three-Parameter Logistic Model: 3PL Model)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ข้อสอบและแบบสอบตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) โมเดลโลจิสติก 3 พารามิเตอร์ เพื่อตรวจสอบค่าพารามิเตอร์ของข้อสอบและค่าฟังก์ชันสารสนเทศของข้อสอบ โดยใช้โปรแกรม IRTPRO 4.2 Student

ผลการวิจัย

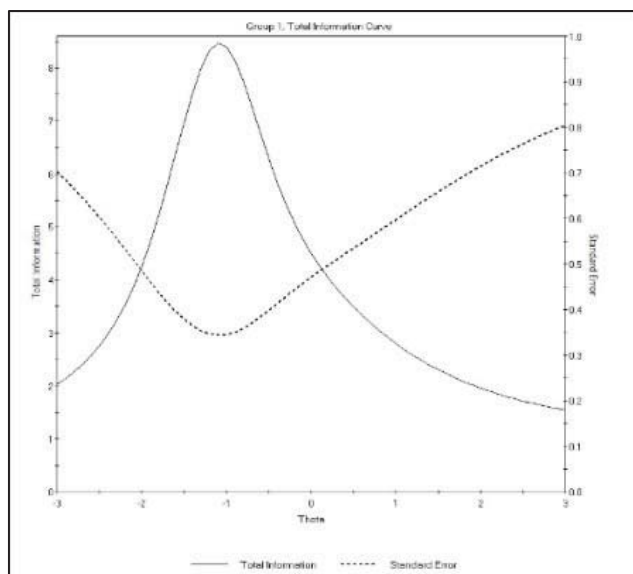
ผลการวิเคราะห์ข้อสอบ และแบบสอบตามทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ (IRT) มีค่าพารามิเตอร์ของข้อสอบ และค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบสอบ เรื่องระบบนิเวศ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าพารามิเตอร์รายข้อของแบบสอบเรื่องระบบนิเวศ

ข้อ ที่	a (s.e)	b (s.e)	c (s.e)	ข้อที่	a (s.e)	b (s.e)	c (s.e)
1	0.55 (0.32)	-0.34 (0.49)	0.19 (0.26)	10	0.33 (0.42)	5.88 (7.24)	-1.95 (0.36)
2	0.67 (0.34)	1.06 (0.61)	-0.71 (0.28)	11	0.37 (0.29)	-0.48 (0.74)	0.18 (0.24)
3	0.87 (0.36)	0.3 (0.34)	-0.26 (0.28)	12	1.1 (0.48)	-1.37 (0.49)	1.5 (0.41)
4	0.52 (0.31)	0 (0.48)	0 (0.25)	13	0.53 (0.32)	1.18 (0.81)	-0.62 (0.26)
5	0.5 (0.31)	0.61 (0.62)	-0.3 (0.25)	14	1.14 (0.41)	-0.01 (0.26)	0.01 (0.3)
6	0.21 (0.31)	-4.11 (6.08)	0.86 (0.26)	15	0.32 (0.3)	2.49 (2.42)	-0.8 (0.26)
7	1.34 (0.49)	-0.48 (0.26)	0.64 (0.35)	16	3.18 (1.58)	-1.09 (0.23)	3.46 (1.44)
8	1.19 (0.49)	-1.14 (0.39)	1.35 (0.41)	17	1.48 (0.69)	-1.54 (0.45)	2.28 (0.67)
9	1.58 (0.55)	-0.5 (0.23)	0.79 (0.39)	18	2.75 (1.25)	-1.19 (0.26)	3.28 (1.18)
19	0.46 (0.31)	0.53 (0.64)	-0.27 (0.25)	20	1.26 (0.47)	-0.13 (0.25)	0.17 (0.32)

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าพารามิเตอร์รายข้อของแบบสอบเรื่องระบบนิเวศ พบว่าข้อสอบที่มีค่าพารามิเตอร์อำนาจจำแนกของแบบสอบ (a) อยู่ในระดับดี สามารถจำแนกความสามารถของผู้สอบได้ดี คือ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50-2.50 มีจำนวนทั้งหมด 13 ข้อ ได้แก่ ข้อสอบข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17 และข้อที่ 20 ค่าพารามิเตอร์ความยากของแบบสอบ (b) พบว่าข้อสอบที่มีค่าความยากของแบบสอบ ที่เหมาะสม คือ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง (-2.50)-2.50 มี

จำนวนทั้งหมด 18 ข้อ ได้แก่ ข้อสอบข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 และข้อที่ 20 แบบสอบฉบับนี้มีข้อสอบที่ค่าพารามิเตอร์การเดาของข้อสอบ (c) ผ่านเกณฑ์ คือ ต้องมีค่าไม่เกิน 0.30 มีจำนวนทั้งหมด 11 ข้อ ได้แก่ ข้อสอบข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 13, 15, 19 และ ข้อที่ 20 โดยมีค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบสอบทั้งฉบับเท่ากับ 8.34 ที่ระดับความสามารถ - 1.2 เหมาะกับผู้เรียนที่มีระดับความสามารถอยู่ในกลุ่มค่อนข้างอ่อน ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบสอบ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อสอบที่มีค่าพารามิเตอร์อำนาจจำแนก (a) อยู่ระหว่าง 0.53-1.58 มีค่าพารามิเตอร์ความยาก (b) อยู่ระหว่าง -1.54-5.88 และมีค่าพารามิเตอร์การเดาของข้อสอบ (c) อยู่ระหว่าง -1.95-3.46 ซึ่งจากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบ พบว่ามีข้อสอบจำนวน 7 ข้อ ที่มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์สอดคล้องกับ Urry (1977) ศิริชัย กาญจนวาสี (2563) และวีรพงษ์ วงษ์รักสันติ (2566) ที่กล่าวว่า ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ (a) มีค่าตั้งแต่ 0.50 - 2.50 ค่าความยากของ ข้อสอบ (b) มีค่าตั้งแต่ -2.50 - 2.50 และค่าโอกาสในการเดาของผู้สอบ (c) มีค่าไม่เกิน 0.30

ค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบสอบเท่ากับ 8.34 ที่ระดับความสามารถ -1.2 แสดงว่าแบบสอบฉบับนี้เหมาะกับผู้เรียนที่มีระดับความสามารถอยู่ในกลุ่มค่อนข้างอ่อน สอดคล้องศิริชัย กาญจนวาสี (2563) ที่กล่าวว่า ค่าสารสนเทศของแบบสอบมีค่าสูงช่วงความสามารถใด ก็จะมีค่าความถูกต้องแม่นยำในการประมาณค่าความสามารถของผู้ตอบในช่วงความสามารถนั้น ๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของน้อย คันชังทอง (2565) พบว่าค่าสารสนเทศของแบบทดสอบมีแนวโน้มสูงขึ้น ณ ระดับความสามารถ (θ) -0.9 ถึง 0.1 โดยมีค่าสูงสุดที่ระดับความสามารถ -0.1 แสดงว่า แบบสอบเหมาะที่จะใช้ทดสอบกับผู้ที่มีความสามารถปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบโดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบสามารถนำข้อสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปจัดเก็บไว้ในคลังข้อสอบ และใช้ในการวัดผลเรื่องระบบนิเวศได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรสร้างแบบสอบที่มีการให้คะแนนมากกว่าสองค่า แล้วนำมาวิเคราะห์ศึกษาค่าฟังก์ชันสารสนเทศของแบบสอบ

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2524). การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา. สำนักพิมพ์จินตทัศน์. กทม. สนิท.

โชติกา ภาชีผล. (2555). คู่มือการออกข้อสอบและการวิเคราะห์ข้อสอบ สำหรับการสอบขึ้น

ทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ กายภาพบำบัด. สภากายภาพบำบัด. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2563). ทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่ (Modern test theory). พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้อย คั่นชั่งทอง. (2565). การพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานวัดการรู้สารสนเทศสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้ทฤษฎีการตอบสนองข้อสอบ.วารสารห้องสมุด (TLA Bulletin). ปีที่ 66 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2565. (ออนไลน์). เข้าถึงได้ที่ <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/tlabulletin/article/view/258493/175910>.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น โดยใช้แบบฝึกทักษะการคำนวณ:

โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม

บุญศิริ ประจันตะเสน*

*ครูโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลังงานยืดหยุ่น โดยใช้แบบฝึกทักษะการคำนวณ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 1 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบฝึกการคำนวณ เรื่อง ส่วนพหุคูณ และพลังงานยืดหยุ่น จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยแบบฝึก 3 ใบ ต่อนักเรียน 1 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสถิติ ค่า t จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : พลังงานยืดหยุ่น, ส่วนพหุคูณ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, แบบฝึกทักษะการคำนวณ

บทนำ

ปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ไม่สามารถประสบความสำเร็จ ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีสาเหตุมาจาก 1) ด้านครูผู้สอน พบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูไม่มีความเหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากมุ่งเน้นสอนเนื้อหาเพื่อให้ครบถ้วนตามมาตรฐาน ตัวชี้วัด มากกว่ากระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ อีกทั้งยังขาดเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลให้ความกระตือรือร้นของผู้เรียนน้อยลง อีกทั้งยังขาดทักษะการคิดทางวิทยาศาสตร์ และทักษะ กระบวนการกลุ่ม ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ล้วนส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 3) ด้านตัวหลักสูตร พบว่า มีบางผลการเรียนรู้ที่มีความเป็นนามธรรมสูง และยากต่อความเข้าใจของผู้เรียน ไม่สร้างความสนใจ อีกทั้งยังไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน (ณัฐวุฒิ จันละมุด, 2554) ชุดกิจกรรมเป็นการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งชุดกิจกรรมนั้นจะเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ โดยชุดกิจกรรมมีความ หลากหลายขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ และรูปแบบของเนื้อหา โดยแบบฝึกการคำนวณเป็น ชุดกิจกรรมรูปแบบ หนึ่งที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในการคำนวณได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยผู้สอนจะสามารถเรียงลำดับความยากง่ายของแบบฝึกได้ตามความเหมาะสมของผู้เรียน (เยาวลักษณ์ ชื่นอารมณ, 2549)

วิชาฟิสิกส์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาที่หลากหลายและความคลุมความเป็นจริงในธรรมชาติ ผลการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียน สามารถอธิบายความเป็นจริงในธรรมชาติ ผ่านกระบวนการวัดและการคำนวณ อีกทั้ง ยังมุ่งสร้างให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้

จากสภาพปัญหา และความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะแก้ปัญหาโดยการสร้างแบบ ฝึกการคำนวณ สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้ไปในทางที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น ของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการคำนวณ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวน 99 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ขอนแก่น ปีการศึกษา 2566 จำนวน 33 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งดำเนินการทดลองโดยมีแบบแผนการทดลองดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
E	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

T1 แทน การทดสอบก่อนเรียน

X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการคำนวณ

T2 แทน การทดสอบหลังเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น จำนวน 1 แผน แผนละ 2 คาบเรียน รวม 100 นาที , แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน เป็นแบบทดสอบอัตนัย แสดงวิธีทำ จำนวน 2 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการคำนวณ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ t-test โดยทดสอบความ แตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

การทดสอบ	ค่าสถิติ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ก่อนเรียน	4.42	1.50	8.41
หลังเรียน	8.16	2.39	

หมายเหตุ: แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคำนวณ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่นมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (8.16) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (4.42) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ($t = 27.56$) ซึ่งแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วย แบบฝึกการคำนวณ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้

อภิปราย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จังหวัดขอนแก่น ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น ด้วยแบบฝึกการคำนวณ พบว่า ก่อนใช้แบบฝึกการคำนวณ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 และหลังจากใช้แบบฝึกการคำนวณ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.16 และ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยมาทดสอบทางสถิติ พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการใช้แบบฝึกการคำนวณ เรื่อง พลังงานยืดหยุ่น ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณตริย์ เหลากมล (2561)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการคำนวณ ครูผู้สอนจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอน การจัดการเรียนรู้เพื่อจะสามารถอธิบายวิธีการเรียนให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

ณัฐวุฒิ จันละมุด.(2554).การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และเจตคติทาง

วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบโดเมนชิป

ปาและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค TGT. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท

การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,

ดร.ณตริย์ เหลากมล.(2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โมเมนตัมและการชน ด้วย

ชุด กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษา มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี.

แบบจำลองทางความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

เรื่อง พันธะเคมี ที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน

กมลลักษณ์ ชมภูพาน*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาแบบจำลองทางความคิดเรื่องพันธะเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน เรื่องพันธะเคมี จำนวน 3 แผน 2) แบบวัดแบบจำลองทางความคิดเรื่อง พันธะเคมีซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิดที่ให้วาดภาพและเขียนบรรยายพร้อมอธิบายเหตุผลประกอบจำนวน 3 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานนักเรียนส่วนใหญ่มีแบบจำลองทางความคิดอยู่ในกลุ่มแบบจำลองทางความคิดที่ไม่เชื่อมโยง (IMM) ในทั้ง 3 แนวคิดย่อย คือเรื่อง การเกิดพันธะโคเวเลนต์ การเกิดพันธะไอออนิก และการเกิดพันธะโลหะ นักเรียนจะใช้ความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ในการอธิบายพันธะเคมี และไม่มีนักเรียนคนใดเลยที่มีแบบจำลองทางความคิดถูกต้อง (CMM) สอดคล้องกับแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ในทั้ง 3 แนวคิดย่อย เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ความคิดในกลุ่มแบบจำลองทางความคิดที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์ (ICMM) นั่นคือแบบจำลองทางความคิดของนักเรียน สอดคล้องกับแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องพันธะเคมี แต่ยังไม่สมบูรณ์ และมีนักเรียนที่มีแบบจำลองทางความคิดถูกต้อง (CMM) เพิ่มมากขึ้นการที่นักเรียนสามารถพัฒนาแบบจำลองทางความคิดได้ใกล้เคียงกับแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์เป็นผลมาจากในระหว่างจัดการเรียนรู้นักเรียนได้สร้างแบบจำลองทางความคิดด้วยตนเอง ประเมินแบบจำลองความคิดที่สร้างขึ้นด้วยกิจกรรมที่ลงมือปฏิบัติจริง รวมไปถึงการใช้สื่อการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงทางเคมี 3 ระดับ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบจำลองและขยายแบบจำลองทำให้นักเรียนมีแบบจำลองทางความคิดที่ถูกต้อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานสามารถพัฒนาแบบจำลองทางความคิดเรื่อง พันธะเคมีได้

คำสำคัญ: แบบจำลองทางความคิด, การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน นักเรียนมัธยมศึกษา
บทนำ

วิชาเคมีเป็นวิชาที่เนื้อหาส่วนใหญ่มีความเป็นนามธรรม เนื่องจากเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับสมบัติของสาร และการเปลี่ยนแปลงของสารทั้งในระดับอะตอม หรือโมเลกุลซึ่งไม่สามารถมองเห็น จึงทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางเคมี นักเคมีมักจะ

อธิบายการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของสารใน 3 ระดับด้วยการกล่าวคือระดับมหภาค (Macroscopic level) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และสังเกตเห็นได้ ระดับจุลภาค (Microscopic level) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแต่ไม่สามารถมองเห็น ได้เนื่องจากจะกล่าวถึงอิเล็กตรอน อะตอม และโมเลกุล และระดับสัญลักษณ์ (Symbolic level) เป็นสิ่งที่ใช้แทนปรากฏการณ์ทางเคมี เพื่อเชื่อมโยงระดับมหภาคกับจุลภาคซึ่งมีอยู่หลายชนิด (ฮามิตะ มูสอ, 2555) เป้าหมายพื้นฐานที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนในวิชาเคมี ก็เพื่อให้นักเรียนสามารถอธิบายและทำความเข้าใจในเนื้อหาวิชาเคมี ทั้ง 3 ระดับ สามารถสื่อความหมายของปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้ เช่นเดียวกับนักวิทยาศาสตร์หรือนักเคมี ที่มักใช้แบบจำลองและสร้างแบบจำลองขึ้นมาเพื่ออธิบายหรือทำนายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางเคมีรวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา และตัดสินใจในประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (ชัยยงค์ ศรีเชียงหา, 2554)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถช่วยแก้ปัญหาในการเรียนของนักเรียน คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน (Model based Learning) ซึ่งการจัดการเรียนรู้นี้สามารถพัฒนาแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนได้ และช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการสร้างแบบจำลองทางความคิด (mental model) โดยที่ครูผู้สอนจะเริ่มต้นจากการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน แล้วนักเรียนสร้างแบบจำลองทางความคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ศึกษา จากนั้นจึงให้นักเรียนแสดงแบบจำลองออกมา (expressed model) ในลักษณะคำพูด รูปภาพ ข้อความ และสัญลักษณ์ หลังจากนั้นครูคอยให้นักเรียนได้ทดสอบและประเมินแบบจำลองที่ตนเองสร้างขึ้น โดยการนำไปทดลองใช้แล้วพิจารณาว่าแบบจำลองที่นักเรียนสร้างขึ้นสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้ดีพอหรือไม่ ถ้าแบบจำลองที่นักเรียนสร้างขึ้นมา ยังไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์หรือไม่เป็นที่ยอมรับในชั้นเรียน นักเรียนจะต้องนำแบบจำลองกลับไปปรับปรุงแก้ไข แต่ถ้าแบบจำลองสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้บางส่วน นักเรียนสามารถนำแบบจำลองไปสร้างเพิ่มเติม หรือไปรวมกับแบบจำลองอื่นเพื่อขยายแนวความคิดให้กว้างขึ้นได้ (ฮามิตะ มูสอ, 2555)

จากความสำคัญของเนื้อหาพันธะเคมี รวมถึงสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้รายวิชาเคมียังเป็นปัญหายู่มาก ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม เรื่องพันธะเคมี ที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนเคมีที่ต้องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเรื่องพันธะเคมีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม เรื่อง พันธะเคมี ที่เรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือ รูปแบบการวิจัยแบบการทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental research) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีกลุ่มเดียวที่มาจากการเลือกแบบเจาะจง การเก็บข้อมูลประกอบด้วยการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ (One group pretest-posttest design)

กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 คน โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น

เครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง, แบบวัดแบบจำลองทางความคิดเรื่องพันธะเคมี ก่อนเรียนและหลังเรียน พันธะเคมี

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดแบบจำลองทางความคิดเรื่องพันธะเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานมาอ่านอย่างละเอียดและวิเคราะห์คำตอบของนักเรียน ทั้งจากรูปที่นักเรียนวาด คำบรรยาย และคำอธิบายประกอบเพื่อพิจารณาแบบจำลองทางความคิดที่นักเรียนแสดงออกมาพร้อมกับจัดกลุ่มแบบจำลองทางความคิดออกเป็น 6 กลุ่ม ตามแบบจำลองทางความคิดของ (Chi and Roscoe, 2002 อ้างถึงใน ณิชธฤต เกื้อทาน, 2557) จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าร้อยละและความถี่ของแบบจำลองทางความคิดแต่ละประเภทพร้อมกับเขียนบรรยายสรุปแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดแบบจำลองทางความคิดเรื่องพันธะเคมีของนักเรียนก่อนเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานแสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 77.1 มีแบบจำลองความคิดอยู่ในกลุ่มแบบจำลองทางความคิดที่ไม่เชื่อมโยง(IMM)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดแบบจำลองทางความคิดเรื่องพันธะเคมีหลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.6 มีแบบจำลองทางความคิดที่ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์ (ICMM) นั่นคือแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนสอดคล้องกับแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ในเรื่องพันธะเคมี แต่ยังไม่สมบูรณ์

อภิปรายผล

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานนั้นนักเรียนได้สร้างแบบจำลองทางความคิดของตนเองก่อนโดยใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ได้พัฒนาการสร้างแบบจำลองทางความคิดเริ่มต้นจากแบบจำลองที่ยังไม่ถูกต้องและค่อยเปลี่ยนเป็นแบบจำลองทางความคิดที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนสุดท้ายกลายเป็นแบบจำลองทางความคิดที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ (ณิชธฤต เกื้อทาน, 2557) ที่ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็น

ฐานสามารถช่วยให้นักเรียนพัฒนาแบบจำลองทางความคิดของตนเองไปสู่แบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นักเรียนควรได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) กับนักเรียนทุกครั้ง หลังการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ควรศึกษาการพัฒนาแบบจำลองทางความคิดของนักเรียนด้วยการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานในเนื้อหาอื่น ระดับชั้นอื่น และบริบทอื่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวาดภาพบางภาพที่นักเรียนวาด ผู้วิจัยกับนักเรียนอาจจะมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ส่งผลต่อการจัดกลุ่มแบบจำลองทางความคิดของนักเรียน จึงควรมีการให้นักเรียนเขียนอธิบายรูปภาพด้วยว่านักเรียนวาดรูปอะไร หรือมีการสัมภาษณ์นักเรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับภาพวาดของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

ชัยยนต์ ศรีเชียงหา. (2554). การพัฒนาแนวคิดเรื่องสมดุลเคมีและเจตคติต่อวิชาเคมีของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิ๋มพร โตสำลี. (2553). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเพิ่มระดับการสืบเสาะหาความรู้

เรื่อง พันธะเคมีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปาณิสรา ไมรอด. 2557. การพัฒนาแบบจำลองทางความคิด เรื่อง การแบ่งเซลล์ ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แบบจำลองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฮามิตะ มูสอ. 2555. การพัฒนาแบบจำลองทางความคิดเรื่อง กรด-เบส ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Coll, B. France, and I. Taylor. 2005 “The role of model/and analogies in science education:Implication from research.” *International Journal of Science Education* 27 (2): 183-198

การพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง การสารพันธุกรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

สุวิทย์ ดิษฐเนตร*

*ครูโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

วิจัยในชั้นเรียนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารพันธุกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน มีกลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ปีการศึกษา 1/2566 จำนวน 13 คน ที่สอนด้วยการเน้นทักษะการสร้างแบบจำลองดีเอ็นเอ และโครโมโซม ทั้งแบบที่พบทั่วไป และแบบที่คิดสร้างสรรค์ขึ้นเอง

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจเรื่อง สารพันธุกรรม มากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผู้เรียนร้อยละ 87.50 อธิบายความสัมพันธ์ของโครโมโซม ดีเอ็นเอ และยีนได้ อยู่ในระดับดีขึ้น ผู้เรียนร้อยละ 84.50 สามารถสร้างชิ้นงานและมีความภูมิใจ ในชิ้นงานของตนเอง อยู่ในระดับดีขึ้น

คำสำคัญ: ชีววิทยา, การสอน, สารพันธุกรรม, ดีเอ็นเอ, โครโมโซม

บทนำ

จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาชีววิทยา 1 ที่ผ่านมาพบว่า เนื้อหาเรื่องสารพันธุกรรม เป็นเนื้อหาที่นักเรียนมีมีโนมติที่มีความคลาดเคลื่อนมากที่สุด นักเรียนจะมีความรู้สึกลำบากเพราะ เนื้อหาที่มีความเป็นนามธรรมสูง การศึกษาเรื่องสารพันธุกรรมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในร่างกาย แม้จะมีการนำวิดีโอ เรื่อง สารพันธุกรรม มาเป็นสื่อให้นักเรียนได้รับชม จัดให้มีการปฏิบัติการ ทดลองในชั้นเรียน และให้นักเรียนลองวาดภาพจำลองสารพันธุกรรมด้วยตนเองแล้ว พบว่ามีนักเรียน ส่วนใหญ่มีความคลาดเคลื่อน ไม่สามารถมีมีโนมติที่ถูกต้อง สร้างความหมาย และอธิบายได้ถูกต้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง สารพันธุกรรม ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐานจะช่วยพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน เรื่อง สารพันธุกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน
2. เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างแบบจำลองสารพันธุกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบจำลองเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเป็นแบบการทดลอง แบบ One-Group Pretest-posttest Design
2. ประชากรและกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย
- 2 ปีการศึกษา 1/2566 จำนวน 13 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สารพันธุกรรม 5 แผน
 - 3.2 แบบทดสอบ เรื่อง สารพันธุกรรม
 - 3.3 แบบวัดความพึงพอใจในการสร้างแบบจำลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล รูปแบบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยคะแนนสอบ เรื่อง สารพันธุกรรม ก่อนและหลังเรียน มาสรุปและอภิปรายผลด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ t-test ในการเปรียบเทียบคะแนนสอบ ก่อนและหลังเรียน เรื่อง สารพันธุกรรม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ด้วย t-test พบว่าคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง สารพันธุกรรม ด้วยการใช้แบบจำลองสารพันธุกรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจเรื่อง สารพันธุกรรม มากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ผู้เรียนร้อยละ 87.50 อธิบายความสัมพันธ์ของ โครโมโซม ดีเอ็นเอ และยีนได้ อยู่ในระดับดีขึ้น ผู้เรียนร้อยละ 84.50 สามารถสร้างชิ้นงานและมีความภูมิใจในชิ้นงานของตนเอง อยู่ในระดับดีขึ้น

อภิปรายผล

การพัฒนาทักษะ และผลสัมฤทธิ์ เรื่อง สารพันธุกรรมของนักเรียน ด้วยการใช้แบบจำลอง สารพันธุกรรมส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น โดยที่ผู้เรียนร้อยละ 87.50 สามารถ อธิบายความสัมพันธ์ของโครโมโซม ดีเอ็นเอ และยีน อยู่ในระดับดีขึ้น ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 70 ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของกับการศึกษาของรัตนภรณ์ ศุภพร และ คณะ (2560) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง ระบบอวัยวะในร่างกาย ด้วยการสอนแบบใช้แบบจำลองเป็นฐาน ซึ่งสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของพรพิมล โพธิ์ไธสง และ พรณวิไล ดอกไม้ (2566) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน เรื่อง เซลล์ และการทำงานของเซลล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจาก ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของธีระภัทร พินิจมนตรี (2561) ที่ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

นำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่นๆในรายวิชาชีววิทยา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในเนื้อหาอื่น ๆ ในรายวิชาชีววิทยาในด้านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงลึกตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

รัตนภรณ์ ศุภพร และ คณะ(2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ระบบอวัยวะในร่างกายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐาน.วารสารศาสตร์ การศึกษาและการพัฒนามนุษย์, 3(2), 62-71.

ธีระภัทร พินิจมนตรี (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

พรพิมล โพธิ์ไธสง และ พรณวิไล ดอกไม้ (2566).การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เซลล์และการทำงานของเซลล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(5), 65-80.

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

ประไพพร โพธิ์เปี้ยสี*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 22 คน โดยใช้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) เรื่อง กระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง อยู่ในระดับมาก และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : สะเต็มศึกษา (STEM Education), ความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์โดยให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางความคิดกระบวนการทางสังคมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่บูรณาการ 4 วิชา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มุ่งเน้นให้นักเรียนนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา ค้นคว้าความคิดสร้างสรรค์และการสร้างชิ้นงาน โดยมีกระบวนการการออกแบบเชิงวิศวกรรม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การระบุปัญหา การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง การวางแผนและพัฒนา การทดสอบและประเมินผล และการนำเสนอผลลัพธ์ (พรทิพย์ ศิริภัทราชัย, 2556) เพื่อแก้ปัญหาตามกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ในการพัฒนากระบวนการ แนวคิดหรือนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างแท้จริง (ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ, 2557) จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ในการพัฒนานักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ของ

โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ให้สามารถสร้างองค์ความรู้ เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงและ
ความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงานซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง
สอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นด้านทักษะอาชีพนวัตกรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education)
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education)

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest Design)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 22 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนทั้งหมดซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education)

เครื่องมือวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา 3) แบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน 4) แบบประเมินการออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 12 คาบ พร้อมประเมินความสามารถของนักเรียนด้วยแบบประเมินการออกแบบและสร้างสรรค์ชิ้นงาน 2) ทดสอบก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาชีววิทยา เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง แบบวัดความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education)

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) โดยการทดสอบค่าที (t – test for Dependent Sample) 2) เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) กับเกณฑ์ที่กำหนดโดยการทดสอบค่าที (One Sample t – test)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 1 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	22	21.23	5.05	7.30*	.00
หลังเรียน	22	28.26	5.32		

2. ผลคะแนนความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาต่อความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า

1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

2) การประเมินการออกแบบและการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนการออกแบบและการสร้างสรรค์ชิ้นงานสูงขึ้นตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยา เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง

คะแนน	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	22	15.03	7.93	9.67*	.00
หลังเรียน	22	24.31	9.37		

3. ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

หลังจากนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่องกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 แสดงผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ความพึงพอใจที่มีต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเห็น	คะแนน เกณฑ์	t	p
1. ด้านกิจกรรม	3.90	0.62	มาก	3.50	3.67*	.00
2. ด้านการประเมินผล	3.77	0.54	มาก	3.50	2.86*	.00
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	3.87	0.67	มาก	3.50	3.12*	.00
รวม	3.87	0.58	มาก	3.50	3.58*	.00

อภิปรายผล

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการสร้างสรรค์ชิ้นงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากแนวคิดสะเต็มศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนนำความรู้จากวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์มาใช้ในการแก้ปัญหาจนนำไปสู่การสร้างสรรค์ชิ้นงาน สอดคล้องกับอภิสิทธิ์ ธงไชย(2556) ที่กล่าวว่า สะเต็มศึกษาเป็นการบูรณาการความรู้ด้าน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ (STEM) เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้ทุกแขนง มาใช้เพื่อแก้ปัญหา ค้นคว้า สร้างสรรค์และพัฒนาสิ่งต่างๆในสถานการณ์โลกปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) มุ่งเน้นนักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ดังนั้นครูมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนิน กิจกรรมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ปัญหาในท้องถิ่น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่นของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. (2556). STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21.

กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศูนย์สะเต็มศึกษาแห่งชาติ. (2557). คู่มือเครือข่ายสะเต็มศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการ

สอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,กระทรวงศึกษาธิการ.

อภิสิทธิ์ ธงไชย. (2556). เทคโนโลยีและวิศวกรรมคืออะไรในสะเต็มศึกษา. สสวท., 42(185), 35-37.

การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุค Disruptive

สมชาย วงศา* กานต์ แก้วนิล**

*, ** ครูโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโลกยุค Disruptive Innovation เป็นประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในรายวิชา วิทยาการคำนวณและการออกแบบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 40 คน โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม จังหวัดขอนแก่น เป็นรูปแบบที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอน โดยใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้น นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน ส่งเสริมทักษะสำคัญจากการเรียน Coding และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนรู้

คำสำคัญ : การเรียนการสอน, Disruptive Innovation, เครือข่ายสังคมออนไลน์

บทนำ

เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยได้มีการจัดการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม ซึ่งมีการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้มีรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนให้ใช้ทักษะการคิดเชิงคำนวณ สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา อย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ

การเขียนโปรแกรมเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 ไม่เพียงแต่เป็นการเพิ่มความสามารถในการสร้างซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ หรือแอปพลิเคชันและเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการใช้งานบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สมาร์ทโฟน และคอมพิวเตอร์ แต่ยังเป็นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนต้องสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถดำเนินไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม สอดคล้องตามแนวคิดของแผนปฏิรูปการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (สำนักเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์แห่งชาติ, 2561)

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นมีการสอนที่หลากหลาย โดยประยุกต์ทักษะต่าง ๆ นำมาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเข้าใจเป็นระบบ การเรียนรู้ในอนาคตจะมีแนวโน้มเป็นการเรียนรู้แบบออนไลน์มากขึ้น ครูมีความสำคัญอย่างมากในการเป็นแบบอย่างให้เด็กมีความรักที่จะเรียนรู้ โดยเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้มาเป็นผู้กำกับดูแลและให้คำปรึกษา (ประหยัด พิมพา, 2561) โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการศึกษาในยุค Disruptive Technology เป็นการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่ควรเน้นย้ำการเรียนการสอนที่ต้องทำให้เกิดทางปัญญาและสามารถวัดผลจากการสังเกตพฤติกรรมได้ (ศุภภัทรวริศรา เกตุสุนทร, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่ได้ขับเคลื่อนการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาการพัฒนา ๖ ด้าน “SIAO SMART⁺ Model” จุดเน้นที่ 5 ด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล โดยการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เหมาะสมตามช่วงวัย ตลอดจนส่งเสริม สนับสนุนครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ทุกระดับ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น, 2567) โดยผู้สอนได้ประยุกต์ใช้ Google Classroom ร่วมกับ CodeCombat ซึ่งเป็นเกมพัฒนาทักษะด้านการเขียน Code ฝึกให้ผู้เล่นมีความรู้ ความเข้าใจในภาษาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุค Disruptive Innovation วิชาวิทยาการคำนวณและการออกแบบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ตามแบบแผนการวิจัย รูปแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest- Posttest Design) (Fitz-Gibbon, 1987)

2. **ประชากรและตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จำนวน 280 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้การประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุค Disruptive Innovation วิชาวิทยาการคำนวณและการออกแบบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 8 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 จัดปฐมนิเทศนักเรียน โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน และทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก แล้วตรวจให้คะแนน

4.2 ดำเนินตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้นวัตกรรมหรือวิธีการในการจัดการเรียนรู้ Game-based Learning (GBL) ซึ่งเป็นวิธีการสอนผ่านเกม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนโดยผสมผสานระหว่างเกมกับเนื้อหาอย่างลงตัว โดยใช้ CodeCombat ซึ่งเป็นเกมที่สามารถเอาชนะได้ด้วยการใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ หรือที่เรียกกันว่า “การโค้ดดิ้ง” ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ภาษายอดนิยม ได้แก่ Python, Javascript และ C++ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการเขียนโค้ดด้วยการออกแบบเกม ผลลัพธ์ให้ผู้เล่นสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตั้งแต่เริ่มต้นแล้วไต่ระดับขึ้นไปจนถึงขั้นที่ผู้เล่นสามารถเขียนโค้ดได้ด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) พบว่ามีการแจกแจงแบบปกติ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วใช้การทดสอบทีแบบกลุ่ม เดียวเทียบกับเกณฑ์ (One-Sample t-test)

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) พบว่ามีการแจกแจงแบบปกติ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วใช้การทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent Samples)

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.98 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.23 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง

การทดสอบ	N	($\bar{X}$)	S.D.	t
ก่อนเรียน	40	17.98	5.47	-20.40
หลังเรียน	40	31.23	2.99	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คะแนนก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.47 และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย เท่ากับ 31.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.99 และได้สถิติทดสอบที เท่ากับ -20.40 จึงสรุปว่าหลังได้รับการเรียน ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน โดยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโลกยุค Disruptive Innovation วิชาวิทยาการคำนวณและการออกแบบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นวิธีการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในการเขียนโปรแกรม ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ฝึกทักษะการเขียนโปรแกรม โดยผ่าน Game-Based Learning เรียนรู้ขณะเล่นและเขียนโค้ดตั้งแต่เริ่มต้นการผจญภัย ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก พร้อมสอนภาษาการเขียนโปรแกรม Python โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ ดังนั้นนักเรียนจึงเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการปฏิบัติเป็นทักษะที่คงทน ซึ่งสอดคล้องกับ ทินกร พันเดช (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนามโนทัศน์เรื่องโมลและสูตรเคมีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมเป็นฐาน โดยมีผลการวิจัยดังนี้ นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้ด้วยเกมเป็นฐาน มีคะแนนมโนทัศน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาวิตรี ผิวงาม (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการเขียนโปรแกรมพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบ Learning by doing ร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการเขียนโปรแกรมพื้นฐานสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนแสดงทักษะการแก้ปัญหาในการเขียนโปรแกรม การคิดอย่างเป็นระบบ ครูควรกระตุ้นนักเรียนให้มีการลำดับขั้นการวางแผนงานและกำหนดเวลาในแต่ละงานให้เหมาะสมกับงาน และให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาในการเขียนโปรแกรม โดยการคิดอย่างเป็นระบบ และมีส่วนประกอบที่สัมพันธ์เชื่อมโยงจากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่ เป็นการคิดอย่างมีเหตุผล เน้นการแก้ปัญหาย่อยๆ อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้เกิดความถูกต้อง แม่นยำ รวดเร็วในองค์รวม

เอกสารอ้างอิง

- ทินกร พันเดช. (2561). การพัฒนานวัตกรรมเรื่องโมเดลและสูตรเคมีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน (Current Thai Studies). วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 7(1), 242-249.
- สาวิตรี ผิวงาม. (2566). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการเขียนโปรแกรมพื้นฐานและทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้รูปแบบ Learning by doing ร่วมกับการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน, 7(1). 32-46.
- สุวิจนา สริตกาย. (2563). การพัฒนาความสามารถในการประยุกต์ใช้โปรแกรม Scratch ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ความท้าทายเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2567). นโยบายการพัฒนาคณาภาพการศึกษา SIAO SMART+ Model. สืบค้นเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2567, จาก <http://www.kksec.go.th/2566/upload/siao-smart-Plus-model.pdf>
- Fitz - Gibbon & Carol, T. (1987). How to Design a Program Evaluation. Newbury Park : Sage.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่องการพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

ประเวศ นามสีฐาน*

*ครูโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่อง การพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรม การสอน ด้วยกระบวนการ 5 STEPs โดยใช้เว็บเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5/1 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 22 คน การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยกึ่งการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design สถิติที่ใช้ในการการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) ค่าร้อยละ(%) ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบที (t-test) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน 2) เว็บไซต์ห้องเรียนออนไลน์บนเครือข่าย google site เรื่องการพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัย 30 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่อง การพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 82.17/81.38 และค่า (E.I.)เท่ากับ 0.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน ที่เรียนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =18.05) มีค่า (S.D.) = 1.47 มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =24.41) มีค่า (S.D.) = 0.81 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีค่า t เท่ากับ 30.92 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียน ด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.46) และมีค่า (S.D.) = 0.63 จัดว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) , การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เว็บเป็นฐาน

บทนำ

ในยุคศตวรรษที่ 21 ระบบการศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริง ดังนั้นการ เรียนรู้จึงต้องเป็นการเรียนรู้ที่เน้นความสำคัญให้ผู้เรียนได้เฝ้าหาความรู้ด้วยตนเองเนื่องจาก

ความรู้ ที่ได้จากการค้นคว้าด้วยตนเองนั้นจะเกิดเป็นความรู้ที่ยั่งยืนได้อีกในอนาคตการพัฒนาดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัย ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม(3R 4C) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพและทักษะด้านสารสนเทศสื่อ และเทคโนโลยี ดิจิทัลโดยเฉพาะทักษะหลัก 6 ประการ คือ 1) การสร้างสรรค์และนวัตกรรม 2)การสื่อสาร3) ความร่วมมือ4) การคิดวิเคราะห์5) การแก้ปัญหา6) การค้นหาประเมินสารสนเทศ และการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ แบบบันได 5 ขั้น 5 STEPs (QSCCS) เพื่อพัฒนาผู้เรียน (Five steps for student development)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวอาจไม่สามารถทำให้ผู้เรียน เข้าใจ และดำเนินการจัดทำโครงงานคอมพิวเตอร์ได้ นักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการ ตามกระบวนการของโครงงานคอมพิวเตอร์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้คุณลักษณะของสื่อหลายมิติ ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง อันเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และจากระบบเครือข่ายสารสนเทศที่ครอบคลุมไป ทั่วโลกส่งผลให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับบุคคลอื่น ๆ สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ทุกที่ ทุกเวลาในรูปแบบออนไลน์อีกด้วย (ไพศาล เอกวัฒน์, 2550) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคอมพิวเตอร์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตทั้งทางตรง และทางอ้อมโดยผู้เรียนต้องมีความรู้พื้นฐานที่สำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานและประยุกต์ใช้ความรู้ในอนาคต หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องได้โดยจะเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการลงมือปฏิบัติ ด้วยตัวของผู้เรียนเอง

ผู้วิจัยจึงเห็นประโยชน์ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชา ง32281 การออกแบบและเทคโนโลยี 2 เรื่องการพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ โดยใช้เว็บเป็นฐาน ซึ่งนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ จะเน้นทักษะการพัฒนาโครงงานและสร้างงานบน Google Apps for Education และด้วยกระบวนการ 5 STEPs เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองได้ฝึกทักษะ การลงมือ ปฏิบัติจริงและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนานักเรียน สู่ทักษะในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนจากการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอน ด้วยกระบวนการ 5 STEPs โดยใช้เว็บเป็นฐาน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1) รูปแบบการวิจัยที่ใช้ในการทดลองขั้นต้น(Pro-Experimental Design) มีรูปแบบการทดลองเป็นกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 จำนวน 22 คน 3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แผนการจัดการเรียนการสอน เว็บไซต์ที่ออกแบบให้ตรงกับเนื้อหาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยหาประสิทธิภาพของการใช้แผน ทำการทดสอบก่อนเรียน นำเว็บไซต์ที่ใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เว็บเป็นฐาน ทำแบบทดสอบหลังเรียน นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของแผน ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และค่าดัชนีประสิทธิผลของเว็บบนเครือข่าย (E.I) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test การวิเคราะห์หาค่าความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) ด้วยการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการหาประสิทธิภาพ (E1/E2) และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) จำนวน 4 รอบ พบว่า 1) การทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งมีค่า (E1/E2) เท่ากับ 81.94/82.22 และมีค่า (E.I.) เท่ากับ 0.60 2) การทดลองแบบกลุ่มเล็กมีค่า (E1/E2) เท่ากับ 82.04/83.33 และมีค่า(E.I.)เท่ากับ 0.64 3) การทดลองแบบกลุ่มเล็ก มีค่า (E1/E2) เท่ากับ 82.87/82.27 และมีค่า (E.I.) เท่ากับ 0.60 4) ทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายด้วยแผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่อง การพัฒนาโครงงานคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 82.17/81.38 และค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) เท่ากับ 0.53 ซึ่งการทดสอบทั้ง 4 รอบ มีค่าสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ไว้ 2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียน พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =18.05) มีค่า (S.D.) =1.47 มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ =24.41) มีค่า (S.D.) = 0.81 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีค่า t เท่ากับ 30.92 3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอน พบว่าในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.46) และมีค่า (S.D.) = 0.63 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

แผนการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน เรื่อง การพัฒนาโครงงาน คอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าประสิทธิภาพ E1/ E2 เท่ากับ 82.17/81.38 และค่า(E.I.) เท่ากับ 0.53 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 มีค่า t เท่ากับ 30.92 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรมการสอน ด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.46) และมีค่า (S.D.) = 0.63 สอดคล้องกับแนวคิดของ ลัดดา ภูเกียรติ(2544) และ พจนา ทรัพย์สมาน(2549) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีความเชื่อมั่น ในศักยภาพการเรียนรู้ ของตัวเองจึงทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิดอย่างอิสระ และสอดคล้อง กับ กรรณก แป้นศรี, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ชำนาญ เขาวงกตพิงศ์. (2023). ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการ จัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะที่มีต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกรอบความคิดเติบโต ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนหลัง เรียน เรื่อง ดาวฤกษ์และระบบสุริยะ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ มนัสนันท์ วิทาร์รุ่งเรืองศรี. (2564) ได้วิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับชั้นเรียน ออนไลน์ (Google Classroom) เรื่อง หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต เพื่อ พัฒนาการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนน เฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต คิดเป็น ร้อยละ 77 ($X = 23$, S.D. = 1.54) ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูผู้สอนควรมีการติดตามพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ที่เรียนด้วยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) เพิ่มมากขึ้นตามขั้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับ นักเรียนได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรูปแบบ อื่นๆ และควรมีการศึกษาโดยกระบวนการ 5 STEPs (QSCCS) โดยใช้เว็บเป็นฐาน ใน เนื้อหาเรื่องอื่น ๆ หรือระดับชั้นอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก แป้นศรี, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์, ชำนาญ เขาวงกิตพิงศ์. (2023). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) กับกรอบความคิดเติบโต เรื่องดาวฤกษ์และระบบสุริยะที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกรอบความคิดเติบโต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร.
- พจนา ทรัพย์สมาน. (2549). การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนแสวงหาและค้นพบความรู้ ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัสนันท์ วิทยารุ่งเรืองศรี. (2564).การจัดการเรียนรู้แบบบันได 5 ขั้นร่วมกับชั้นเรียนออนไลน์ (Google Classroom) เรื่อง หน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์ศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2544). โครงการเพื่อการเรียนรู้หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

อรัญญา ไพรสว่าง*

*ครูโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม จำนวน 40 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง เบื้องต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) จำนวน 4 แผนและโปรแกรม Scratch 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา และแบบสำรวจความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) และสื่อการเรียนรู้ 2) ผลการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการคิดแก้ปัญหาเฉลี่ยทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 33.70 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.25 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความพึงพอใจในระดับมาก จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่องการแก้ปัญหาด้วย Scratch สามารถส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ทำให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาได้เป็นขั้นตอน วางแผนการแก้ปัญหาได้ ลงมือปฏิบัติการแก้ปัญหาและตรวจสอบผลด้วยตนเองและหลังการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ โปรแกรม Scratch การจัดการเรียนรู้แบบ Think-Pair-Share การคิดแก้ปัญหา

บทนำ

ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทอย่างมากในชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทั้งด้านการใช้ชีวิตการทำงาน การสื่อสาร การคมนาคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีพุทธศักราช 2561 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 จึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตร

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปสู่หลักสูตรวิทยาการคำนวณที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และมีทักษะการคิดเชิงคำนวณ จึงได้บัญญัติรายวิชาวิทยาการคำนวณ (Computing science)

รายวิชาวิทยาการคำนวณ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นรายวิชาที่ศึกษาแนวคิดเชิงคำนวณ การแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดเชิงคำนวณ การเขียนโปรแกรมที่มีการใช้ตรรกะ ฟังก์ชันองค์ประกอบ และหลักการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสื่อสาร

กิจกรรมการสอนแบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) เป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ Think หมายถึง การท้าทายให้นักเรียนได้คิดและไตร่ตรอง Pair หมายถึง การจัดให้นักเรียนจับคู่กันเป็นคู่ ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน Share หมายถึง สรุปผลหาคำตอบร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ผู้วิจัยจึงนำเทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) มาพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre-experimental Design)
2. ประชากรและตัวอย่าง : ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/11 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) จำนวน 4 แผนและโปรแกรม Scratch 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา และแบบสำรวจความพึงพอใจ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) จำนวน 4 แผน ทั้งหมด 4 ชั่วโมง และ 3) นักเรียนประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยแบบสำรวจความพึงพอใจหลังเรียนเสร็จ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t-test โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistics Package for Social Sciences)

ผลการวิจัย :

1) ผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) และสื่อการเรียนรู้ 2) ผลการส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการคิดแก้ปัญหาเฉลี่ยทั้ง 4 แผนการจัดการเรียนรู้ เท่ากับ 33.70 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 84.25 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมีความพึงพอใจในระดับมาก จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่องการแก้ปัญหาด้วย Scratch สามารถส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ทำให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาได้เป็นขั้นตอน วางแผนการแก้ปัญหาได้ ลงมือปฏิบัติการแก้ปัญหาและตรวจสอบผลด้วยตนเองและหลังการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้วนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

การคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในแต่ละแผนการเรียนรู้สูงขึ้นตามลำดับจากแผนที่ 1 ถึงแผนที่ 4 ดังนี้ ค่าเฉลี่ย ของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 อยู่ในระดับพอใช้ ($\bar{X}=1.36$, S.D.=0.64) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=1.52$, S.D.=0.57) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=1.76$, S.D.=0.59) และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.00$, S.D.=0.45)

ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา เรื่อง การแก้ปัญหาด้วย Scratch สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม แบ่งความพึงพอใจออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1)ด้านผู้เรียน 2)ด้านผู้สอน 3)ด้านเนื้อหา 4)ด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair share) และ5)ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่านักเรียนเห็นด้วยในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think pair share) อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับหนึ่ง

รองลงมานักเรียนเห็นด้วยในด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และนักเรียนเห็นด้วยในด้านผู้สอน ด้านเนื้อหา และด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมากตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

เป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม Scratch ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ Think-Pair-Share ที่ส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนในขอบข่ายเนื้อหาหรือรายวิชาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กฤษดา สกุลนุ่ม. (2562). การพัฒนาทักษะการใช้โปรแกรม Scratch ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน. เข้าถึงได้จาก :

http://www.thaischool.in.th/_files_school/75100216/document/75100216_0_20200311-142550.pdf (วันที่สืบค้นข้อมูล :15 มีนาคม 2564)

สุบรรณ ตั้งศรีเสรี. (2556). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบค้นพบจากการชี้แนะร่วมกับเทคนิคTHINK-PAIR-SHARE ที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารแลความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.

การสร้างสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน่วยของสิ่งมีชีวิต

เรื่อง โครงสร้างของเซลล์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

นางสาวปิยนุช คำเหลา

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ - สถานศึกษา โรงเรียนเหล่าใหญ่หน้าข้าวิทยาาคม

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) เพื่อสร้างสื่อและหาประสิทธิภาพของสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ Predict–Observe–Explain (POE) เสริมด้วยเทคนิคการสอนโดยใช้เกม “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง โครงสร้างของเซลล์ และแบบประเมินความพึงพอใจ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อ พบว่ามีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.80/90.95 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลประเมินความพึงพอใจในแต่ละด้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนและครูมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ตามล่าหาสมบัติเชลล์, หน่วยของสิ่งมีชีวิต, โครงสร้างของเซลล์, รายวิชาวิทยาศาสตร์

บทนำ

การศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้คนไทยได้สามารถสร้างความคิด เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและประเทศชาติ

วิทยาศาสตร์นอกเหนือจะเป็นพื้นฐานองค์ความรู้ที่สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ยังต่อยอดให้มนุษย์สามารถพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล การวิเคราะห์เบื้องต้น การวิจารณ์ มีทักษะในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างสื่อเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา วิทยาศาสตร์ โดยผ่านการจัดการเรียนรู้ Predict–Observe–Explain (POE) เสริมด้วยเทคนิคการสอนโดยใช้เกม คือ เกม “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” เพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างสื่อและหาประสิทธิภาพของสื่อ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ Predict–Observe–Explain (POE) เสริมด้วยเทคนิคการสอนโดยใช้เกม “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” ในรายวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง โครงสร้างของเซลล์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเชลล์”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นรูปแบบการวิจัยการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนทดลองและหลังการทดลอง (One – Group Pretest Posttest Design) โดยมีรายละเอียดในการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเหล่าใหญ่ฯ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย จำนวน 84 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 20 ข้อ เกม “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” และแบบประเมินความพึงพอใจ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง โครงสร้างของเซลล์ จำนวน 20 ข้อ เพื่อช่วยในการวัดผลประเมินผล เก็บรวบรวมผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ทำการประเมินความพึงพอใจ ซึ่งใช้เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert โดยกำหนดค่าระดับของแบบประเมิน 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยทำการทดสอบ t-test Dependent เป็นต้น

ผลการวิจัย

จากการวิจัยการสร้างสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเชลล์” มีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อ เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเชลล์”

แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบหลังเรียน			ประสิทธิภาพ
คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E1	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	E2	E1/E2
20	16.56	82.80	20	18.19	90.95	82.80/90.95

จากตารางที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเซลล์” มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.80/90.95 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

ตารางที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังเรียน โดยทำการทดสอบ t-test Dependent

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	16	3.56	1.67	44.59	.00
หลังเรียน	16	18.50	1.51		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเซลล์” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อ “ตามล่าหาสมบัติเซลล์” จากนักเรียนและครู จำนวน 28 คน พบว่า นักเรียนและครูมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพสื่อ พบว่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ผลประเมินความพึงพอใจในแต่ละด้านที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนและครูมีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างสื่อ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียนแต่ละรายวิชาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรเพิ่มเนื้อหาและสร้างแบบทดสอบในระบบออนไลน์ในรูปแบบอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้ได้มากที่สุด

2. ผู้เรียนบางรายอาจไม่มีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องจัดเตรียมเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

สมจิต จันทรฉาย. (2557). การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน. นครปฐม : คณะครู
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

**การพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
(Cooperative Learning) วิชา ภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม**

จิราดา ดารารัตน์ฉาย บุตรราช*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 25 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ คือ แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 19 แผน 2) เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบทดสอบย่อย 3) เครื่องมือวัดประสิทธิผลการปฏิบัติการ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัย พบว่า ประเด็นพิจารณาที่ 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ มากที่สุด ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.60133$) คิดเป็นร้อยละ(%) 93.00 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากทำแบบทดสอบปรนัย 30 ข้อ เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ มาก ($\mu = 3.25$, $\sigma = 0.5951$) คิดเป็นร้อยละ(%) 81.25 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชา ภูมิศาสตร์ มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ มากที่สุด ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.58515$) คิดเป็นร้อยละ(%) 94.00

คำสำคัญ : พฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, วิชาภูมิศาสตร์

บทนำ

การทำงานเป็นกลุ่มถือเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการทำงานในโลกปัจจุบันมักเกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย การทำงานเป็นกลุ่มไม่ได้เป็นเพียงการแบ่งงานให้สำเร็จจุลวง แต่ยังเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และทักษะที่หลากหลายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งทักษะเหล่านี้สำคัญต่อทั้งชีวิตการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จูฑามาต กุลติลก, (2556) กล่าวว่า ในบริบทของประเทศไทย การทำงานเป็นกลุ่มเป็นหนึ่งในวิธีการเรียนการสอนที่มีการส่งเสริมในระบบการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน การทำงานเป็นกลุ่มช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการทำงานในอนาคต

วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่ ซึ่งต้องการการทำงานร่วมกันในลักษณะของการวิเคราะห์ การอภิปราย และการแก้ไขปัญหา นักเรียนจะได้ฝึกฝนทักษะในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยเน้นให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในรายวิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งทักษะทางวิชาการและทักษะทางสังคมในการทำงานร่วมกัน ซึ่งคาดว่าจะการพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) เพื่อศึกษาผลกระทบของการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ สุวิมล ว่องวานิช, (2558) มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 25 คน

เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาภูมิศาสตร์ รูปแบบการสอนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) จำนวน 19 แผน ใช้เวลาสอนทั้งหมด 40 ชั่วโมง

2) เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนแบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบย่อยท้ายกิจกรรม

3) เครื่องมือวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นข้อสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัยจำนวน 2 ข้อ

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำเครื่องมือดังกล่าว และนำเสนอต่อผู้บริหารในการตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (ค่า IOC) นำข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.23 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 - 0.85 จำนวน 30 ข้อ มาใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน คือ 1) ปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ 2) แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มจำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ในแต่ละกลุ่มจะมีระดับ เก่ง ปานกลาง และอ่อน 3) ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน การเขียน วิพากษ์วิจารณ์จากผู้เรียน แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มมาวิเคราะห์ ที่ความและสรุป พบว่า ข้อมูลมีความเที่ยงตรงเท่ากับ 1.00 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (σ) ดังนี้

ประเด็นพิจารณาตามวัตถุประสงค์	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย μ	ร้อยละ %	ส่วน เบี่ยงเบน σ	เกณฑ์ ประเมิน
1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน	3.72	93	0.60133	มากที่สุด
2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	3.25	81.25	0.5951	มาก
3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชา ภูมิศาสตร์	3.76	94	0.58515	มากที่สุด
รวม	3.57	89.41	0.6612	มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงค่าพารามิเตอร์จากประเด็นพิจารณาตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 พบว่า ประเด็นพิจารณาที่ 1) ผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ มากที่สุด ($\mu = 3.72$, $\sigma = 0.60133$) คิดเป็นร้อยละ(%) 93.00 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังจากทำแบบทดสอบปรนัย 30 ข้อ เกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ มาก ($\mu = 3.25$, $\sigma = 0.5951$) คิดเป็นร้อยละ(%) 81.25 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชา ภูมิศาสตร์ มีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับ มากที่สุด ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.58515$) คิดเป็นร้อยละ(%) 94.00

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) รายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน สามารถให้คำแนะนำและพึ่งพาอาศัยกัน ส่งผลให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จไปด้วยกัน 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ(%) 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ(%) 70 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลรักษ์ ศรีเจริญ (2563) พบว่า การทำงานกลุ่มในวิชาสังคมศึกษาช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนและเพิ่มผลการเรียน โดยนักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นในหัวข้อที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสังคม และ 3) นักเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุณข ศรีประภา (2563) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการทำงานกลุ่ม เนื่องจากการทำงานกลุ่มช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น และทำให้นักเรียนรู้สึกมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนมากขึ้น นักเรียนยังให้ความเห็นว่าการเรียนรู้แบบกลุ่มช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มเพื่อน

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน สามารถให้คำแนะนำและฟังพาดูอาศัยกันได้ ส่งผลให้งานกลุ่มประสบความสำเร็จ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภูมิศาสตร์ดีขึ้นและยังพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบร่วมมือในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1) ครูผู้สอนควรศึกษาวิธีการ และขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างละเอียด จะช่วยลดปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน 2) ครูผู้สอนต้องกระตุ้นนักเรียนกลุ่มอ่อนด้วยจิตวิทยาเชิงบวกตามความถนัด เพื่อไม่ให้นักเรียนกลุ่มนี้รู้สึกไร้คุณค่าในการช่วยงานกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นด้วย

เอกสารอ้างอิง

จุฬามาศ กุลติลก. (2556). การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม: ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมลรักษ์ ศรีเจริญ (2563). ผลของการทำงานกลุ่มต่อการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ม.3 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณข ศรีประภา (2563). การวิจัยเชิงสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้การทำงานกลุ่มในวิชาภูมิศาสตร์: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การพัฒนาทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา

ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

วนิดา แสงภักดี*

*ครูโรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนทักษะชีวิตร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 คน ค่าเฉลี่ยผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะชีวิต ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดทักษะชีวิตเท่ากับ 120.13 จากคะแนนเต็ม 144 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 83.42 ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก และนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไว้คือ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวน นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคม ออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 30.88 จากคะแนน เต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.19 และนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ทักษะชีวิต, สื่อสังคมออนไลน์

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) มีนโยบายและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถและทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร และมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงและท้าทาย ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิดและการตัดสินใจที่เหมาะสม จึงจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข

ทักษะชีวิต เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา และปรับตัวให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้อง สามารถจัดการกับปัญหา ความต้องการ และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสังคมที่ดี (กรมวิชาการ, 2543) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดทักษะชีวิต เป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการพัฒนาทางด้านความรู้สึกรู้จักคิด ให้รู้จักสร้างสัมพันธ์อันดีงาม รู้จักจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมมากในปัจจุบัน ทิศนา ขมมณี (2559) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย นอกจากนี้การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอันจะส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ครูสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนานักเรียนให้ก้าวทันโลกในยุคที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของตนเอง มีทักษะชีวิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนทักษะชีวิตร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคม รายวิชา ส 23102 สังคมศึกษา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยกำหนดให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ PAOR
2. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเหล่าใหญ่นาข้าววิทยาคมที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 16 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำแนกได้ 3 ประเภทดังนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อ

สังคมออนไลน์ รายวิชา ส 23101 สังคมศึกษา จำนวน 9 แผน เวลา 18 ชั่วโมง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบวัดทักษะชีวิตท้ายวงจร และแบบทดสอบท้ายวงจร 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แบบวัดทักษะชีวิต,แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย 2) ปฐมนิเทศผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 3) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย สังเกตการณ์และรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติ 4) เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการในแต่ละวงจรรวบรวมข้อมูลที่ได้มาสะท้อนผลปฏิบัติและวิเคราะห์ผลนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้ในวงจรต่อไป 5) นักเรียนทำแบบวัดทักษะชีวิตและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติและสรุปผลการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกผลหลังจากการจัดการเรียนรู้แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงและวิเคราะห์หาปัญหาและอุปสรรคและปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้วงจรต่อไป 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย จากแบบวัดทักษะชีวิตท้ายวงจร แบบทดสอบท้ายวงจร แบบวัดทักษะชีวิตและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัย

1. ทักษะชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดทักษะชีวิตเท่ากับ 120.13 จากคะแนนเต็ม 144 คะแนน คิดเป็น ร้อยละ 83.42 ภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก และนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวน นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 30.88 จากคะแนน เต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 77.19 และนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และมีจำนวนนักเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

อภิปรายผล

1. การพัฒนาทักษะชีวิต จากแบบวัดทักษะชีวิตของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะชีวิตเฉลี่ย 120.13 มีภาพรวมอยู่ในระดับ ดีมาก โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 93.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ มณฑนา บรรพสุทธิ (2553) ได้ทำวิจัยว่า

พบว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตโดยการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 30.88 คิดเป็นร้อยละ 77.19 และนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องจิตต์ไศภิน บุญเชิด และวาสนา กิริติจำเริญ (2562) ได้ทำการวิจัย พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 นักเรียนมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ควรคำนึงถึงเวลาเป็นสำคัญในการออกแบบกิจกรรม และการมอบหมายภาระงานควรคำนึงถึงความพร้อมในด้านอุปกรณ์การทำงานของนักเรียน เพราะหากเป็นภาระงานที่นักเรียนใช้เวลาในการทำงานเกินไป อาจทำให้มีเวลาในการพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ลดลง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ สามารถนำไปใช้แก้ไข ปัญหาอื่น ๆ ได้เช่น การพัฒนาทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ และภาวะผู้นำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2543). แนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (ชั้นปี ที่ 10-12). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิตต์ไศภิน บุญเชิดและวาสนา กิริติจำเริญ. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา และความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.ปีที่ 14 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2563).
- ทิตินา แคมมณี . (2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปนัดดา นกแก้ว.(2562) .ทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.ปีที่ 13 ฉบับที่ 4 (ตุลาคม – ธันวาคม 2562).

มณฑนา บรรพสุทธี. (2553). “การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน”. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม.ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ปีการศึกษา 2553 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2553).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Barrows,S.H. & Tamblyn, P.M. (1980). **Problem – Base Learning: An Approach to Medical Education.** New York: Springer Publishing.

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละครตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ว่าที่ร้อยเอกกฤตชัย ชุมแสง*

*ครูโรงเรียนนครขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้พิพิธภัณฑสถานเป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละครตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส31104 เป็นการวิจัยรูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 8 โรงเรียนนครขอนแก่นที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 35 คน ได้มาจากการสุ่มสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน 2) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์จากผลงานละคร และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.78/S.D.=0.66$) และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 28 คน จากนักเรียนทั้งหมด 35 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 32.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.19 ($S.D.=3.44$)

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์ พิพิธภัณฑสถาน กระบวนการละคร การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

บทนำ

การก้าวเข้าสู่ยุคการศึกษา 4.0 ทำให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่หลากหลายศาสตร์มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนในยุค 4.0 ต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ หลักสูตรการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าที่จะคิดนอกกรอบ หรือต่อยอดจากตำราเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560: 2-3) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นข้อกำหนดหนึ่งที่ผู้เรียนจะต้องมีอยู่ในตัวสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (กมล โพธิเย็น, 2562: 10-11)

เมื่อมองความมุ่งหวังในการจัดการศึกษาระดับชาติที่จะต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยจัดหลักสูตรให้ผู้เรียนกล้าที่จะคิดนอกกรอบหรือต่อยอดจากตำราเรียน ดังที่กล่าวข้างต้น แล้วหันมาพิจารณาที่สถานศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนในปัจจุบัน ยังคงห่างไกลจากการเข้าสู่ยุคการศึกษา 4.0 เช่น การสอนที่เน้นท่องจำมากกว่าการลงมือปฏิบัติ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์และการเชื่อมโยงความรู้ ครูจึงควรส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเก็บความจำในระยะยาว ทำให้ผล

การเรียนรู้ยังคงอยู่ได้ในปริมาณที่มากกว่า และคงทนกว่ากระบวนการเรียนรู้แบบบรรยาย ซึ่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ จะทำให้ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 90 (กนก จันทร์ทอง, 2560: 231-232)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทั้งยังเสริมสร้างทักษะการมีส่วนร่วมของพลเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ชุมชน และสถานศึกษา (Rock, 2022: 235) ซึ่งการใช้แหล่งเรียนรู้ที่เป็นพิพิธภัณฑ์จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ที่คงทนผ่านกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมละคร เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วย การทบทวนสิ่งที่สังเกต ประสบการณ์จากความรู้สึนึกคิดของตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้โดยการทดลองและจากประสบการณ์ (Ruso and Topdal, 2014: 629) การใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละครจะเป็นการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ที่ลดทอนเนื้อหาในหนังสือ แต่เพิ่มความรู้จากแหล่งเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิดเชื่อมโยงจากสิ่งที่เรียนรู้ใกล้ตัว และเกิดความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงนำมาใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละครตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส31104 จากการใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ ร่วมกับการใช้กระบวนการละครตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยรูปแบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (One-Shot Case Study)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 1-8 จำนวน 315 คน และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้องที่ 8 โรงเรียนนครขอนแก่น ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 35 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ส31104 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ จำนวน 5 แผน 2) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์จากผลงานละคร ที่ประเมินโดยผู้สอน ผู้เรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยรายการประเมินตามกระบวนการสร้างสรรค์บทละครและการนำเสนอผลงานละคร จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ คิดริเริ่ม คิดคล่อง คิดยืดหยุ่น และคิดละเอียดลออ และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการประเมินความคิดสร้างสรรค์จากผลงานละคร ซึ่งประเมินแบบมีส่วนร่วมจาก 3 ภาคส่วน ได้แก่ ครูผู้สอน

ผู้เรียน และผู้ทรงคุณวุฒิ และประเมินหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องการสร้างองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังนี้

1) ความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์จากแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์จากผลงานละคร และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์จากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีเกณฑ์การผ่านร้อยละ 80

ผลการวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.78/S.D.=0.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการนำเสนอองค์ความรู้ได้ครบถ้วน น่าสนใจ ($\bar{X}=4.26/S.D.=0.74$) รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์และนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ละคร ($\bar{X}=4.06/S.D.=0.80$) และด้านการร่วมกันสังเคราะห์ข้อมูลจนไปสู่ข้อสรุปในการสร้างสรรค์ละคร ($\bar{X}=3.94/S.D.=0.73$) ตามลำดับ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 28 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 35 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 32.08 คะแนน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.19 (S.D.=3.44)

อภิปรายผล

1. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน อยู่ในระดับดี ทั้งนี้เกิดจากการที่นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจากพิพิธภัณฑ์ จากนั้นนำมาประกอบสร้างเป็นละคร ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ที่เป็นลักษณะความคิดนอกกรอบ คือ ความคิดหลายทิศทาง ซึ่งความคิดลักษณะนี้จะนำไปสู่การคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ นั่นคือบทละครและการแสดง สอดคล้องกับ ไพบุลย์ โสภณสุภาพ (2558: 115-116) ที่กล่าวว่า การใช้เทคนิคการแสดงละคร สามารถสร้างการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้ลงมือและเห็นสิ่งที่ตนเองปฏิบัติ และสอดคล้องกับ กฤตชัย ชุมแสง และอัมภาวุฒิ ศรีพน (2565: 162) ที่พบว่า การบูรณาการแหล่งเรียนรู้กับศาสตร์การละคร เหมาะที่จะนำมาใช้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาและเกิดความคิดสร้างสรรค์

2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 จำนวน 28 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 35 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกับกระบวนการละคร มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นหาความรู้ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ ลักษณะ (2559: 156) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ส่งเสริมผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ และด้านทักษะกระบวนการ และสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ครูควรพิจารณาปรับใช้วิธีการนี้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย และครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจการใช้พิพิธภัณฑ์เป็นแหล่งเรียนรู้ รวมถึงการใช้กระบวนการละครซึ่งเป็นการบูรณาการด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์ ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ครูควรศึกษาเปรียบเทียบการสอนดังกล่าวกับการสอนแบบอื่น ๆ ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และครูผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจในองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ เพื่อการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทร์ทอง. (2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 28(2), 227-241.
- กฤตชัย ชุมแสง และอัมภาวุฒิ ศรีทน. (2565). ดงพระยาไฟ มหาวนาสถานเชื่อมอีสานพัฒนา : การสร้างสรรค์ละครประวัติศาสตร์บูรณาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 14(1), 162-184.
- กิตติศักดิ์ ลักษณะนา. (2559). การพัฒนาการคิดทางประวัติศาสตร์: การคิดเกี่ยวกับความสำคัญทางประวัติศาสตร์. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 12(2), 137-158.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย 4.0 เพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Rock, A. E. (2022). Bringing geography to the community: community-based learning and the geography classroom. GeoJournal, 87(2), 235-247.

การพัฒนาค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านการใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมร่วมกับเทคนิค
เพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share): กรณีศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษา 3 (ส32101)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 โรงเรียนน้ำพองศึกษา

ณัฐพนธ์ โสใหญ่*

*ครูโรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากการใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อศึกษาความคงทนของค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากการใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวน 367 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/10 จำนวน 36 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ซึ่งสุ่มจากการจับฉลากโดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 7 แผน 2) แบบวัดค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 21 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการกระจำจ่านิยม 7 ขั้น ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share)หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รวมทั้งผู้เรียนมีความคงทนของค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสูงขึ้นวัดหลังจากผ่านการจัดการเรียนรู้ไปแล้ว 2 สัปดาห์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: ค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ, กระบวนการกระจำจ่านิยม, Think-Pair-Share
บทนำ

ในโลกปัจจุบันที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจ เทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางกลับกันจำนวนและคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติก็แปรผกผัน (คณะที่ปรึกษาของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ด้านความมั่นคงภายในและระหว่างประเทศ. 2565) รวมถึงปัญหาในระดับโรงเรียนที่ผู้วิจัยเห็นถึงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีต่อทรัพยากรในสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกในเชิงลบต่อการใช้ทรัพยากรภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้เรื่องทรัพยากรและตระหนักถึงความสำคัญรวมทั้งต้องการที่จะอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่าควรพัฒนาให้ถึงระดับ “ค่านิยม” เนื่องจากค่านิยมมีบทบาทและมีความสำคัญอย่างมากที่ช่วยในการพัฒนาคน เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดความคิด ความรู้สึก และการกระทำของแต่ละบุคคล เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลยึดถือจนพัฒนาให้เกิดเป็นพฤติกรรมทั้งในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ (นาตยา ปิลาณนันทน์, 2531) ผู้วิจัยพัฒนาค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับแนวคิด Think-Pair-Share เนื่องจากกระบวนการกระจำค่านิยมนั้นเป็นกระบวนการ ในการปลูกฝังจริยธรรมผ่านการตั้งคำถามจนทำให้เกิดเป็นความเชื่อ หรือพฤติกรรมที่ดีที่ผู้เรียนยึดถือ (Raths Louis E., 1966) โดยจัดการเรียนรู้ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ที่เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่จัดผู้เรียนให้ได้เรียนรู้กระบวนการรวมพลังทำงานเป็นทีมหรือกระบวนการกลุ่ม ผู้เรียนจะได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิด ทศนคติและค่านิยมซึ่งกันและกัน (Campbell. 1966)

ผู้วิจัยเห็นว่าค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องปลูกฝังให้กับผู้เรียนเพื่อสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและร่วมเป็นพลเมืองของโลกผ่านการเรียนรู้จากกระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันจะสร้างผู้เรียนให้เกิดค่านิยมที่ติดตัวไปพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนเพื่อสังคมของวันนี้และอนาคตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากการใช้กระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อศึกษาความคงทนของค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากการใช้กระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share)

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1) ทดสอบก่อนเรียนในการสำรวจค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (Pretest) โดยใช้เครื่องมือแบบวัดค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- 2) ชี้แจงกระบวนการกระจำค่านิยมรวมทั้งเทคนิคเพื่อนคู่คิด Think pair share
- 3) ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้กระบวนการกระจำค่านิยมรวมทั้งเทคนิคเพื่อนคู่คิด Think pair share ตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 7 แผน จำนวน 7 คาบ คาบละ 50 นาที
- 4) หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอีกครั้งหลังเรียน (Posttest) โดยใช้ชุดคำถามเดิมกับแบบทดสอบก่อนเรียน

5) ศึกษาความคงทนของค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการทดสอบอีกครั้ง หลังจากเรียนผ่านไปแล้ว 2 สัปดาห์ โดยใช้ชุดคำถามเดิม

6) ตรวจสอบผลจากแบบวัดค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อที่จะสามารถตอบสนองมาตรฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติ t-test for dependent samples

จำนวน นักเรียน	N	คะแนน เต็ม	X	S.D.	Statistic	df	sig
ก่อนเรียน	36	21	12.53	2.22	-10.2	35.0	< .001
หลังเรียน	36	21	14.50	1.93			

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.53 และหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ 7 คาบเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 14.50 ดังนั้นผู้เรียนมีค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตาราง 2 ตารางความคงทนของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้สถิติ Repeated measure ANOVA

การเปรียบเทียบความ คงทนค่านิยม		Mean difference	SE	df	t	Pscheffe
ก่อนเรียน	หลังเรียน	-1.97	0.193	35.0	-10.2	< .001
	รอบติดตาม	-4.78	0.304	35.0	-15.7	
หลังเรียน	รอบติดตาม	-2.81	0.225	35.0	-12.5	

จากตาราง 2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคงทนในการให้นักเรียนทำแบบวัดชุดเดิมในการวัดก่อนเรียน หลังเรียน และรอบติดตามห่างไปอีก 2 สัปดาห์หลังเรียน พบว่า เปรียบเทียบก่อนเรียน และหลังเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 1.97 เปรียบเทียบก่อนเรียนและรอบติดตาม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรอบติดตามสูงกว่าก่อนเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 4.78 และเมื่อนำคะแนนของหลังเรียนเปรียบเทียบกับรอบติดตาม คือ ให้นักเรียนทำแบบวัดชุดเดิมหลังทดสอบหลังเรียนคะแนนเฉลี่ยรอบติดตามสูงกว่าหลังเรียนอยู่ที่ 2.81

อภิปรายผล

จากการวิจัยข้อที่ 1 พบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 12.53 และหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการใช้กระบวนการกระจำค่านิยมร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) 7 คาบ

เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 14.50 ดังนั้นผู้เรียนมีค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากการจัดการเรียนรู้ผ่านการใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมนร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) สอดคล้องกับ นาทยา ปิณฑานนท์ (2528) ที่กล่าวว่า การทำความเข้าใจในค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคล สามารถที่จะสื่อความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และยังได้รู้จักยอมรับ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยเมื่อผู้อื่นสื่อสารความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และค่านิยมนให้ทราบ นอกจากนี้ยังทำให้มี ทักษะในการตัดสินใจและส่งเสริมให้บุคคลนั้นได้ยึดมั่นในความเชื่อของตนเอง และสอดคล้องกับ พนิดา ชูรุรักษ์ (2567) ที่ใช้เทคนิคเพื่อนคู่คิดในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความสามารถในการคิด ผลการเรียนรู้ที่สูงขึ้น ทั้งยังได้มีกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความคิด ทศนคติ ผักฝนความคิดในระดับที่สูงขึ้นอีกด้วย

จากการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้ผ่านการใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมนร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด(Think-Pair-Share) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ร้อยเรียงเอาขั้นตอนของกระบวนการกระจำจ่านิยมนร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกล่าวคือ ผู้เรียนมีค่านิยมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ติดตัวคงทนอันเนื่องมาจากผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันทัศนคติผ่านการจัดการเรียนรู้กระบวนการกระจำจ่านิยมนที่สอดคล้องกับ ประสิทธิ์ คำพล (2567) ที่กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกระจำจ่านิยมนจะนั้นช่วยเพิ่มพูนให้ผู้เรียนได้รู้จักสื่อสารความคิดของตนเองรวมทั้งความเชื่อ ความรู้สึกในค่านิยมนของตนเองให้บุคคลอื่นรู้ นอกจากนั้นยังมีความเห็นอกเห็นใจ เข้าใจ ส่งเสริมให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอีกด้วย และยังสอดคล้องกับ สุธาสิณี รอดกระโทก (2557) ที่จัดทำวิจัยศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ผ่านเทคนิคเพื่อนคู่คิด ที่ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้จากการเรียนรู้ผ่านเทคนิคเพื่อนคู่คิด

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำจ่านิยมนสามารถใช้ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ได้ และสามารถพัฒนาค่านิยมนของผู้เรียนได้ ซึ่งควรนำไปพัฒนาค่านิยมนด้านอื่น ๆ อีกด้วย

2) ผู้เรียนมีความคงทนของค่านิยมนในการอนุรักษ์ธรรมชาติที่ได้จากการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกระจำจ่านิยมนสามารถใช้ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ซึ่งอาจจะมีเทคนิคอื่น ๆ เสริมเข้ามาให้เกิดความคงทนที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำจ่างค่านิยม ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ไปพัฒนาค่านิยมด้านอื่น ๆ และขยายไปในระดับชั้นต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- 2) จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกระจำจ่างค่านิยม ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

คณะที่ปรึกษาของสภาความมั่นคงแห่งชาติ ด้านความมั่นคงภายในและระหว่างประเทศ.(2565).

Climate Change การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบในมิติด้านความมั่นคง.

วารสารมุมมองความมั่นคง, 1(9), 5-6

นิตยา ปลืณธนานนท์. (2528). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาจริยธรรม หน่วยที่ 6-10 สาขา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: บางกอกบล็อก
การพิมพ์.

นิตยา ปลืณธนานนท์. (2531). การศึกษาค่านิยมมุ่งอนาคตของครูสังคมศึกษา.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พนิดา ชูรัฐรักษ์. (2567). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด เรื่อง *หน้าที่*

พลเมือง *ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 18(2),
38-53.

สุธาสินี รอดกระโทก. (ม.ค. – มิ.ย. 2557). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการ

เรียนรู้ เรื่องโปรแกรมพื้นฐานการพิมพ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้บทเรียน

คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเทคนิคเพื่อนคู่คิด. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 6(1),
44-64.

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา
อย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (Gamification)
ในรายวิชา ส23101 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พัฒนาการ ขอนแก่น

วิศิษฐ์พร บุตรกุล*

*ครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในรายวิชา ส23101 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 41 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (Gamification) 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบทดสอบท้ายวงจร 3) เครื่องมือในการประเมินผลการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีนักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 15.24 คิดเป็นร้อยละ 76.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 78.05 และนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 14.80 คิดเป็นร้อยละ 74.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: การคิดแก้ปัญหา; กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์; เกมมิฟิเคชัน

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข แต่ประเทศไทยยังคงประสบปัญหา ทั้งด้านการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) รวมไปถึงปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ยังสอนแบบบรรยายเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถนำกระบวนการคิดแก้ปัญหาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นความสามารถใน

การคิดแก้ปัญหาจึงถือเป็นความสามารถที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต แต่จากการศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มองว่าวิชาสังคมศึกษานั้นเนื้อหาต้องจำมากกว่าฝึกทักษะการคิด ทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ส่งผลกระทบต่อการปรับตัวในยุคปัจจุบันและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) เป็นวิธีคิดและทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้กระบวนการคิดที่หลากหลาย สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และลดความขัดแย้งระหว่างบุคคล (นิพิฐพร โกมลิตติศักดิ์, 2553) อีกทั้งเทคนิคเกมมิฟิเคชัน (Gamification) เป็นการนำเกมมาปรับใช้ในบริบทต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (ตรัง สุวรรณศิลป์, 2564)

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน (Gamification) ในรายวิชา ส23101 สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และสร้างนวัตกรรมต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

2) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน โดยนักเรียนร้อยละ 70 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การวางแผน (Plan) (2) การปฏิบัติ (Act) (3) การสังเกต (Observe) (4) การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect)

2. **กลุ่มเป้าหมาย** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ขอนแก่น จำนวน 41 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ คือ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียน และแบบทดสอบท้ายวงจร 3) เครื่องมือใน

การประเมินผลการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงแนวทางในการทำวิจัยกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและผู้ช่วยวิจัย จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น และสะท้อนผลการเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนการปฏิบัติ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจร ทำการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์นักเรียนและแบบสังเกต พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

1. ผลพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ตารางที่ 1 แสดงผลการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

จำนวน นักเรียน ทั้งหมด (คน)	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		นักเรียนที่ไม่ผ่าน เกณฑ์		คะแนนแบบวัดความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
41	36	87.80	5	12.19	15.24	1.88	76.22

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 87.80 มีผลคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เฉลี่ย 15.24 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 76.22 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 2 แสดงผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

จำนวน นักเรียน ทั้งหมด (คน)	นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์		นักเรียนที่ไม่ผ่าน เกณฑ์		คะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	คะแนน เฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
41	32	78.05	9	21.95	14.80	2.35	74.02

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 78.05 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ย 14.80 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.02 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

1. พัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จากผลการทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วมและกระตือรือร้นในกิจกรรม โดยเฉพาะการพิจารณาสถานการณ์ปัญหาร่วมกัน ซึ่งนักเรียนได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ค้นหาสาเหตุ สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา และตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับพัชรา พุ่มพชาติ (2552) ที่กล่าวว่า เมื่อนักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาอยู่เสมอ ทำให้ได้พบปัญหาหลายรูปแบบ มีประสบการณ์ในการเลือกใช้วิธีต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ได้เหมาะสมกับปัญหา อีกทั้งการนำเกมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามเทคนิคเกมมิฟิเคชัน จะช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย (อดิศักดิ์ เมฆสมุด, 2559) โดยจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียน และส่งผลให้คิดแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับเกมมิฟิเคชัน เป็นนวัตกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ และได้ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน จึงส่งผลให้สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับกัญญารัตน์ โคจร (2554) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเกมมิฟิเคชันยังมีความเหมาะสมต่อผู้เรียนที่เน้นการแข่งขันในรูปแบบกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการเลือกสถานการณ์ปัญหาที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน อีกทั้งสถานการณ์ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียน ควรคำนึงถึงระยะเวลาและความเหมาะสมของภาระงานในแต่ละกิจกรรม ผู้สอนควรมีการยืดหยุ่นเวลาและกิจกรรมในแต่ละชั่วโมงการสอนตามความเหมาะสมของกิจกรรมและเนื้อหา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกับเกมมิฟิเคชันกับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาให้ครอบคลุมกับนักเรียนในทุกช่วงวัย

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ โคจร. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (CPS Learning Model) เรื่องสารและสมบัติของสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ตัง สุวรรณศิลป์. (2564). Gamification เกมมิฟิเคชัน จูงใจคนด้วยกลไกเกม. ซอลท์.
- นิพัทธ์พร โกลลิตติศักดิ์. (2553). การวิเคราะห์ผลของกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่ม และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: การทดลองแบบอนุกรมเวลา. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรา พุ่มพชาติ. (2552) การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร/นครปฐม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อดิศักดิ์ เมฆสมุทร. (2559). การพัฒนาความสามารถการอ่านคำควบกล้ำโดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศจริง ที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้เทคนิคเกมมิฟิเคชันสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 550-564.

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติ เบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ เรื่อง นาฏยภาษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1

โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม

ชุตติภา โพธิ์เล*

*ครูโรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน 3) พัฒนาทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 35 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์

ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้, เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีพัฒนาการสูงขึ้นตามลำดับ

คำสำคัญ : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์, ทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์

บทนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตในมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเห็นได้ว่าวิชานาฏศิลป์ไทยเป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพของสุขภาพ เพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

การจัดการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์โดยเน้นทักษะด้านนาฏศิลป์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงถือได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2545) กล่าวว่าหาก

ครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ได้ใช้ความคิดได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นโดยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และจากสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ทางศิลปะนั้นนักเรียนยังขาดทักษะที่จะฝึกฝนและทำการแสดงเพราะมีความเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ยาก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม จึงมีความต้องการที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนให้มากที่สุด โดยเรียนรู้ผ่านหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยภาษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
3. เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (R&D : Research and Development)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 3 ห้อง เป็นนักเรียนชาย 53 คน นักเรียนหญิง 47 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนหนองนาคำวิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 เป็นนักเรียนชาย 12 คน นักเรียนหญิง 23 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการเลือก (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 3 แผน ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยภาษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC แล้ว 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ปฐมนิเทศนักเรียน ชี้แจง แนะนำ และให้ความรู้ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นาฏยภาษา 3) ประเมินประสิทธิภาพ ผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน-หลังเรียน ประเมินทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้แบบประเมินทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สูตรการหาค่า E_1/E_2 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติการทดสอบค่าที (t-test) 3) วิเคราะห์ทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ จากแบบประเมินจำนวน 15 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีคะแนนระหว่างเรียนทั้งหมด (E_1) และมีคะแนนหลังเรียนทั้งหมด (E_2) 82.22/90.25 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=13.30$, S.D.=1.33) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=18$, S.D.=1.12) แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

3. ทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ คะแนนการประเมิน แผนที่ 1 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=4.44$, S.D.=0.60) แผนที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=4.69$,S.D.=0.47) และ แผนที่ 3 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}=4.97$,S.D.=0.05) แสดงให้เห็นว่าทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์เมื่อเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีเกณฑ์สูงในแต่ละแผนตามลำดับ

การอภิปรายผล

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้มีส่วนสำคัญที่ส่งผลประสิทธิภาพทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นได้ ดังนั้นการเรียนรู้กลุ่มสัมพันธ์ มีส่วนสำคัญที่ส่งผลถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น

3. ทักษะปฏิบัติเบื้องต้นทางด้านนาฏศิลป์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการทำงาน มีความใส่ใจ กระตือรือร้น และรับผิดชอบการทำงาน รวมทั้งมีเป้าหมายที่เหมือนกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในกลุ่มได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีเกณฑ์สูงในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยนี้เหมาะสำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการเรียนพื้นฐานนาฏศิลป์ซึ่งควรจะต้องจัด กิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นผู้สร้างสถานการณ์กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด แรงจูงใจในการเรียนรู้และปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยมุ่งทักษะการปฏิบัติจึงควรมีการนำกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ ไปจัดการเรียนสอนเพื่อเสริมทักษะให้เกิดแก่ผู้เรียนในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิตนา แคมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : นิชินแอต เวอร์ ไทซ์กรุ๊ป.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

จิตาวดี จิราวัฒนาพร. (2555). การพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องพื้นฐานนาฏศิลป์ไทยสาระนาฏศิลป์

โดยใช้วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

การพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์

ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม

สุดา ศรีกงพาน*

*ครูโรงเรียนชุมแพพิทยาคม

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม กลุ่มประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 48 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 2) แบบประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน 3) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการศึกษา พบว่า ทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม อยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$) เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และความสามารถของนักเรียน และนักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานและพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$) และครูอธิบายและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและจัดกิจกรรมได้เหมาะสม($\bar{x} = 4.90$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด กิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และความสามารถของนักเรียน($\bar{x} = 4.80$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์, เทคนิควาดเส้นสร้างสรรค์

บทนำ

งานศิลปะเป็นการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์ผ่านการใช้เส้นที่มีลักษณะเฉพาะ การวาดเส้นไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการสร้างรูปร่างหรือภาพที่เห็น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ใช้แสดงออกถึงจิตวิญญาณ ความคิด และจินตนาการของศิลปิน เส้นสามารถสร้างความรู้สึกของการเคลื่อนไหว จังหวะ มิติ และพลังงาน ซึ่งส่งผลต่อการสื่อสารความหมายเชิงลึกและอารมณ์ให้กับผู้ชม เทคนิคการใช้เส้น จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์และเต็มไปด้วยพลัง สอดคล้องกับ ศาสตราจารย์กมล ทัศนาญชลี (2563) ได้กล่าวถึงเทคนิควาดเส้นสร้างสรรค์ว่า "เส้นไม่ใช่เพียงแค่การขีดบนกระดาษ แต่เป็นการแสดงออกถึงความคิดและจิตวิญญาณของศิลปิน" ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การใช้เส้นในงานศิลปะนั้นไม่เพียงแต่มีบทบาทในการสร้างรูปทรง แต่ยังเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และจิตวิญญาณของศิลปินลงไปในงานอีกด้วย เอลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ (2562) ได้กล่าวถึง เทคนิควาดเส้นสร้างสรรค์ ว่า "การวาดเส้นคือการสร้างรากฐานของงานศิลปะทั้งหมด มันคือการให้ชีวิตกับสิ่งที่อยู่ในจินตนาการ"ซึ่งหมายถึงการใช้เส้นเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสรรคงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นภาพวาด

จิตรกรรม หรือการออกแบบ การใช้เส้นนั้นเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างรูปร่าง รูปทรง และองค์ประกอบต่าง ๆ ในงานศิลปะ ถวัลย์ ดัชนี (2558) ได้กล่าวถึง เทคนิควาดเส้นสร้างสรรค์ ว่า "เส้นคือจังหวะดนตรีของศิลปะ มันสามารถทำให้ภาพมีเสียงและพลัง" ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเส้นไม่ใช่เพียงแค่เครื่องมือในการวาดรูปร่างเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการสร้างจังหวะ การเคลื่อนไหว และความรู้สึกที่มีพลังในงานศิลปะ

เส้น เป็นมากกว่าแค่เครื่องมือในการวาดภาพ แต่ยังเป็นสื่อกลางสำคัญในการถ่ายทอดจิตวิญญาณ ความคิดสร้างสรรค์ และพลังที่สามารถสร้างความรู้สึกเชื่อมโยงกับผู้ชม เส้นนั้นสามารถสร้างชีวิตให้กับจินตนาการ เพิ่มมิติ และสร้างความหมายที่ลึกซึ้งให้กับงานศิลปะ

การศึกษาในยุคปัจจุบัน มุ่งเน้นไปที่การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของนักเรียน โดยมีการใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ นอกจากการเรียนรู้เนื้อหาวิชาแล้ว การพัฒนาทักษะชีวิต เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ทักษะการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ และทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเสริมสร้างทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัวและเผชิญกับความท้าทายในอนาคตได้ และการพัฒนาทักษะทางทัศนศิลป์ ก็มีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออกของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความมั่นใจและความสามารถในการสื่อสารผ่านสื่อศิลปะที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ ประสพสุข รัตนใหม่ (2553) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ในบริบทของคนไทย คือการเสริมสร้างทักษะทางศิลปะ ควบคู่กับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถทางทัศนศิลป์ ของผู้เรียน และสอดคล้องกับ ชูศักดิ์ ลอยสุวรรณ ได้กล่าวถึง การพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแสดงออกผ่านศิลปะ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะทางเทคนิคการสร้างสรรค์และการใช้สื่อศิลปะที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง การศึกษาในด้านทัศนศิลป์ยังควรมีการบูรณาการกับวัฒนธรรมไทย เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Eisner (2002) ได้กล่าวว่า การพัฒนาทักษะทางทัศนศิลป์ มีความสำคัญในการเสริมสร้างกระบวนการคิดและการแสดงออกของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาเชิงวิจารณ์ญาณ

การพัฒนาทักษะทางทัศนศิลป์ เป็นการเสริมสร้างการคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหาของผู้เรียน ซึ่งช่วยพัฒนาการเรียนรู้และการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ การเรียนการสอนที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางเทคนิคและการใช้สื่อศิลปะที่มีความหลากหลายร่วมด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการวาดเส้นของผู้เรียนในด้านความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการแสดงออกทางศิลปะ

2. เพื่อออกแบบและประเมินรูปแบบการสอนที่ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการวาดเส้นทัศนศิลป์

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบการวิจัย** เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R & D) เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม

2. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 48 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ประกอบด้วย 1) แบบฝึกวาดเส้น 2) แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 3) แบบประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจ

4. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) รวบรวมข้อมูลจากนักเรียนทั้งหมด 48 คน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2567 2) กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายของการออกแบบการเรียนการสอนศึกษาวิเคราะห์ตัวชี้วัด สารการเรียนรู้ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดผลประเมินผลของผู้เรียน

5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** 1) วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ เช่น ผลงานของนักเรียน การสอบถามความคิดเห็น และการประเมินทักษะการวาด 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

1. ทักษะทางศิลปะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีนักเรียนที่มีทักษะทางทัศนศิลป์วาดเส้น ผ่านเกณฑ์ 48 คนคิดเป็นร้อยละ 100

2. ครุณาปัญหาและอุปสรรคมาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

3. ความพึงพอใจการพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม อยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$) เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และความสามารถของนักเรียน และนักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานและพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$) และครูอธิบายและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและจัดกิจกรรมได้เหมาะสม ($\bar{x} = 4.90$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด กิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และความสามารถของนักเรียน ($\bar{x} = 4.80$)

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยการพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ มีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 48 คนมีทักษะการวาดเส้นพื้นฐานคิดเป็น 100%ครูนำปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการเรียนรู้มาพัฒนาเครื่องมือในครั้งต่อไปเพื่อให้เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน สอดคล้องกับ พลสิฐิณี ธนาวิทรศน์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดฝึกทักษะการวาดเส้นหุ่นนิ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา พบว่า ผลจากการใช้ชุดฝึกทักษะ เรื่อง การวาดเส้นหุ่นนิ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานศิลปะเพิ่มมากขึ้น โดยมีคะแนนทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละ 70.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน โดยผลการทดสอบมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 39.28 และจากความพึงพอใจการพัฒนาทักษะผู้เรียนทางทัศนศิลป์ด้วยเทคนิคการวาดเส้นสร้างสรรค์ของโรงเรียนชุมแพพิทยาคม อยู่ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$) เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และความสามารถของนักเรียน และนักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานและพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.97$) รองลงมา ได้แก่ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.93$) และครูอธิบายและทำความเข้าใจกับผู้เรียนและจัดกิจกรรมได้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ศิลปะ1 นักเรียนมีความพึงพอใจการทำกิจกรรมและมีส่วนร่วม สามารถนำไปต่อยอดสร้างรายได้ เช่น การวาดการ์ตูนล้อเลียน วาดภาพสร้างรายได้ ลงสื่อสังคมออนไลน์

2.นักเรียนฝึกบ่อยๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญที่มากขึ้นเพื่อพัฒนาฝีมือให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.จัดทำรายงานการวิจัยที่มีการนำเสนอผลการศึกษา ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะอย่างเป็นระบบ
2.เสนอแนะแนวทางการพัฒนาต่อไปและการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาทักษะผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กมล ทัศนัญชลี. (2563). การสร้างสรรค์ศิลปะผ่านเทคนิคการวาดเส้น.

พลสิฐิณี ธนาวิทรศน์. (2565).การพัฒนาชุดฝึกทักษะการวาดเส้นหุ่นนิ่งของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์24.

- เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์. (2562). **ชีวิตและผลงาน**, สัมภาษณ์เกี่ยวกับการใช้เทคนิควาดเส้นสร้างสรรค์ในงานศิลปะ
- ถวัลย์ ดัชนี, รายงานการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเทคนิคการวาดเส้นและปรัชญาทางศิลปะ, 2558.
- ประสพสุข รัตน์ใหม่. (2553). การพัฒนาทักษะทัศนศิลป์ผ่านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น. **วารสารศิลปะศึกษา**, 5(2), 45-58.
- ชูศักดิ์ ลอยสุวรรณ. (2548). การพัฒนาทักษะทางทัศนศิลป์เพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะในบริบทของวัฒนธรรมไทย. **วารสารศิลปะศึกษา**, 4(1), 20-35.
- Eisner, E. W. (2002). **The Arts and the Creation of Mind**. Yale University Press.

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดหลักการสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach)

ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี และการขับร้องประสานเสียง

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

ถิรวัฒน์ โพธิ์ศรี*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโคดาย (Kodaly Approach) ระเบียบวิธีวิจัยแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียว กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 27 คน โดยใช้จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโคดาย เป็นเวลา 8 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีและความสามารถในการขับร้องประสานเสียงของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโคดาย ปฏิบัติได้ดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโคดาย เรื่อง การขับร้องประสานเสียง อยู่ในระดับดีมากและสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ : โคดาย , การขับร้องประสานเสียง , ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

การศึกษาดนตรีเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทักษะทางสติปัญญา สังคม และอารมณ์ของนักเรียนในประเทศไทย การเรียนการสอนดนตรีถูกบูรณาการในหลักสูตรพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีของนักเรียน หนึ่งในแนวทางการสอนที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในวงการดนตรีสากล คือ แนวคิดการสอนดนตรีของโคดาย (Kodaly Approach) ซึ่งเน้นการพัฒนาทักษะการฟัง การร้อง และการอ่านโน้ตดนตรีด้วยวิธีการสอนที่เป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาดนตรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการสอนดนตรีของโคดาย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี และการขับร้องประสานเสียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ โดยแนวคิดโคดายจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการขับร้องประสานเสียง และความเข้าใจในดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการขับร้องประสานเสียง ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโซลตัน โคดาย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest Design)

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 27 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตาน โคดาย

เครื่องมือวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโซลตาน โคดาย เรื่อง การขับร้อง ประสานเสียง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี ซึ่งประเมินความรู้ทางทฤษฎีดนตรี เช่น การอ่านโน้ต การรู้จักจังหวะ และเครื่องหมายดนตรี 3) แบบทดสอบวัดทักษะการขับร้อง ประสานเสียง ซึ่งประเมินจากการร้องเพลงร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การวัดด้านความแม่นยำของเสียง ความสัมพันธ์ในการร้อง และความสมดุลของเสียง

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) จัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ โซลตาน โคดาย เรื่อง การขับร้อง ประสานเสียง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ จำนวน 16 คาบ พร้อมประเมินความสามารถของนักเรียนด้วย แบบทดสอบวัดทักษะการขับร้องประสานเสียง ซึ่งประเมินจากการร้องเพลงร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การวัดด้านความแม่นยำของเสียง ความสัมพันธ์ในการร้อง และความสมดุลของเสียง และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ โซลตาน โคดาย

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการขับร้องประสานเสียง ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโซลตาน โคดาย โดยการทดสอบค่าที (t – test for Dependent Sample) 2) เปรียบเทียบคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโซลตาน โคดาย กับเกณฑ์ที่กำหนด โดยการทดสอบค่าที (One Sample t – test)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการขับร้องประสานเสียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test): นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 5.80 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผลการทดสอบหลังเรียน (Post-test): หลังจากการจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 9.79 คะแนน ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ : การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนโดยใช้สถิติ t-test แบบจับคู่ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ (ค่า $t = -12.50$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ของโซลตาน โคดาย มีผลเชิงบวกต่อการพัฒนาทักษะการขับร้องประสานเสียงของนักเรียน แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบของโซลตาน โคดาย ช่วยพัฒนาทักษะการขับร้องประสานเสียงของนักเรียนได้ จึงสามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้ของโซลตาน โคดาย ในการขับร้องประสานเสียงส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

อภิปรายผล

ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีและความสามารถในการขับร้องประสานเสียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากแนวคิดของโซลตาน โคคาย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนการร้องเป็นหลัก ซึ่งรวมไปถึงการอ่านโน้ตด้วยวิธีการของโคคายที่ใช้ในการสอน จึงมุ่งส่งเสริมในเรื่องการร้องและการอ่าน ซึ่งโคคายนำสิ่งต่างๆต่อไปนี้มาช่วยในการสอนดนตรีเพื่อให้ ผู้เรียนร้องและอ่าน ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการฝึกทักษะอื่นๆทางดนตรีต่อไปด้วยจนนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณวุฒิ วรรณารุณ (2553) ได้ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคคายที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคคายส่งผลต่อทักษะทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของโซลตาน โคคาย จะมุ่งเน้นนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ดังนั้นครูมีหน้าที่ให้คำแนะนำและจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความครอบคลุมและความแม่นยำของผลการวิจัย
2. ควรพิจารณาเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่สนใจศึกษา เช่น ทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบจากการจัดการเรียนรู้ และใช้ระยะเวลาการทดลองที่ยาวขึ้น เป็นต้น เพื่อให้มีความหลากหลายและเกิดความเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- Gordon, E. (1987). *The Nature of Musical Aptitudes*. McGraw-Hill Book Company
- Choksy, L. (1999). *The Kodály Method I: Comprehensive Music Education* .3rd ed. Upper Saddle River, N.J., Prentice Hall.
- วรรณวุฒิ วรรณารุณ. (2553). ผลของการใช้กิจกรรมดนตรีตามแนวคิดของโคคายที่มีต่อทักษะทางดนตรีของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

การส่งเสริมทักษะการทำงานผ่านการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning)

การปลูกพืชไร้ดินของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

นริศรา สมบัติทอง*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) โดยมุ่งเน้นการปลูกพืชไร้ดิน (Hydroponics) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการเกษตรที่ช่วยเสริมสร้างทักษะด้านวิทยาศาสตร์และการทำงานร่วมกัน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 คน จากโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิจัยเชิงทดลองที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เป็นเวลา 8 สัปดาห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติแบบกลุ่มแบบสอบถามเพื่อประเมินทักษะการทำงานของนักเรียน แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชไร้ดิน และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างทำกิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างก่อนและหลังการทดลอง ผลการคำนวณค่า t-test ระหว่างคะแนนก่อนเรียน (pre-test) และหลังเรียน (post-test) ของนักเรียน 28 คน พบว่า: ค่า $t = -12.50$, ค่า $p = 9.62 \times 10^{-13}$ ($p < 0.001$) ผลจากการทดสอบแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนน pre-test และ post-test โดยที่ค่า p-value ต่ำกว่าค่าที่กำหนดไว้ว่าจะต้องน้อยกว่า 0.05 เพื่อให้ผลการทดสอบมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ มีพัฒนาการทักษะการทำงานที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหา นอกจากนี้ นักเรียนยังแสดงความรู้และความเข้าใจในกระบวนการปลูกพืชไร้ดินได้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการเตรียมอุปกรณ์ การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ในการปลูกพืชไร้ดิน ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำสำคัญ: Active Learning, การปลูกพืชไร้ดิน, ทักษะการทำงาน, การจัดการเรียนรู้, นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับทักษะที่ผู้เรียนต้องการในศตวรรษที่ 21 ซึ่งไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎี แต่รวมถึงการพัฒนาทักษะที่สำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน แนวทางการเรียนรู้ที่ได้รับการ

ยอมรับในวงกว้างและมีประสิทธิผลสูง คือการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ หรือ Active Learning ซึ่งเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยตรงผ่านการทำกิจกรรมและการปฏิบัติจริง (Bonwell & Eison, 1991)

Active Learning มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (1984) ซึ่งระบุว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรง การเรียนรู้รูปแบบนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์สถานการณ์ และแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับผู้อื่น งานวิจัยของ Freeman และคณะ (2014) พบว่าการเรียนรู้แบบ Active Learning ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ได้อย่างชัดเจน

ในประเทศไทย การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติก็ได้รับการยอมรับมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ซึ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานจริงได้ งานวิจัยของ จิตติมา และคณะ (2562) พบว่าการใช้การเรียนรู้แบบ Active Learning ในการสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันและการคิดแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ พิสิษฐ์ (2561) ยังเน้นถึงความสำคัญของการใช้เทคนิคนี้ในการพัฒนาทักษะอาชีพ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการทำงานจริงในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

การปลูกพืชไร้ดิน (Hydroponics) เป็นหนึ่งในกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ในงานวิจัยของ Smith และคณะ (2013) พบว่า การใช้กิจกรรมทางการเกษตร เช่น การปลูกพืชไร้ดิน ช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนทั้งด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติ อีกทั้งยังช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ทางด้านการเกษตรและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในการส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีม และประเมินความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงานจริงของนักเรียนหลังจากเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยมีการออกแบบการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เพียงกลุ่มเดียว โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 คน ซึ่งได้รับการสุ่มอย่างเป็นระบบจากนักเรียนในโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง

เครื่องมือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนน Pre-test และ Post-test เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบระดับความรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ จากนั้นทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนทั้งสองกลุ่มโดยใช้สถิติ t-test แบบจับคู่ (Paired t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานว่าการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ส่งผลให้คะแนน Post-test สูงกว่าคะแนน Pre-test อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่า $t = -12.50$, ค่า $p = 9.62 \times 10^{-13}$ ($p < 0.001$) ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนน Pre-test และ Post-test ซึ่งแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ ที่มีต่อการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ในการปลูกพืชไร่นาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test): นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 6.61 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ผลการทดสอบหลังเรียน (Post-test): หลังจากการจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 9.68 คะแนน ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ: การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้สถิติ t-test แบบจับคู่ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.001$ (ค่า $t = -12.50$) ซึ่งแสดงให้ เห็นว่าการเรียนรู้แบบ Active Learning มีผลเชิงบวกต่อการพัฒนาทักษะการทำงานและความรู้ของนักเรียน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ส่งผลให้ทักษะการทำงานของนักเรียนดีขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานเป็นทีมได้ดีขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bonwell และ Eison (1991) ที่ระบุว่า การเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติจริงจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจของผู้เรียน

นอกจากนี้ ในบริบทของประเทศไทย การวิจัยนี้สนับสนุนข้อเสนอของ จิตติมา และคณะ (2562) ที่ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้เชิงปฏิบัติช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันและการคิดแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเกตในระหว่างการเรียนการสอนที่พบว่านักเรียนสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรนำการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติมาประยุกต์ใช้ในวิชาการทำงานอาชีพและวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มที่ใช้ Active Learning เพื่อฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการแก้ปัญหาเน้นการคิดวิเคราะห์ ออกแบบกิจกรรมที่ท้าทายความคิด เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจของผู้เรียน และโรงเรียนควรส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และปรับปรุงการสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ขยายกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเพิ่มความครอบคลุมและความแม่นยำของผลการวิจัย พิจารณาเพิ่มตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อตรวจสอบผลกระทบจากการจัดการเรียนรู้ และใช้ระยะเวลาการทดลองที่ยาวขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จิตติมา สุวรรณศรี และคณะ. (2562). การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมด้วยการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา. วารสารการวิจัยทางการศึกษาและวิทยาศาสตร์, 19(3), 72-85.
- พิสิษฐ์ บุญยก. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพในการเกษตร. วารสารเกษตรศาสตร์, 46(2), 132-145.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom**. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. Washington, D.C.: George Washington University.
- Kolb, D. A. (1984). **Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development**. Prentice Hall.
- Smith, M., Wood, W., Adams, W., Wieman, C., Knight, J., Guild, N., & Su, T. (2013). **Why peer discussion improves student performance on in-class concept questions**. Science. 323(5910), 122-124.

การพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรม
การเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active Learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูง
เชิงระบบ GPAS 5 Steps วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

รัตนา สุวรรณสิทธิ์*

*ครูโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Semi-experimental research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ โดยเน้นทักษะกระบวนการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 26 คน โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การประดิษฐ์ จากเศษวัสดุเหลือใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความเที่ยงตรง ความยาก อำนาจจำแนก ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ (t-test แบบ Dependentsamples) ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 81.24/85.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80/80 ดัชนีประสิทธิผล มีค่าเท่ากับ 0.66 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การงานอาชีพ, การประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้,

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จากการวัดผลประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและปีการศึกษา 2565 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จำนวนนักเรียน 26 คน ผลปรากฏว่าได้ร้อยละ 62.79 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ ร้อยละ 80 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนเนื้อหาวิชา ยึดตำราเรียน ขาด กระบวนการพัฒนาความรู้ และทักษะ ขาดการปฏิบัติจริง ขาดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ไม่สนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและยังใช้ข้อสอบเป็นเครื่องมือตัดสินความสำเร็จให้ผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง การประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ภายในโรงเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการปฏิบัติ (Active Learning) กระบวนการคิดขั้นสูง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่ม

สาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ในอนาคต ด้วย
กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้น
สูง เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ สำหรับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80

2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะ ความคิด
สร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน
ทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน
อาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนเรื่องการประดิษฐ์
จากเศษวัสดุเหลือใช้ ที่เน้นการพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ใน
อนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วย
กระบวนการคิดขั้นสูงเชิง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเป็นแบบการทดลอง แบบ One-Group Pretest-posttest Design

2. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย
2 ปีการศึกษา 2/2566 จำนวน 26 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง

2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องงานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ เหลือใช้กลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1 ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยชี้แจงหลักการและเหตุผล ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างรับทราบ

2 ทำการสอบก่อนเรียน (Pre test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการ
จัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ กระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3 ทดลองการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนนักเรียน 26 คน ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2566 ตั้งแต่วันที่ มกราคม 2567 – กุมภาพันธ์ 2567

4. หลังสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยทำการสอบหลังเรียน (Post test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดิมกับการทดสอบก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) หาประสิทธิภาพของ การจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการ ประดิษฐ์จากเศษวัสดุ ตามสูตรการหาค่า $E1/E2$ 2) ใช้ t-test ในการเปรียบเทียบคะแนนสอบ ก่อนและหลังเรียน เรื่อง เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ 3) หาค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I : The effectiveness index) 4) สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ กระบวนการ โดยใช้ t-test แบบ Dependent samples

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 81.24/85.34 นั่นคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียน โดยรวมร้อยละ 83.42 และผลสัมฤทธิ์หลังเรียน โดยรวมร้อยละ 81.17 เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นรายแผน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น พัฒนาทักษะและกระบวนการ เรื่อง การประดิษฐ์กระบอกใส่ดินสอจากขวดน้ำ ซึ่งมีประสิทธิภาพ 87.40/83.50 รองลงมาคือ เรื่อง การประดิษฐ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากถุงพลาสติก ซึ่งมีประสิทธิภาพ 86.00/83.50

2. ดัชนีประสิทธิผล ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้น พัฒนาทักษะและกระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่ม สาระการเรียนรู้การงานอาชีพสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.66 นั่นคือ นักเรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 66.57 เมื่อเรียนโดยของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ที่เน้น พัฒนาทักษะและกระบวนการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่า

ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 11.25

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลังการวิจัยในชั้นเรียนมีข้อค้นพบที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูง ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการศึกษาพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ รหัส ง 23101 หน่วยที่ 5 เรื่อง ตัวอย่างการประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ การประดิษฐ์ดอกไม้จากถุงพลาสติก และการประดิษฐ์กระบอกใส่ดินสอจากขวดน้ำ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning)

2. ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่ 5 เรื่อง ตัวอย่างการประดิษฐ์ จากวัสดุธรรมชาติโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) พบว่า จำนวนนักเรียน 26 คน มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.17 หลังจากให้นักเรียนได้เรียนวิชางานประดิษฐ์ ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการฝึกทักษะในด้านคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มในการออกแบบผลงาน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ประดิษฐ์ชิ้นงาน จากการวางแผนออกแบบการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าส่วนใหญ่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันท์ เขียวเพชร (2023) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบ (Active Learning) ด้วยกิจกรรมการประดิษฐ์กระถางต้นไม้แก้มลิงจากขวดพลาสติก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 5 บ้านหนองผักก้าม จังหวัดเลย ที่ฝึกการดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยขั้นตอนที่ 1 เป็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ (Active Learning) ด้วยกิจกรรมการประดิษฐ์กระถางต้นไม้แก้มลิงจากขวดพลาสติก นำไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ในการประเมินหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ขั้นตอนที่ 2 นำไปทดลองสอน โดยหาค่าประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่าง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่ 5 เรื่อง ตัวอย่างการประดิษฐ์ จากวัสดุธรรมชาติโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) พบว่า จำนวนนักเรียน 26 คน ร้อยละ 83.42) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.17 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียน

ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์สู่การสร้างรายได้ในอนาคต ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะการปฏิบัติ (Active learning) ด้วยกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ GPAS 5 Steps ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม พัฒนาการฝึกทักษะในด้านคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มในการออกแบบผลงานส่งเสริมให้นักเรียนได้ประดิษฐ์ชิ้นงานจากการวางแผนออกแบบด้วยตนเอง จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรแนะนำการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติอย่างถูกต้อง เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจในทักษะกระบวนการทำงาน เนื่องจากผู้เรียนให้ความสนใจในการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ควรชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ รวมถึงควรจัดบรรยากาศในห้องเรียน และระยะเวลาที่ใช้ใช้ในการเรียนรวมถึงการสอบให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรปรับวิธีการสอนเป็นแบบสหวิทยาการ เนื่องจากเป็นการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมมือกันค้นคว้า หรือศึกษาสิ่งที่สนใจ นักเรียนกับครูจะต้องร่วมมือกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบขอใช้จากขวดพลาสติกหรือถุงพลาสติกภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- นันทพร, ป. (2564). การประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุเหลือใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา: ผลกระทบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิภา, ก. (2563). การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุเหลือใช้: กรณีศึกษาในภาคการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งหนึ่ง, กรุงเทพฯ.
- สมชาย, ศ. (2562). การประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุเหลือใช้: แนวทางการประหยัดทรัพยากรและส่งเสริมการรีไซเคิล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- สุนันท์ เขียวเพชร. (2023). วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566 [ออนไลน์], สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JLPRU/article/view/263762>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). การประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้: แนวทางการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ . สืบค้นจาก <https://www.vec.go.th/creative-upcycling>.

การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิภาวี ไชยทองศรี*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนที่เรียนโดยใช้สถานการณ์จำลอง 2) ศึกษาเจตคติต่อการสอนการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 25 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม แบบแผนของการวิจัยเป็นเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 2. นักเรียนมีเจตคติต่อการสอนฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : ความสามารถในการฟัง – พูดภาษาอังกฤษ , สถานการณ์จำลอง , เจตคติ

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในบริบทของประเทศไทยนั้น เป็นการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ซึ่งนักเรียนไม่มีโอกาสได้พูดหรือใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันนอกจากเวลาเรียนในชั่วโมงเรียนเท่านั้น นักเรียนจึงไม่ประสบความสำเร็จในการพูดภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ บราวน์ (Brown, 2007) ที่กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนไม่ประสบความสำเร็จในการพูดภาษาที่สองนั้นมีหลายประการ เช่น มีความกังวลว่าจะพูดผิด กลัวเสียหน้า ไม่รู้จะพูดอะไรหรือพูดอย่างไร และมักใช้ภาษาแม่ (Mother Language) แทนที่จะใช้ภาษาเป้าหมาย (Target Language) ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า การสอนฟัง – พูดภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์จำลองจะสามารถพัฒนาความสามารถด้านการฟังและพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ และนักเรียนจะมีเจตคติ ต่อการสอนฟังพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้สถานการณ์จำลองดังกล่าวอยู่ในระดับใด ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาความสามารถด้านการฟังและพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน

2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการสอนการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้
สถานการณ์จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวนนักเรียน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการ
สื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง 2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร 3. แบบวัดเจตคติต่อการสอนฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้
สถานการณ์จำลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ก่อนการดำเนินการทดลอง
สอน 2. ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) กับนักเรียน
กลุ่มเป้าหมาย 4. นำแบบวัดเจตคติไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย 5. นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการ
ทางสถิติเพื่อใช้สรุปและอภิปรายผลการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1. ค่าเฉลี่ย (Mean) 2. ร้อยละ (Percentage)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. นักเรียนมีคะแนนความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้
สถานการณ์จำลอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนความสามารถด้าน
การฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง เท่ากับ 10.35 และค่าเฉลี่ยคะแนน
หลังเรียนความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง
เท่ากับ 16.42 แสดงให้เห็นว่า คะแนนความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดย
การใช้สถานการณ์จำลอง หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนมีเจตคติต่อการสอนฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์
จำลอง อยู่ในระดับดี

อภิปรายผล

ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน
พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองมี
ความสามารถด้านการฟัง - พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก
การใช้สถานการณ์จำลองนั้น เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจริง
มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน มีการคิดและออกแบบทำทางและสถานการณ์ ซึ่งอาจจะใกล้เคียง

กับชีวิตประจำวันของนักเรียน จึงทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับการใช้ภาษา และการสอนแบบนี้อาจทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้น สอดคล้องกับสเตอร์ทริจ (Sturtridge, 1983) กล่าวว่า การสอนโดยใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีการจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการใช้ภาษาผ่านเหตุการณ์จริง พร้อมทั้งแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแต่ละสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเหมาะสมกับการศึกษาของนักเรียนในประเทศไทยที่ไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาในชีวิตประจำวันมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวัลย์ ปัญญาดี (2559) ได้ทำการศึกษาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์จำลอง ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังได้รับการสอนฟัง – พูดโดยใช้สถานการณ์จำลองของนักเรียนนั้น มีผลการทดสอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทำการทดลอง

ผลการศึกษาเจตคติต่อการสอนฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนมีเจตคติต่อการสอนฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีการจัดบรรยากาศให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ได้ฝึกฝนทักษะการฟัง – พูดภาษาอังกฤษ สามารถสนทนาภาษาอังกฤษได้มากขึ้นจากการทำงานเป็นทีม นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และกระตือรือร้นที่จะร่วมทำกิจกรรม จะเห็นได้ว่า เจตคติมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หรือการที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีจะช่วยให้เรียนภาษาได้สำเร็จ สอดคล้องกับคราเชน (Krashen, 1982) กล่าวว่า เจตคติและความถนัดทางภาษาเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาต่างประเทศ เจตคติไม่ว่าจะเป็นประเภทใดมีส่วนกำหนดความสำเร็จในการเรียนได้ สอดคล้องกับซาวิญอน (Savignon, 1983) กล่าวว่า เจตคติเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการฟัง-พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองส่งผลต่อความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารในสถานการณ์ที่เสมือนจริง โดยใช้ความเข้าใจ ความจำ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์นั้น ดังนั้นครูผู้สอนสามารถนำการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์จำลองไปประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับชั้น โดยปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาความยากง่ายของบทเรียนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง – พูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยใช้สถานการณ์จำลองในช่วงชั้นอื่น ๆ ด้วยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ทิพวัลย์ ปัญญาดี. (2559). การพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้สถานการณ์
จำลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี.

Brown, H.D. (2007). **Principles of language learning and teaching**. Englewood Cliffs:
Prentice-Hall

Krashen, S.D. (1982). **Language acquisition and language acquisition education**.
Stanford : Alemany Press.

Savignon, S. (1983). **Communicative competence: An experiment of foreign
language teaching**. Philadelphia: The center for curriculum Development.

Sturtridge, G. (1983). **Simulations**. Windsor: Berk.

การใช้เทคนิค Role Play เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

ภาวิณี บุญรักษ์*

*ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้ Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม 2) ความพึงพอใจต่อการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 19 คน โดยการทดลองสอนภาษาอังกฤษด้วยเทคนิค Role Play เป็นเวลา 8 สัปดาห์ และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการสอน และประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play มีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: เทคนิค Role Play, การพัฒนาทักษะ, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน ถือว่าเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ เพราะจะทำให้สามารถพูดภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจและคล่องแคล่ว จากการศึกษาพบว่า การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้สามารถบรรลุผลมีหลากหลายวิธี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เทคนิค Role Play ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะเป็นวิธีการที่สามารถสร้างสถานการณ์การสื่อสารที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง ซึ่งช่วยให้นักเรียนฝึกฝนการพูดและสร้างความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้มากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิค Role Play จะเป็นการสอนแบบกระตุ้นให้นักเรียนสวมบทบาทสมมติในสถานการณ์จำลองจากชีวิตจริง ซึ่งการสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น (Jones, 2017) และช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารของนักเรียนในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสนุกสนาน แต่จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษในภาคเรียนที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคมส่วนใหญ่มีปัญหาในการพัฒนาทักษะการพูดเนื่องจากขาดโอกาสในการฝึกพูดภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอและการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมยังไม่ส่งเสริมการพูดอย่างเพียงพอ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลการใช้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม เพื่อนำสารสนเทศที่ได้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 19 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม จำนวน 19 คน

เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยประกอบด้วยการทดสอบความคล่องแคล่วในการพูด และความถูกต้องของการใช้ภาษา 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิค Role Play

การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษและแบบสอบถามความพึงพอใจ

ขั้นตอนการวิจัย 1) จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play เป็นเวลา 8 สัปดาห์จำนวน 16 คาบในหัวข้อเกี่ยวกับการสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแนะนำตัว การซื้อของ การสั่งอาหาร และการถามทาง 2) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการพูดของนักเรียนทั้งก่อนและหลังการใช้เทคนิค Role Play 3) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับคะแนนทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังการสอน ค่าสถิติ T-test และการวิเคราะห์ความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการใช้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

ผลการใช้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 62.15 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.02 เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการใช้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play

การประเมินผล	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	19	62.15	4.52	15.57**	0.00
หลังเรียน	19	80.02	5.72		

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับสูงต่อการใช้เทคนิค Role Play ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53, S.D.=0.52$) โดยประเด็นที่มีความพึงพอใจสูงที่สุด ได้แก่ นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X}=4.72, S.D.=0.37$) รองลงมา ได้แก่ ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก ทำให้สามารถได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ($\bar{X}=4.67, S.D.=0.46$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ประเด็น	ความคิดเห็นในภาพรวม		
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
นักเรียนได้พัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	4.72	0.37	มากที่สุด
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น	4.31	0.42	มาก
ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก ทำให้สามารถได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.67	0.46	มากที่สุด
วิธีการสอนที่นำมาใช้สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ที่สนใจ	4.42	0.67	มาก
ภาพรวม	4.53	0.52	มากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการใช้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค Role Play ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 62.15 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.02 เมื่อทดสอบสมมติฐานพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้นำแนวคิด Role Play มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในโอกาสต่างๆ โดยมีการประเมินรายคาบเพื่อให้เห็นพัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนจึงทำให้มีผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Harmer (2001) พบว่า การใช้ Role Play ทำให้

นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการพูดได้อย่างรวดเร็วและมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น เพราะการสวมบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝนและทดลองใช้ภาษาผ่านการสื่อสารจริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ Brown (2010) ที่ระบุว่า การใช้ Role Play เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถแสดงออกในภาษาอังกฤษได้อย่างมั่นใจ ทำให้ทักษะการพูดและความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษานวัตกรรมใหม่ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบทของนักเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำนวัตกรรมดังกล่าวไปใช้ในและเขียนรายงานในรูปแบบวิจัยและพัฒนาเพื่อนำผลการศึกษาไปต่อยอดให้มีความสมบูรณ์และขยายผลให้ผู้สนใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Brown, H. D. (2010). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Pearson Education.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman.
- Jones, M. (2017). *Role-Playing in the ESL Classroom: Benefits and Challenges*. *Journal of Education Research*, 35(2), 42-55.

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire

ชลธิชา ภูบรม*

*ครูโรงเรียนน้ำพองศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 26 คน ที่ศึกษาในการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง If I were a millionaire จำนวน 4 แผน 2) แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษ 3) แบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire เก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบทักษะการพูดก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (T-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$)

คำสำคัญ : ทักษะการพูดภาษาอังกฤษ, การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร, ความพึงพอใจ

บทนำ

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และมีบทบาทสำคัญในวิถีชีวิตของผู้คน จากอิทธิพล ของความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร ส่งผลให้ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นเพราะถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ศึกษา ค้นคว้าแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายรวมถึงการประกอบอาชีพ การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญ โดยกำหนดภาษาอังกฤษไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยสถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้แก่ผู้เรียนทุกระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative language teaching: CLT) เป็นเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งในเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communication) มากกว่าการเน้นที่ความถูกต้องของหลักภาษาหรือไวยากรณ์ (Grammar) เน้นความคล่องแคล่ว (Fluency) มากกว่าความถูกต้องของหลักภาษา (Accuracy) โดยวิธีการสอนเน้นการใช้กิจกรรมที่มุ่งเน้นการสื่อสาร การแสดงบทบาทสมมติ การจับคู่สนทนา การทำกิจกรรมกลุ่ม การนำเสนอ การเล่นเกมส์ การใช้สื่อเหมือนจริงหรือสื่อการเรียนรู้จริง (Authentic materials) ในการเรียนการสอน การใช้ภาพ วีดิโอ บัตรคำและสื่อประกอบต่างๆ เป็นต้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารผู้สอนต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นเป้าหมายสำคัญในการถ่ายทอดภาษาและเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับการใช้ภาษาอังกฤษ (Nunan, 2003; Richards, 2006; Richards & Rodgers, 2001) จะเห็นได้ว่า ภาษาอังกฤษมีความสำคัญกับโลกยุคปัจจุบันมาก อีกทั้งทักษะการพูดยังเป็นทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire
2. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีรูปแบบการทดลอง คือ การทดลองแบบกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม และมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One – group pretest – posttest design) (McMillian and Schumacher, 1997 อ้างถึงใน ภัทรพร เกษสังข์, 2549)
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 จำนวน 26 คน ปีการศึกษา 2566
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบวัดทักษะ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะทำแบบทดสอบวัดทักษะ ทำแบบประเมิน วิเคราะห์คะแนนโดยใช้วิธีการทางสถิติ
5. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนโดยการหาค่าร้อยละ หรือมัชฌิมเลขคณิต (Mean or Arithmetic Mean : $\bar{x}$) 2) เปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนใช้สูตร (Dependent Sample T – Test)

3) วิเคราะห์ความพึงพอใจนักเรียนโดยการหาค่าร้อยละหรือมัธยัมเลขคณิต (Mean or Arithmetic Mean : $\bar{x}$)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนน้ำพองศึกษา ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนน้ำพองศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$)

อภิปรายผล

จากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า มีประเด็นน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนน้ำพองศึกษา โดยใช้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire ที่มีความหลากหลาย น่าสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัย สุนันทา แก้วพันธ์ช่วง (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่าหลังจากนักเรียนได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนมีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ Larsen-Freeman (2000) ที่ให้ความเห็นว่าในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นมีลักษณะเฉพาะ คือความตั้งใจในการสื่อสารของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะใช้ภาษาผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการสื่อสาร ซึ่งการเรียนเช่นนี้ จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนภาษามากยิ่งขึ้น รู้สึกว่าตนกำลังได้เรียนภาษาที่เป็นประโยชน์ สามารถใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ ทางด้าน Littlewood (1988) กล่าวว่า หากผู้เรียนมองเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษาในชั้นเรียน ว่าผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้อื่น ผู้เรียนจะมีความสนใจ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้มากขึ้น นั่นหมายความว่า การใช้กิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่มีความหมาย ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนมากขึ้น จากการใช้ภาษาอย่างแท้จริงอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับที่กรมวิชาการ (2542, อ้างถึงใน จิราภรณ์ ฉัตรทอง 2545) ที่ได้กล่าวถึงหลัก

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกไว้ว่า การฝึกหัดให้ผู้เรียนได้กระทำกิจกรรมซ้ำๆ ย่อมทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจที่แม่นยำ และอาจเป็นเพราะว่าแบบฝึกทักษะนี้สร้างขึ้นด้วยความเข้าใจหลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ จึงสามารถพัฒนานักเรียนให้มีความก้าวหน้าสูงขึ้นตามผลการประเมินหรือผลสัมฤทธิ์

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนน้ำพองศึกษา ที่มีต่อที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับ แบบฝึกทักษะการพูด เรื่อง If I were a millionaire พบว่านักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เปิดกว้างทางความคิด ฝึกฝนซ้ำๆ ผ่านกิจกรรมพัฒนาภาษาเพื่อการสื่อสารที่หลากหลาย น่าสนใจ จนกลายเป็นทักษะ และนอกจากนี้ยังได้รับการพัฒนาจากการเลือกเครื่องมือที่ดี ตรงตามจุดประสงค์ นั่นคือการใช้แบบฝึกที่มีความหลากหลายน่าสนใจเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ Harmer (1983) ที่กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ครูผู้สอนควร จัดกิจกรรมที่ทำให้ให้นักเรียนเห็นความสำคัญในการใช้ภาษา นอกจากนี้งานวิจัยของ กุสุมา ลำนุ้ย (2532) ได้กล่าวสนับสนุนว่า กิจกรรมที่ดีจะต้องน่าสนใจและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยไม่ยากและยากเกินไป เพราะจะทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จ เกิดความเบื่อและความท้อแท้ ดังนั้นกิจกรรมที่ใช้จึงควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารมากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจ และส่งผลให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำตลอดจนกล้าแสดงออก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูดไปใช้ได้ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น
2. ในขณะจัดการเรียนรู้ ครูควรสำรวจและสังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน และเมื่อผู้เรียนมีข้อสงสัย ให้คำแนะนำเพื่อต่อยอดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ที่ดี
3. ครูผู้สอนควรเลือกหัวข้อในการจัดทำแบบฝึกทักษะที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนซึ่งสามารถได้มาจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์หรือการพูดคุย
4. ครูผู้สอนควรเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย ที่จำเป็นต้องใช้ในการทำกิจกรรมการพูดเพื่อการสื่อสาร ให้เหมาะสมกับกิจกรรมนั้นๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจโดยง่ายและรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. อาจทำการวิจัยศึกษาความคงทนของทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน หลังจากที่ได้รับการพัฒนาโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ร่วมกับแบบฝึกทักษะการพูด

2. ควรมีการจัดกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มเติมนอกห้องเรียนกับเจ้าของภาษา เป็นบทสนทนาที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับสำเนียง และการออกเสียงที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2541). **ประทีปแห่งการศึกษา : พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสด้านการศึกษา.**

กรุงเทพฯ : ครูสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กุสุมา ลำนุ้ย. (2533). การจัดการกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. **วารสาร**

ศึกษาศาสตร์. 6 : 22.

จิราภรณ์ ฉัตรทอง. (2545).การพัฒนาแบบฝึกการอ่านและการเขียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร

มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เจนตา แก้วลา.(2565).ผลการใช้เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อส่งเสริมความกล้า

ในการพูดและการนำเสนองานเป็นภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.

วารสารรัชต์ภาคย์.ปีที่ 16.มีนาคม – เมษายน 2565.

ภัทรพร เกษสังข์. (2559). **การวิจัยทางการศึกษา. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.**

สุนันทา แก้วพันช่วง. (2550). **การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่**

6 โดยใช้กิจกรรมภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ศรีนครินทร์วิโรฒประสานประสานมิตร

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์
ภาษาอังกฤษ หมวด School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตน์
พิทยาคม โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall”

กนกวรรณ โพธิ์พักษ์*

*ครูโรงเรียนอุบลรัตน์พิทยาคม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตน์ พิทยาคม ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 74 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง School Objects เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 20 ข้อ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน แล้วบันทึกผลลงในแบบการให้คะแนน จากนั้นทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 74 คน โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” เรื่อง School Objects หลังจากนั้น ทดสอบหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects หลังเรียน โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” สูงวก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าการใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” ในการจัดการเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานไปพร้อม ๆ กับการได้รับความรู้

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, สื่อการเรียนเกมออนไลน์, Wordwall

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมอง ของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียน ให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การเรียนการสอนคำศัพท์ที่มีความจำเป็นมากในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคือปัญหาด้านคำศัพท์ ซึ่งพบว่านักเรียนจดจำคำศัพท์ไม่ได้ สะกดไม่ถูก และไม่รู้ความหมาย ถึงแม้จะได้เรียนคำศัพท์นั้น ๆ ไปแล้ว แต่ก็ไม่สามารถนำคำศัพท์ที่เรียนไปใช้ได้ อย่างถูกต้อง ส่งผลต่อทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เป็นเพราะคำศัพท์เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญในการเรียนภาษา เนื่องจาก เป็นสิ่งที่ช่วยให้สามารถเข้าใจในสิ่งที่กำลังศึกษา สามารถนำไปต่อยอดในการฝึกฝนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น (ณัฐดนัย อินทรสมใจ, 2564)

จากความสำคัญและปัญหาของคำศัพท์ดังกล่าวมาข้างต้น ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนคำศัพท์ โดยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นกันเองและสนุกสนานควบคู่ไปกับวิชาการ ซึ่งเกมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมการเล่นชนิดหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิตและพัฒนาการของเด็กมาตั้งแต่เกิด เป็นสื่อวัตกรรมการศึกษาที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาในด้านการคิด การสังเกต การคิดหาเหตุผล และช่วยให้สามารถเข้าใจ และจดจำบทเรียนได้ง่ายและรวดเร็ว เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ (อาภรณ์ศิริ พลรักษา, 2561) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมวด School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตนวิทยาคม โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษได้นำไปพิจารณาปรับใช้ และพัฒนาให้การจัดการเรียนการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ หมวด School Objects ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตนวิทยาคม โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall”

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชาภาษาอังกฤษ (อ21101) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนอุบลรัตนวิทยาคม จำนวน 74 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง School Objects เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 20 ข้อ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects

ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด 5 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที โดยแบ่งเป็น เวลาในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” จำนวน 3 คาบเรียน และ เวลาในการทดสอบก่อนและหลังเรียน 2 คาบเรียน ซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้ 1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ไปทดสอบกับนักเรียนแล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน
2) ดำเนินการจัดการเรียนโดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” จำนวน 3 คาบเรียน
3) หลังจากดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” เสร็จสิ้นแล้ว
นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects ไปทดสอบกับ
นักเรียนแล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบเป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน

ผลการวิจัย

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนและหลังเรียน เรื่อง
School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตนนิตยาคม โดยใช้สื่อการเรียนเกม
ออนไลน์ “Wordwall” ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ก่อนและหลัง
เรียน เรื่อง School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตนนิตยาคม โดยใช้
สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall”

การทดสอบ	n	Mean	S.D.
ก่อนเรียน	74	7.05	2.73
หลังเรียน	74	14.97	3.35

จากตาราง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่อง School Objects ก่อน
เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.05 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.73 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลัง
เรียน โดยใช้การเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.97 คะแนน ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 3.35 และเมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษก่อนและหลังเรียน
เรื่อง School Objects ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตนนิตยาคม พบว่าผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหลังเรียน โดยใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน

อภิปราย

จากการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ คำศัพท์
ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอุบลรัตนนิตยาคม พบว่านักเรียนมีคะแนน
เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการใช้สื่อการเรียนเกมออนไลน์ “Wordwall” ประกอบการสอน
ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการสอนคำศัพท์โดยใช้เกมประกอบการสอน เป็นการสอนที่
มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม และได้ลงมือ ปฏิบัติจริงในบรรยากาศของการแข่งขันและความร่วมมือ
นอกจากนี้ นักเรียนยังได้ทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสนุกสนาน และผ่อนคลาย ทำให้นักเรียนมีความ
กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ เข้าใจ และจดจำคำศัพท์ได้มากขึ้น
ทั้งนี้ เป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐานมี ประโยชน์ช่วยให้นักเรียนเกิดการ
เรียนรู้ควบคู่ไปกับความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และเป็นการ

พัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนไปโดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว ซึ่งนักเรียนจะเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม (ชญานิศ บำรุง, 2566)

ข้อเสนอ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการใช้เกมประกอบการสอนคำศัพท์ ครูควรชี้แจงจุดมุ่งหมายของการเล่นเกมให้ชัดเจนว่าเป็นการช่วยพัฒนาและฝึกคำศัพท์โดยใช้เกมเข้ามาประกอบการสอน เพื่อเป็นการทบทวนคำศัพท์และทำให้นักเรียนสามารถจดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น ไม่ใช่เป็นการเล่นเกมเพื่อหวังชนะอย่างเดียว ดังนั้นในการเล่นเกม นักเรียนจะต้องตั้งใจเล่นอย่างซื่อสัตย์ ช่วยเหลือกันในกลุ่ม และต้องยอมรับผลแพ้ชนะอย่างผู้มีน้ำใจนักกีฬา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรพัฒนางานวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมประกอบการสอนกับทักษะภาษาอังกฤษในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ:

คุรุสภา ลาตพรวัว.

ชญานิศ บำรุง. (2566). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐาน ที่มีต่อทักษะการพูด**

ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา

มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ณัฐดนัย อินทรสมใจ. (2564). **การใช้เกมคำศัพท์ภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาความสามารถในการ**

สะกดคำ และจดจำคำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การค้นคว้าอิสระ ปริญญา

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

อาภรณ์ศิริ พลรักษา. (2561). **การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้**

เกมสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนเชียงใหม่พัฒนา อำเภอโพธิ์ชัย

จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม.

การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) โรงเรียนบึงไทรพิทยาคม

ทิตยา พลคชา*

* ครูโรงเรียนบึงไทรพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) และ 2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบึงไทรพิทยาคม ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บข้อมูลคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) จำนวน 6 แผน เวลา 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Play) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผ่านเกณฑ์ คิดเป็นคะแนนร้อยละ 80.00 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) หลังเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.75)

คำสำคัญ: ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร/การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยให้มี ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและ

วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองได้ดีขึ้น สามารถสื่อสารและเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆได้ง่ายและมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อีกทั้งในโลกแห่งยุคดิจิทัลที่มีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นั้นภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาที่สำคัญอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสารกับคนทั่วโลก จึงทำให้ภาษาอังกฤษได้ เข้ามามีบทบาทสำคัญสำหรับสังคมไทยมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันและอนาคตให้เจริญรุ่งเรืองเทียบเท่านานาชาติประเทศ และสามารถถ่ายทอดเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยที่ดีงามไปสู่ประชาคมโลก (กรมวิชาการ, 2546)

แต่ในปัจจุบันปัญหาด้านการขาดทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ รวมถึงขาดความมั่นใจในตนเอง เนื่องมาจากบุคลิกภาพส่วนตัว ทำให้นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามเป็นประโยคได้ หรือถ้าตอบก็ใช้เวลานานและบางคนไม่ตอบคำถามเลย ดังนั้น การจะแก้ปัญหานี้ได้ จำเป็นต้องจัดการเรียน การสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์สมมติ (Role Play) ผ่านกิจกรรมที่ หลากหลาย น่าสนใจ และผ่อนคลาย โดยกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางด้านภาษา เสริมสร้างความมั่นใจ และรู้วิธีการเรียนภาษาต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม (วรางคณา คำอ้น, 2560)

ด้วยเหตุผลนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบึงไทรพิทยาคม ซึ่ง เป็นกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นและพัฒนานักเรียนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 และได้ฝึกทักษะพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) ผ่านเกณฑ์คะแนนร้อยละ 70 คิดเป็นร้อยละ 70 ของ นักเรียนทั้งหมด
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการเรียนรู้การพูด ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) มีระดับความพึงพอใจใน ภาพรวมระดับมากขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อน-หลัง (One Group Pretest-Posttest Design)
2. กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนเรื่องการพูด ภาษา อังกฤษเพื่อการสื่อสาร จำนวน 11 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนบึงไทร พิทยาคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) จำนวน 6 แผนฯ ละ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้ 1) นักเรียนทำแบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อวัดทักษะพื้นฐานและนำผลการทดสอบเปรียบเทียบกับผลการวัดทักษะหลังเรียน (Post-test) 2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Play) ให้นักเรียนเข้าใจ และสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ จำนวน 6 แผนฯ ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 12 ชั่วโมง 3) หลังสอนครบทั้ง 6 แผน ผู้วิจัยวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 4) นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมแสดงบทบาทสมมติ (Role Play)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลการทดสอบวัดทักษะด้านการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ เรื่อง การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้สถานการณ์สมมติ (Role Play) ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test (Dependent Samples) ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล สรุป อภิปรายผล โดยใช้ตาราง และการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73

2. ผลการแสดงความพึงพอใจต่อการเรียนรู้การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) โดยมีความพึงพอใจภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09; S.D. = 0.75)

อภิปรายผล

1. ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 72.73 ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ในการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ผู้เรียนสามารถสัมผัสได้ (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ. 2545) สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2559) กล่าวว่า การนำกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกภาษา และเรียนรู้การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน และยังช่วยสร้างความมั่นใจแก่ผู้เรียนให้กล้าพูด กล้าแสดงออกและก่อให้เกิดความสนุกสนานด้วย จากที่กล่าวมา กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลแวดล้อม ได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานที่สำคัญ

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) หลังเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.75) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมบทบาทสมมติได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีลักษณะเหมือนชีวิตประจำวันมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษามากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวัฒน์ชัย ฤณาพรณ์ (2555) ที่ได้พัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าขอนยาง จากเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทสมมติ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถด้านการพูดสูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบทบาทสมมติ (Role Play) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้น จึงสามารถนำวิธีสอนนี้ไปใช้ประกอบการสอนต่อไปและควรนำไปพัฒนาในรายวิชาอื่นๆ ด้วย

2. เพื่อเป็นการเสริมแรงให้นักเรียนและเกิดความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมกลุ่มที่ควรปรับปรุง ควรหาวิธีการกระตุ้นนักเรียนที่ยังไม่กล้าแสดงออก สร้างบรรยากาศให้เกิดความคุ้นเคยสมาชิกในกลุ่ม ครูควรให้คำชมเชยหรือรางวัล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Play) กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับรูปแบบการ

สอนแบบอื่นๆ เช่น การสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป หรือการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตร**

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

กรมวิชาการ.(2546). **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การวิจัย**

เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.

ทีศนา เขมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**.

พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรางคณา คำอัน. (2560). **การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา**

ปีที่ 4 โดยใช้สถานการณ์เป็นฐานการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

สุวัฒน์ชัย ฤณาพรรณ. (2555). **การพัฒนาทักษะการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้**

กิจกรรมบทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการ
สื่อสารในงานอาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2545). **21 วิธีการจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**.

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ

อดุลย์ อดุมบัว*

*ครูโรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's Taxonomy 2) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy โดยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy 2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ 3) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test dependent

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's Taxonomy มีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's Taxonomy มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.34 /81.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =45.33, S.D.= 3.51)

คำสำคัญ : ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ, แนวคิด Barrette's Taxonomy, แบบฝึกทักษะ

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ระบุความสำคัญของภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่า ในสังคมโลกปัจจุบันการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญใน

การติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก อีกทั้งจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนนั้น ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ครบทั้ง 4 ทักษะ คือทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน ทั้งนี้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ คือการปฏิสัมพันธ์ของ 4 อย่าง ประกอบด้วย ผู้อ่าน เนื้อหา การอ่านอย่างคล่องแคล่ว หรือความสามารถในการอ่านหรืออ่านได้อย่างเหมาะสม สืบเนื่องจากการศึกษาปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมการอ่าน นักเรียนไม่สามารถทำความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ไม่สามารถจัดระบบข้อมูลการอ่าน การตีความหมาย การประเมินสิ่งที่อ่านนอกจากนี้ นักเรียนไม่สามารถเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่านอีกเช่นกัน ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา มีนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องหลายคนได้พยายามปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียน ดังเช่น ไคลเมอร์ (Clymer. 1968) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านนั้น ทฤษฎีลำดับขั้นความคิดของบาร์เรตต์ (Barrette's Taxonomy) สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยได้กล่าวว่าทฤษฎีลำดับขั้นความคิดของ บาร์เรตต์มีความสำคัญในการสอนอ่านของครู ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้เล็งเห็นประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จึงสนใจสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's Taxonomy สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้ดีขึ้น อีกทั้งเพื่อให้ นักเรียนสามารถนำความรู้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's Taxonomy 2) เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrette's Taxonomy โดยมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจ

ของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrett's Taxonomy

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยดังกล่าวเป็นรูปแบบการวิจัยผสมวิธี (Mixed-Method) ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจตุรมิตรวิทยาการ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 150 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's Taxonomy จำนวน 3 เรื่อง มีผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ เท่ากับ 4.72 ซึ่งถือว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2) แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน 3 แผน มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอยู่ระหว่าง 4.40 - 5.00 โดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด 3) แบบทดสอบทักษะการอ่านก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ มีค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 เป็นแบบทดสอบที่ใช้ได้ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 1 ฉบับ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ 4.00-5.00 เป็นแบบสอบถามที่มีความเหมาะสม มีการทดลองใช้ (try out) เครื่องมือก่อนการนำไปใช้จริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติ t-test dependent

ผลการวิจัย

- 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงขึ้น
- 2) ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.34 /81.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และ
- 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrett's Taxonomy โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=45.33$, S.D.= 3.51)

อภิปรายผล

การวิจัยดังกล่าวสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงขึ้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแบบฝึกทักษะที่ออกแบบได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงการทดลองใช้ (Try out) ก่อนการนำไปใช้จริง อนึ่งนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจากกิจกรรมทั้ง 5 ชั้น ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับผล

การศึกษาโดย เสาวลักษณ์ ชัยฤทธิ์และคณะ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านจับใจความ ความสามารถในการเขียนสรุปความและเจตคติต่อทักษะทั้งสองของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของการอ่านจับใจความตามแนวคิดของบาร์เรตต์ Barret's Taxonomy มีค่าสูงกว่าระหว่างเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ($p=.05$) , ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของการเขียนสรุปความ สูงกว่าหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาโดย ชาเลค (Chalak. 2020) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้ทฤษฎีลำดับขั้นความคิดของบาร์เรตต์ (Barrette's Taxonomy) ในการพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า การสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ ทฤษฎีลำดับขั้นความคิดของบาร์เรตต์ (Barrette's Taxonomy) ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้

2) ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.34 /81.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ที่ปรากฏผลเช่นนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบฝึกตามหลักการและขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดการสร้างแบบฝึกจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งแบบฝึกทักษะดังกล่าวได้ผ่านการประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งได้ผ่านการทดลองใช้ (Try out) ก่อนการใช้จริงด้วยเช่นกัน ผลการศึกษาดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับผลการศึกษาโดย จันทรภานต์ จรรยา (2562) ได้พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barret's Taxonomy ผลการวิจัย พบว่าแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.54/82.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นผลมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและหลักการ แล้วนำมาสร้างแบบฝึกทักษะในกระบวนการเรียนการสอนมีการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างครูและนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยโดย พิวเตริน่า (Fitriana. 2020) ได้ศึกษาประสิทธิผลของคำถามที่ครูผู้สอนใช้ในห้องเรียนตามทฤษฎีลำดับขั้นความคิดของบาร์เรตต์ (Barrette's Taxonomy) โรงเรียน MTs N Model เมืองซารามินดา ประเทศอินโดนีเซีย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนสามารถพัฒนากระบวนการคิดและการเรียนรู้ของนักเรียนส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้สอนที่มีความประสงค์ในการใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่ออกแบบตามแนวคิด Barrette's สามารถปรับปรุงประสคณเนื้อหา อีกทั้งในการใช้แบบฝึกทักษะควรมีการยืดหยุ่นเวลาในการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาสื่อสำหรับการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศเรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แนวคิด Barrette's Taxonomy และแบบฝึกทักษะที่เป็นลักษณะบูรณาการเพื่อจะได้ทราบว่าสื่อใดที่เหมาะสมและช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางภาษาอังกฤษครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จันทร์กานต์ จรรยา. (2561). **รายงานการพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจตามแนวคิด Barrett's Taxonomy สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**.
วิทยานิพนธ์. ค.ม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เสาวลักษณ์ ชัยฤทธิ์และคณะ. (2565). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการอ่านจับใจความ ความสามารถในการเขียนสรุปความและเจตคติต่อทักษะทั้งสองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Clymer, T. (2011). **What is reading?: some current concepts**. 67th Yearbook of National Society for the Study of Education. Chicago : University of Chicago Press.
- Chalak, A. (2020). **The Effect of Using Barrette's Taxonomy to Improve Students Reading Comprehension at Secondary School**. [Online]. Retrieved June 13, 2024, from https://library.unismuh.ac.id/uploaded_files/temporary.
- Fitriana, R. (2020). **The Types of Questions Used by The Teachers in Reading Class : At MTs N Model Samarinda**. [Online]. Retrieved June 14, 2024, from https://123dok.com/document_samarinda.html.

ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนโครงการถนนปลอดภัย ด้วยนวัตกรรม KSY : Kranuan Safe Youth โดยใช้ TSY Program เยาวชนคนกระนวนปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน

ณภัสสร เพชรธกุล*

ครูโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การดำเนินงานการขับเคลื่อนขับเคลื่อนโครงการถนนปลอดภัย ด้วยนวัตกรรม KSY :Kranuan Safe Youth โดยใช้ TSY Program เยาวชนคนกระนวนปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน ชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในการใช้รถใช้ถนน 2) ลดอัตราการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน 3) เพื่อสำรวจความพึงพอใจในการดำเนินโครงการถนนปลอดภัยในสถานศึกษา 4) เพื่อขยายเครือข่ายถนนปลอดภัยในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชมรมถนนปลอดภัย(วัดชินจรรย์) จำนวน 50 คน ปีการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2567 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชมรมถนนปลอดภัย(วัดชินจรรย์) จำนวน 50 คน ได้มาแบบเจาะจง (Purpose Simple) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบประเมินทักษะคิดการประเมินทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุทางถนน 2) แบบประเมินความพึงพอใจโครงการถนนปลอดภัยในสถานศึกษา

ผลการดำเนินโครงการถนนปลอดภัย ด้วยนวัตกรรม KSY : Kranuan Safe Youth ปรากฏว่า 1) นักเรียนมีทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุทางถนนคิดเป็น 100% 2) สถิติในการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถจักรยานยนต์ลดลง ปีการศึกษา 2566 สถิติ การเกิดอุบัติเหตุจำนวน 7 ครั้ง การเสียชีวิต 0 ครั้ง ปีการศึกษา 2567 สถิติ การเกิดอุบัติเหตุ จำนวน 1 ครั้ง การเสียชีวิต 0 ครั้ง 3) นักเรียนมีระดับความพึงพอใจในโครงการถนนปลอดภัย อยู่ในระดับ ดีมาก 4) ชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษาสามารถขยายเครือข่ายได้เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ

KSY หมายถึง การขับเคลื่อนงานถนนปลอดภัยในสถานศึกษา เยาวชนคนกระนวนปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน โดยใช้ TSY Program ร่วมกับกระบวนการ 6S S1 Surway การสำรวจข้อมูล S2 Study การให้ความรู้ ฝึกอบรม S3 Safety การดำเนินการด้านความปลอดภัย S4 Support การได้รับการสนับสนุน S5 Shared การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ S6 Stronger together : ความยั่งยืน ร่วมกันด้วยร่วมมือกลุ่ม SKW Traffic Volunteer: 6กลุ่ม เยาวชนจิตอาสาภายในโรงเรียน ร่วมกับภาคีเครือข่ายกระนวนเป็นหนึ่ง ทั้งหน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชน จำนวน 12 หน่วยงาน ในอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น

TSY Program (Thailand Safe Youth) หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน ประกอบด้วย 6 ฐานการเรียนรู้ 1. การจัดการความเสี่ยงในการใช้รถใช้ถนน 2. ฐานสมรรถนะ ชีตจำกัดและการประมวลผลของมนุษย์ 3. ฐานความตระหนักรู้ในสถานการณ์ 4. ฐานการตัดสินใจ 5. ฐานทัศนคติอันตราย 6. ฐานการจัดการความเครียด/ความเหนื่อยล้า กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษา(วัดชินจรรยา) หมายถึง นักเรียนจิตอาสาชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษาโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม ระดับชั้น ม.ปลายจำนวน 50 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560–2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 ในสถานการณ์ปัจจุบันมีเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัย ในสถานศึกษาปรากฏในสื่อต่าง ๆ อยู่บ่อยครั้ง ทั้งความไม่ปลอดภัยจากภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) จากความไม่ปลอดภัยทั้ง 4 กลุ่มภัยนี้ พลตำรวจเอกเพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีข้อห่วงใยต่อกรณีเหตุความรุนแรงในโรงเรียนที่ปรากฏในสื่อต่างๆ โดยได้ขอให้หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับนโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข” นั่นคือ การทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือจิตใจ ให้ดำเนินการอย่างเคร่งครัดเกี่ยวกับการป้องกันการใช้ความรุนแรง การคุกคามทุกรูปแบบในสถานศึกษา

นโยบายสถานศึกษาปลอดภัย (Safety School) เป็นนโยบายเร่งด่วนขอกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับ นโยบายลดอุบัติเหตุเร่งด่วน กระทรวงสาธารณสุข ที่พบว่า สภาพปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทยโดยกลุ่มอายุที่มีการสูญเสียมากที่สุด ส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชน อายุ 10 – 19 ปี ซึ่งในช่วง 9 ปี ที่ผ่านมา มีการเสียชีวิตเฉลี่ย 2,902 คนต่อปี

ดังนั้นการแก้ปัญหาการบาดเจ็บและตายในกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องอาศัยแนวทางการให้ความรู้เพื่อศักยภาพแกนนำการขับเคลื่อนงานถนนปลอดภัยในสถานศึกษา งานถนนปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม จึงได้พัฒนานวัตกรรม KSY : Kranuan Safe Youth โดยใช้ TSY Program เยาวชนคนกระนวนปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน ตามหลักสูตร TSY Program : Thailand Safe Youth กรมควบคุมโรค เป็นสร้างเสริมสร้างภูมิคุ้มกันด้านความปลอดภัย วัดชินจรรยา ผ่านฐานการเรียนรู้ 6 หน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริม

พัฒนาทักษะคิดการประเมินความเสี่ยง การใช้รถใช้ถนน การเอาตัวรอดจากภัยบนถนน หลีกเลี่ยง
เป็น ในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้จักรยานยนต์ อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุในการใช้รถใช้ถนน
2. เพื่อลดอัตราการบาดเจ็บและการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจในการดำเนินโครงการถนนปลอดภัยในสถานศึกษา
4. เพื่อขยายเครือข่ายชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยปฏิบัติการ Action Research

ประชากร นักเรียนโรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม จำนวน 2,986 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชมรมถนนปลอดภัย(วศชื่นจราชจร) ปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 คน

ผลการดำเนินการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผลการประเมินทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน

ตารางผลการประเมินทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน

จำนวน (คน)	การกระทำที่ ไม่ปลอดภัย	โอกาสที่จะ เกิด	ความ รุนแรง	ดัชนีความ เสี่ยง	การยอมรับ/ ไม่ยอมรับ ความเสี่ยง	คะแนน เฉลี่ย (50)	ผลการ ประเมิน (ผ/มผ)
48	5	5	5	5	5	5.00	ผ
1	5	5	5	5	5	4.50	ผ
1	5	5	5	5	5	4.50	ผ

แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีทักษะคิดการประเมินทักษะคิดการประเมินความเสี่ยงการเกิด
อุบัติเหตุจากการใช้รถใช้ถนน จำนวน 50 คน คิดเป็น 100%

2. สถิติการบาดเจ็บจากภัยทางถนนลดลงภายในโรงเรียนลดลง

- ปีการศึกษา 2566 สถิติ การเกิดอุบัติเหตุ จำนวน 7 ครั้ง
- ปีการศึกษา 2567 สถิติ การเกิดอุบัติเหตุ จำนวน 1 ครั้ง

3. ชมรมถนนปลอดภัยมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการถนนปลอดภัยอยู่ใน
ระดับ ดีมาก

4. ชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษา มีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น ประกอบด้วย 1) เครือข่าย
ภายในโรงเรียน เยาวชนจิตอาสา SKW Traffic Volunteer 6 กลุ่ม ได้แก่ ชมรมถนนปลอดภัย ชมรม
คณะกรรมการสถานศึกษา ชมรมทูป็นัมเบอร์วัน ชมรมร.ด.จิตอาสา ชมรมลูกเสือจิตอาสา และชุมนุม

พยาบาล 2) เครือข่ายภายนอก ได้แก่ โรงเรียนในในอำเภอกะนวน 5 โรงเรียน เครือข่ายจังหวัดมหาสารคาม 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยม่วง อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ชมรมถนนปลอดภัยศรีกระนวน ได้รับเกียรติบัตร “ระดับดีเยี่ยม ด้านสร้างพลังแห่งการทำงาน เป็นทีม” โครงการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการเสียชีวิตและการบาดเจ็บในกลุ่มเด็กและเยาวชน ด้วย TSY Program ปี 2566 จาก นายพันธ์เทพ เสาโกศล รองผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น วันที่ 21 พฤศจิกายน 2566 ณ โรงแรมเจริญธานี โดย สำนักงานกระทรวงสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

2. โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม ได้รับคัดเลือก เป็นต้นแบบการดำเนินงานถนนปลอดภัยในสถานศึกษาโดยใช้ TSY Program ได้เข้านำเสนอผลงานและจัดนิทรรศการ งานการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนในกลุ่มเด็กและเยาวชน ในพิธีลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือในการขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนในกลุ่มเด็กและเยาวชน ร่วมกับ 13 หน่วยงาน ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ปทุมธานี วันที่ 25 มี.ค. 2567 โดย กระทรวงสาธารณสุข

3. นางสาวณัฏสร เพชรธนกูล ครูที่ปรึกษาชมรม ได้รับเกียรติบัตร สุดยอดวิทยากรหลักสูตร วิทยากรมืออาชีพการจัดการเรียนรู้ความปลอดภัยทางถนนตามแนวคิดปัจจัย (Human Factor) “Train the Trainer for Road Safety Instructor Thailand” การประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนในกลุ่มเด็กและเยาวชนวันที่ 25 มี.ค.2567 ณ โรงแรมเซ็นทรา บายเซ็นทารา ศูนย์ราชการแจ้งวัฒนะ ปทุมธานี จากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยจะเห็นว่า ปัญหาการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในกลุ่มเด็กและเยาวชน หากได้รับการประสานงาน และร่วมกันขับเคลื่อนจากภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจะสามารถลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุจากการใช้รถใช้รถถนนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การดำเนินงานขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการบาดเจ็บและตายในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้รถจักรยานยนต์ หลักสูตรวัคชีนจราจร TSY Program สามารถแก้ปัญหาการบาดเจ็บและตายในกลุ่มเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผลสูงสุด จึงจะควรมีการบรรจุหลักสูตรวัคชีนจราจรไว้ในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา อันจะเป็นการตัดอาวุธทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างความตระหนัก สร้างภูมิคุ้มกัน ส่งเสริมทักษะคิด เพื่อเอาชีวิตรอดจากภัยบนท้องถนน อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสังคมถนนปลอดภัยให้มีความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา.**

กรุงเทพมหานคร

https://drive.google.com/file/d/1ni2Q_9njeigGP8NVealWKiM_wgmKHGR8/view:

May 2024

กองป้องกันการบาดเจ็บ. (2562). **การบูรณาการข้อมูล 3 ฐาน** สธ.,บ.กลางฯ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กองป้องกันการบาดเจ็บ. (2564). **คู่มือผู้จัดการเรียนรู้ ทักษะคิดเอาชีวิตรอดภัยบนท้องถนน**

สำหรับเด็กและเยาวชน อายุ 13 -19 ปี ภายใต้โครงการ Thailand Safe Youth(TSY Program) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ปิ่นนิจ จันทรพาณิชย์ และคณะ. (2563). **โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการแก้ไขปัญหาการตายและบาดเจ็บ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ใช้รถจักรยานยนต์,กองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค ร่วมกับศูนย์วิชาการเพื่อความปลอดภัยทางถนน (ศวปถ.), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)**

การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับนักเรียนออทิสติก โดยใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ

สุนิสา ปิยะไพร*

*ครูโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทักษะทางสังคมในการปฏิบัติตามกฎกติกาห้องเรียนคู่ขนานของนักเรียนออทิสติก ก่อนและหลังการใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะกลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนบุคคลออทิสติก ที่มาเรียนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 จำนวน 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการวิจัยเป็น การวิจัยแบบ Single Subject Design แบบแผนการวิจัย A-B-A Design และดำเนินการทดลองเครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1. บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนาน มีจำนวน 3 เรื่อง 1) การไม่ลุกจากที่นั่งขณะครูสอน 2) ไม่พูดแทรกหรือส่งเสียงดังในห้องเรียน 3) การขออนุญาตออกนอกห้องเรียน 2. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทักษะจำเป็นพิเศษเฉพาะความพิการ เรื่องการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนาน และ 3. แบบบันทึกพฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติกก่อนและหลังการใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ ที่ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ มีคะแนนก่อนเรียนอยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 1.62, ค่าร้อยละ = 54.00) และมีคะแนนหลังเรียน (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 2.60, ค่าร้อยละ = 80.00) สรุปได้ว่านักเรียนออทิสติกมีความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะทางสังคม ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก การใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ

บทนำ

บุคคลออทิสติกหรือออทิสซึมสเปกตรัม (Autism Spectrum Disorder หรือ ASD) เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องประเภทหนึ่งที่ถูกกำหนดในประเภทและลักษณะของคอนพิการทางการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ เป็นประเภทกลุ่มโรคที่ประกอบด้วยความบกพร่องของพัฒนาการทางสังคมการสื่อสาร และมีพฤติกรรมหรือความสนใจซ้ำ ๆ อย่างไม่เหมาะสม แบ่งเป็นลักษณะอาการของโรคได้ 2 ด้าน ตามเกณฑ์การวินิจฉัยความผิดปกติทางจิตลำดับที่ 5 (DSM-5) ได้จัดเป็นผู้ที่มีความบกพร่องในการสื่อสารสังคม (Social Communication) และพฤติกรรม (Behavior) เด็กออทิสติกบางรายอาจมีความผิดปกติในพัฒนาการทางสังคมที่เห็นได้ชัดซึ่งเป็นอาการที่ค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือนหรือปรากฏให้เห็นได้ตั้งแต่อายุน้อยตามลักษณะ เช่น มีปัญหาด้านการเข้าใจและใช้ภาษา ไม่สบตา ไม่ตอบสนอง

ทางอารมณ์ มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ สนใจสิ่งแค่เดิม ๆ ชอบอยู่ในโลกส่วนตัวแล้วแยกตัวอยู่คนเดียว และไม่รู้จักวิธีการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลผู้อื่นหรือบุคคลรอบข้าง ซึ่งสุณิสา ปิยะไพร (2567) กล่าวว่า การใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ เป็นวิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในการฝึกทักษะทางสังคม เพื่อปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติกที่ไม่เข้าใจภาษา โดยการใช้อุปกรณ์บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะผ่านการชี้วาจาหรือท่าทางค่อยช่วยเหลืออีกแบบหนึ่ง นำเอาพฤติกรรมต้นแบบที่เหมาะสมมาออกแบบเป็นภาพและข้อความลงในบัตรภาพที่มีบอกถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียน

จากที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก ปัญหาที่พบของนักเรียนออทิสติกห้องเรียนคู่ขนานในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านทักษะทางสังคม ไม่เข้าใจกฎกติกา ระเบียบการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมหรือห้องเรียน เช่น การลุกจากที่นั่งขณะครูสอน การพูดแทรกหรือส่งเสียงดังในห้องเรียน และการขออนุญาตออกนอกห้องเรียนโดยไม่ได้ขออนุญาตส่งผลกระทบต่อสมาธิในการเรียนของเพื่อนทั่วไปในชั้นเรียนปกติ ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงสนใจจะพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานของนักเรียนออทิสติก ก่อนและหลังการใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. **กลุ่มเป้าหมาย** กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนบุคคลออทิสติก ที่มาเรียนที่ห้องเรียนคู่ขนานสำหรับบุคคลออทิสติก โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 จำนวน 3 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัย แบบ Single Subject Design แบบแผนการวิจัย A-B-A Design

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ 2) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทักษะจำเพาะเฉพาะความพิการ(ทักษะสังคม) จำนวน 3 แผน 3) แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้ 4) แบบบันทึกพฤติกรรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ บันทึกพฤติกรรม บันทึกผลการจัดการเรียนรู้ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติก ก่อนและหลังการใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ โดยหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

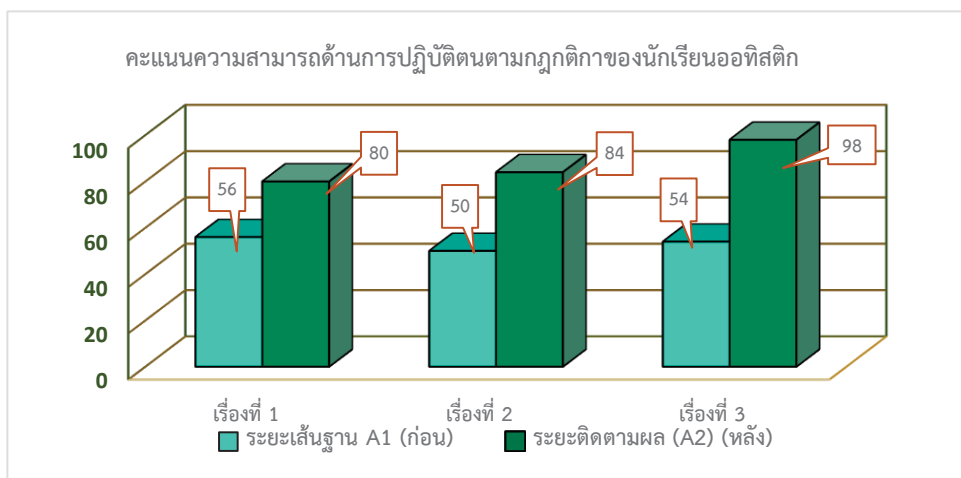
ผลการวิจัย

การเปรียบเทียบความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติก ก่อนและหลังการใช้บัตรภาพรวมกับการชี้แนะ จำนวน 3 เรื่องคือ 1) การไม่ลุกจากที่นั่งขณะครูสอน 2) ไม่พูดแทรกหรือส่งเสียงดังในห้องเรียน และ 3) การขออนุญาตออกนอกห้องเรียนของนักเรียนออทิสติก โดยการบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนออทิสติกขณะขึ้นเรียนชั้นเรียนร่วม จำนวน 3 คน พบว่า

ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน A₁ ระยะที่ผู้วิจัยสังเกตทักษะทางสังคมด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับนักเรียนออทิสติก ที่ยังไม่มีบททดลองใช้สื่อบัตรภาพรวมกับการชี้แนะ ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ เป็นจำนวน 10 ครั้ง วันละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เริ่มตั้งแต่เวลา 09.30 – 10.30 น. และเวลา 13.00 – 14.00 น. ผลการวิเคราะห์ระยะเส้นฐาน A₁ มีคะแนนความถี่พฤติกรรมทั้ง 3 เรื่อง ก่อนเรียน อยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 1.62, ค่าร้อยละ = 54.00)

ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B) ระยะดำเนินการทดลอง โดยการบันทึกพฤติกรรมในใช้บัตรภาพรวมกับการชี้แนะด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติก ระยะเวลา 5 วัน วันละ 2 ครั้ง เป็นจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เริ่มตั้งแต่เวลา 09.30 – 10.30 น. และเวลา 13.00 – 14.00 น. ผลการวิเคราะห์ระยะทดลอง (B) มีคะแนนความถี่พฤติกรรม อยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 2.64, ค่าร้อยละ = 80.00)

ระยะที่ 3 ระยะติดตามผล (A₂) ระยะติดตามผลการใช้บัตรภาพรวมกับการชี้แนะด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติก โดยใช้ระยะเวลา 5 วัน วันละ 2 ครั้ง เป็นจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เริ่มตั้งแต่เวลา 09.30 – 10.30 น. และเวลา 13.00 – 14.00 น. ผลการวิเคราะห์ระยะทดลอง (A₂) มีคะแนนความถี่พฤติกรรมทั้ง 3 เรื่อง หลังเรียน อยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ = 2.60, ค่าร้อยละ = 80.00) ดังภาพ

รูปภาพที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของนักเรียนออทิสติก อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานสำหรับนักเรียนออทิสติก ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก หลักการแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางทักษะสังคม Bandura (1997) และแนวทางการดูแลส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีภาวะออทิสซึม สมพร หวานเสร็จ (2552) ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ จำนวน 3 เรื่องคือ 1) การไม่ลุกจากที่นั่งขณะครูสอน 2) ไม่พูดแทรกหรือส่งเสียงดังในห้องเรียน และ 3) การขออนุญาตออกนอกห้องเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการวิจัยพบว่า นักเรียนออทิสติกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 คน มีคะแนนความถี่ของพฤติกรรม ดังนี้ ระยะเส้นฐาน A₁ พฤติกรรมก่อนเรียนอยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 1.62, ค่าร้อยละ = 54.00) ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B) ความถี่พฤติกรรมอยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 2.64, ค่าร้อยละ = 80.00) และระยะติดตามผล (A₂) มีคะแนนความถี่พฤติกรรม อยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 2.60, ค่าร้อยละ = 80.00) สรุปได้ว่านักเรียนออทิสติกมีคะแนนก่อนเรียน อยู่ที่ (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 1.62, ค่าร้อยละ = 54.00) และมีคะแนนหลังเรียน (ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ = 2.60, ค่าร้อยละ = 80.00) มีความสามารถด้านการปฏิบัติตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนานว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วุฒิชัย ไจนะภา (2555) พบว่าทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติก ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหลังการฝึกสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกโดยใช้บัตรพลัง (Power Card)

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาทักษะทางสังคมด้านการปฏิบัติตนตามกฎกติกาของห้องเรียนคู่ขนาน สำหรับนักเรียน ออทิสติก โดยใช้บัตรภาพร่วมกับการชี้แนะ เป็นสื่อการสอนที่นำเอาพฤติกรรมต้นแบบที่เหมาะสมมา ออกการเรียนรู้ผ่านบัตรภาพ โดยใช้เทคนิคการชี้แนะผ่านวาจา ผู้ที่สนใจต้องปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับ ปัญหาของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- วุฒิชัย ใจนะภา.(2555).การฝึกทักษะทางสังคมของนักเรียนออทิสติกโดยใช้บัตรพลังร่วมกับ
สถานการณ์จำลอง.วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.ปีที่ 10 ฉบับที่ 2.พฤศจิกายน
2555 –มีนาคม 2556.
- สมพร หวานเสร็จ. 2545. การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครองเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนิสา ปิยะไพร. 2567. การพัฒนาความสามารถด้านการตระหนักรู้ทางสังคม เพื่อเตรียมความ
พร้อมส่งต่อผู้เรียนที่มีภาวะออทิซึม โดยใช้ชุดหนังสือนิทานอิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการไขคำปรึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการถักเชือกสร้อยข้อมือ

แบบตัวต่อตัว

สุรภัสสรฯ โสใหญ่*

*ครูโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยใช้กิจกรรมการถักสร้อยข้อมือแบบตัวต่อตัว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรม นักเรียนมีทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.67, S.D. = 1.56) และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับดีมาก (Mean = 5.00) แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการถักสร้อยข้อมือสามารถช่วยพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก , การถักสร้อยข้อมือ , การสอนแบบตัวต่อตัว

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ได้วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2560) สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นมีนโยบาย 7 จุดเน้น คือ จุดเน้นที่ 1: ด้านการประกันคุณภาพ จุดเน้นที่ 2: ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จุดเน้นที่ 3: ด้านโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียม การเข้าถึงบริการทางการศึกษา จุดเน้นที่ 4: ด้านทักษะภาษา จุดเน้นที่ 5: ด้านทักษะเทคโนโลยี ดิจิทัล จุดเน้นที่ 6: ด้านทักษะอาชีพและคุณลักษณะ จุดเน้นที่ 7: ด้านองค์กรภาคีความร่วมมือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น.2566) โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2 เห็นถึงความสำคัญและตระหนักถึงกรอบเป้าหมายและนโยบาย จึงได้น้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ในหลวงรัชกาลที่ 10 ในการสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียนด้าน การมีงานทำ-มีอาชีพ ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์หนึ่ง คือ เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบกิจกรรมชุมนุม โดยนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ

มีความบกพร่องทางการเห็นและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ยังขาดทักษะประสบการณ์ชีวิต ทักษะการประกอบอาชีพ ขาดความตระหนักรู้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของนักเรียน จากงานวิจัยที่ได้ศึกษา ได้แก่ นภเนตร ธรรมบวร (2560: 73) กล่าวว่า การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกัน เช่น ตากับมือนิ้วมือ ได้แก่ การวาดภาพ การลากเส้น การตัดกระดาษ การร้อยลูกปัด และการลากเส้นตามรอยปะ เป็นต้น ณัฐนรี บุบผศิริ (2564) การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กออทิสติก อายุ 8 - 10 ปี ที่มีพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กล่าช้า และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กหลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ผลการวิจัย พบว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยรวมสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สุปันนา ศิริศรีกุล (2563, 10 มกราคม) ถกสร้อยข้อมือถือได้ว่าเป็นอดีตที่ช่วยฝึกนิ้วมือของคนวัยเก่าได้ ที่สำคัญยังสามารถจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับคนสูงวัยได้เป็นอย่างดี จริงอยู่ที่งานฝีมือนี้จำเป็นต้องอาศัยทักษะและความชำนาญในการถัก โดยเฉพาะผู้สูงวัยคนไหนที่สายตาไม่ดี ก็สามารถใส่แว่นตาช่วยได้ หากว่าใจรักในงานฝีมือชนิดนี้ แต่ถ้าหากผู้สูงวัยคนไหนไม่มีปัญหาเรื่องสายตา หรือบางคนถักจนชำนาญ รับรองว่าประโยชน์นั้นมีมากมาย ทั้งเรื่องของรายได้ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญยังป้องกันโรคนิ้วล็อก และฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบลวดลายถักสร้อยข้อมือด้วยเช่นกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการส่งเสริมพัฒนาทักษะให้กับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นที่อยู่ในชุมชนการเล่านิทานและงานสร้างสรรค์ โดยใช้กิจกรรมการถักเชือกสร้อยข้อมือแบบตัวต่อตัว ซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับนักเรียนที่ต้องการพัฒนาศักยภาพ นักเรียนจะได้รับความสนใจและการดูแลเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิดจากครูผู้สอนอีกด้วย เพื่อเป็นการสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้กับผู้เรียน ด้วยการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนบกพร่องทางการเห็น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการถักเชือกสร้อยข้อมือแบบตัวต่อตัว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยใช้กิจกรรมการถักเชือกสร้อยข้อมือ
2. เพื่อประเมินความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานสร้อยข้อมือของนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนบกพร่องทางการเห็น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการถักเชือกสร้อยข้อมือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน
2. กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้และงานสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน คือ นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา 1 คน นักเรียนบกพร่องทางการเห็น 1 คน และนักเรียนบกพร่องทางการเห็น (เลื่อนราง) 1 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย2
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.1 ขั้นตอนการชักเชือกสร้อยข้อมือ
 - 3.2 แบบประเมินความรู้การใช้เชือกของนักเรียน
 - 3.3 แบบประเมินทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
 - 3.2 แบบประเมินความสำเร็จของชิ้นงาน
 - 3.3 ประเมินผลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการชักเชือกสร้อยข้อมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - แบบประเมินความพึงพอใจ
 - การลงมือปฏิบัติของนักเรียน
 - ผลงานเชิงประจักษ์
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - ใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุปได้ดังนี้ การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น หลังการจัดกิจกรรมการชักเชือกสร้อยข้อมือของนักเรียนมีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.56) ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานการชักเชือกสร้อยข้อมือของนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนบกพร่องทางการเห็น หลังการจัดกิจกรรมการชักเชือกสร้อยข้อมือของนักเรียนมีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 1.56) นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการชักเชือกสร้อยข้อมืออยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.00$)

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยใช้กิจกรรมการชักเชือกสร้อยข้อมือแบบตัวต่อตัว ผลการวิจัยพบว่า หลังจากทีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้รับการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

โดยใช้กิจกรรมการถักเชือกสร้อยข้อมือได้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐนรี บุบผศิริ (2564) ที่พบว่า การใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ทำให้เด็กออทิสติกพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ นภเนตร ธรรมบวร (2560) ที่พบว่า การใช้การร้อยลูกปัด ทำให้เด็กออทิสติก สามารถพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้ดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- ควรปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน
- เตรียมอุปกรณ์และสื่อที่เหมาะสม มีความปลอดภัย และง่ายต่อการใช้งาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- นำผลการศึกษาวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาในการจัดกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ณัฐนรี บุบผศิริ (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิสซึม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นภเนตร ธรรมบวร. (2560). รายงานการวิจัย การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย (4-6 ปี). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุปันนา ศิริศรีกุล. (2563, 10 มกราคม). ถักสร้อยข้อมือ ให้สารพัดประโยชน์. Thai Post.

<https://www.thaipost.net/main/detail/54195>

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. (2566). SIAO Smart Plus Model. สืบค้นจาก

<http://www.kksec.go.th/2566/upload/siao-smart-Plus-model.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

2560-2579. สืบค้นจาก <http://www.lampang.go.th/public60/EducationPlan2.pdf>

ชื่อวิจัย การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นเรียนภาษาไทยโดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach)

ชื่อผู้วิจัย นายณพกานต์ โคธิสาร

ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย โรงเรียนชุมแพพิทยาคม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในชั้นเรียนภาษาไทย โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนชุมแพพิทยาคม ภาคการศึกษาที่ 1/2567 จำนวน 24 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) วิเคราะห์ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano, 2001)

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด เกิดลักษณะการคิดวิเคราะห์ตามกรอบการคิดของมาร์ซาโน (Marzano, 2001) ประกอบด้วย 1) การจำแนก 2) การจัดหมวดหมู่ 3) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด 4) การนำไปใช้ และ 5) การทำนาย จากคะแนนผลการทดสอบท้ายวงจรทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 24 คน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 อยู่ที่ 4.86 คิดเป็นร้อยละ 48.6 คะแนนเฉลี่ยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 อยู่ที่ 5.38 คิดเป็นร้อยละ 53.8 คะแนนเฉลี่ยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 อยู่ที่ 6.00 คิดเป็นร้อยละ 60.0 โดยผลการทดสอบวงจรที่ 1 2 และ 3 มีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญ

คำสำคัญ : การคิดวิเคราะห์, วิธีการแบบเปิด , การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านธรรมชาติและ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ ข้อมูลข่าวสารถูกแพร่กระจายไปทั่วทุกมุมโลกอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวพลโลกจึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลก โดยสิ่งสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้ผู้คนในสังคมให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงคือ ทักษะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (สุคนธ์สินธพานนท์ , 2558)

ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและเป็นทักษะที่สำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะการคิดวิเคราะห์จัดเป็นทักษะพื้นฐานของการคิดทั้งมวล ประพนธ์ศิริ สุเสาร์จ (2553 : 54) ได้อธิบายความหมายของทักษะการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จนได้ความคิดเพื่อนำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ ทำนายหรือคาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของมาร์ซาโน (2001 อ้างถึงใน ประพนธ์ศิริ สุเสาร์จ , 2553)

การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้มีลักษณะที่เป็นปัญหาแบบเปิด กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด โดยกำหนดสถานการณ์ไว้ 3 แนวทาง ประกอบด้วย สถานการณ์ที่ 1 เป็นการกำหนดสถานการณ์ปัญหาปลายเปิดในชั้นเรียน สถานการณ์ที่ 2 เป็นช่วงของการสืบเสาะข้อมูลเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และสถานการณ์ที่ 3 เป็นการเน้นสถานการณ์ใหม่ที่พัฒนาขึ้นมากกว่าเดิมที่มีอยู่ ถือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยกระตุ้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ , 2547)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาภาษาไทย โดยใช้กรอบทักษะการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano , 2001) เป็นหลัก เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) โดยใช้หลักการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนชุมแพพิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 24 คนซึ่งได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โพรโทคอลการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ผลงานการทำใบกิจกรรม และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ท้ายวงจร 3 วงจร
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกท้ายแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องบันทึกเสียง และเครื่องบันทึกวีดิทัศน์
5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano, 2001) ประกอบด้วย 1) การจำแนก 2) การจัดหมวดหมู่ 3) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด 4) การนำไปใช้ และ 5) การทำนาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 ที่เรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด เกิดลักษณะการคิดวิเคราะห์ตามกรอบการคิดของมาร์ซาโน (Marzano, 2001) ประกอบด้วย 1) การจำแนก 2) การจัดหมวดหมู่ 3) การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด 4) การนำไปใช้ และ 5) การทำนาย จากคะแนนผลการทดสอบท้ายวงจรทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 24 คน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1 อยู่ที่ 4.86 คิดเป็นร้อยละ 48.6 คะแนนเฉลี่ยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 อยู่ที่ 5.38 คิดเป็นร้อยละ 53.8 คะแนนเฉลี่ยท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 3 อยู่ที่ 6.00 คิดเป็นร้อยละ 60.0 โดยผลการทดสอบวงจรที่ 1 2 และ 3 มีคะแนนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยยะสำคัญเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด (Open Approach)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด (Open Approach) จะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น รวมทั้งสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างหลากหลายมากขึ้นตามกรอบแนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano, 2001 อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ , 2553) 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะการจำแนกทักษะการจัดหมวดหมู่ ทักษะการวิเคราะห์เหตุผล ทักษะการนำไปใช้ และทักษะการทำนาย การที่ผลการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในแต่ละวงจรมีแนวโน้มพัฒนาขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้จาก

สถานการณ์ปัญหาและคำถามปลายเปิด ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยการลงมือทำด้วยตนเองและอภิปรายร่วมกันกับเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าตอบคำถามรวมถึงมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากขึ้น ส่งผลให้ความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนพัฒนาขึ้นตามลำดับและนักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ครบทั้ง 5 ด้านตามกรอบแนวคิดของมาร์ซาโน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

ในการตั้งประเด็นคำถาม ควรใช้คำถามปลายเปิดที่นักเรียนสามารถคิดหาคำตอบได้อย่างหลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการคิดในด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิด เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2553). **การพัฒนาการคิด**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรุ่งนี้.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2549). **การใช้วิธีการพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนแบบ Open Approach เพื่อส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูคณิตศาสตร์แบบ Lesson Study Approach**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุคนธ์ สิ้นรพานนท์. (2558). **การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่...เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรุ่งนี้.

บทความวิชาการ งานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART⁺ Model Symposium ๒๐๒๕
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ที่ปรึกษา

๑. ดร.ศักดิ์ชัย ชัยภักดิ์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
๒. ดร.ทวีศักดิ์ สมนอก รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
๓. ดร.ปฐมพงษ์ สมอฝาก รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
๔. ดร.สุนทร ทองโพธิ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.ดนิตา ดวงวิไล
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศานิตย์ ศรีคุณ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาด้านการพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๓. อาจารย์ ดร.อัคราวิไล เกิดศรีทอง
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๔. อาจารย์ ดร.ยิ่งสรณ์ หาดพา
อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. อาจารย์ ดร.พินัย พรหมเมือง
อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีปทุมขอนแก่น

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

๑. ดร.คเชนทร์ กองพิลา	ผอ.กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินการจัดการศึกษา
๒. ดร.กัมพล ชันทะวงษ์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม.ขอนแก่น
๓. ดร.พรพกา หนูจันทร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม.ขอนแก่น
๔. ดร.สิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ฝู	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม.ขอนแก่น
๕. ดร.วรวิภา คุณประทุม	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม.ขอนแก่น

อำนวยการดำเนินงาน

๑. นางณณชกร ผิวขาว	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน
๒. นางอิสริยา มวลเมืองสอง	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
๓. นางอรุณศรี เมืองครุฑ	ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ
๔. นางนวลอนงค์ จินดาภู่	ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล
๕. นางสดี สวัสดิ์ธรรมย์	ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

๖. นายเคนทร์ กองพิลา	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
๗. นางสาวเรียม สังข์จันทร์	ผู้อำนวยการหน่วยตรวจสอบภายใน
๘. นางพรรณทิพย์ พันธุ์เพ็ง	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
๙. นายประภาส วินิจสิริ	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
๑๐. นายถวิล ม่วงสุข	นิติกรชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมายและคดี

จัดรูปเล่มบทความวิชาการ

๑. ดร.จิรวัฒน์ วงษ์คง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม
๒. นายปิยณัฐ กุศลมาลย์	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการขอนแก่น
๓. นางดณษกร ผิวขาว	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สพม.ขอนแก่น
๔. ดร.สิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ผุง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพม.ขอนแก่น
๕. นางจริยวรรณ กรุงศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
๖. นายมนตรี ศรีอุทธา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
๗. นางสาวจิรนนท์ จันทร์ประทีป	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๘. นางสาวประไพพร โพธิ์เปี้ยสี	ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม
๙. นางสาวพิมดาว ตันตง	ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม
๑๐. นางสาวณัฐนิชา บุปผา	ครูโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม
๑๑. นายอนุพงษ์ โพธิ์นาง	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

ออกแบบปก

นายจิรธาดา ดารารัศมีฉาย บุตรราช	ครูชำนาญการโรงเรียนบัวแก้วพิทยาคม

งานมหกรรมวิชาการ SIAO SMART⁺ Model Symposium 2025
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-616-564-243-9